A. D. 1571

Emptus 10 gr.

Jacobus Sirocianus iure met ipsum tenet

Huic psalterio non incommode adiiceret illud psalterium Ex annotationibus etiam illustratum Raynerio Snoygoudano authore.

Casparus Olszewski 1625

REVERENDISSIMO
D. IOANNI DANTISCO
Culmensi Episcopo, Regis serenissimi Poloniæ apud Cæsariam maiestatem Oratori &c.
Ioan. Campensis S.

HABES tandem, modis omnibus, ornatissime præsul, succinctam in Psalmos omnes paraphrasim, iuxta Hebraicam ueritatem, in qua cum uerbum uerbo respondere non potuerit, uersus tamen uersibus secundum Hebræorum exactissimam distinctionem, exactè respondent: qui uulgata editione plurimis in locis confusi, rem per se alioqui obscuram plus satis, obscuriorem reddiderunt. Quis autem fuerit autor huius editionis, qua Ecclesia utitur, mea non multum refert: hoc unum tantum affirmo, indignam esse quæ diuo Hieronymo tribuatur: constat hunc per omnia Græcam editionem sequutum, uertisse quicquid uertit, cuius non minus obscurus est autor, quàm est nostræ huius. Certum enim est ex ipso Aristæa, qui

septua

septuaginta duos interpretes iussu Ptolemæi regis in Aegyptum perduxit, quicq; quid egerint, quomodo à rege excepti fuerint, quot horas uersioni singulis diebus impenderint, quodq; non septuaginta cellulis alij ab alijs seclusi fuerint, sed in una domo consultantes inter se, consonum quiddam ediderint, quod Græco Demetrio describendum traderent, unico libello complexus est. Ex hoc ergo certum est, & ex Iosepho in præfatione Antiquitatum Iudaicarum, imò ex ipso diuo Hieronymo non uno tantum loco, ipsos septuagintaduos, tantum legem, hoc est, quinq; libros Mosi in linguam Græcam transtulisse: absoluerunt enim id, ad quod uocati fuerant, eo, inquit Aristæas, dierum numero, quo erant ipsi, hoc est, duobus & septuaginta. Hæc paucis hic non sine causa commemorare libuit, propter receptam, sed perniciosam persuasionem in Græcis de septuaginta, & Latinis de uulgata editione, quòd ea sit diui Hieronymi, atque ob id in neutra quicquam mutare ex ipsis Hebraicis fontibus liceat: cùm extet iuxta Hebraicam ueritatem editio alia, quam certissimum est esse ipsius Hieronymi, quamuis Ecclesia, nescio quo modo, eam non receperit. Qui ergo nunc conatur melius quiddam afferre, quàm usu receptum est, non diuersum à Hieronymo cum iniuria sanctissimi & doctissimi uiri facit, sed idem penitus, quod olim

olim faciebat ipse. Verùm hæc hactenus. ad me enim non multum pertinent,qui non interpretem ago, sed paraphrasten, quiq; autoritatem in Ecclesia nullam ambio, nec cuiquam iniuriam facio, nisi fortè obscuros locos, eosq; non paucos, ob nimis scrupulosam in reddendo uerbum uerbo fidem explicuisse alijs uerbis apertioribus, sit iniuriam facere. Egó tantùm natiuum quendam gustum horum Psalmorum dare uolui, futurum sperans, ut olim Ecclesiæ consensu totum uetus testamentum doctis, & linguarum peritis in nostram linguam transferendum cõmittatur: quemadmodum audio hunc nostrum summum Pontificem Clementem septimum ante nuperrimam Romanæ urbis expugnationem tentasse, ut uidelicet ea prouincia sex Iudæis, & sex Christianis Hebraicè peritis mandaretur. Sed ad rem nostram reuertamur. Hanc paraphrasim, quam tantopere in publicum prodire cupis, maxima ex parte, ante aliquot annos Louanij cùm linguam Hebraicam in Buslidiano collegio profiterer, auditoribus meis non in hoc dictaueram, ut unquam euulgaretur,sed ut aliquos ad studium Hebraicarum literarum inuitarem, re ipsa ostendere conatus sum, non utilem solum, sed necessariam fore ad sacros autores intelligendos,eius linguæ nonnullam cognitionem, quod quàm uideatur uerisimile alijs nescio, de me hoc dicere pos-

 sum

sum, quòd nullis commentarijs in hunc psalmorum librum, puto enim me omnes propemodum legisse, qui aliquo modo in pretio fuerint, tantum adiutus fuerim, quantum exigua, imò propemodum nulla sacrosanctæ huius linguæ notitia. Habe itaque mi Dantisce non nostri tantum seculi præsulum decus, quod à me nullus impetrasset alius, quantumuis id multi conati sint, & boni & docti, nec mediocriter magni uiri: non quòd illos iudicauerim hisce meis nugis indignos, sed quòd mihi persuadere nunquam potuerim, aliquid inesse, quod doctis placere posset. Quid ergo causæ sit fortasse ipse tu rogabis, cur nunc tibi dem, quod nulli dare constitueram. Paucis respondebo: fama nominis tui, qua mihi annis non paucis cognitus fuisti, & ipsa præsentia, quæ famam adeo non minuit, ut auxerit etiam uehementer, cogunt me credere plus tibi, quàm ipsi mihi, deprehendi enim non fallacibus argumentis reculam quandam in te, oportet enim minimum quiddam esse, quod uix ulla lingua pluribus dignata est syllabis, quàm una: ex Hebræis est לב, Græcis νοῦς, Latinis mens, tu si uoles ex reliquis linguis addes, nouisti enim totius Europæ ferme omnes, hæc certe syllaba magis me rapuit in amorem tui, quàm ullæ tuæ opes, aut innumera alioqui beneficia: & quid me non caperet? quum per eam cum summa eruditione, & ne

& nequaquam Sarmatica ciuilitate coniunctam, ad pontificale culmen euectus sis, & merito apud potentissimos principes tam sit gratiosus meus hic Sarmata, ut si quidlibet indutus celeberrima per loca uadat, omnis Dantiscum deceat color, & status, & res. Vale domine mi, & has qualescunque laboris mei primitias consule boni, meliora tibi promitto, & alia multa, & hæc fortassis ipsa, si deus uitam concesserit. Norimbergæ 3. Maij. 1532.

AD LECTOREM.

QVum, ut doctißimi quiq; Hebræorum affirmant, tituli Psalmorum nihil ad eorundem intellectionem faciant: ut qui ferè nihil præter instrumenta musica, aut cantionum genera seculis illis nota complectantur: non operæpretium uisum est eos hîc inserere, ne libellus enchiridij modũ excedat. Cætera lector æqui boniq; consule. lege, & fruere.

PSALMORVM ad Hebraicam ueritatem uersio Latina.

IOANNIS CAMPENSIS in eosdem paraphrastica interpretatio.

Gasparus liber hic ... A. V.

PSALMVS I.

1 O BEATUM hominem qui non adit consilia impiorum, qui in uia sceleratorum non moratur, neq; in cōseßu peruersorum considet.

2 Sed lege Domini delectatur, & in

I

1 Modis omnibus beatus est ille uir qui non secutus est consilium eorum, qui sine certa lege uiuunt, neq; socius fuit eorum, qui studio faciunt male: multo minus eò demētiæ peruenit, ut impostorum illi uita placuerit.

Beatus uir q. nō abijt.

2 Quin potius in doctrina Domini totus erit, & doctrinam il-

ea meditatur die ac nocte.

3 Hic similis est arbori ad ripā fluminis plantatæ, quæ fructū suū suo reddit tempore: cuius folia non decidunt, cuius omnis fructus feliciter prouenit.

4 Contrà uerò impij, similes sunt pulueri, qui à uento dißipatur.

5 Hinc fit ut neq; impij, neq; scelerati uiuāt in cœtu & concilio iustorum.

6 Vt enim uia iu=

lius animo uoluet, & reuoluet nocte & die.

3 Quare similis erit arbori plantatæ iuxta riuulos aquarum, quæ fructum maturum proferet tēpore opportuno: cuius ne unum quidem folium marcescet: & quencunque illa fructum protulerit, utilitatem ille adferet aliam.

4 Longè aliter eueniet impijs ex legibus, erunt enim ueluti festuca, quæ ludibrium est uenti.

5 Quare subsistere non poterunt impij illi, sed causa sua cadent, quando ad normam æquitatis uita illorum expendetur, neq; transgressores durare poterunt in cœtu iustorum.

6 Agnoscit enim Do-

ſtorũ Domino pla=
cet, ita uia impio=
rum perit.

PSAL. II.

1 VT frendunt gentes? ut po
puli uana moliun=
tur?

2 Concurſant re=
ges orbis, & prin=
cipes in unum coë=
unt, aduerſus Dñm
& Chriſtum eius.

3 Rumpamus, in=
quiunt, uincula eo=
rum, & lora eorũ à
nobis proijciamus.

4 At qui cœlos ha
bitat Dominus, ri=

minus modum uiuen-
di iuſtorum, & gratus
eſt illi: ſed uitæ genus
illorũ qui Deum non
habent præ oculis, in-
teribit.

II.

1 QVæ dementia fecit exteras nationes in-
ter ſe conſpirare, & Iu-
daicam factionem, rem
ſtultam, animo conci-
pere?

Quare fremuerunt gentes, &c.

2 Oppoſuerunt enim
ſe, qui reges ſunt orbis,
& principes inito cõſi
lio conſpirauerunt ad
uerſus Dominum &
Chriſtum illius.

3 Rumpamus, inquiẽ-
tes, laqueos eorũ, abij-
ciamus à nobis uincu-
la eorum, ne pareamus
legibus eorum.

4 His minis nihil ali-
ud quàm ei qui cœlos
ipſos inhabitat, riſum

det, ac ludit eos.

5 *In ira & furore suo sic turbat, & adfatur eos.*

6 *Ego verò ungã regem meum, super Zion montem sanctum meum.*

7 *Erudiam eum lege Domini, sic etiã apud me cogito, tu es filius meus, ego hodie genui te.*

8 *Postula à me, & dabo tibi hæreditatem gentium, & prædia tua erunt orbis termini.*

9 *Quos baculo*

mouent & ipsi Domĩno cachinnum.

5 Quando enim uidebitur illi, loquet̃ tanq̃ iratus cum eis, & ueluti grauiter cõmotus turbabit, & irrita faciet omnia consilia eorum.

6 Ego interim, inquit Dñs, inuitis illis præfeci regem, qui mihi placet, monti Sion, in quo sanctitatis meæ specimina edere constitui.

7 Arripio ego rex conditionem, & tanquam firmissimè decretum in acta referam hoc, quod Dominus dixerit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te.

8 Et, si poposceris à me, ueluti p̃rimoniũ, et hæreditario iure tuos, possidebis oĩm nationum populos, & ditio tua extendetur usq; ad extremos fines terræ.

9 Tamq; tibi erit fa-

ſerreo reges, ac franges tanquā figulinum uas.

10 *Idcirco reges quæſo ſapite, & diſciplinam recipite ô iudices terræ.*

11 *Vt deferatis Domino timorem, & cum metu exultetis ei.*

12 *Vt amplectamini filium, ne illo irato, pereatis propter ſtudia ueſtra: nam cum breui exardebit ira eius, ô felices qui ſperant*

cile, ſi rebellare uoluerint, confringere illos ſceptro tuo ferreo, & poteſtate regia, quàm figulo frangere uaſculum, quod paulò antè finxerat ipſe.

10 Quare tandem reſipiſcite ô reges, & rectã admonitionem admittite, quotquot eſtis iudices terræ.

11 Et depoſitis ridiculis minis, libenter uos imperio Domini ſubdite, & gaudete talem uobis cõtigiſſe regem, memores interim quãtus ſit, & quàm metuẽdum, ne offendatur.

12 Itaqꝫ filium quẽ uobis præfecit, oſculamini, & amicitiam illius expetite: ne fortè iraſcatur, & uos à recta uia aberretis: ſi enim ueluti ira accenſus, cum rebellibus uobis agere

in eum.

PSAL. III.

Dñe qd multipli cati sunt.

1 *QVàm multi sunt ò Domine, qui tribulant me? quàm multi qui insurgunt aduersum me?*

2 *Quàm multi, qui de me dicunt, Deus non saluabit eum? סלה*

3 *Cùm tu Dñe pro pugnator meus sis gloria mea, quiq; caput meũ exaltas.*

4 *Voce mea cùm ad Dñm clamo, exaudit me de monte*

cœperit, quod nisi resipiscatis, breui futurum est, serò sentietis quàm uerè felices fuerint, qui se illius imperio subdiderunt.

III.

1 DOmine quàm sunt multi, qui affligunt me? plurimi insurgunt aduersum me.

2 Multi dicunt de me, nulla est huic in deo spes riliqua salutis. Tam inueniuntur impudenter scelerati.

3 Cùm toties tu arripueris in prælio scutũ contra hostes pro me, & fueris mihi insignis gloriæ autor, & erexeris caput meum.

4 Voce itaq; mea ad Dominum etiam nunc clamabo, & ille exaudiet me è cœlo, monte uidelicet sanctitati il-

suo sancto. סלה

5 *Equidē recumbo ac dormio, iterum Dn̄o me fulciente, iterum resurgo.*

6 *Nihil metuo myriades populorum quæ me circūstant.*

7 *Tu enim Dn̄e deus meus prodibis ad saluandum me: tu percuties maxillam omniū hostiū meorum, & dentes impiorum cōminues.*

8 *Tua Dn̄e est salus, tua igitur bonitate prosequere populū tuū.* סלה

lius peculiariter dicato. Certo certius.

5 Ego iacebam & suauiter dormiebā, & finito somno securus surgebam, certò sciens ꝙ adesset Dn̄s mihi.

6 Quare nō metuissem tum uel centum hominum milia: etiā si summo studio undiq; oppugnassent me.

7 Exurge Dn̄e, & eam securitatē redde mihi: serua me mi Deus, qui percutere soles omniū inimicorū meorū maxillas, & ignominiosè ueluti colaphū impingere illis, & dentes impiorum malè de me loquentium confringere.

8 A solo te expectanda est uera salus, qui in populum te agnoscentē mirificè semper fuisti liberalis. Quod certò constat.

PSAL. IIII.

1 Cum inuocarem exaudiuit me.

1 O Deus iustitiæ meæ, q me exaudis ad te clamantē, & in angustijs cōstitutum, in latitudinē educis, miserere mei, & exaudi orationē meam.

2 O mortales hoïes quousq; spreta magnitudine mea, uana diligetis? quousq; nugacia sectabimini? סלה

3 Quousq; agnoscetis, q Dñs eum quem amat eripit? Dñs quum ad eum clamo, exaudit me.

IIII.

1 CVm anxiè implorem auxiliū tuum, exaudi me quæso Deus innocentiæ meæ testis, qui in angustias redacto mihi latissimum sæpe de improuiso campum aperuisti, etiam nunc miserere, & uotis meis responde.

2 Vos principes uiri, qua tādem fronte me, quem Deus hoc honore dignatus est, studebitis contumelia afficere, idq; frustra? quod enim tentatis, nūquam succedet uobis. Ita res habet.

3 Hoc saltē agnoscite, q̄ miris modis Deus sanctū quendā sibi elegerit: Dñs exaudiet me quoties opem illius implorauero.

4 *Contremiscite & nolite peccare: meditemini in cubilibus uestris cum silentio.* סלה

5 *Sacrificate sacrificia innocētiæ, & sperate in domino.*

6 *Multitudo ista dicere solet, quis præstet nobis bona? cū tu Dn̄e lumen uultus tui super nos manifestaueris.*

7 *Qua tu re lætitiā infudisti cordi meo maiorē, quàm ipsi habeāt in diuite prouentu tritici & musti sui.*

4 Date operā sedulò ne peccetis: si enim perpēderitis rem ipsam apud animū uestrū in lectis uestris soli, desinetis de me sinistrè loqui. Procul dubio.

5 Si quēadmodum externis sacrificijs, ita innocentia studeretis placare Deum, tutò illi fidere possetis.

6 Multi dicunt, utinā aliqs prestet nobis diuitias: tu uerò fac luceat nobis, q̃ te diuitijs præferimus, lumen uultus tui Dn̄e, & fauor tuus erga nos appareat.

7 Nō inuideo diuitias illis, quin potius gaudio affecisti animū meum, ꝙ illis frumentum & uinū, quēadmodum optauerant, abūdanter prouenerit, & diuites facti sint.

8 *Tutò igitur & in pace accumbam ac dormiam: nam tu Dñe ſolus præſtas ut ſecurè habitem.*

8 Sine metu, fauore tuo contentus, non minus feliciter quàm diuites illi, & iacebo, & obdormiſcam: quia tu Dñe, qui ſolus potes, ſingulari quodã modo ab omni metu liberum habitare facies me.

PSAL. V.

Verba mea auribus perci pe Dñe.

1 *AVdi uerba mea Domine, intellige cogitationem meam.*

2 *Attende uoci cla moris mei ô rex & deus meus, quoniam tibi ſupplicabo.*

3 *Tẽpeſtiuè exaudi uocẽ meam Domine, tempeſtiuè enim adcommodabo me tibi & contemplabor.*

V.

1 VErba mea auribus hauri dñe, intellige cogitationem animi mei.

2 Conſidera ꝙ ualida uoce ex animo clamem ad te, qui mihi proprie & rex es, & Deus, quare & uenio oratum ante omnia te.

3 Domine mane exaudies uocẽ meam, ſummo mane componam ad te precationẽ meã, & uidebo aſſecutũ me quod uolebam.

4 Nam tu es Deus cui non placet impietas, cui non cohabitat malignus.

5 Nō constāt corā oculis tuis uiolenti, odio habes oēs qui operantur scelus.

6 Perdis mendaces, sanguinarios, & fraudulentos abominaris Domine.

7 Ego autē fretus multitudine bonitatis tuæ, uenio ad ædem tuam, adoro in tēplo sancto tuo religiosè te metuens.

4 Non enim Deus, cui placeat impietas tu es, neque habitabit apud te quisquam malitiosus.

5 Non continget malitiosè stolidis consistere è regione uultus tui, sed faciem & fauorem tuum auertes ab eis: odio persequeris sceleratos.

6 Subuertes mēdaces, hoīem sanguinariū & fraudulentū abominabitur Dominus.

7 Quare ego fret⁹ multa misericordia tua, ingrediar domum tuam, orabo conuersus ad tēplū sanctitatis tuæ, maiestatis tuæ reuerenter rationem habens.

8 Domine dirige me ad normā iustitiæ tuæ, non habeant unde glo

8 Duc me dn̄e tua iustitia propter aduer

ſarios meos, & para coram me uiam tuam.

9 Quoniam in ore eorum non eſt rectum, intus corrupti ſunt, guttur eorum ſepulchrum patẽs eſt, lingua uerò ſua blandiuntur.

10 Dãna eos ô Deus, cadant conſilijs ſuis, pro multitudine ſcelerũ ipſorum elimina eos, quoniã prodiderunt te.

11 Contrà uerò lætentur oẽs qui ſperãt in te, in æternũ

riantur qui inſidias parant mihi, fac plana ſit ante oculos meos uia qua itur ad te.

9 In ſermone hoſtium meorũ nihil eſt, cui tutò fidi poſsit: animus illorum ſpurcitijs plenus eſt: ſepulchro patẽti & cadauer pædore referto ſimile eſt guttur illorum, per quod erũpit uenenum, quod geſtant in pectore: & palàm fit ex uerbis illorũ, quantũuis ad fallendum cõpoſita fuerint, aliud habere illos in ore, & aliud in pectore.

10 Perde illos Deus, irrita ſint conſilia illor, propter multitudinem ſcelerũ quæ deſignant: ſubuerte illos: ſiquidem te quoq; exaſperant.

11 Perde ſceleratos, ut gaudeãt quotquot ſubdiderunt ſe tibi: &

exultẽt te illos pro=tegente: exultent in te omnes qui colunt nomen tuum.

12 *Quia tu dñe prosequeris iustum, & gratia tua uelut scuto tueris eum.*

PSAL. VI.

DOmine ne quæso in ira tua arguas me, & in furore tuo ne corripias me.

2 *Miserere mei domine, quoniã æger sum ego: sana me Domine, quoniam totus despero.*

perpetuò exultent, ab omni quod lædere eos posset, te defendente securi, & gaudio expleãtur, quotquot amantes sunt augustissimi nominis tui.

12 Felicem muneribus tuis facies iustum Domine, & ueluti clypeus proteges illum gratiositate, & fauore tuo exornabis illum.

VI.

1 DOmine ne pro ira tua, quam aduersum me, licet meritò, concepisti, castiga me: neq; ꝓ bili, quam ego moui tibi, supplicium sume de me.

Dñe ne in furore tuo arg.

2 Quin potius misereat te mei Dñe, æger enim sum, & te medico magis opus habeo, corpus enim meũ conturbatum est totum.

3 *Nam & anima mea uehemẽter tentatur: tu uerò Dñe quousq; cessas?*

4 *Redi Domine, ut liberes animam meam: & per tuam bonitatem saluum fac me.*

5 *Inter damnatos enim nõ est qui tui meminerit: apud inferos quis putas te celebret?*

6 *Laboro gemens, perluo lectũ meum omni nocte, & stratum meum lachrymis liquefacio.*

3 Et animus meus conturbatus est multò magis: tu interim domine quando tandem respicies miseriam meam?

4 Redi quæso Domine ad solitam clementiam, & libera animã meã à malis, & pristinæ sanitati restitue me, habita ratione nõ tam peccatorum meorum, quàm benignitatis tuæ immensæ.

5 Quomodo enim poterit mortuus celebrare memoriam noĩs tui, & qui demersi sunt ad inferos, quomodo gratũ animũ pro acceptis abs te beneficijs ostendere poterũt apud eos qui sunt superstites?

6 Defatigatus sum fletu lamẽtabili, lectũ meum laui singulis noctibus, & lachrymis meis cubile meũ humectaui.

7 Perijt mihi per mœrorẽ oculorum acies: emarcui inter tot hostes meos.

8 At nũc recedetis à me ô scelerati oẽs: Dñs enim exaudiuit uocem fletus mei.

9 Dñs exaudiuit me supplicẽ: Dñs oratione meã accepit.

10 Erubescẽt ac turbabũtur uehementer oẽs inimici mei, mutabuntur & erubescent subitò.

PSAL. VII.

1 DOmine Deus meus in te spe

7 Caligine obductus est præ nimio mœrore oculus meus, hebetata est acies eius præ metu tantæ, q̃ subuertere me cupiunt, hostiũ turbæ.

8 Discedite à me quotquot machinamini malum mihi, Dñs ẽm placatus est lamentabili & clamoso fletu meo.

9 Audiuit Dñs orationem meã, & precationem meam admisit.

10 Pudore afficiantur, & uehemẽter cõturbẽtur, quotquot inimico sunt animo in me: conuertantur in fugam, & infames fiant subitò.

VII.

1 DOmine mi Deus spem meam omnem collocaui in te, quare serua me ab hac tanta multitudine persequentium me, & in manus illorũ

Dñe deus meus in te speraui.

ro, ſalua me de o= mnibus qui me per= ſequuntur, & libe= ra me.

2 *Ne rapiant ac diſcerpant me tan= quā leo, nemo enim eſt qui me adſerat.*

3 *Dn̄e Deus meus ſi feci hanc rem, ſi hæc in me culpa de prehenditur.*

4 *Si damnum mihi dantibus, reddidi: ſi hoſtem meum te= mere ſpoliaui.*

5 *Iam perſequatur me hoſtis, & com= prehēdat, ac me ui*

ne ſinas incidere me.

2 Si enim qui dux eſt horum, comprehende- rit me, non aliter dila- niabat, ꝙ leo ouiculā ſolet, quā nemo ė fau- cibus illius eripit.

3 Domine ſi feci quid- quam ſimile ſceleribus, qualia ille deſignat in me multa, & ſi maliti- osè uel uerbo, uel ope- re egi unꝙ cum illo.

4 Si conatus ſum per- dere quenꝙ, qui pacē et amicitiā meā ex ani mo expetiuit, quemad modū ego expetiui il- lius hoſtis nūc mei, quē & ſummis ė periculis aliquoties eripui, quā- uis homo improbiſsi- mus nūc odio capitali ſine ulla cauſa perſe- quatur me.

5 Si, inquā, admiſi in illū quidꝙ tale, perſe- quatur inceſſanter me

uum humi concul=cet: gloriam uerò meam in lutum de=figat. סלה

6 *Exurge & uehere Dñe cũ ira & indignatione tua in aduersarios meos, & præsta quã promisisti uindictam.*

7 *Vt te concio po=pulorum circundet, huius tu gratia ite=rum exaltare.*

8 *O Dñe populo=rum uindex, uindi=ca me iuxta innocẽ=tiam & integrita=tem meam.*

& comperhẽdat, prosternat usq; in terram, uitã adimat mihi: consilia uerò mea, & de meliore rerum mearũ statu spes in puluere iaceant, & irritæ fiant omnes. Ita fiat.

6 Exurge Domine iratus, commoueant te furores hostiũ meorũ, ut exciteris, & suppetias feras mihi, quemadmodum & pollicitus es.

7 Quod ubi feceris, ingens populorum turba accurret, & amplectetur te, orabitq; ut digneris te in altissimo regni tui solio collocare, & rex esse illius.

8 Quam prouinciam non grauatè suscipiet Dñs, & iustè iudicabit populos illos, iudica & me quæso secundum iustitiam & innocentiam meam.

9 Cesset obsecro malignitas impiorum, iustum autem fulcias, ô cui corda & renes perspecti sunt Deus iuste.

10 Securitatẽ meam Deo acceptam fero, qui seruat rectos corde.

11 Deus uindex iustus est: Deus omnitẽpore cõminatur.

12 Si non redimus, gladium suum uibrat, arcum intendit ac instruit.

13 Accõmodat sibi arma ad interficiendum: sagittas suas ut

9 Perdet tandem ipsa maleuolentia impios: uerùm tu confirmabis iustum, qui scrutator es cordium, & renum Deus iuste.

10 Defensor meus est Dominus, qui uictoriam tribuit, & seruat eos, qui candido sunt pectore.

11 Deus & iusti est iudex, & eius qui sceleribus suis Deum irritat assiduè.

12 Contra talem, qui resipiscere nõ uolet, gladiũ suũ acuet Deus, & arcum tendet, & oculis aptè admouebit, ut nõ aberret à scopo, sed rectà petat illum.

13 Præparata apud se habet tela mortifera, parabit ea, quomodo solent qui ardẽtissimè

incendant, inficit.

14 En iste monstrum parturit, ærumnam enim concepit, & pariet mendacium.

15 Lacum incîdit & effodit, sed incĭdet in foueã quã fecit.

16 Recidet enĩ ærumna in caput eius, & scelus in uerticẽ eius descendet.

17 Gratias ago Domino pro eius iustitia, & canã nomen domini altissimi.

PSALMVS VIII.

persequuntur aliquem.

14 Sceleratus autem ille parturiet iniquitatem, nocere magnopere cupiens, concipiet animo stultum & molestũ laborem, & tandem pariet rem nihili.

15 Effodit foueam, & apertam reliquit, sperans ut ego incidã imprudẽs in eã: uerũ longè illi diuersum eueniet, corruet enim ipse in eam, nunquam extrahendus illinc.

16 Recidet studium nocendi in caput ipsius, & in uerticem capitis ipsius iniuria, qua me afficere conatus est.

17 Ego uerò liberatus ab insidijs ipsius, celebrabo Dominum pro iustitia, quæ gemina est illi, & cantabo nomen Domini altissimi.

VIII.

Dñe dñs noster q̃ admira.

1 *DOmine Dñs noster, quàm admirāda est maiestas tua per uniuersam terrā, quæ laudem tuam usq; ad astra tollit.*

2 *Quam ori infantiū & lactentiū inseruisti, robur quoq;, propterea quòd hostes & inimicos tuos captiuos ducis & ulcisceris.*

3 *Cùm cōsidero cœlos facturā digitorū tuorū, lunam & stellas q̃ tu fecisti.*

4 *Quantus, dico,*

1 DOmine omnium nostrum Dñe, q̃ merito magnifica sparsa est fama nominis tui p̃ uniuersam terram: argumenta sunt gloriæ & maiestatis tuæ maximæ, quæ apparent in cœlis.

2 Res mira præterea, q̃ sola infantum, & lac adhuc sugentiū acclamatione ꝓ armis usus sis contra hostes tuos, & omnipotentiæ manifestum ostendens argumentū re tam imbecilli subuerteris inimicum, & eum qui ueluti uindicem se opposuerat tibi.

3 Quoties uideo cœlos tuos, opera digitorum tuorum lunam, & reliquas stellas, quas elegātissimo ordine in illis collocasti.

4 Tum sic apud me co

est homo, ꝙ eius meminiſti? quòd e= ius rationẽ habes?

5 *Minuiſti eũ pau= lulum à* Deo, *gloria & honore circun= dediſti eum.*

6 *Præfeciſti eũ ope ribus manuum tua= rũ, & omnia pedi= bus eius ſubieciſti.*

7 Oues et boues oẽs, *omnes beſtias agri.*

8 *Volucres in aëre, piſces in pelago, & quicquid per ma= ris itinera tranſit.*

gito, deus bone, q̄d eſt miſerabilis homuncio, ꝙ tu illius rationẽ habeas: aut Adæ nepos, ꝙ tu inuiſere illum, & amicitiam contrahere cum illo digneris.

5 Feciſti illum tantum nõ deum, gloria & honore coronaſti illum.

6 Dominum feciſti illum operum tuorum, omnia enim ſubieciſti pedibus illius.

7 Oues & boues uniuerſos, & reliqua etiã iumenta, q̄bus pabulũ ſuppeditant campi.

8 Aues in aëre uolitãtes, piſces qui natant in mari, & quicquid uſq̃ degit in ullis aquis.

9 Domine omniũ noſtrum Domine, quàm meritò ſparſa eſt ma-

9 O Domine Dominus *noſter, quàm ad= miranda eſt maieſtas tua per uniuerſam*

terram.

PSAL. IX.

Confitebor tibi dñe in toto corde meo.

1 *CAnam te Domine ex toto corde meo, & celebrabo res tuas admirabiles.*

2 *Lætabor & exultabo in te, uehendo nomen tuum altißime.*

3 *Eò quòd inimicus meus retro abijt, corruit, ac perijt uirtute tua.*

4 *Tu enim uindicasti me, & iudiciũ meum perfecisti: throno deniq; imposuisti, ô iudex iuste.*

gnifica fama noĩs tuĩ per uniuersam terram

IX.

LAudabo Dominum toto pectore meo, scribam ipse quàm uaria admiratione digna designet. Gaudebo & exultabo serio, ꝙ propitium habeã te, psalmis celebrabo nomẽ tuũ, licet omni sit laude maius. Cõuersi in fugã inimici mei, uiribus destituebant, & funditus ipsi perierunt opera tua. Tu enim, cum ego uiribus illis impar essem, pro me stetisti cõtra hostes meos, & causæ meæ patrociniũ suscepisti, sedisti pro tribunali, & executus es iustitiam.

5 *Tu cõpescis gentes, perdis impios, & nomen eorũ deles in perpetuum.*

6 *Hostile ferrum prorsus tollis, urbes excindis, ut nomẽ earum cum ipsis intercidat*

7 *Dominus autem inæternũ tenet imperium, qui solium suum ad æquitatis custodiam parauit.*

8 *Hic orbem iustitia temperat, & per æquitatẽ populis ius reddit.*

9 *Asylum est Do=*

5 Increpasti gẽtes, subuertisti impiũ, memoriam nominis eorum aboleuisti nũquam restituendam.

6 O inimice finem habent populatiões tuæ, neq; posthac amplius tibi unq; dabit populandi potestas: ciuitatulas certe aliquot sic subuertisti, ut memoria illarũ pierit cum admiratione trãseuntiũ.

7 Tu quidẽ tyrannidẽ ad hũc modũ, Dño ad tempus cõniuente, exercuisti: uerùm ille perpetuò securus & tranqllus sedebit, & obseruabit oĩa, & iam nunc parat solium suum, ut sedeat pro tribunali.

8 Vt iudicet orbem totum iustissimè, & causas pupillorum expendat æquissimè.

9 Quare aderit Do-

minus pauperi, & refugium in articulo angustiæ.

10 *Hinc est ut in te sperent, quibus notũ est nomẽ tuũ, tu enim nõ deseris qui te quærunt Dñe.*

11 *Canite Dñm qui Zion habitat: memorate inter populos consilia eius.*

12 *Quoniã sanguis oppressorum memor, inquirit in eũ. neque præterit clamorem eorum.*

13 *Misereris Dñe, & intentus es in*

minus ꝓtector illi, qui iniuste opprimitur: ꝓtector aderit opportunus, etiã in medijs tribulationibus.

10 Tunc spem indubitatam cõcipient de te, ubi experti fuerint pręsentiam nominis tui, & re ipsa discẽt te nunquam defuisse illis, qui student placere tibi ô Domine.

11 Psalmos canite in laudem Domini habitatoris Sion, spargite in uulgus admiranda consilia illius.

12 Qui uindicabit sanguinem eorum, qui iniustè oppresi fuerant, nũquam negliget Dominus clamorem pauperum.

13 Miserere mei Dñe, aspice afflictionẽ meã, qua affligunt qui odio persequũtur me; tu enĩ

adflictionẽ quæ mihi ab inimicis meis irrogatur, & de poteſtate mortis adſeris me.

14 *Vt exponam omnem laudem tuam in Zion, & exultẽ in ſalute tua.*

15 *Cũ cõtrà, gentes in interitum mergantur quem parauerunt, & pes eorũ reti quod tetenderunt, capiatur.*

16 *Notum facit Dominus iudiciũ ſuũ, cùm in ipſo opere ſuo comprehenditur peccator.* הגיון סלה

ille es, qui erigis, & retrahis me à ianuis & faucibus mortis.

14 Vt conſcribam & cõmemorem uarios te laudandi modos, illis, qui uerſantur in portis Sion, & gaudio afficiam eos propter ſalutẽ iam miraculoſe allatam mihi per te.

15 Deciderunt gentes in foueam, quam ipſæ parauerãt, reti illo quo alijs inſidiabantur, illaqueatus eſt pes illarum.

16 Notum eſt Dominum æquitatis eſſe ſtudioſum, & quòd ſceleribus ſuis illaqueabitur impius. Res procul dubio digna, quæ imo reponatur animo.

17 Abeũt ad inferos impij, & omnes gẽtes quæ Dei obliuiscuntur.

18 Pauperis autem nulla prorsus fiet obliuio, & adflictorũ expectatio nunquàm frustrabitur.

19 Exurge Domine ut nõ inualescat homo, iudicẽtur gẽtes coram te.

20 Ingere eis pauorẽ, ut agnoscãt sese hoĩes esse. סלה

17 Abibunt impij ad inferos, unà cũ uniuersis gentibus, quibus curæ non est Deus.

18 Nõ enim perpetuò obliuioni dabitur pauper, patiens expectatio afflictorum cõperietur tãdem nõ fuisse inanis.

19 Exurge domine ne inualescat homũcio futilis, tractetur causa impiarum gentium coram te.

20 Incute dñe terrorem illis, & ostẽde gentes illas impias sibi, ut sentiãt homines esse se miris modis miserabiles.

X.

1 Q Vousq; Dñe stabis ꝓcul semotus à nobis, hoc maximè tẽpore, quo periclitant tui?

PSAL X.

1 Dñe ut qd recessisti lõgè.

Q Vi ergo nunc fit, ò dñe, ut longißime absis, ut lateas ĩ angustiæ tpe?

2 *Humilis perit insolentia impiorum, ô si cōprehēdantur in coniurationibus quas cogitant.*

3 *Gloriatur impius cū animi sui cupiditates impleuit, laudatur prædo, quicq; Dñm blasphemat.*

4 *Impius pro fastu animi sui, istud nullius reputat, non enim aduocat deum in omnibus sceleratis consilijs suis.*

5 *Prophanæ sunt uiæ eius oēs omni tempore, sublata sunt è conspectu eius iudicia tua, omnes ho=*

2 Summa cū arrogantia impius persequitur pium, capiantur potius impij sceleratis illis cōsilijs, quibus alios subuertere student.

3 Placet enim impius ipse sibi, & facit qcq̄d illi petulātia animi suggesserit: nec desunt qui adulent ob spem prædæ illi, tam manifeste blasphemo in Dñm.

4 Impius præ animi sui arrogātia futurorū securus erit, Dei uerô ne semel quidem illi in mentem ueniet.

5 Modis omībus omi tēpore nocere conabitur, quæ interim de illo ô altissime status, penitus ignorat, sed ueluti furibūdus & cęcus aduersarios suos uni-

stes suos cõtemnit.

6 *Sic enim apud se constituit, non mu=tabo ullum tempus quod non cum ma=litia traducam.*

7 *Execratiõe ple=num est os eius, fraude ac dolo, sub lingua eius labor sedet ac dolor.*

8 *Versatur foris circũ chortes ad in=sidiandum, ut clàm trucidet insontem, oculi eius in præter eũtes intenti sunt.*

9 *Insidiatur è latibulo, tanq̃ leo è cubi=li suo: insidiatur ut spoliet destitutum,*

uersos uel solis minis perditurũ se confidit.

6 Persuasum enim habet duraturum se longissimo tempore, nec incommodi quicquam accepturum.

7 Execrabilia sunt omnia, quæ loquitur, & fraudes meras habet sermo illius pestilẽs, & iniquitate scatens.

8 Sedebit in angulis uillarũ iuxta publicas uias, unde clancularijs eruptionibus irruet in insontẽ, oculis prætereuntes pauperes obseruabit, ex latibulis suis prospiciens.

9 Insidias collocabit in locis occultis, nõ minore crudelitate, q̃ leo insidiatur ouiculæ ex antro suo: insidiabitur

ut spoliet attrahen=
do eum nassa sua.
10 *Cōcutit, hūiliat,*
ad deijcit uiolentia
sua prætereuntes.
11 *Sic enim secum*
putat, ignorat De=
us: auertit enim fa=
ciem suā, ut prorsus
non uideat.
12 *Exurge igitur*
Dn̄e Deus, extende
manū tuam, & ne
obliuiscaris eorum
qui oppreßi sunt.
13 *Cur enim con=*
tēnat impius Deū,
& in corde suo di=
cat, ꝙ nihil cures?

enim in hoc, ut dilaniet
eum, quo uiribus supe-
rior erit: dilaniabit au-
tem absq; ulla cōmise-
ratione quicunq; in il-
lius rete inciderit.
10 Vbi illaqueatū uul-
nerauerit pium, subsi-
det clàm, ne latrocini-
um deprehēdatur: ad
hunc modū uiribus il-
lius cecidit ingens mi-
serorum turba.
11 Persuasit sibi Deū
negligere hæc, & auer-
tere faciē suam ab his,
nec habiturū unquam
rationem horum.
12 Exurge Dn̄e Deus,
leua in altū, ualidius ꝑ-
cussurus, manū tuā, ne
neglige pios omni hūa-
no auxilio destitutos.
13 Qua patientia ferre
potes impiū in te tam
manifeste blasphemū,
ut dicere audeat, non
esse Deum, qui cura-

14 *Videas igitur, tu enim es qui laborẽ & dolorẽ conside= ras, ut in manũ tuã tradantur. tibi de= relictus est humilis ac imprudẽs: pupil= lo tu fers auxilium.*

15 *Cõtere fortitudi= nem impij & mali= gni, ut simul cũ im= pietate sua pereant.*

16 *Dominus imper= petuum rex perma net, at omnes gen= tes è terra pereunt.*

17 *Desideriũ adfli= ctorum exaudi dñe, præbe aurem tuam pectori eorum.*

turus sit hæc?

14 Verum ille cũ maxi mo suo malo fallitur: uidisti enim quæ fecit omnia, maleuolentiam & scelera ipsius tu dili- gentissime obseruasti, ostensurus & nosse fla- gitia illius, & potestatẽ habere sumendi suppli cium de illo, & curam te gerere miserorũ tur- bę, qui pupillis semper esse soles auxilio.

15 Cõfringe brachiũ, & potentiã impij, & ma- litiosi: inquire in ĩpieta tes illius, quoad nulla reliqua fuerit ĩpunita.

16 Dominus est rex & seculi huius, & æterni- tatis: extirpatæ sunt gẽ tes de terra illius.

17 Desideria piorꝫ audi uisti Dñe, gubernabis corda ipsorꝫ: ꝑbebis au res tuas precibus eorũ.

18 *Vindica pupillũ & humilẽ, ne mortalis homo posthac uim audeat inferre.*

18 Vt suppliciũ sumas de pupillorũ & aliorũ pauperum oppressoribus: ne tentet amplius uiribus suis fidere miserabilis homuncio prognatus è terra.

PSAL. XI.

1 *DOmino fido: quomodo nũc dicetis animæ meæ, abi hinc protinus in montes tuos uolucre citius?*

2 *Ecce enim impij arcum intendunt, adcõmodant sagittas suas neruo, ut clàm petant q̃ sunt integro corde.*

3 *Vt funditus perdant, iustus autem*

XI.

In Domino confido.

1 CVm in Domino spem meã posuerim, qua fronte ridere audebitis me dicentes, fuge de mõte in montẽ, sicut soles cum tuis, & absconde usq; te in antro, sicut consueuit passer?

2 An nescitis quoties impij tetẽderint arcus, aptauerint saggittas suas ad neruũ, hoc studiosè agẽtes, ut clàm tela sua iacularentur in eos, qui candido sunt pectore?

3 Ipsi quidẽ læderẽ studuerunt, uerùm in ipso conatu irrita facta sunt consilia, quæ ipsi

quò ſe uertet?

4 Dñs qui in tẽplo ſancto ſuo eſt, Dñs cuius in cœlo ſoliũ eſt, oc'lis ſuis ĩſpicit, palpebris ſuis ſcrutatur filios hoĩm.

5 Dñs contẽplatur iuſtũ, impiũ autem et ſcelerum ſtudioſum odit ex animo.

6 Pluit laqueis ſuper peccatores, ignis, ſulphur, procella & tempeſtas, poculum ſunt quo eos potat.

7 Iuſtus enim Dominus iuſtitiam da-

putabãt certiſsima, neque iuſtum, cuius opus ſtabile erit, lædere unquam potuerunt.

4 Dominus eſt in regia ſanctitati ſuæ dicata, Dñs in cœlo habet ſolium ſuum, unde oculi illius contemplantur omnia, & palpebræ illius obſeruant diligentiſsime quæcunq; deſignant poſteri Adæ.

5 Dñs obſeruat & iuſtum & impiũ, ſed eum qui amans eſt inæquitatis, odio perſequitur ex animo.

6 In modum pluuiæ proijciet in impios lapides igne & ſulphure circumlitos, qui unà cum horribili tempeſtate portio quædam erunt calicis, & ſupplicij illorum.

7 Quia iuſtus eſt ipſe dñs, non poteſt non eſſe

mat, æquitati inten= tus est uultus eius.

PSAL. XII.

1 *FEr opẽ ô Domine, quoniã perijt sanctimonia, receßit fides à filijs hominum.*

2 *Vana loquitur quisq; cum proximo suo, sermonem blandum omne cor meditatur.*

3 *Excindat Dñs omne os blandiloquum, & linguam grandiloquam.*

4 *Qui dicunt, confortemus linguas nostras, nitamur labijs nostris, deinde quis*

iustitiæ amantissimus: quare eum qui cãdido est pectore, uultu suo placidissime aspiciet.

XII.

1 TE seruatore opus habeo dñe, nullus enim reliquus est sanctus: esse desierunt inter hoïes q̃ fidi sunt & integri.

Saluum me fac d.

2 Mendacia quisq; loquit̃ cũ socio, & apud amicũ suũ lingua utitur fraudulenta, cui duplex animus scelerata suggeret uerba.

3 Perdet dominus uniuersa labia fraudulenta, & linguã quæ non loquitur nisi grandia cum Dei ipsius contemptu.

4 Qui dicere audẽt lingua nostra fortiter fal-

nobis dn̄abitur?

5 *Propter calamitatem oppressorum igitur, & gemitum pauperū exurgam dicit Dn̄s, salutiq́; restituam, & respirare faciet eum.*

6 *Eloquia Domini eloquia purissima sunt, uelut argentum incendio à terra repurgatum, ac septies liquatum.*

7 *Tu igitur Domine abstine eos, & custodi nos ab isto genere hominum imperpetuum.*

lemus, labia habemus in nostra potestate, qs noster est dominus?

5 Propter gemitū pauperum, & eiulatū miserorū, nunc exurgam dicit Dominus: collocabo pauperē eo loco, ut tutus futurus sit ab illo, qui lædere uirulēta sua lingua conabatur illū.

6 Verba & promissiões Dn̄i cādidissimæ sunt, ipso argento igne diligentissimè expurgato puriores, à quo arte, & instrumentis ad eā rem aptis, ablatum est quicquid inerat terræ impurioris, idq́ septies repetita purgatione.

7 Quare tu Domine seruabis optima fide ea quæ promisisti, & liberabis nos, quemadmodum pollicitus es, ab eiusmodi hominum genere perpetuò.

Omnia enim plena fiunt impijs, cum uanitas exaltatur inter filios hominũ.

8 Circunquaque tum impij obambulabunt securi, cùm principatũ nacti fuerint, qui inter hoĩes sũt perditissimi.

PSAL. XIII.

QVousq; obliuisceris mei Dñe, an'ne imperpetuum? quousque abscondes uultum tuum à me?

Quousq; uolutabo consilia in animo meo? quanto tempore exercebit labor cor meum? quousq; exaltabitur hostis super me?

Contemplare & auxiliare Domine Deus: illustra oculos meos, ne morte

XIII.

1 QVousque tandẽ obliuisceris mei, perpetuò ne Domine? quousque auertis tanquam iratus uultum tuum à me?

Vsquequo Domine obliuiscer.

2 Quousq; uanis curis animam meam affligã, quæ nihil præter mœrorẽ continuũ pariũt? quousq; sines inimicũ meũ erigere cristas aduersum me?

3 Habe quæso rationẽ calamitatis meæ, & exaudi me dñe mi Deus, illumina oculos meos,

obdormiam.

4 *Neque dicat hostis meus, superior illo factus sum: ne, si loco mouear, exultent, qui mihi infensi sunt.*

5 *Ego enim tua bonitate nitor, gestit cor meum ad salutis tuæ aduentū, ut tibi canā cum eam mihi largitus eris.*

ne forte obrepat somnus mortis.

4 Ne forte dicat inimicus meus glorians, factus sum illo superior, & hostes mei exultent, si ego periero.

5 Ego certe in tua benignitate posui omnē spem meā, quare nihil dubito, quin futurum sit, ut gaudeat cor meū ob salutem mihi abs te allatam, & materiam habiturus sim cantandi laudes Domini, ubi ultus fuerit iniuriam, qua affecerunt me hostes mei.

PSAL. XIIII.

1 *DIcunt uani in cordibus suis, non est Deus: corrupta & horrenda studia sectantur,*

Dixit insipiens in corde.

XIIII.

1 SVnt qui eò stoliditatis peruenerint, ut nullum putent esse Deum: quæ impia persuasio hoc effecit, ut à nullo scelerū genere abstineāt homines corruptissimi: quorum studia tam spurca

nullus quod bonum est operatur.

Dn̄s qũ aliqñ de cœlo ꝓſpiceret ſuꝑ filios hominũ, ut uideret an eſſet, qui aut ſaperet, aut numinis curã gereret.

Hîc omnes defecerant, omnes pariter corrupti erant, nullus quod rectum eſt faciebat, ne unus quidem.

Num enim ſapent omnes qui ſceleri addicti ſunt? q populũ meum tanquam cibum deuo=

ſunt, ut nauſeam cuiuis generare poſsint: neq; ſit quisq; inter eos, qui curet facere bene.

2 Dominus è cœlo contemplatus eſt poſteros Adæ: ut uideat num ſit in tanto hominũ numero cordatus quisq;, qui Deo ſtudeat eſſe char⁹.

3 Vniuerſi à Deo defecerunt, & abominabiles penitus facti ſunt, nec eſt qui faciat bene, ne unus quidem.

4 Mirum profecto eos, quibus mandata fuerat cura plebis, potuiſſe eò amentiæ peruenire, ut licere credãt opprimere miſeros: & deuorare populum meum nõ maiore commiſeratione, quàm deuorari ſolet fruſtũ panis: re ipſa certe uidentur de Deo nihil unquam legiſſe, & officij ſui parũ me-

rant? quiq; Dominum non inuocant?

5 Istic ergo trepidabunt, quum Deus ad iustorum partẽ stans, dicet istis

6 Vos cõsilium inopis ludibrio exposuistis: sed Dominus spes eius est.

7 Quis dabit Israëli salutem de Zion? quum reducet Dominus populum suum, exultabit Iacob, & lætabitur Israël.

PSAL. XV.

mores esse.

5 Quare tum uehemẽtissimus de improuiso pauor corripiet eos: cùm uiderint Deũ his adesse, qui iustitiæ studiosi sunt, & execrari uos sacrilegos.

6 Qui non solum neminem ad pietatem inuitatis, sed si quis fortè pauper pio cõsilio spẽ suam omnem ponat in Domino, illud ueluti stultum ridebitis: sed finis ipse docebit, utri sapiant magis, uos ne, an illi.

7 Vtinam præstet Dominus, ut ex Sion prodeat salus Israëli promissa: cùm reduxerit enim, & è captiuitate liberauerit populũ suũ dominus, exultabit seriò Iacob, & lætabitur Israël.

Domine quis habitet in tabernaculo tuo? quis uersetur in monte tuo sancto?

Qui innocenter uiuit, quod iustum est operatur, & ueritatem in corde suo meditatur.

Qui non circunuenit lingua sua, proximo suo malũ non facit, & socio suo non intulit opprobrium.

Qui nullius reputat impios, qui uerò Dominum timent in precio habet, qui quod proximo iurauit

1 Domine quis recipietur in tabernaculũ tuũ, quis habitabit tecum in cœlo ueluti monte, in quo sacrosancta maiestas tua peculiari quodam modo apparet?

2 Ambulans syncerè absq; fuco, faciens q᷑ æquum est, & qui dicit quæ dicit bona fide ex animo.

3 Nulli nocere studet lingua sua: nec damno afficit amicum suum, nec ignominia uicinũ suum.

4 Qui ipse cõtemptor sui, & de seipso nihil minus quàm magnificè sentiẽs alienæ uirtutis est admirator: maximi aũt facit eos, qui reuerenter colunt Dñm,

Domine quis habitabit.

non facit irritum.

5 *Pecunia sua non fœnerauit, & munus super innocētē non accepit: qui facit hæc, non mouetur in perpetuum.*

PSAL. XVI.

Cōserua me dn̄e.

1 *CVstodi me deus, quoniā in te spero.*

2 *Confiteor domino, Dominus meus es tu, bona mea ad te nihil sunt.*

3 *Totus aliquando incumbebā sanctis, & præcipuis qui in terra sunt.*

4 *Sed cùm increbrescerent incommo=*

firmissimè statuit in amicitia semel cū aliquo inita persistere, nec ꝓpositum mutabit.

5 Qui pecunia sua non exercuit usurā, nec munus in perniciē insontis accepit: q facit hæc. non peribit unquam.

XVI.

1 CVræ sim tibi omnipotens deus, spes enim mea omnis sita est in te.

2 Persuasum habes ô anima mea, & dixisti ad dominum, dominus omnium es tu, quare si quid in me est boni, id tibi usui non erit.

3 Sed sanctis, qui degūt in terra, & fide robustis, modis omnibus prodesse studebo.

4 Qui multo labore & superstitione uictimas

da eorum, retro cedebant: non libabo sanguinaria libamina eorũ, neq; adsumam nomina eorũ in labia mea.

5 *Dñs autem pars hæreditatis meæ & calix meus: tu sustines meam sortem.*

6 *Sors cecidit mihi in pulchra, & hæreditas mea placet mihi.*

7 *Gratias ago Domino quòd me admonet: nam & nocte corrigit me cõscientia mea.*

offerre conabuntur, illos mihi illarũ uictimarum sanguine adeo libare non iubebo, ut ne mentionẽ quidẽ unquam amplius eiusmodi libaminũ fieri apud me uelĩ.

5 Dominus enim ipse portio est & ueluti patrimonium populi, qui partes sequetur meas, et calicis mei particeps fiet: quare tu dñe tutaberis illos, qui ueluti sorte obtigerunt mihi.

6 Funes ciciderunt mihi in locis amœnissimis, quibus assignata mihi est hæreditas tam speciosa, quàm uel optare potuissem.

7 Laudabo ergo Dominũ, qui in omnibus à consilijs fuit mihi, qn & noctibus medijs erudiebant me renes, & immissæ mihi à domino diuinæ cogitatiões.

8 *Suspicio coram me Dn̄m iugiter, ad dexterā enim mihi adest ne mouear.*

9 *Hinc est ut gaudeat cor meum, ut exultet magnitudo mea, ut deniq; caro mea securè qescat.*

10 *Non enim derelinques animā meā ad inferos, nec dabis ut sanctus & amatus tuus uideat corruptionem.*

11 *Notā facies mihi semitam uitæ: exhilarabis me uultu tuo, lætitia in*

8 Opposui ueluti scopum ante oculos meos semper Dominum, qui quia adest mihi ad latus dexterū, nemo perdere poterit me.

9 Ob hanc ergo causam gaudio affectū est cor meū, & serio exultauit, quā tāto honore dignat⁹ es, anima mea: corpus quidē meum in sepulchro iacebit, sed nihil dubitabo, quin excitaturus sis illud.

10 Scio enim nō relictu rum te animam meam apud inferos, neq; permissurū unquā, ut qui tam insigniter illā tuā benignitatem expertus est, ullo modo corruptioni fiat obnoxius.

11 Sed uiā potius ostēdes, qua ad uitam peruenire licebit, & ad omnis generis gaudiorū copiam summam, ad

dextra tua est im-perpetuum.

PSAL. XVII.

1 EXaudi Domine innocentiã meam, attende clamori meo, ausculta orationi meæ de labijs minimè dolosis prodeunti.

2 Iudicium meum à te prodeat: oculi tui contemplentur æquitatem.

3 Proba cor meũ, explora nocte, incende me, & nihil inuenies, statui enim ne uerbo quidem transgredi.

cõtemplationem uidelicet usq; tui, quæ quibuscunq; cõtingit, gaudijs explebuntur nunquàm finiendis.

XVII.

1 AVdi Dñe iustam precationem, accommodato te ad audiẽdũ clamorẽ meũ, aures prębe precationi meæ, est enĩ ex animo profecta, & ab omni fuco quàm alienissima.

Exaudi dñe iustitiã tuam.

2 Pronuntia tu in causa mea, expendant oculi tui, quæ recta sunt.

3 Pernouisti enim me, qui exploratum habes cor meum, scrutatus es enim illud nocte, quando maximè dediti cogitationibus esse hoĩes solẽt: examinasti & totum me, nec inuenisti id qđ animo cogitaui, discrepare ab ore meo.

4 *Ab operibus hominum, & à peruersorum itineribus ego tempero, propter uerbum labiorum tuorum.*

5 *Serua greßus meos intra orbitas tuas, ne intrāsuersum abeāt uestigia mea.*

6 *Equidem clamo ad te ut succurras ò Deus, præbe aurem tuam mihi, & audi uerba mea.*

7 *Destina bonitatē tuam, tu qui dextera tua seruas ab insurgentibus, fidentes.*

8 *Custodi me sicut oculi pupilla custo=*

4 Odio eorū quæ passim mala fiunt ab hominibus, præceptionū tuarū memor operam dedi, ut essem à moribus sceleratorū hominum q̃ alienissimus.

5 Quare iuua quæso conatus meos, & firma gressus meos in uijs illis, quibus itur ad te, ut non turbentur uestigia mea.

6 Imploraui auxilium tuū, certus quòd exauditurus esses me omnipotens Deus: præbe ergo aurem tuā mihi, ut audias preces meas.

7 Aufer misericordias tuas ô seruator fideliū potius ab illis, qui sese erigunt aduersus maiestatem tuam.

8 Me autem custodi ea

ditur: ſub umbra alarum tuarum abſconde me.

9 *Ab impijs, qui me adfligunt, ab hoſtibus meis, qui animam meam circunuallant.*

10 *Qui opibus ſuis obruunt, & ore ſuo ſuperbè intonant.*

11 *Itinera noſtra obſident, & oculos ſuos ad terram uertunt.*

12 *Similes ſunt leoni prædæ auido, iuueni leoni qui ex occulto inſidiatur.*

diligentia, qua cuſtodiri ſolet pupilla oculi, ſub umbra alarum tuarum abſconde me.

9 Et libera me à metu impiorum, qui ſubuertere ſtudent me, & hoſtium, qui ſupplantare conantur me.

10 Qui tam ſunt paſti bene, & obeſi, ut aruina obſtructa uideantur ora illorum, quare & cõtemptim & cũ faſtu de alijs loquentur.

11 Itinera noſtra iam nunc obſederũt, oculis ſuis ſtudioſè obſeruabunt, quo terræ loco expandere q̃ commodiſsime in noſtrã perniciẽ poſsint retia ſua.

12 Quiſq; illorũ ſimilis eſt leoni, qui maximo ſtudio inhiat prædæ, & catulo leonis, qui inſidiatur ex locis occultis prætereũti ouiculæ.

13 Surge Domine, occupa, & supinū sterne eū, & redime gladio tuo animam meā ab impio.

14 Manu tua Domine à mortalibus, à mortalibus huius seculi, q in hac uita parte sua fruuntur: tu enī de penu tuo ìmples uentrem eorū, ut cū filijs saturi fiant, deinde reliquias quoq; infantibus suis mittant.

15 Ego autem cum innocentia comparebo coram te, & satiabor cùm adparebit gloria tua.

13 Exurge Domine, anteuerte illum, & prosterne illū, animam autem meā libera ab impio, q gladius est tuus.

14 Et à uiris, qui flagellum sunt tuum Domine, à uiris, inquam, qui spem suam dum uiuunt ponūt in diuitijs, quorum uentres si impleueris delicijs, & abundare feceris eos liberis, qbus relinquāt moriētes diuitias suas, bene secū actū putabunt, æternitatis securi.

15 Ego uerò iustitiæ q̄ diuitiarum studiosior, illā comitē habens, uidebo placidissimū uultū tuū, explebor gaudio cū exurrexero, & apparueris ea mihi forma, quæ ꝓpriè tua est.

PSAL. XVIII.	XVIII.
1 Diligā te Dn̄e robur meum.	1 Meritò amabo te Domine, cùm sis fortitudo mea.
2 Domine tu es præruptum meum, munimentum meū, & refugiū meum: Deus meus, & petra mea quo nitar: scutum meum, cornu salutis meæ, & asylum meum.	2 Dn̄s instar rupis, & turris semper fuit mihi: seruator meus, dux meus, & fortitudo mea, quare spem oēm meam collocabo ī eo q ꝓ clypeo fuit mihi, cornu salutis, & ipsissima mei ꝓtectio semꝑ fuit ipse.
3 Laudibus cū cano Dn̄m, ab inimicis meis saluus fio.	3 Omni laude dignissimum inuocabo Dominum, & ab inimicis meis liber ero.
4 Circundederant me funes mortis, torrentes Belial intumuerant contra me.	4 In præsentissimis periculis mortis constitutus erā, ueluti cinctus uinculis mortiferis, torrētes enim diaboli terrebant me.
5 Laquei inferorum circunuenerant me,	5 Funes infernales circundederant me, irre-

Diligā te Domine.

mortis tẽdiculæ me anteuerterant.

6 *At ſic in anguſtia cõſtitutus inuocabam Dñm, & ad Deũ meum clamabã: exaudiuit ergo de tẽplo ſuo ſancto uocem meã, ut primũ clamor meus ad aures eius peruenit.*

7 *Commouebatur ac tremebat tellus, fremebãt montium fundamẽta & concutiebantur: iraſcebatur enim ille.*

8 *Aſcendebat fumus de nare eius, & de ore eius uorans ignis, ita ut de eo carbones incenderentur.*

titũ habuerant me retia mortifera.

6 Quotieſcunq; affligebar, inuocabã Dominũ, & ad Deũ meũ clamabã, qui & audiuit è regio ſuo palatio uocẽ meam: & clamor meus in cõſpectum illius peruenit, imò uſq; ad aures ipſius.

7 Cõmouebat̃ & contremiſcebat terra, fundamenta montiũ concutiebant̃ quoties ipſe iraſcebatur eis.

8 Aſcendebat fumus ab ira ipſius, & ueluti ignis ab ore illius cuncta deuaſtans, carbones accendebantur ab ipſo.

Flectebat cœlos ac descendebat: sub pedibus eius erat caligo.

10 Vehebatur autẽ super Cherubim ac uolabat, uolabat super alis uentorum.

11 Tenebras circũponebat sibi instar tabernaculi, in quibus lateret, aquas deniq; atras, & nubes imbrificas.

12 De fulgore conspectus eius nubes procedebant, grando & ignis radij.

13 Tum intonabat supernè Dominus, & excelsus uocẽ suam dabat: hîc grando

9 Inclinauit cœlos, & discẽdit, & caligo erat sub pedibus eius.

10 Et uehebat' ipso Cherub tãquã uolasset, uolasset inquã pẽnis ipso uento celerioribus.

11 Fecit tenebras latibulũ suũ circum se, in modum tugurij habebat obscurissimas aquas, & densissimas nubes.

12 Præ fulgore quo apparet iustis, densissimæ illæ nubes abeunt ad hostes, unà cum grandine, & ueluti ignitis carbonibus cum grandine permixtis.

13 Excitabat & tonitru in cœlo Dominus, & altissimus dedit uocem suam, grandinem uidelicet ignitis car-

& ignis radij.

14 *Mittebat ac dißipabat spicula sua, fulgura multiplicabat, ac disijciebat ea.*

15 *Aperiebantur fontiū uenæ, retegebantur orbis fundamēta obiurgatione tua dn̄e, respiratione ac stomacho iræ tuæ.*

16 *Manū ergo mittebat ex alto, & arripiebat me, atq; extrahebat de aquis uehementibus.*

bonibus permistam.

14 Et iaculabatur sagittas suas, quibus dissipabat eos: fulgura immittebat, quibus terrebat eos.

15 Et uidebantur profundissima aquarum receptacula, denudabantur fundamenta orbis experta iram tuam Domine, & flatum uenti abs te irati immissi.

16 Demittebat è summo cœlo, qui me eriperet, & extraheret ex illis malorum undis, in quibus uersabar.

17 Quiq; liberaret a inimico potente, & a ijs qui odio me persequebantur, quamuis multò essent robustiores me.

17 *Eripiebat me de ui hostium meorū, & de osoribus meis, qui me superauerant*

Qui me tempore aduerſitatis occupauerant: Dominus autem ferebat auxilium mihi.

Et educebat me in latum, liberabat me, quoniam elegerat me.

Reddebat mihi Dominus iuxta innocentiam meã, & iuxta mundiciã manuum mearum retribuebat mihi.

Obſeruauerã enim uias Domini, neq; defeceram à Deo meo.

Ante oculos enim teneo cunctas leges eius, & mores eius non amando à me,

18 Callidis ſuis cõſilijs circunuenire incautum conabãtur me tempore afflictionis meæ, ſed Dominus tempeſtiuè adfuit mihi adiutor.

19 Et eduxit me ex anguſtijs ĩ locũ ſpatioſiſſimũ, quia amauit me.

20 Retribuit mihi Dominus ſecũdũ integritatem meam, ſecundũ puritatem manuum mearum rependit mihi.

21 Quia cuſtodiui uias Domini, nec eò perueni, ut impiè de Domino ſentiens deficerem à Deo meo.

22 Quæ iuſtiſsimè mihi ab ipſo præſcripta fuerant, uerſabant aſsiduè

23 *Hinc est ut equidem integer sim erga ipsum, & meipsum custodiam à scelere.*

24 *Dominus autem reddat mihi iuxta innocētiam meam, & mundiciam manuum mearum, pro sua liberalitate.*

25 *Erga sanctum sanctus es, & erga hominem integrum integer.*

26 *Erga electum electus es, & erga peruersum peruersus.*

27 *Tu enim populum humilem saluas, &*

ob oculos meos, & mādata illius nunquā repuli à me tanquam parere nollem illis.

23 Certè simpliciter & purè uersabar coram illo, & sollicitè caui, ne impietate mea offenderem illum.

24 Quare & retribuit Dominus mihi pro iustitia mea, & pro puritate manuū mearum, quæ nota erat illi.

25 Cū candido eū candidè geres te, & cū ꝓbo uiro probissimè.

26 Viro gratioso gratiosissimum exhibebis te, ecōtrario uerò cum improbo te geres, quēadmodum illius meretur improbitas.

27 Tu enim populum humilem salute dona

supercilium fastuosorum humilias.

28 *Tu illuminas lucernam meam, Domine Deus meus, tu illustras tenebras meas.*

29 *Te duce, cuneos perrũpo, in te Deo meo murũ trãsilio.*

30 *Dei uia immaculata est, Domini eloquium repurgatum: ille scutum est omnium in se sperantium.*

bis, oculos uerò superbos humiliabis.

28 Tu lucidam fecisti lucernam meam Domine, Deus meus illustrauit, quæ obscurata fuerant in me.

29 Quare adiuuante te rumpam aciem quantumuis instructam, & auxilio Dei mei transiliam murum.

30 Ipse Deus integerrimus est in oĩbus operibus suis, sermo Dñi ab oĩ fuco alienissimus, instar clypei ipse est omnibus qui fidunt illi.

31 Quis enim Deus prę ter Dominum? & quis fortis præter Deũ nostrum?

32 Ipse est ille Deus, qui cinxit me undiq; ro-

Quis enim est Deus præter Dominũ? aut quis omnipotens præter Deũ nostrũ?

31 *Deus est qui me accingit fortitudine,*

& uiam meam integram seruat.

33 Qui meos, ceruorum pedibus pares facit, & in editum constituit me.

34 Qui instruit manus meas ad pugnam, & brachia mea, ut arcus æneos confringam.

35 Tu protēdis mihi salutarem clypeum tuum, dextera tua sustentas me, & familiaritate tua auges me.

36 Dilatas iter meum sub me, ne labantur tali mei.

bore, & fecit ut incōtaminata esset uita mea.

33 Ipse fecit ut pedes mei non minus essent ueloces, quàm sint ceruorū, & quoties opus fuit, ueluti in editis locis, ubi tutò mihi ess[e] licebat, collocauit me.

34 Docuit manus mea[s] arma tractare, sic u[t] frāgere potuerim bra[-]chijs meis arcum etia[m] ferreum.

35 Dedisti mihi clypei quo seruatus benefi[-]cio tuo sum, dexte[ra] tua stabiliuit me, [&] benignitas tua poten[-]tem fecit me.

36 Aperuisti mihi ui[am] qua tutò gradiri po[s]sem, quare nunquà[m] uacillauerunt ped[es] mei.

37 Persequor hostes meos & assequor, neque redeo donec toti consumantur.

37 Persequar inimicos meos, donec comprehendero illos, nec reuertar, nisi deletis illis.

Concido eos quo minus resurgere poßint, cadunt sub pedes meos.

38 Sic uulnerabo eos, ut subsistere non possint, corruent subtus pedes meos.

Tu accingis me fortitudine ad prælium, & prosternis sub me qui in me insurgunt.

39 Tu enim undique cinxisti me robore, & gerendis bellis idoneũ fecisti me, prosternebas enim quotquot insurgere conabãtur aduersum me.

Tu præbes mihi iugulum hostium meorum, & inimicos meos dißipas.

40 Effecisti ut inimici uerterint terga mihi, & odio habentes me subuerterint.

41 Clamabant, nec quisquam liberabat eos, etiam ad Dominum, sed non exaudiebat eos.

Inuocant, sed nemo exaudit, ad Dominum quoq;, sed non fert eis opem.

42 *Et cõminuo eos tanquam puluerem qui uento rapitur, & cõtemptos reddo ſicut lutum in plateis.*

43 *Tu eripis me de contentionibus populi, conſtituis me caput gentium: populi quos non noui, ſeruiunt mihi.*

44 *Ad primũ auditum auris obtemperant mihi: noti uerò deficiunt à me.*

42 Diſpergebã eos non aliter quàm puluerem uentus ſolet, & tanq̃ lutũ platearum cõminuebam eos.

43 Liberabis me à rixis et iniurijs populi, cõſti tues me caput gentiũ, populus quem non cognoui, ſeruiet mihi.

44 Solo auditu obſeq̃n tes fiẽt mihi, deſertores uerò mẽtientur mihi.

45 Deſertores ſemper in metu erũt, & abdent ſeſe in latibulis ſuis.

46 Viuit Dominus, & omni eſt laude maior, qui ſemper inſtar rupis fuit mihi, & exaltabitur Deus au-

45 *Notis pertæſum eſt, & declinant à conſueta ſemita ſua.*

46 *Viuat Dominus, & benedictus ſit, qui eſt petra mea, altus uehatur Deus*

qui est salus mea.

47 Deus qui mihi ultionem sumere donat, & subijcit mihi populos.

48 Eripit me ab hoste, superiorem facit me his qui insurgũt in me, & de quouis malo liberat me.

49 Propterea canã te inter gentes Domine, & nomini tuo psallam.

50 Qui regem tuum salute multa ditas, beneficijs prosequeris unctum tuum Dauid, & semen eius usq; imperpetuum.

tor salutis meæ.

47 Ipse est Deus, qui potestatem tribuit mihi ulciscendi me, & solis uerbis subiecit populos mihi.

48 Ipse est, qui liberat me ab inimicis meis, & tu domine superiorem me facies omnibus qui insurgũt aduersum me. & contra uirũ iniquum tutaberis me.

47 Quare gratias agam tibi pro gentibus quas subiecisti mihi dñe, & nomen tuum cantabo.

50 Qui auges in immẽsum salutifera dona regi tuo, & benignitatem tuam ostendes Christo tuo Dauid, & semini eius perpetuò.

XIX.

PSAL. XIX.

1 Cœli enarrant gloriam dei.

1 OMnipotentiã Dei *narrant & exponunt, cum cœli* ipsi, *tum firmamentũ, opus manuum illius.*

2 *Dies quisq; idem prædicat, idem insinuant, ut sciatur, singulæ noctes.*

3 *Non est sermo, aut lingua, ubi non audiatur horum omnium uox.*

4 *In omnem terram exit oratio eorum, & uerba eorum ad terminos orbis.*

1 IPsi cœli cõmemorant gloriã Dei, & quàm potente usus sit manu in cõdendis ope ribus suis, palàm facit tam uastus cœlorum ambitus.

2 Dies unus indicat subsecuturũ alterum,& nox una docebit nos cognoscere aliã: perpe tua enim uicissitudine mutuò succedunt.

3 Nullum est idioma nec ulli sermones, qui bus audita non sit uo illorũ: nullus est enin usq; populus tam ba barus,ad quẽ horũ no titia non peruenerit.

4 Vniuersam terrã pu gata est doctrina eor & usq; ad extremos bis fines puenerũt pr dicationes illorum:ipsi li aptauit dñs habit culum in eis, & imp rium dedit in eos.

5 *Soli posuit in eis tabernaculũ, è quo uelut sponsus è thalamo suo procedit, & uelut gigas gestit ad percurrendum iter.*

5 *À termino cœlorum egreditur uno, & ad alterum terminũ eorũ contendit, & nemo est qui se à calore eius abscondat.*

Sic lex Domini perfecta est, restituit mentem: testimonium Domini uerax, sapientiam docens pueros.

Castigationes, siue mulctæ Domini

5 Estq; persimilis sol ipse sponso, qui exurgens egreditur de thalamo suo, gestiens tanquam uir strenuus absoluere cursum suum.

6 Ab altero cœlorum extremo cursum instituet, & longo tractu ad alterum usq; extremũ perueniet, nec quisquam expers erit caloris eius.

7 Lex Domini pura auocat à malo, pactum Domini fidele sapientem facit eum, qui fuerat imperitus antea.

8 Mandata Domini æqua exhilarant animum: præcèptum Domini purum illuminat oculos.

æquæ sunt, cor exhilarantes: præceptũ dñi purũ est, & oculos illuminat.

9 Timor Dñi mũdus & firmus imperpetuum, iudicia dñi simul æqua & iusta sunt.

10 Delicatiora quàm aurũ uel obrizum immensum, & dulciora quàm aut mel aut fauus.

11 Quæ, qui seruus tuus est, custodit, in illorũ enim obseruãtia multa merces e

12 Quis aduertit animum ad errores? a his ergo quæ me latent absolue me.

9 Reuerẽtia quę debetur domino, quia munda est, perpetuò durabit: iudicia domini ipa sunt ueritas, & modis omnibus æquissima.

10 Amabilia sunt ipsa magis quàm aurum, etiam si purissimum sit & plurimũ: & suauiora sunt melle, & fauo mellis dulcissimo.

11 Certè seruus tuus dc cetur per ea, & quicun que secundum illa ui xerit, mercedem asse quetur magnificam.

12 Quæ errore cõmitti mus tam sunt mult: ut ne deprehẽdere qu dem quisq; possit on nia: quare ab eiusm di, quæ latẽter irrepũ munda quæso me.

Tum ab his quoque quæ p̄ audaciā admiſi, quo minus me ſibi ſubigant: ſic enim purgabor & abſoluar ab ingenti transgreßione.

Placeant oro uerba oris mei, & meditatio cordis mei tibi ô Domine petra mea, & redemptor meus.

PSAL. XX.

EXaudiet te Dominus in articulo anguſtiæ: proteget te maieſtas Dei Iacob.

Mittet tibi auxilium de ſancto, & de Zion tuebitur te.

13 Præcipuè autem à ſuperbia & faſtu auoca me, ne dominentur in me: quod ſi feceris, mundus ero, & à ſcelere alienus.

14 Sint quæſo grata tibi uerba hæc oris mei, & gratus ſit animi mei affectus in te Domine, qui Deus es meus, & redemptor meus.

XX.

1 EXaudiet te Dominus tēpore tribulationis: ſuppetias feret tibi maieſtas Dei Iacob.

Exaudiat te dn̄s.

2 Immittet robur tibi è loco ſancto, & ex Sion ſtabiliet te.

3 Memor erit oīs sacrificij tui, & holocaustū tuum perlitabit. סלה

4 Dabit tibi iuxta cor tuum, & omne consiliū tuum perficiet.

5 Exultabimus super salute tua, & maiestati Dei nostri magnificè gratulabimur: perficiet enim Dn̄s oēs petitiones tuas.

6 Nunc scio quòd saluum faciet Dominus unctum suum: Dominus opem feret ei de cœlo suo sancto, uirtute salutaris dexteræ suæ.

3 In memoria habebit quæcunq; obtulisti unquam illi sacrificia, & oblationes tuas qualescunq; pro pinguissimis habebit. Procul dubio.

4 Dabit tibi quicquid desiderabit cor meum, omnia consilia tua cōplebit.

5 Exultabimus ob salutē quā attulisti nobis, certe oīpotētia dei nostri magni erimus: dabit dn̄s tibi quicūq; colueris illū, quantū desiderare poteris ab eo.

6 Nunc experientia didici, quòd seruauerit Dominus christū suū, quodq; exaudierit illū è cœlo, quod sanctissima maiestas illius inha

Alij curribus, alij equis fidūt: nos aūt noīs Dñi Dei *no=stri recordabimur.*

Isti supini cadēt, nos autē surgemus & erecti stabimus.

Serua Dñe, *fer nobis auxilium* ô *rex quū inuocabimus.*

PSAL. XXI.

D*Omine in fortitudine tua rex ut lætatur? et in salute tua ut exultat præter modum?*

Desideriū cordis dedisti ei, & petita labiorum eius non

bitat, & salutiferis omnipotentiæ suæ uiribus succurrerit illi.

7 Quidam se multitudine curruū superaturos sperant, alij multitudine equorum: nos uerò freti auxilio Dei nostri, magna designabimus & memorabilia.

8 Illi uiribus destituti sunt, & corruerunt: nos uerò perstitimus, & cōfortati sumus.

9 Dominus seruabit ipsum regem: & nos quoq; exaudiet quotiescunq; implorauerimus auxilium illius.

XXI.

1 DOmine propter robur immissum gaudet rex: & quia tu autor illi uictoriæ fuisti, exultat seriò.

Dñe in uirtute tua lætabitur rex.

2 Effecisti illū uoti cōpotem; & quicquid te

negauisti. סלה

3 *Nam bonorū liberalitate etiā præuertisti eum, & capiti eius auream coronam imposuisti.*

4 *Vitam petijt à te, & dedisti ei longæuam ætatem, in sempiternū & ultrà.*

5 *Immēsa est gloria eius, sed per tuā opitulationem, honorē & splendorē posuisti super eum.*

6 *Sed & perpetua felicitate donabis eum, lætificabis eum lætitia uultus tui.*

7 *Rex enim sperat in Dominum, & in*

rogauit, non illi negasti. Ita res habet.

3 Vltro anteuertisti illum muneribus optimis: imposuisti capiti illius coronam ex auro purissimo.

4 Vitam petijt abs te, quā & dedisti illi, nullo unquam tempore finiendam.

5 Summum, beneficio tuo, assecutus est bonū: gloria & honore cumulatissimū reddidisti eū.

6 Efficies ne munificentiæ tuæ expers fiat unquam: gaudio explebis eum, ubi gratiosissimo uultu tuo exhilaraueris eum.

7 Ipse enim rex omnem spem suam collocat in te, quare beni-

altißimi bonitatem: hinc fit ut labi non poßit.

gnitas tua, ô altissime, nunquam interire sinet illum.

Sentiant manum tuam omnes hostes tui, experiantur dexteram tuam inimici tui.

8 Assequetur manus tua, ô rex, uniuersos inimicos tuos, & dextera tua assequetur eos, qui odio persequuntur te.

Incende eos uelut clibanũ in tempore indignationis tuæ: Domine in ira tua deglutiat ac deuoret eos ignis.

9 Aestuare facies eos tanquam furnum incẽsum, quo tempore iratum te illis ostendes Domine: ira tua dissipabis eos, & uorabit eos ignis.

Germen eorum de terra perde, & semen eorum ex hominum numero.

10 Fructum omnem eorum sic è terra euelles, ut nihil remaneat seminis eorum inter homines.

Quoniam moliuntur aduersum te malum, cogitant facinus quod non poßunt.

11 Conati sunt enim crimen tibi impingere, idq; magno stu-

11 *Sed tu in fugam conuertes eos, & neruo tuo in uultus eorum collimabis.*

13 *Euehere Domine cum fortitudine tua, ut canamus & celebremus potentiam tuam.*

dio, sed perficere non potuerunt.

12 Quare sepones eos ab alijs, & facies eorũ tanquam scopum sagittis tuis assiduè petes.

13 Ostende Domine quantus sis, & uiribus quantum ualeas, ut occasionem habeamus cantandi, & psalmis celebrandi omnipotẽtiam tuam.

PSAL. XXII.

1 Deus deus meus respice ĩ me, quare me dereliqsti.

Deus meus Deus meus, cur me dereliqsti? aliena sũt à salute uerba eiulatus mei.

2 *Inuoco tota die ô Deus meus, ueruntamen non exaudis, quin & tota nocte non taceo.*

XXII.

1 Deus meus, Deus meus, cur deseruisti me? uideor nõ impetraturus, quamuis id magnis agam clamoribus, liberationem.

2 Mi Deus clamabo per diem, sed non respondebis, & per noctem, absq; ulla intermissione.

Tu uerò qui in ſancto habitas, ô gloria Iſraël.

Spes patrum noſtrorum fuiſti, in te ſperabant, & liberabas eos.

Ad te clamabant & eripiebantur, in te fidebant, & non confundebantur.

Ego autem uermis factus & non amplius homo ſum, fabula hominũ, & contumelia uulgi.

Omnes qui me uident contemnunt, retorquent labia,

3 Interim tu ô ſanctiſſime, ueluti ſecurus horum quæ patior, deſidere uideris, qui ſuccurriſti toties, & materia fuiſti carminum ipſi Iſraëli, quibus gratias tibi pro beneficijs agebant.

4 Spem ſuam ponere in te ſolebant patres noſtri, & quoties id faciebant, tu liberabas eos.

5 Quoties ad te clamauerunt liberati ſunt, quoties ſeſe tibi crediderũt, pudore non ſunt ſuffuſi.

6 Ego uerò uermis eſſe uideor magis q̃ uir, ſterquilinium Adæ, & infirmæ plebis fex.

7 Quotquot uidebant me ſubſannabant me, conuitiabantur, & moto capite irridentes

& capite nutant, dicentes:

8 Dominum suspexit, is redimat eũ, liberet eum, si quidem amat eum.

9 Tu uerò excepisti me ab utero prodeuntem, & spes fuisti mihi ad ubera matris meæ.

10 In te coniectus sum à partu, tu iam inde à materno utero Deus meus es.

11 Ne ergo abeas

insultabant mihi,

8 Gloriari solet hic, inquientes, charum se esse Domino: liberet ergò nunc eum, si tantoperè amat eum.

9 Te procurante prodij ex utero, & bene sperare iussisti me, quũ adhuc sugerem ubera matris meæ.

10 O pa tua eiectus sum è uulua, & curæ tuæ relictus, quũ essem adhuc in utero matris meæ, deus eras mihi tu.

11 Ne procul igitur abscesseris à me, quia periculum præsentissimũ est, nec quenquam uideo qui auxilio futurus sit.

12 Cinxerunt me tauri

à me dum angustia adpropinquat: neminem enim habeo qui opem ferat.

12 Circundant me tauri multi, tauri pin=

gnes cingunt me.

13 Hiant sup̄ me ore suo, sicut leo discerpens & rugiens.

14 Ego uerò sicut aqua effusus sum, dissociantur ossa mea, cor meum in medio uentre meo simile est liquenti ceræ.

15 Exaruit instar testæ robur meū, lingua mea faucibus adhærescit: & ad mortuorum puluerem redegisti me.

16 Sed & canes circundant me, concilium peßimorū frangit manus, & pedes meos

multi, fortes & uelut saginati in pascuis Basan circundederūt me.

13 Aperuerunt aduersum me os suum: non aliter quàm leo inhiās prædæ & præ fame rugiens.

14 Tanquam aqua fluidus factus sum, & soluta sunt omnia membra mea, cor meum ueluti cera diffluxit intra præcordia mea.

15 Exaruit tanquam testa omne robur meum, & lingua mea agglutinata est palato meo: & tandē in puluere, quēadmodum mortui solent, sepelies me.

16 Circundederūt nāq; me canes, conspirauerunt aduersum me pessimi quique, foderunt

instar leonis.

17 Omnia ossa mea dinumerantem me inspiciunt, & contemplantur.

18 Diuidunt inter se uestem meã, & super indumentũ meũ sortem iaciunt.

19 Tu ergo Dñe ne moreêris, tu robur meum ad auxiliandum mihi festina.

20 Libera à gladio animã meã, & unicam meã à canibus.

21 Salua me de rictu leonis, & de cornibus unicornium exaudi me.

manus meas & pedes meos.

17 Tractatus sum ab eis tã inhumaniter, ut numerare potuerim facilè omnia ossa mea: ipsi adhuc post omnem cruciatum toruè aspiciebant & contemplabantur me.

18 Partiebantur uestes meas, & de tunica mea sortiebantur.

19 Quare tu quæso Domine ne longè abscesseris hinc: quin potius, quũ sis fortitudo mea, ferre mihi suppetias festina.

20 Eripe à gladio animam meam, & à uiolentia canis unicã meã omni humano auxilio destitutam.

21 Salua me ab ore leonis: & è cornibus unicornium eripe me.

2 Et memorabo maieſtatem tuã fratribus meis, in ipſa eccleſia collaudabo te.

3 Qui timetis dñm laudate illum: tu omne ſemen Iacob magnifica eũ, reuerêre ipſum omne ſemen Iſraël.

4 Non enim ſpernit aut auerſatur humilitatẽ adflicti, neque occultat uultum ſuum ab eo: ſed dum clamat ad eum, exaudit.

5 De te laudem prædicabo coram tota eccleſia, & uota mea coram timentibus

22 Cõmemorabo maieſtatem nominis tui fratribus meis, in frequentiſsima populi turba laudes tuas prędicabo.

23 Quotquot eſtis cultores domini, laudate eũ: uniuerſi poſteri Iacob magnificate eũ, & reuerenter colite illũ omnes poſteri Iſraëlis.

24 Quia non deſpexit, neq; uilipendit ob miſeriam pauperem, neq; auertit contemptim faciem ſuam ab eo: quin potius quum pauper clamaret ad illum, diligenter auſcultauit.

25 Te laudabo carminibus meis publicè in frequentia populi, & quæ uoui perſoluã ui-

te persoluam.

26 Comedent humiles & saturabuntur, laudabunt Dominum & inquirent eum: uiuat anima eorum imperpetuum.

27 Conuertentur ad Dominum, ac celebrabunt omnes termini terræ, & adorabunt coram eo uniuersæ cognationes gentium.

28 Regnum enim gentium Domini erit, & imperabit eis.

29 Comedēt & diuites omnes terræ, atq; adorabunt, genua coram eo flectent

dentibus illis qui reuerentur te.

26 Comedent pauperes & saturabūtur, laudabunt dn̄m quicūq; student placere illi, uiuent corda uestra quotquot estis tales perpetuò.

27 Cōsiderabunt hæc, & conuertentur ad Dominum cuncti fines terrę, & supplices fient tibi Domine uniuersæ nationes gentium.

28 Dn̄i enim est potestas regia, & imperium habet etiam in gentes.

29 Comederunt, & qui gustassēt spiritalia Domini dona, supplice[s] facti sunt potentissim[i] quiq; eorum qui terr[am] inhabitant, & in uene[-] rationem illius genu

omnesq́; ad puluerem descendent, aut non uiuet anima eorum.

30 *Hoc semen seruiet ei, & laudem Domino canet in sempiternum.*

Venient & narrabunt iustitiam eius, nascituræ genti quam Dominus creabit.

flectent, etiam mortui omnes in terra sepulti, quia propriā uitā non est dedignatus impendere pro illis.

30 Posteri nostri colent eum, scribentur hæc de Domino, ut posteri intelligant.

31 Vt & illi ueniant, & annuncient populo qui ab ipsis nascetur, quod hæc fecerit tam stupenda Dominus.

PSAL XXIII.

Dominus pascit me, hinc fit ut nullius egeā.

In speciosa pascua collocat me, & ad tranquillas aquas ducit.

XXIII.

1 Dominus pascet me, quare nullius egere potero.

Dñs regit me, & nihil.

2 In pascuis amœnissimis recubare faciet me, & iuxta aquas leniter fluentes enutriet me.

3 Animam meã re ficit, dirigit me in itinere iustitiæ pro= pter nomen suum.

4 Nam & si aber= rauero ad uallẽ um bræ mortalis, mali nihil metuo, quia tu mecum es, deinde uirga tua & pedũ tuum solantur me.

5 Adornas mihi mensam in conspe= ctu aduersariorum meorum, unguento imbuis caput meũ, & calicem meum imples.

6 Prosequitur igitur me bonitas & be= nignitas tua per omnem uitam, ut habi=

3 Animum reddet mi- hi, exercebit nanq; me in uijs iustitiæ, quo- niam ita placitum est illi.

4 Etiam si eundum mi- hi sit per uallem tam opacam, ut umbra il- lius undiq; mortẽ mi- nitetur, nihil metuam: siquidem tu ades mihi: uirga enim tua & pe- dum pastorale tuum à metu liberabunt me.

5 Instrues in conspectu meo mensam è regione persecutorũ meorum, ut uideant & doleant, unxisti unguento ca- put meum, & poculum meum ad summũ usq; impleuisti.

6 Certò certius beni- gnitas tua, & miseri-

tem domi tuæ in perpetuum.

PSAL XXIIII.

1 *Domini est terra, & quidquid in ea est, orbis, & habitatores eius.*

2 *Ille enim super mare fundauit eam, & super flumina constituit eam.*

3 *Quis ergo ascendat in montē Dñi? aut quis permaneat in loco eius sancto?*

4 *Qui innoxius est manibus, & mundo corde: qui non eleuat mentē suam*

cordia comitabuntur me per omnem uitam meam: quare tandem inhabitabo domū Domini diebus nunquam finiendis.

XXIIII.

1 A Domino est terra, & illa rerum omnium copia, qua terra plena est, orbis inquam terrarum ab eo est, & quicquid usquam hominum orbem inhabitat.

Dñi est terra, & plenitu.

2 Ipse enim supra maria firmissime stabilitā extare fecit eam, & fluminibus elegantissime distinxit eam.

3 Quis ascēdet in montē Domini, & cui permanere cōtinget in loco illo, quem tam augustum inhabitat sanctitas illius?

4 Qui puris est mani-

ad uanas spes, nec dolosè iurat.

5 Hic auferet libera litatem à Domino, & iustitiam à Deo saluatore suo.

6 Hæc est genera= tio adquirentium eum: Iacob est qui inuenit uultum tu= um. סלה

7 Reserate ò prin= cipes portas ue= stras, & adperian= tur portæ sempi= ternæ, ut introëat. rex magnus.

bus, & candido pecto- re, qui non iurauit sine causa per animã meã, inquit Dominus, neq; fallere quenquam per- iurio tentauit.

5 Qui accipiet benedi ctionem ab ipso Domi- no: & iustitiam à Deo autore salutis ipsius.

6 Hoc est genus illud hominum, qui quærũt illum, & participes fie- ri cupiunt boni tibi à Deo promissi ò Ia- cob. Ita res habet.

7 Leuate uos portæ ca- pita uestra, & tollami- ni ianuæ, quæ ab æter- no fuistis clausæ: ingres surus est enim per uos inclytus ille rex.

8 Quisnam est rex ille inclytus? Dominus for tis, & potens, Dominus ualens in prælio.

8 Quis est rex iste magnus? Dominus for= tis & potẽs, Dominus robustus bellator.

9 *Reſerate ò principes portas ueſtras, & adperiantur portæ ſempiternæ, ut introëat rex magnus.*

10 *Quis eſt rex iſte magnus? Dn̄s exercituum eſt rex ille magnus.* סלה

PSAL. XXV.

AD te ò Domine mentĕ meā eleuo.

In te ò deus meus confido, non erubeſcam obſecro, neq; inſultent mihi hoſtes mei.

Omnes enim qui in te fidunt, non pude=

9 Auferte uos portæ uectes ueſtros, ut pateant ianuæ ab æterno clauſæ: ingreſſurus eſt enim per uos rex ille inclytus.

10 Quis hic eſt inclytus ille rex? Dominus imperator cœleſtium exercituum, ille hic rex eſt ſumma maieſtate conſpicuus. Ita res habet.

XXV.

1 AD te Domine animam meam erigam.

Ad te domine leuaui animam.

2 Mi Deus totum me tibi concredidi, quare nunquā pudefiam ſpe mea fruſtratus, nec cauſam exultādi habebūt hoſtes mei, tanquā uictus uerim ab eis.

3 Quotquot enim expectant auxilium abs te,

fiunt, sed pudefiunt uani præuaricatores.

4 *Vias tuas Dñe ostēde mihi, & semitas tuas doce me.*

5 *Induc & doce me ueritatem tuam, quoniā tu es Deus & salus mea, in te spero omni tēpore.*

6 *Memor sis misericordiæ & bonitatis tuæ, quibus ab æterno uteris.*

7 *At scelerum ac delictorum iuuentutis meæ ne sis memor, sed pro tua*

non destituentur expectatione sua: frustrabūtur autem spe sua scelerati, qui sine causa psequuntur me.

4 Vias quibus itur ad te, fac noscam, & semitas tuas doce me.

5 Guberna me bona fide, qua facere soles omnia, & doce me: tu es enim ille Deus, qui salutis autor esse soles mihi, quare nihil desperans multo tēpore expectaui, ut & nunc mihi succurras tu.

6 Reuoca in memoriam Domine clementiam & benignitatem tuam: quibus seculis superioribus tā liberaliter usus es erga tuos.

7 Peccatorum quæ designaui adolescens & delictorū quæ subsecuta sunt, ne memo esse uelis, sed pro tu

benignitate memē=to mei, & pro bo=nitate tua Domine.

Bonus & æquus est Dominus, ideo reducit peccatores in uiam.

Ducit humiles quomodo oportet cum iudicio, & ad=flictos docet uiam suam.

Omnes uiæ Do mini sunt gratia & fides his, qui ser=uant testamentum & fœdus eius.

clementia tracta me tu, qui natura benignus es Domine.

8 Benignus & integer est Dominus, quare non dedignabit docere uel ipsos peccatores, quo pacto uiuere illos hic oporteat.

9 Docebit optima ratione, quo pacto uiuere modestos uelit, & docebit quæ per illos fieri cupiat.

10 Quęcunque facit Dominus, misericordiæ & fidei esse plenissima cōstat ijs, qui recipiunt pactum & admonitiones illius.

11 Propter temetipsum Domine remitte precor iniquitatem meam, quamuis plurimam.

Propter nomen tuum Dn̄e propicius sis pecato meo, Dn̄e, quia magnum est.

12 *Quiſquis Dominum timet, eum dirigit in uia quæ ſibi eſt grata.*

13 *Anima eius bonis fruitur, & poſteritas eius terram poßidebit.*

14 *Dominus docet ſecretum ac fœdus ſuum eos qui ſe timent.*

15 *Oculi mei perpetuò ad Dominum intenti ſunt, ille enim explicat è reti pedes meos.*

12 Quàm eſt felix ille uir qui reueret Dn̄m, docebit quo pacto illũ uiuere oporteat, ut charus fiat Deo.

13 Anima illius feliciſſimè in bonis uerſabitur, & ſemen illius ueluti hæreditario iure poſſidebit terram.

14 Secretorum ſuorum participes faciet Dominus eos, qui reuerenter colunt illum, & iuxta pactum quod iniit cum eis, diligenter ipſe docebit eos.

15 Oculi mei aſsiduè obſeruant Deum, ut ipſe liberet à laqueis & periculis, in quibus uerſor, pedes meos.

16 Reſpice clementer me, & miſericors ſis erga me: qa ab omnibus

16 *Conuertere ad me Dn̄e, & miſerere mei, quoniã deſolatus & adflictus ſum.*

Anguſtiæ cordis mei creſcunt: educ ergo me de neceßitatibus meis.

Cõtemplare adflictionem meã, & laborem meum, & aufer omne peccatum meum.

Cõſidera hoſtes meos, quia multi ſunt, & ſcelerato odio pſequũtur me.

Cuſtodi animã meã, & libera me, ne quæſo pudefiam, quoniã in te ſpero.

Integritas & æquitas ſeruent me, quoniam in te ſpero.

deſertus & pauper ſum ego.

17 Afflictiones cordis mei latè ſparſerũt ſeſe, ex anguſtijs qbus undique coarctor, educ quæſo me.

18 Conſidera paupertatem & afflictionem meam, ut auferas à me uniuerſa peccata mea.

19 Cõſidera hoſtes meos quàm ſint multi, & quàm capitali odio pſequantur me.

20 Cuſtos ſis animæ meæ, & libera me, ne pudefiã ego, qui ſpem meam omnem collocaui in te.

21 Innocentiæ & æquitatis ſtudia ſeruent me: ſollicitè enim expecto aduentum tuum.

22 Redime Deus Israëlem de omnibus angustijs eius.

22 Libera deus Israëlem ex omnibus afflictionibus suis.

PSALMVS XXVI.

XXVI.

1 Iudica me dn̄e, quoniā.

1 VIndica me Dn̄e, quoniā innocēter ambulo: in te Domine spero, neq; uacillo.

1 IVdex esto Dn̄e in causa mea, ut palàm fiat q̄ simpliciter fecerim quæ feci, quamq̄ hoc uerè crediderim, te nunq̄ permissurū ut caderem.

2 Proba me Domine, & explora: excoque renes meos & cor meum.

2 Scrutare omnia mea Domine, & experire qui sim, igne explora renes meos, & ipsum cor meum.

3 Quia bonitatem tuam ante oculos meos seruo, & in ueritate tua ambulo.

3 Inuenies memorem me beneficiorum tuorum fuisse semper: exercui enim me diligenter in fide, quam concepi de te.

4 Non habui familiaritatem cum homi-

4 Non habito cum hominibus uanis, & ad socordes non ingredior.

5 *Odi cœtū malignorum, & inter impios non ſedeo.*

6 *Abluo cū innocentia manus meas, ſic accedo ad aram tuam Domine.*

7 *Vt uoce prædicem laudem tuam, & exponam omnia mirabilia tua.*

8 *Diligo Domine habitaculum ædis tuæ, & locum ubi manet gloria tua.*

9 *Ne iungas cum peccatoribus animam meam, neque uitam meā cum ſan=*

nibus uanis: neque cum ſubdolis conſuetudinē habebo.

5 Odio habui conuenticula prauorū: & impios qui nulla certa lege uiuunt, auerſatus ſum ſemper.

6 Lauabo donec puræ fiant manus meæ: & ſic tandē amplectar altare tuum Domine.

7 Clara uoce tibi omnia mea accepta referam: & commemorabo quàm multis modis miraculoſè adfueris mihi.

8 Domine optaui uehementer, ut mihi contingat habitare in domo tua, & in loco quē tua maieſtas peculiariter inhabitat.

9 Quare non perdes cum peccatoribus animam meam, nec cum uiris ſanguinarijs ui-

guinarijs.

10 *Quorum in manibus scelus inuenitur: dextera eorum plena est muneribus.*

11 *Ego uerò innocenter ambulo: redime me, & miserere mei.*

12 *Pes meus in recto constat. in cœtibus laudabo Dominum.*

tam meam.

10 Quorum opera sunt studio scelerata, quorum & dextera plena est muneribus.

11 Interim ego in simplicitate mea, sicu huc usque, persistam: t libera me à malo, & clementer tracta me.

12 Pes meus non aber rauit à recto, quare pa làm in frequentia po puli laudes Domin prædicabo.

XXVII.

1 DOminus lu mea, & salu mea, à quo m hi timebo? Dominu est robur uitæ meæ, quo metuam?

2 Quum educerent c pias meas aduersu

1 PSAL. XXVII.

Dñs illuminatio mea.

DOminus lux & salus mea est, à quo metuā? Dñ robur uitæ meæ est, à quonam trepidem

2 *Dum prodeūt aduersum me malign*

imici, & hoſtes
ei ut me totũ de=
orent, corruũt &
oncidunt.

Dum caſtra fi=
untur contra me,
õ timeo: dum inci=
tur aduerſum me
rælium, tũc maxi=
è ſecurus ſum.

Vnum enim am=
io apud Dominũ,
nũ quæro, ut habi
m domi Domini
perpetuũ, ut ui=
eam decorem Do=
ini, & admirer
emplum eius.

Quoniam abſcon

me homines ſcelerati, ut funditus perderent me inimici mei capitales: in ipſo conatu inferiores facti, corruerunt.

3 Si inſtruatur aduerſus unũ me iuſtus exercitus, nihil metuet animus meus: & ſi committatur mecum prælium, in ipſa pugna firmiſsimè credam auxilio futurum te mihi.

4 Vnum quiddam oraui Dominum, quod & pergam indeſinenter petere, liberam in domo Domini ab omni ſolicitudine uitã, ut coràm uidere poſſim quantum ſit amœnitatis apud Dñm: & ſcrutari ꝙ ſint in regia illius uaria, & admiratione digniſsima.

5 Abſconderet enim tum me in taberna-

dit me in periculoso tempore, abstrusit me in intima tabernaculi sui, & in petrã eleuauit me.

6 Postremò autem exaltauit caput meum super hostes meos, qui me circundederant, idcirco sacrifico in tabernaculo eius sacrificium gratiarum actionis, cano & psallo Domino.

7 Exaudi Domine uocem meam qua te inuoco, miserere mei, & auxiliare mihi.

culo suo, nec sineret unquam sentire me incommodi quicquam: occultaret me in penetralibus domus suæ, & ueluti super petrã hostibus meis inaccessam, collocaret me.

6 Sed & nunc scio superaturum me eius beneficio inimicos meos uniuersos, quamuis undique oppugner ab illis: quare & immolabo in tabernaculo illius hostias, in signum ingentis lætitiæ cantabo, & conscribam Psalmos in laudem Domini.

7 Audi Domine uocem meam quum clamauero, & misericorditer tracta me, & responde uotis meis.

8 *Tibi confitetur cor meum, requirit te uultus meus, faciem tuam* Domi*ne desidero.*

9 *Ne abscondas faciem tuam à me, ne auerseris per iram seruum tuũ: robur meũ tu es, ne deseras me, neq; derelinquas me ô* Deus *saluator meus.*

10 *Pater enim meus & mater mea deseruerunt me,* Dominus *autem suscipiet me.*

8 Hortatus ex animo sum, expertus benignitatem tuam, alios, ut studeãt comparare fauorem tuum sibi: ego certè faciam quod uolent illi, ut placido sis erga me uultu tuo Domine, sedulò conabor.

9 Tu uerò noli abscondere à me uultum tuum, neque auerseris tanquam iratus seruum tuum, qui toties auxilio fuisti mihi, ne neglige nunc me, neque desere Deus autor salutis meæ.

10 Quum pater meus, & mater mea reliquissent me mihi, adiunxit me sibi Dominus, & curam suscepit mei.

11 Ostende mihi Domine uiam qua itur ad te, & porrecta manu, quẽadmodũ par-

11 Doce me Domine *uiam tuam, &*

duc me in semita recta propter eos qui mihi insidiantur.

12 Ne tradas me Dñe desiderio hostiũ meorũ, quoniã insurrexerũt in me testes periuri, & scelus cogitatur.

13 At hoc me solatur, certus sum me uisurum esse bona Domini in terra uiuentium.

14 Spera igitur in Dominum, quisquis es, ille confortabit & confirmabit cor tuum, tu modò spe-

uulo mater solet, duc me per semitã rectam, ne hostes mei uiam intercipiant mihi.

12 Ne permittas me premi tyrannide hostium meorum, quorum opera factum est, ut insurrexerint aduersum me testes iniqui, & is qui falsò scelus cõmentus est, quod impingat mihi.

13 Eò res perducta fuit, ut nisi firmissimè credidissem, & ueluti persuasum habuissem uisurum aliquando me insignem Domini benignitatẽ in terra qua uiuunt, qui nunquam sunt morituri: tunc animum despondissem.

14 Quare patienter expecta, quisquis sapis, auxilium Domini, sis animo infracto, nec dubita quin ipse con-

ra in dominum.

PSALMVS XXVIII.

1 AD te ô Domine petra mea clamo, ne auerseris me quæso, aut dißimules, quo par fiam his qui in foueã descendunt.

2 Exaudi uocẽ supplicis qui ad te clamo, qui manus meas ad adytum tuum sanctum attollo.

3 Ne quæso me inter impios reputes aut inter facinorosos, qui cum proxi-

fortaturus sit cor tuũ: & quicquid acciderit tibi, feras patienter, & totus pendeas à Domino.

XXVIII.

1 TVum Domine auxiliũ implorabo, qui instar rupis hostibus meis inaccessæ olim esse soles mihi, ne obsurdescas quæso ad preces meas: ne si forte non responderis uotis meis, ego fiã similis ijs, qui pergunt ad sepulchra.

Ad te domine clamabo.

2 Audi uocem precationis meæ: clamabo enim ad te, & sustollã in altum manus meas uersus cœlum, in quo ueluti in templo sanctissimo maiestas tua peculiari quodam modo habitat.

3 Ne me unũ è numero impiorũ & flagitio-

mis ſuis amicè qui=dem loquũtur, ſed malum meditantur in cordibus ſuis.

4 Da eis pro faci=nore & malitia co gitationum eorum, pro opere manuum eorum da illis: red=de eis digna ſe.

5 Vt non aduertũt animũ ad opera Do mini, neq; ad factu rã manuum eius, ita deſtruat eos ut nul=latenus conſtent.

6 Gratias ago Do mino, quoniam ex=audiuit uocem ſup=

ſorum fieri ſinas, qui uerbis apud ſocios ami citiam ſimulant, & ue-nenum peſtilens in pe-ctore geſtant.

4 Retribue illis ſecun-dum illorũ demerita, & ſecundum malitiam ſceleratarum cogitatio num, quibus alios ſup-plantare ſtudent: ſecun dum opus manuum il-lorum redde illis, per-ſolue illis quod ſuis ſce leribus merentur.

5 Et quia non cona-buntur cognoſcere Do minum per ea quæ fa-cta ſunt ab illo, nec per mirabile hoc creatio-nis opus, in quo tam manifeſtè relucet omi-potentia manus illius, ipſe deſtruet funditus eos à nullo unquam re-ſtituendos.

6 Dignus eſt qui per-petuò laudetur à m

plicis.

7 Dn̄s fortitudo mea & scutū meū: eo fidit cor meum, ab eo sensi opem, hinc gestit cor meum, & carmē meū ipsum celebrat.

8 Dominus robur nostrum est, salutare robur Christi sui est.

9 Salua igitur populū tuū, & bonitate prosequere hæreditatē tuam: pasce & fer eos usq; in sempiternum.

PSAL. XXIX.

Dominus: audiuit enim uocem precationum mearum.

7 Dominus fortitudo est mea, & protectio mea, cor meum per omnia credidit illi: quare & fortis factus sum, & præ gaudio subsilijt cor meum, & carminibus meis testabor, quātum acceperim beneficij ab illo.

8 Dominus uires suppeditat suis: & præcipua pars uictoriarum Christi sui ipse semper fuit.

9 Tutare Domine populum tuum, & auge donis tuis, quos ueluti hæreditario iure bonorum tuorum participes esse uoluisti: pasce eos, & erige eos asidue magis ac magis in perpetuum.

XXIX.

1 Afferte Dño filij Dei.

1 TRibuite Domino ô principes, tribuite gloriam & uirtutem.

2 Tribuite nomini Dñi omnipotentiã, adorate sanctã maiestatem Domini.

3 Dominus enim aquas solo iussu regit: Deus omnipotens tonitrum parat: Dominus pelago imperat.

4 Iussus Dñi efficax est, iussus Dñi splendidus est.

1 TRibuite Domino robustissimi quiq;, tribuite inquam Domino gloriam & omnipotentiã.

2 Tribuite Domino, & fateamini esse augustissimum nomen illius, supplices efficiamini Domino, quemadmodum meretur sacrosancta maiestas illius.

3 Vox Domini cõmouet aquas, Deus qui dignissimus est omni gloria, tonitru excitat, Dominus potestatem habet effundendi in terrã aquas plurimas.

4 Vox Domini est potentissima: uox Dñi est magnificentissima.

5 Vox Dñi confringit cedros: confringit Dñs cedros Libani.

5 Iussu cõfringit Dominus cedros, & certè confringet Dominus cedros Libani.

6 *Instar tauri conculcabit Libanum, & Sarion tanquam Monoceros.*	6 Et subsilire faciet instar uituli Libanum, & ipsum montem Sirion non aliter quàm pulli solent unicornium.
7 *Iussus Domini dißipat flammas ignis.*	7 Vox Domini secat flammas ignis.
8 *Iussus Domini commouet desertum, commouet desertum Cades.*	8 Vox Domini cõtremiscere facit desertum, contremiscere facit Dominus desertũ Cades.
9 *Iussus Dñi ceruas infirmat, extirpat saltus: in eius ergo templo quisque dicit gloriam.*	9 Vox Domini parere faciet prę metu ceruas, conspicua reddet quæ latent in densis & uastis syluis: interim in tẽplo illius unaquæq; res pro modulo suo agnoscit maiestatem illius.
	10 Dominus tẽpore diluuij regnũ obtinuit, et manebit rex perpetuò.
	11 Dominus uires dabit

10 *Dominus diluuium sedat: & regnum tenet inæternum Dominus.*

11 *Dominus dat uirtutem populo suo:*

Dominus prosequitur populũ suũ bonitate & pace.

PSALMVS XXX.

1 LAudibus euehã te ô Domine, quoniam crexisti me: neq; lætificasti hostes meos super me.

Exaltabo te Domine qm̃ suscepisti me.

2 Dñe Deus meus ad te clamaui, & sanauisti me.

3 Domine reuocasti ab orco animam meam: restituisti me quò minus descenderem in foueam.

4 Psallite Domino sancti eius, & gra-

populo suo, Dominus beabit populum suum pace perpetua.

XXX.

1 LAudibus efferam te Domine, q̃ seruaueris me, nec ansam præbueris hostibus meis insultandi cũ gaudio mihi.

2 Domine mi Deus imploraui auxiliũ tuũ, & sanasti me.

3 Domine saluam esse uoluisti animam meam ab inferis, seruasti me ne fierem unus è numero eorum qui præcipites eunt in puteum.

4 Cantate Dñm quotquot experti estis benignitatẽ illius, celebrate memoriã sacrosanctæ

tias agite in sancta memoria eius.

5 Quoniã cùm per momentum irascitur, per gratiam suam uita donat: ad uesperam diuertat fletus licet, sub auroram tamen redit lætitia.

6 Equidem quum dicerem in felicitate mea: nihil patiar inæternum.

7 (Tu enim Dñe tribueras pro tua bonitate robur monti meo) protinus ut abscondebas faciem tuam, conturbabar.

maiestatis illius.

5 Momentanea est enĩ ira illius, amor uerò quo prosequitur suos, per omnẽ durat uitam: si fortè sub uesperã accidat flebile quicquã, illud in ipsa aurora cõmutabitur in gaudiũ.

6 Ego dicebã nimium fidẽs præsentibus, quũ essẽ in ipso flore meo, felicitas hæc durabit, nec quicquam experiar unquam mali.

7 Tu profectò Domine muniuisti id quod præcipuum est, & ueluti mons in me munitione firmissima, sed castigaturus stultitiã meã auertisti paulisper faciem tuam à me, & turbata sunt omnia consilia mea.

8 Hic ad te Domine clamabam, tibi Domino meo supplicabam.

9 Quis inquã usus est sanguinis mei, si abiero in perditionem? Num puluis confitetur te? num laudat ueritatem tuam?

10 Exaudi ergo Domine, & miserere mei, Dñe fer opem mihi.

8 Quare iterum clamabo ad te Domine, & incessanter Dominũ orabo.

9 Quæ quæso utilitas esset me sanguine fuso pergere ad interitum? celebrare ne poterit te puluis, aut prædicare constantiã & stabilitatem tuam in promissis?

10 Audi Dñe, & misereat te quæso mei, Domine sis auxilio mihi.

11 Cõuertisti iterũ subitò luctum meum in exultationẽ, rupisti saccũ quo indutus fueram, & perfudisti me gaudio omni ex parte.

12 Quare cãtabit te incessanter anima mea,

11 Tunc uertisti planctũ meum in chorũ, soluisti saccũ meũ, & lætitia me cinxisti.

12 Propterea cãtabitur gloria, neq; tacebitur. ego enim Domine Deus meus in

perpetuũ celebrabo te.

PSALMVS XXXI.

1 *IN te Domine spero, ne quæso pudefiã in æternum, sed per iustitiam tuã libera me.*

2 *Præbe mihi aurẽ tuam, propera ut eruas me, esto mihi fortis petra, & munita domus ubi me salues.*

3 *Tu enim es rupes mea & arx mea, propter nomen ergo tuum dux & alũnus meus esto.*

quæ decus est & pars optima mei: Domine mi Deus toto tempore uitæ meæ acceptam tibi referam salutem meam.

XXXI.

1 DOmine in te speraui, fac quæso ne unquam pudefiam spe mea frustratus, sed tua iustitia serua me.

In te dñe speraui, non confundar.

2 Præbe mihi aurem: citò libera me: sis mihi pro rupe inaccessa hostibus meis, & arce munita turribus multis, ut serues me.

3 Quia pro petra & pro turri tu mihi esse soles: propter nomen tuum tua sponte deduces me quocunq; eundum fuerit mihi, & enutries me.

4 *Educ me de reti quod absconderunt mihi, tu enĩ es propugnator meus.*

5 *In manus tuas spiritũ meum commendo, redime me Dñe Deus uerax.*

6 *Ego enim odi, qui uanitatis funem tenent, sed in te Domine spero.*

7 *Exultem & gestiam propter bonitatem tuã, quoniam uidebis adflictionẽ meam, cùm senties ut anima mea in angustijs est posita.*

8 *Et non dedes eam in hostis potestatem,*

4 Explicabis me è laqueo quem absconderunt ut capiant me: nihil enim possem ego sine te.

5 Curæ tuæ commendabo spiritum meum, sæpe liberasti me: & liberabis Domine, in ꝓmissis constantissimè uerax.

6 Odio habui eos qui amplectunť uana, quæ illis usui futura non sunt: ego certe spem omnem posui in te.

7 Lætabor & exultabo expertus misericordiam tuam: uidisti eñ afflictionem meam, & agnouisti in medijs ꝑsecutionibus animam meam.

8 Nec permisisti me premi tyrannide ho-

sed in latum consti= tues pedes meos.

9 *Miserere mei Do mine quoniam tri= bulor, caligat præ mœrore oculus me= us, anima mea & uenter meus.*

10 *Consumitur in dolore uita mea, & anni mei in gemiti= bus: decidit in cala= mitate robur meum, & ossa mea tabe= scunt.*

11 *Opprobrium fa= ctus sum apud om= nes inimicos meos: uicinis autem & no= tis ingens pauor: qui me uident foras fu=*

stis mei: quin potius fir masti in loco spatioso gressus meos.

9 Misereat te mei Domine, quoniã imminet periculum mihi: corrosus est præ mœrore oculus meus, anima mea & uenter meus.

10 Consumpta enim est mœstitia bona pars uitæ meæ, & anni mei cũ gemitu: destituit me propter iniquitatẽ uirtus mea, & ossa mea cõ tabuerunt.

11 Metu hostium meorum, qui numero sunt plurimi, factum est ut tanquam probrosum exhorruerint me ꝑximè uicini mihi, & terrori fuerim illis, cũ quibus quõdam mihi fuit arctissima familiaritas:

giunt à me.

12 E' corde obliuioni traditus ſum uelut mortuus: factus ſum ſicut fractum figulinum.

13 Ipſe enim audiui contumeliã multitudinis circum me congregatæ: in unum coëunt aduerſum me: ad capiendum animam meam coniurant.

14 Ego aũt te fido Domine, ac dico, Deus meus es tu.

15 In manu tua facta mea ſunt, libera me de manu hoſtium

quotquot uidebãt me, foras fugerunt relicto me ſolo.

12 Obliuioni datus fui non aliter q̃ mortuus aliquis, qui non ſperatur unquam priſtinæ uitæ reſtituẽdus, & tanquam uaſculum nulli amplius uſui aptum.

13 Audiui eñ obloquia multorũ, & minas eorum qui erant circum me: conſpirabant enim unanimiter aduerſum me, & uitam adimere mihi conſtituebant.

14 Ego interim te Domine confiſus in ea perſtiti ſentẽtia, ut quicquid accideret mihi, non dubitarẽ quin deus adeſſes mihi tu.

15 In poteſtate tua ſunt tempora mea, libera me à tyrannide inimicorum meorum, &

& persecutorum meorum.

16 *Ostende uultum tuum seruo tuo: & salua me per bonitatem tuam.*

17 *Dñe non confundar, te enim inuoco: sed confundātur impij, & in foueam consopiantur.*

18 *Cōpescātur labia mendacia, quæ uete ratoriè, superbè, & cōtemptim loquuntur aduersus iustū.*

19 *Quanta sunt bona quæ reponis timentibus te, quæ facis sperantibus in te coram filijs hominum?*

eorum qui persequuntur me.

16 Hilarē exhibe uultū tuum seruo tuo, saluum me fac pro genuina misericordia tua.

17 Domine non uertatur mihi pudori, quòd implorauerim auxiliū tuum: pudefiant impij, & taceant sepulti apud inferos.

18 Muta fiant labia quæ assueuerant mendacijs, quæ cōtemptim loquuntur de iusto, & cum fastu.

19 Quàm sunt copiosæ diuitię tuæ, quas reposuisti in usus eorum qui colūt te, designasti plurima in gratiā sperantiū in te, palàm in conspectu & cum admiratione posterorū Adæ.

20 *Abſcondis eos in adyta uultus tui ab elatis hominibus, oc cultas eos in taberna culo tuo à uitilitiga tionibus linguarũ.*

21 *Gratiæ Domino pro admiranda eius in me bonitate, ex urbe munita.*

22 *Ego enim in de- ſperatione mea di- xerã, proiectus ſum à conſpectu oculo- rum tuorum: tu ta- men exaudiuiſti ſup plicis uocem ad te clamantis.*

20 Abſcondes eos & col- locabis eos è regione faciei tuæ, quæ impijs abſcondita eſt, ut tuti ſint à minis quantum- uis potentis: abdes eos in habitaculo tuo, ut li- beri ſint à linguarum uirulentia.

21 Maior omni laude Dñs, qui miro quodam modo oſtẽdit miſericor diã ſuã mihi, & tanq̃ in munitiſsima fuiſſem ciuitate, tutatus eſt me.

22 Ego quidem olim in anxietate ſumma con- ſtitutus, abiectum me eſſe putabam abs te: uerum tu etiam tum di ligentiſsime auſculta- bas quotieſcunq̃ cla- mabam, & omnes pre- cationes meas audie- bas.

23 Amate Dñm q̊tquot

23 *Idcirco diligite Dominũ omnes ſancti*

eius, fidos enim tuetur Dñs, & abunde retribuit his qui superbè agunt.

24 Constantes estote, & obfirmet cor uestrum, omnes qui speratis in Dominũ.

PSALMVS XXXII.

1 O Felicem qui à transgreßione leuatur, cuius peccatum dißimulatur.

2 O' felicem hominem, cui Dominus peccatum non imputat, in cuius animo per dolum nihil celatur.

benignitatem illius experti estis: candidos custodit Dominus, et reddet pro fastu copiose quod meretur, homini fastuoso.

24 Animo forti estote, nec dubitate quin Dominus ipse robur additurus sit animis uestris, quotquot patienter expectatis aduentũ illius.

XXXII.

1 FElix ille cui condonatum est delictum, & cuius coopertum est peccatum.

2 Felix ille homo, cui Dominus non imputabit peccatum, nec fraus in animo illius inuenta est.

Beati quorum remissæ sunt ini.

3 Ego enim cùm tacerem, langueſcebant oſſa mea, cum quotidiano eiulatu meo.

4 Quoniam die & nocte ingraueſcebat ſuper me manus tua, uertebatur ſuccus meus in ſiccitatem æſtiuam. סלה

5 At peccatũ meũ posteaq̃ tibi notum feci, & facinus meũ non celaui: cùm dixi meipſum adcuſando, fateor transgreſſionem meam Domino, protinus remiſiſti crimen peccati mei. סלה

3 Quandiu tacui conterebantur uires meæ, præ erumpẽte eiulatu aſsiduè.

4 Quia per diem & noctẽ ingraueſcebat manus tua contra me, ſic mutatus ſum, ut ex ſucculento factus ſim aridior, quàm ſunt ariſtæ in media meſſe. Ita res habet.

5 Quare aliud inij cõſilium, & ſtatui peccatum meũ non amplius celare, ſed aperire tibi iniquitatem, quam admiſeram, quod quàm primùm feciſſem, abſtuliſti continuò iniquitatem peccati mei. Ita factum eſt profectò.

6 Idcirco oret ad te quiſquis ſanctus eſt, quàm primum eandem anguſtiam ſenſerit, & iam non tanget eum inundatio aquarum immanium.

7 Tu es refugium meũ à tribulatione quæ me circundederat, & circundas nunc me gaudio liberationis. סלה

8 Erudiam, inquis, te, & oſtendam qua uia ſit eundum tibi, figam in te oculos meos.

9 Modò ne ſitis equis & mulis pares,

6 Quare exemplo meo precibus aget apud te, quiſquis benignitatem tuam expertus eſt, ut tempus remiſsionis inueniat: quod ſi contigerit illi, nullæ quantumuis multæ fiāt malorum inundationes, ad illum poterunt pertingere.

7 Tu prouidentia tua occulta à malo proteges me, & gaudijs, quibus gaudere ſolent è manibus hoſtium elapſi, afficies me. Certo certius.

8 Prudentem, inquit Dominus, faciam te, & docebo quo pacto uiuere oporteat te & ſtudioſiſsime obſeruabo te oculo proprio.

9 Tantum ne ſimiles

quibus nullus est in tellectus: quorũ os nisi lupatis & frenis tẽperes, non gerunt morem tibi.

10 Multa sunt mala impij: qui aũt Domino fidit, bonitate circundabitur.

11 Letamini in Domino, & exultate iusti: gaudete qui estis recto corde.

efficiamini equo, uel mulo, qui non solũ nihil intelligit beneficiorum in se collatorũ: sed capistro uel freno os eius constringere oportet, ne appropinquet & mordeat uos.

10 Mala plurima manent impium: eum autem qui spem suam ponit in Domino, illũ ipse benignitate sua cumulatissimum reddet.

11 Lætamini quòd propitium habeatis Dominum, & seriò exultate iusti, edite signa lætitiæ quotquot animo candidi estis.

PSALMVS XXXIII.

1 Exultate iusti ĩ domino, rectos.

Exultate iusti in Dño, nã rectis ornamento est dum collaudant.

1 Cum exultatione laudate iusti Dominum: æquissimum est enim & decẽtissimum, ut à candidis laudetur Dominus.

2 *Collaudate igitur Dominũ, cithara, cheli, decachordo pſallite ei.*

3 *Canite illi nouo carmine, incendite organa cũ clãgore.*

4 *Verbum enim Domini ſacroſanctum eſt, & omne opus illius firmum.*

5 *Iuſti & æqui amans eſt: bonitate Domini plena eſt terra.*

5 *Verbo Domini cœli facti ſunt, & ſpiritu oris eius, omnis militia eorum.*

7 *Colligit aquas in tumultum, ac rurſus*

2 Laudate Dominum cithara, nablo, & decachordo laudes illius decantate.

3 Canite in honorem illius carmen non uulgare, ſed nouũ: operam date ut quàm optimè cantetis, & cum animi alacritate.

4 Aequa enim ſunt quæ loquitur & mandat Dominus: & quicquid facit, optima illud fide facit.

5 Amans eſt iuſtitiæ & æquitatis, benignitatis Domini nihil expers eſt eorum, quæ ſunt in uniuerſa terra.

6 Verbo Domini cœli facti ſunt, & ſpiritu oris eius uniuerſus ornatus illorum.

7 Colligit ueluti in cumulum aquas maris,

in abyßi penetralia recondit.

8 Metuat dominũ omnis terra, mirentur eum omnes qui habitant orbem.

9 Ille enim quum iubet, sunt: quũ præcipit, constant res.

10 Dñs dißipat consilium gentium, & populorum cogitationes irritat.

11 Cõsilium autem eius in perpetuum durat, cogitationes cordis eius ad oẽs generationes.

12 O' felicem gentem cuius dominus est

& concludit certo loco seruandas abyssos, non aliter quàm thesauri solent.

8 Sollicitè colãt Dominum quotquot in terra degunt, & offendere illũ metuãt quotquot sunt habitatores orbis.

9 Ipse enim quicquid fieri unquam uoluit, id factum est: & quicquid unquam iussit existere, id extitit continuò.

10 Dominus turbauit consilia gentium, irrita fecit machinamẽta populorum.

11 Cõsilium uerò Dñi perpetuò inuariatum manebit, quæ ipse in animo suo facere ꝓposuit, ea fient quocunq; tempore ipse uolet.

12 Beata gens quæ Dominum habet prote

Deus, quã ſibi ele= git in hæreditatem.

13 *Dominus cœlo proſpicit ad conſi= derandum omnes fi lios hominum.*

14 *De firmo ſolio ſuo contemplatur omnes habitatores orbis.*

15 *Solus enim fin= xit corda eorum, ſo lus cognoſcit om= nia opera eorum.*

16 *Non ſaluat regẽ innumerabilis exer= citus: & gigas non liberatur magnitu= dine roboris.*

ctorem ſuum: & popu- lus ille felix eſt, quem Dominus ſibi elegit, ut illum peculiari modo poſsideat.

13 E cœlo proſpexit Do- minus, contemplatus eſt quicquid uſquam eſt hominum.

14 E tabernaculo, quod ab omni inquie- tudine liberum ipſe in- habitat, conſiderauit uniuerſos habitatores terræ.

15 Ille inquam conſide rauit uniuerſos, qui fin xit ſine ulla exceptiõe corda omnium, qui & nouit ſingulorum ope- ra ſingula.

16 Ne rex quidem ſal- uus euadet exercitu quãtumuis numeroſo, nec miles quamtumuis ſtrenuus pericula eua- det proprijs uiribus.

17 *Fallit ſaluando eques, nam multitudine equitatus nemo eripitur.*

18 *Ecce autem oculi Domini intendũt in eos qui ſe reuerẽtur, & illius bonitate fidunt.*

19 *Vt liberet à peſtilentia animas eorum, & alat eos in fame.*

20 *Anima igitur noſtra Domino nitatur, ille enim eſt propugnator & clypeus noſter.*

21 *Nam & cor noſtrum in eo lætabitur, dummodo in nomen eius ſanctum*

17 Res fallax eſt equus ad præſtandam ſalutẽ: nec ullis uiribus ſuis eripere à periculis poterit ſeſſorem.

18 Ecce oculus Domini obſeruat & cuſtodit eos, qui reuerenter colunt ipſum: & eos q patienter expectant, ut benignitatis illius participes fiant.

19 Vt liberet eos à morte, & uictum ſuppeditet illis tẽpore famis.

20 Anima noſtra expectauit Dominum aſsiduè: auxiliũ enim noſtrum & protectio noſtra ipſe eſt.

21 Ipſe pro ſua benignitate cãm gaudendi prębebit cordibus no-

sperduerimus.

22 Adsit nobis Domine bonitas tua, quemadmodũ speramus in te.

PSALMVS XXXIIII.

1 Collaudabo Dñm oĩ tempore: laus eius semper erit in ore meo.

2 In laude Domini oblectat se anima mea: audiãt hoc humiles & lætentur.

stris, qui ipsius nos sacrosanctæ maiestati curandos tradidimus.

22 Respondeat expectationi nostræ benignitas tua Domine.

XXXIIII.

1 Laudabo Dñm omni tpe, assiduè laudes illius cantabit os meum.

Benedicam Dominũ in omni tẽpore.

2 In laudando Domino occupata erit anima mea, ut audiant qui aduersa patiuntur, & recreentur.

3 Laudibus quantum potestis maximis efferte Dominum, extollamus nomen illius unà omnes.

4 Quæsiui Dominum,

3 Magnificate Dominum mecum, & nomen eius simul uehamus.

4 Consului enim Dominum & responsum dedit mihi, & de omni pauore meo

liberauit me.

5 Qui ad eũ suspiciunt illustrantur, & uultus eorũ non confunduntur.

6 Quicunq; adflictus Dominum inuocat, exaudit eum, & de omnibus angustijs eripit.

7 Castra figit angelus Domini circũ eos qui ipsum timẽt, & eripit eos.

8 Delibate & uidete quàm bonus sit Dñs, beatus est quisquis illo fidit.

9 Reueremini Dominũ sancti eius, quoniam nihil deest reuerentibus eum.

& exaudiuit me, & ex omnibus angustijs eripuit me.

5 Conuertant se ergo ad illũ properè quotquot sapiunt: assequentur enim quicquid postulauerint ab illo.

6 Hic enim pauper clamauit, & Dominus exaudiuit, & ex omnibus tribulationibus liberauit eum.

7 Castrametatur angelus Dñi circa cultores illius, ut seruet eos.

8 Quare reuerenter colite Dominum sancti illius: nihil enim deerit unquã cultoribus illius.

9 Perpendite, & uidebitis tã liberaliter benignum esse Dominũ,

10 Violenti egebũt & esurient, Dominum uerò timentibus nihil deerit.

11 Adeste ô filij & auscultate mihi, timorem Domini docebo uos.

12 Si quis est uitæ cupidus, & eã beatè ducere optat,

13 Prohibeat linguã suam à malo, & labia sua ne loquantur dolum.

14 Recedat à malo & faciat bonum: studeat paci, & sectetur eam.

15 Oculi enim Domini ad innocentes in-

ut felicem iudicaturi sitis uirũ, qui spem suã collocat in eo.

10 Qui potẽtia leonib9 similes uidebantur, ad inopiã redacti sunt, & famẽ pasi: quum interim quærẽtibus Dñm nihil defuerit unquã.

11 Venite quotquot discere cupitis, & auscultate mihi: quo pacto uerè coli uelit Dominus, docebo uos.

12 Quisquis cupis fieri lõgæuus, & multis annis uiuere feliciter:

13 Cohibe linguam à maledicentia, & compesce labia tua ne concinnent dolos.

14 Fuge malum & fac bene, sectare pacem ut assequaris eam.

15 Oculi Domini obser

tenti sunt, & aures eius ad preces eorum.

16 Superciliũ autẽ eius in eos qui malum faciunt, ut excindat è terra memoriam eorum.

17 Illi dũ clamant, exaudit Dominus, & de omnibus angustijs eorum liberat eos.

18 Adest Dominus his qui cõtrito sunt corde: & qui deiecto sunt animo, saluat.

19 Iustorum multa mala, sed ex eis omnibus liberat eos Dominus.

20 Custodit omnia ossa eorũ, ut ne unum

uant iustos, & aures habet accommodatas ad clamores illorum.

16 Toruo uultu Dominus aspiciet sceleratos, ut aboleat à terra memoriam illorum.

17 Clamauerunt iusti, & Dñs sic exaudiuit eos, ut ex omnibus aduersis eripuerit eos.

18 Adest Dñs his qui fracto sunt animo, & eos q̃ afflicto sunt spiritu, saluos faciet.

19 Multa incommoda accidunt iusto, sed ex omnibus illis eripiet eum Dominus.

20 Sic custodit omnia ossa illius, ut ne unum quidem confringatur

ex eis conteratur.

21 Mors uerò impiorum est misera: qui enim iustum odio habent, extirpantur.

22 Liberat Dominus animam serui sui, & nõ exterminantur omnes qui eo fidunt.

PSALMVS XXXV.

1 SVscipe Dñe litem meam, & pugna contra obpugnatores meos.

2 Corripe scutum & hastam, & surge ad auxilium meum.

3 Stringe mucronem, & urge ex aduer-

ex omnibus.

21 Occidet impiũ ipsa impietas, & quotquot odio persequuntur iustum, peribunt.

22 Seruat animas cultorũ suorum Dominus, nec sinet interire quenquam eorum, qui sese crediderunt illi.

XXXV.

1 SVpplicium sume de aduersarijs meis Domine, pugna aduersus oppugnantes me.

Iudica Dñe nocẽtes me.

2 Arripe clypeum & lanceam, & fer suppetias mihi.

3 Arma te gladio & hasta, ut occurras persecutoribus meis: pro-

so persecutores meos: dic animæ meæ, Adsum ego salus tua.

4 *Pudefiant, & cõfundantur qui imminẽt animæ meæ, terga uertant cum ignominia, qui malum mihi cogitant.*

5 *Fiant sicut puluis uento expositus, angelo Domini iactante illos.*

6 *Sint uiæ eorum obscuræ & lubricæ, angelus autem Domini urgeat eos.*

mitte allaturum te animæ meæ salutem.

4 Suffundantur pudore & afficiant ignominia, quotquot student subuertere me: cõuertantur in fugam & infames fiant, quotquot machinantur malum mihi.

5 Fiant similes festucæ, quæ raptat flatu uenti, & angelus Domini insequatur eos.

6 Destituatur lumine uia, per quam fugiendũ erit eis: lubrica fiat, & angelus Domini psequatur eos.

7 Quia sine ulla causa conati sunt clàm laqueis suis mortiferis inuoluere me, sine cau-

7 *Quoniam innocenti mihi absconderunt pernitiosum rete suum: innocenti*

animæ meæ fode= runt lacum.

8 *Vsuueniat eis de improuiso calami= tas, & reti suo, qd' absconderant, ca= piantur, concidant in ea calamitate.*

9 *Anima uerò mea lætetur in* Domi= *no, & gaudeat in salute sua.*

10 *Omnia ossa mea dicent :* Domine, *qs est similis tibi, qui liberas humilem à fortiore se, adfli= ctum & egenum à diripientibus eum?*

sa foueam foderunt in perniciem meam.

8 Eueniat unicuique eorũ calamitas de improuiso, & rete illud quod expandit in perniciem meam irretiat ipsum : in eandem illam foueam quam mihi parauerat, incidat ipse.

9 Anima mea gaudeat & exultet seriò, propterea quòd salutem afferre dignatus sis mihi.

10 Omnia ossa mea dicant non esse similem tibi Domine, in eripiendo paupere à uiolentia eorum, qui uiribus illo superiores sunt : in eripiendo inquam afflicto & egeno ab opprimentibus illum.

11 *Insurrexerunt iniqui testes, qui mihi quæ ignoro imputant.*

12 *Reddunt mihi pro bono malum, desolationem animæ meæ.*

13 *At ipsi cùm ægrius haberent, uestis mea saccus erat, ieiunio adfligebã animã meam, & oratio mea in sinu meo uersabatur.*

14 *Incedebam sicut qui socium aut fratrem luget: tristis humiliabam me ipsum tanquam in materno funere.*

11 Cõsurrexerunt aduersum me testes iniqui, quæ ignorabam ipsi interrogãtes obiecerunt mihi.

12 Reddiderunt malũ mihi pro bono, ad inopiam redigere conabantur me.

13 Ego interim quum ipsi infirmarentur, pro uestimento usus sum sacco, & ieiunio maceraui me, & precibus impetraui à Domino, quæ uolui pro eis.

14 Tanquã si summus amicus, imò frater quis eorum fuisset mihi, omnia humanitatis officia exhibui eis in aduersis: non aliter quàm qui matrẽ lugent, pullatus & capite demisso incesi.

5 *Ego uerò cũm peius habeo, læ=tantur, concurſant, cõcurſant uel claudi aduerſum me imprudentem etiam: ueſtem ſcindunt, neq; à planctu ab=ſtinent.*

6 *Sed per hypocriſim ſimulant ſub=cinericiũ quoq;, at interim frendunt in me dentibus ſuis.*

7 *Domine quãdo inſpicis? reſtitue à contumelia ipſorũ animam meam, & à tyrannis unicam meam.*

15 Econtrario quoties mihi aduerſi aliquid accidit, uoluptatem ex meo malo capiebant, & cõgregabantur: cõgregabantur inquam aduerſum me homines deprauati: qui læſi à me nulla re fuerant, proſcindebãt me cõuitijs ſine intermiſſione.

16 Vnà cum ſcurris & irriſoribus fruſto panis cõductis, non deſtiterunt frendere contra me dentibus ſuis.

17 Domine quãdo tandem horũ habebis rationem? libera quæſo animam meam ab ijs, qui perdere conantur eam, à catulis leonum ſolitariam & omni humano auxilio deſtitutam.

18 *Vt gratias tibi agam coram frequenti ecclesia, & in populo ingenti laudem te.*

19 *Neq; gaudeant super me mendaces inimici mei, frustra annuant oculo qui me odio habent.*

20 *Nihil enim pacatum cogitant, sed cum terra in tranquillitate est, fraudulenta consilia capiunt.*

18 Accepta referam tibi omnia mea, idq́ palàm in hominũ frequentia, apud populũ fortem laudibus extollam te.

19 Nõ habeant ansam insultandi, qui hostiliter insequũtur me sine ratione: nec illi, q odio me hñt absq; ulla causa, & subsannant me.

20 Nõ enim qbus tutò fidi posśit loquuntur, sed aduersus insontes, qui in terra degunt, dolos concinnant.

21 Dilatauerunt os cõtra me, & insultantes clamauerunt, optimè, optimè, tandem uiderunt quæ uoluerũt oculi nostri.

22 Vidisti hæc omnia,

21 *Adperuerunt sup me rictũ suũ, dicunt: Ohe ohe, nunc uidimus oculis nostris.*

22 *Tu Domine quoq; uidisti, ne ergo cum*

cteris, Dñe ne abeas longius à me.

23 *Euigila & exurge ut uindices causam meam Domine deus meus.*

24 *Vindica me pro tua iustitia Dñe deus meus, ut nõ gaudeant de me.*

25 *Neq; dicant in cordibus suis, Euge anime mi: nec dicant, Vicimus eum.*

26 *Erubescãt & cõfundantur pariter qui malo meo gaudẽt, induantur pudore & ignominia,*

ne quæso dissimula Domine, ne desere me, quemadmodum solẽt, qui procul abeuntes amicum relinquunt in periculis.

23 Profer te, & ostende in causa hac mea, ipsos ea quæ faciunt, te dormiente non facere: sed quãuis non appareat, te deũ Dominum meum diligentissimè curare negocia mea.

24 Iudica quod iustum esse nouisti Domine mi deus: & fac ne habeant quare ipsi cõpotes uoti irrideant me.

25 Non habeant cur dicant in corde suo, ex animi nostri sententia hæc res successit nobis: neq; iactent se prostrauisse me.

26 Pudore afficiantur, & infames fiant, quotquot uoluptatẽ capiũt

q de me gloriātur.

27 *Exultēt & lætētur qui fauēt innocentiæ meæ, ita tamen ut semper dicant, Magnus est Dñs qui amat salutem serui sui.*

28 *Lingua uerò mea meditetur iustitiam tuā, & laudē tuam omni tempore.*

PSALMVS

XXXVI.

1 Dixit iniustus, ut deliquat in semetipso.

SIc sentit cor meum de audacia impij, quòd non habeat Deum ante oculos suos.

2 *Etiamsi uelut blandiatur ei ante ocu-*

ex malo meo: induant confusionē & pudorē, quotquot erigunt sese ut noceant mihi.

27 Gaudeant & lætentur quibus placet innocētia mea, & dicant iugiter, Magni fiat Dñs, qui pacem habere uoluit seruum suum.

28 Lingua mea sedulò prædicabit iustitiā tuam, & laudes tuas cantabit assiduè.

XXXVI.

1 PErsuasit, quantum animo possum concipere, ipsa nequitia impio exlegi, nō esse metuēdum illi, ne Deus suppliciū sumat de sceleribus illius.

2 Blandis persuasionibus egit apud illum, ut

los, à scelere tamen odij illius non abhorret.

3 *Verba oris eius dolus & flagitia mera, doceri renuit ut bene agat.*

4 *Scelus parat in cubili suo, sociat se cuicunque uiæ non bonæ, malum autem non fugit.*

5 *Quum Dñe bonitas tua usque ad cœlos, & usque ad nubes ueritas tua latè pateat.*

6 *Iustitia tua monti robusto, & im=*

placere incipiat ipse sibi flagitijs suis: quare sic offenditur Deus, ut ipsum cum sceleribus suis deprehẽsum, odio persecuturus sit perpetuò.

3 Sermo illius iniquitatis, & fraudis plenus est: noluit resipiscere, neq; uitam in melius commutare.

4 Cogitabit noctu iacens in lecto, quibus artibus opprimat plurimos: sectabitur uitæ genus pessimum, nullum genus malitiæ prætermittet.

5 Domine quicquid ambitu cœlorum continet, benignitatis tuæ particeps est: & cõstantiam propositi tui sentiunt quæcunque inter terram & nubes media sunt.

6 Iusticia tua magni-

mensæ abyſſo æquitas tua ſimilis ſit: quum tu homines & iumenta ſerues Domine.

7 *Quàm pretioſa eſt bonitas tua ô deus, qua freti filij hominũ alarũ tuarum umbra fidunt.*

8 *Saturantur ubertate domus tuæ, & flumine deliciarum tuarum potantur.*

9 *Apud te enim eſt fons uiuus ac perennis, & in luce tua uidemus lucem.*

10 *Obtende bonitatẽ tuam his qui te cognoſcunt, & iuſtitiam tuam rectis corde.*

tudine ſuperat montes altiſsimos, iudicia tua profundiora ſunt profundiſsima abyſſo, hominem & beſtiam ſaluabis Domine.

7 Quàm eſt magnifacienda benignitas tua deus, per quam poſteri Adæ, ueluti latentes ſub umbra alarum tuarum, tuti degunt.

8 Fruentur copia carũ rerũ, quibus abundat domus tua, & ueluti flumine uariarũ uoluptatum potabis eos.

9 Apud te enim fons eſt uitæ perẽnis: ubi illuminati fuerimus lumine tuo, à tenebris liberi erimus perpetuò.

10 Benignitatis tuæ copioſius participes fac

11 *Non assequatur me pes superbiæ, manus autẽ impiorum ne commoueat me.*

12 *Sed cadant qui scelus operantur, deijciantur ut non poßint resurgere.*

eos, qui agnoscunt te, & iustitiæ tuæ eos, qui candido sunt pectore.

11 Non perueniat usq; ad me pedibus suis superbus, nec moueat me loco meo impiorũ ferox manus.

12 In ipso conatu collapsi sunt qui perpetrare iniqua conabantur, prostrati sunt, nec poterunt surgere.

PSALMVS XXXVII.

1 *Noli imitari malos: nec æmuleris qui quod iniquum est, operantur.*

2 *Quoniã subitò sicut fœnũ deciduntur, & sicut uiride gramen marcescunt.*

PSALMVS XXXVII.

1 Nihil te moueat si sceleratos uideris opulẽtos, nec illis inuideas prosperitatis tantillum.

Noli æmulari in malignã.

2 Similes enim deprehendentur fœno, quod exortum minimo durat tempore: & herbæ similes erunt uirenti, quæ marcescit subitò.

3 *Tu uerò in Dn̄m ſpera, & quod bonum eſt operare, ut terram inhabites, & uerè paſcat te.*

4 *Et delectaberis in Domino, qui dabit tibi deſideria cordis tui.*

5 *Expone coram Domino uiã tuam, & fide illo, ipſe enim efficiet,*

6 *Vt uelut aurora prodeat iuſtitia tua & æquitas tua ſicut meridies.*

7 *Intentus eſto in Dominum, & ſu-*

3 Fiduciam tuam colloca in Domino, & ſectare quod bonum eſt, ut terram inhabites lõgo tempore, & paſcas & augeas aſsidue de Dño conceptam fidem.

4 Si oblectaueris te Domino, dabit tibi quantum animo cõcupiſcere poteris.

5 Committe Domino ſtatum rerum tuarum, fide illi, optima em̃ fide curabit & te, & tua omnia.

6 Et faciet ut tam ſit conſpicua iuſtitia tua, quàm eſt lumen ſolis: & æquitates tuæ, licet nunc nonnihil obſcurentur impiorũ felicitate, tam claræ fient, ꝗ eſt ſol in ipſo meridie.

7 Patiẽter expecta Dominũ, & fer æquo animo, ſi quid ab illo tibi immittat' aduerſi, neq;

ſpice illũ: noli æmulari eum cui omnia proſperè ſuccedũt, hominem qui ſceleratè uiuit.

8 Remitte iram, deſere indignationem, noli ſic æmulari ut malè agas.

9 Qui enim malè agũt, excinduntur: qui uerò Dominum expectant, terram poßidebunt.

10 Paululũ ſuſtine, & impius non ſupererit, cumq; aduerteris ad locum eius, nullus aderit.

contriſteris, ſi uideris alium quempiam felicius augere ſua, quod ſæpenumero ſceleratiſsimo cuique euenire ſolet.

8 Cohibe animũ tuum ab ira, & pelle furorẽ, nec ſic incendaris, ut illorum ſceleratorum exemplo ad perpetrãda ſimilia animum inducas.

9 Scelerati enim homines ſubuertentur, qui uerò Dominum patienter expectant, uelut hæreditario iure terram poſsidebunt.

10 Breuiſsimè ſic interibit impius, ut ueteris pompæ, qua admirationi fuit multis, nihil reliquum uiſurus ſis.

11 Interĩ modeſti poſsi-

11 Humiles autem poßidebunt terram,

& multa pace fruentur.

12 Insidiatur impius iusto, & stridet super eum dentibus suis.

13 Dominus autem ridet illũ, quoniam uidet quãdo tẽpus eius adfuturum sit.

14 Gladiũ stringũt impij, & arcũ suum tendũt ad deijciendũ humilẽ & egenum, ad trucidandum eos qui uia recta incedunt.

debunt terram, & tranquillissimè uiuent nacti pacem, quæ plurima secum cõmoda allatura sit.

12 Conabitur impius iustum subuertere, & frendet aduersus illum dentibus suis.

13 Dominus ridebit minas illius: nouit enim quàm sit in propinquo tempus, quo ipse peribit.

14 Gladiũ è uagina exemerunt impij, & arcũ suum tetenderũt, si quo modo prosternere possent insontem humano præsidio destitutũ, et eos deuorare, qui innoxiè uiuunt.

15 Gladius eorũ penetrabit cor eorũ, & arcus eorũ confringetur.

15 Gladius eorum penetrabit in cor eorum, & arcus eorum frangentur.

16 *Pusillũ iusti præstantius est ingenti impiorum copia.*

17 *Quoniã brachia impiorum corrumpuntur, iustos autẽ firmat Dominus.*

18 *Nouit Dñs innocẽtiũ quoq; tempus, nã hæreditas eorum erit sempiterna.*

19 *Non pudefiẽt in periculoso tempore, & in fame saturabuntur.*

20 *Sed impij peribunt, & hostes domini, perinde ac preciosi arietes in fumum rediguntur, consumentur.*

16 Satius est paululum habere & partũ iustè, quàm diuitias plurimas, quomodo habent eas improbi.

17 Posteritas enim impioꝝ dissipabit, seruabit uero iustos Dñs.

18 Nouit Dominus dies iustorum, & curæ sunt illi, & hęreditas eorum perpetua erit.

19 Non frustrabuntur spe sua, quando alios inuoluet temporis infelicitas, & alijs fame laborantibus, ipsi saturabuntur.

20 Impij peribunt interim, & inimici Domini, non aliter quàm adeps agnorũ, qui adoletur super altare, finẽ capient, unà cum fumo deficient.

21 Fœnerat impius & non donat, iustus autem cum benignitate donat.

22 Quibus aũt hoc probabitur possidebunt terram: & qui hoc execrantur, extirpabuntur.

23 À Domino diriguntur gressus boni uiri, & uiam eius amat.

24 Cùm ruit, non corruit: Dñs enim sustinet manu sua.

21 Mutuum accipit impius, nec reddet: iustus autẽ misericordia motus, ultro dat ijs, qui opus habent.

22 Quare qui bene precantur ob iustitiam ei, terram possidebũt: qui uerò maledicunt, extirpabuntur.

23 A Domino diriguntur gressus uiri, & uitæ genus quodcunq; elegerit, gratum erit illi.

24 Si ceciderit, non supplantabitur: Dominus enim apprehensa manu eriget illum.

25 Iuuenis fui, & diu uiuendo senex factus sum, nec tamen uidi iustum desertum, nec semen illius laborare inopia uictus.

25 Puer fui, & nunc senui, nunquam tamen uidi iustum derelinqui, nec semen eius quærere panem.

6 Etiamsi nunquã non det per misericordiam mutuò, hinc fit, ut semen eius feliciter rebus fruatur.

7 Fugit malum, & sectatur bonum, & inhabitat in perpetuum.

8 Dñs enim amat æquanimitatẽ, neq; deserit sanctos suos, sed in perpetuum custodiuntur. semen autem impiorum excindetur.

9 Iusti uerò poßidebunt terram, & in perpetuum habitabunt super eam.

0 Os iusti meditatur sapientiam, & lin=

26 Afsiduè in omnes misericors est iustus, & mutuò dat: quare posteri illius diuitijs abũdabunt.

27 Fuge malũ, & sectare quod bonũ est, ut posſis durare perpetuò.

28 Amat enim Dominus quod æquum est, nec unquam deseret sanctos suos, custodia enim adhibita illis est perpetua, impiorꝫ uerò posteritas exterminabitur.

29 Iusti tanquam suam posſidebunt terram, & inhabitabunt eam diutisſime.

30 Os iusti tractabit sapiẽtiam, & lingua eius loquetur quæ ad rem

gua eius æquitatem loquitur.

31 *Lex enim Dei sui in corde eius est, unde non fal=luntur uiæ eius.*

32 *Obseruat impius iustum, & quærit eum occidere.*

33 *Dominus autem non relinquit eum in potestatem eius, neq; ut damnet eum cum iudicat illum.*

34 *Spera in Domi=nū, & custodi uiam eius, & exaltabit te ut poßideas terram, & excidium impiorum uideas.*

35 *Fuit cum uiderem impiū irroboresce=*

pertinebunt.

31 Doctrina Dei sui stabilitum habet cor, quare stabilis erit, & à lapsu securus pes eius.

32 Obseruat impius iustū, & studiose quærit quomodo occidat eū.

33 Sed Dominus non sinet eū opprimi tyrannide illius, nec ꝑmittet eum impietatis conuinci, quando causa eius in iudicio tractabitur.

34 Expecta ergo patienter aduentū Domini, & uiue secundum præscripta illius: quod si feceris, extollet te, & terræ præficiet, & quando impij subuertentur, tu interitum eorum securus aspicies.

35 Vidi impium potē-

re, & surgere sicut uirentem laurum.

5 *Sed ecce dicto citius nullus erat, cũq; eum inuestigarem, non inueniebatur.*

7 *Custodi integritatem, & quod rectum est contemplare, hæc enim postremò homini pacem conciliant.*

8 *Cùm transgressores simul exterminati erunt: impiorum enim postrema sunt excidium.*

tem, & uirentem, & similem lauro quæ uiret perpetuò.

36 Sed paulò pòst obiter præteriui locum in quo antea floruisset ille, uerũ inueniri nõ potuit, euanuerat enim.

37 Sit tibi curæ integritas, & specta semper id quod rectum est: eum enim qui talis est, pax manet perpetua.

38 Scelerati omnes funditus subuertentur: exitus impiorum erit miserabilis.

39 Salus proueniet iustis à Domino, fortitudo eorum ipse erit tempore afflictionis.

40 Et auxiliabitur eis Dñs, liberabit inquam

9 *Salus autem iustorum à Dño: hic enim est robur eorum in articulo angustiæ.*

0 *Dominus fert eis opem & eripit eos,*

eripit & saluat eos ab impijs, quoniam sperauit in eum.

PSALMVS XXXVIII.

1 Dñe ne in furore tuo arg.

DOmine ne quæso in furore tuo arguas me, neq; in feruore tuo me corripias.

2 *Sagittæ enim tuæ infixæ sunt mihi, fixa est super me manus tua.*

3 *Nihil relinquitur integrũ in carne mea ab indignatione tua, nihil integrum in oßibus meis à peccato meo.*

eos ab impijs, & salutem adferet illis, quia spem suam posuerunt in eo.

XXXVIII.

1 NE quæso Domine pro graui ira, etsi iustissimis de causis aduersum me concepta sit, castiges me: neque pro bili, quam ego meis sceleribus moui tibi, animaduertas in me.

2 Iam nunc enim tuæ sagittæ altè infixæ hærent in me: & manu tua prostrauisti me.

3 Nihil integrum est in toto corpore meo præ metu quem de te concepi irato: nihil est in ossibus meis quietum: propterea quòd peccatorũ conscius mihi sum.

Scelera enim mea tranſcendunt caput meum, & uelut immane pondus grauiora ſunt quàm ferendo ſim.

Putent ac tabeſcunt uomicæ meæ, à ſtultitia mea.

Adflictus & humiliatus ſum eouſq;, ut omne tempus mihi faſtidioſum ſit.

Pleni ſunt miſeria lumbi mei, & in me toto nihil saluũ eſt.

Fractus & comminutus ſum uehementer, eiulatum exprimit mihi fremitus cordis mei.

4 Iniquitates ſuperaueſunt caput meum: & factæ ſunt grauiores, q̃ quibus ferendis ſufficiam.

5 Putruerunt & recruduerunt malè obductę cicatrices meę: propter inſignem ſtultitiã meam.

6 Peccati pondere depreſſus ſupra modum humiliatꝰ ſum, toto die habitu lugubri obambulaui triſtis.

7 Inteſtina enim mea feruenti plaga plena ſunt, quæ ſic erumpit, ut nihil in corpore integrum reliquerit.

8 Debilitatus ſum, & modis tam miris uulneratus, ut præ intolerabili animi cruciatu uocem ediderim non

9 *Domine notum est tibi omne desiderium meum, & gemitus meus non te latet.*

10 *Cor meum palpitat, reliquit me robur meum, & acies cũ ipsis oculis non est mecum amplius.*

11 *Amici & proximi mei è regione stabant cum percuterer, cognati uerò longè aberant.*

12 *Et irruerunt in me qui insidiantur uitæ meæ: & qui malum mihi concinnant, fraudes ac dolos omni tempore excogitant ac meditantur.*

humanam, sed rugitum potius leoninum.

9 Domine notum tibi est desiderium meum, & suspirium meum nõ latet te.

10 Cor meum palpitat intra me, destituit me robur meum, & lumen oculorum meorũ non habeo in potestate mea.

11 Amici olim mei, & familiares è regione plagæ meæ steterunt: & uicini mei procul à me fuerunt semoti.

12 Retia expandunt insidiantes uitæ meæ, & studentes incõmodare mihi, loquebantur scelerata, & fraudes assiduè machinabantur.

13 *Ego autem uelut surdus nõ audio, & sum sicut mutus qui os non adperit.*

14 *Sum sicut homo qui non audit, & ob id redarguere nequit.*

15 *In te enim ô Dñe spero, tu respondebis spei meæ Domine Deus meus.*

16 *Nã istud postulo, ne meo malo gaudeãt, neq; lapsu pedum meorũ magnificè gratulentur.*

17 *Equidẽ ad flagrũ paratus sum, & uibices meæ nunquam*

13 Ego uerò tanquam surdus audire dissimulabam: & factus sum ueluti mutus non aperiens ad respondẽdum os suum.

14 Et similis eram uiro qui nihil audit, nec diluit quæ illi obijciuntur crimina.

15 Ad te enim Dñe anhelabam: tu audies suspiria mea Dñe mi deus.

16 Valde metuebã ne nancíscerentur ipsi ansam gloriandi aduersum me: qui quoties uel tantillũ accepissem incommodi, erigere solẽt cristas suas.

17 Causam habebã metuendi, quòd ferendis uerberibus destinatus essem: quodq; uulnus meum cogerer circunferre mecum iugiter.

excidunt mihi.

18 Ipſe enim ſcelus meũ fateor, & peccatum meum me ſolicitat.

19 Sed hoſtes mei ſalui ſunt ac fortes, & creſcunt qui me iniuria odio habent.

20 Quiq; reddunt malum pro bono, calumniantur me, quòd bonũ ſector.

21 Ne igitur deſeras me Domine Deus meus: ne lon=

18 Hoc illud eſt graue animi uulnus, quòd iniquitatem meam non poſſum non agnoſcere, dum memet mihi oſtendo: nec dolorem remittere ſinit recordatio peccati mei.

19 Dum ego ad eũ modum affectus ſum, inimici mei uiuunt & ualēt: & numero plurimi perſequuntur me, nihil unquam uel re uel uerbo læſi à me.

20 Quin potius malum reddiderunt mihi à quo beneficium acceperant: aduerſati ſunt mihi non alia magis cauſa, quàm quòd uita mea illorum diſsimilis erat: facere enim bene ſtudebam.

21 Vides Domine quo in loco ſint res meæ, quare auxilio ſis mihi Domine mi Deus, & ne relicto me in his periculis, tu procul hinc abſceſſeris à me.

gè abeas à me.

22 *Propera ad auxiliandum mihi domine salus mea.*

PSALMVS XXXIX.

STatuerã custodire uias meas, quo minus lingua mea peccarem, seruabã freno os meũ, impius enim obseruabat me.

Cõpescebar, silebam, & obmutescebam, bono quidem consilio, sed exasperabatur dolor meus.

Incalescebat cor meum intra me, & meditando ignis magis incendebatur.

22 Citò accurre, ut auxilio sis mihi Domine autor salutis meæ.

XXXIX.

1 STatui ne uerbo Dixi cuquidem ullo sine stodiã ui fructu ansam præ as meas, bere impijs calumnian ut non. di: frenum adhibebo ori meo quandiu negotium mihi fuerit cum impio.

2 Obmutui penitus, abstinui etiam bonis, metuens ne & illa in calumniam raperent: quamuis ea taciturnitas uehementer auxerit dolorem mihi.

3 Concaluit intra me cor meũ, & quũ animo reuoluerem, quibus in malis essem, non aliter æstuabam, quàm si

Sic ergo lingua dis=serebam.

4 *Indica mihi Do=mine finem meũ, & modus dierũ meorũ quis nam sit, sciam quæso quando defe=cturus sim.*

5 *Ecce tu constitui=sti dies meos palmi lõgitudine, & ætas mea tanquam nihi=lum est corã te: & certè tota uanitas est uniuersus homi=nis status.* סלה

6 *Nam imagina=riam uitam ducit homo, temere tumultuatur, adcumula*

ignis intra me arderet, qui erumpere cogeret me in uocem hanc.

4 Fac sciam Dñe finem meum, & numerũ dierum meorum qui reliqui sunt adhuc, ut cognoscam quanto tempore in miserijs uiuendum mihi sit adhuc.

5 Certum est enim, te ueluti in digitis numeratos habere paucissimos dies meos, et huius uitæ tẽpus apud te rem esse penitus nihili: reue ra enim modis omnibus uanissimus est, q quis est homo, quan tũuis uideatur esse aliquid. Ita res habet.

6 Etenim in tenebris t ta uita sua uersabit q quis fuerit: & sine fru ctu tumultuabit: coll get magno studio mu ta, nescius interim i c

& nescit cui ea cō=
greget.

7 *Nunc igitur quid expectem Domine? spes mea in te est sita.*

8 *Libera itaq; me de omnibus transgreßionibus meis, & obprobrium uanorū ne facias me.*

9 *Tacebo & non adperiam os meū, si tu istud feceris.*

10 *Aufer à me uerbera tua, nā ab ingrauescente manu tua ego consumor.*

11 *Cum tu hominem propter scelus cum*

ius usus congreget ea.

7 Et ego hoc rerum statu, quid aliud opto Domine, quàm ut succurras mihi? à nemine enī subsidium expecto nisi à te.

8 Et ut ab omnibus peccatis meis liberes me, nec sinas me fieri ludibrio stolidis, & impijs hominibus.

9 Obmutui non aperturus os meum, quòd scirem ad exercendam patientiam abs te immitti hæc mihi.

10 Aufer paulisper à me flagellum tuū, præ metu enim manus tuæ propemodum exanimatus sum.

11 Castigationibus ob iniquitatem immissis, erudire soles hominem: & absumere, donec resipiscat, quicquid in

obiurgatione corripis, iam tabescit uelut à tinea quantus quantus est, adeò friuola res est homo. סלה

12 *Exaudi Domine orationem meam, clamorem meũ auribus cape, ne dißimules lachrymas meas: etiamsi apud te aduena sim & peregrinus, sicut omnes patres mei.*

13 *Dimitte me facta gratia, priusquàm abeam & nullus fiam.*

eò eximium fuerat, quemadmodum tinea uestimentum consueuit: quare nihil nisi mera uanitas est quisquis fuerit homo. Ita res habet.

12 Audi precationem meam Domine, & clamorem meum auribus hauri: ad fletum meum ne obsurdescas: peregrinus enim sum apud te & alienigena, quales fuerunt omnes progenitores mei.

13 Abstine paululum à flagellando me, ut uires pristinas recipiã: priusquàm migrare cogar nunquàm rediturus huc.

PSALMVS XL.

XL.

1 CVm diu expectauissem Dominum, tandem attendit mihi, & exaudiuit clamorẽ meum.

2 Extraxit me de ꝓfundo lacu, & de luto cœni: statuit in petrã pedes meos, & dirigit iter meũ.

3 Quare carmen nouum ori meo inseruit, gratiarum uidelicet actionem Deo nostro:

4 Vt uniuersi cõsiderent, & metuãt, ac sperent in Dominũ.

5 O felicem uirum qui fiduciã suam in

1 SOlicitè expectãs expectaui, donec præberet se mihi Dominus: & exaudiret clamorem meum.

2 Et extraheret me è puteo illo calamitoso & luto sordidissimo, & constitueret me in rupe erectum in pedes meos, uiam mihi præparans, per quam ambularem inoffensè.

3 Et immitteret in os meum carmen, quo noua decantentur, & inaudita beneficia Dei nostri.

4 Videbunt hæc plurimi, & reuerebuntur Dominum, & credent se illi.

5 Beatus ille uir, qui ponit in Domino fiduciã suam, nec admi-

Expectans expectaui Dñm, & intend.

Dominum habet, qui ad fastū se non conuertit, sed auertit à uanitate.

6 Tu enim Dñe Deus meus admirādā facis innumera, & cōsilia tua apud nos exēplo carent: memorare & narrare ea cū instituo, plura sunt q̄ ut numerari poßint.

7 Victimā & sacrificiū non amas, at aurem mihi uellicas, holocaustum & expiationis hostiam non requiris.

ratur eos, qui iactant uires suas, & sectantur fluxa hæc, quæ aliquid esse uidentur, quū nihil sint.

6 Plurima designasti tu Domine admiratione dignissima, & cogitationes quibus sedulò curas nos, tam sunt multæ & mirabiles, ut nemo hominum intelligere queat, quantum tibi debeat pro illis: si enim alijs enarrare coner eas, & uerbis proloqui, inueniam plures esse, quàm ut numerare sufficiam, nedū uerbis explicare.

7 Sacrificium & oblationem non desiderasti, sed aures purgatas dedisti mihi: holocaustum & hostia, quæ pro peccato solet offerri, non amplius placent tibi.

Dixi ergo, en ipse ueniã: in prima pagina libri scriptum est de me,

Vt faciam quod tibi placitum est, ô Deus meus, quod & mihi probatur: nam & lex tua in medio uiscerũ meorum scripta est.

Prædico iustitiam coram tota ecclesia: en labia mea non cessant Domine, ut uides.

8 Tum dixi, ecce ego ipse aduenio, in uolumine libri scriptum est de me.

9 Facere quod placeat tibi mi Deus uehementer cupio, & doctrinã tuam in penetralibus pectoris mei descriptã habeo.

10 Prædicaui iustitiã in frequẽtia populi maxima, certè labijs meis nõ peperci: quod & tu Dñe optimè nosti.

11 Iustificationẽ tuam non inuidebam alijs, abscondens eam intra angustias cordis mei, constantiam tuam in promissis, & quã promisisti te allaturũ miseris salutẽ, palàm annunciaui, nec destiti

Iustitiã tuam de medio cordis mei non celo, ueritatẽ & salutẽ tuã dico, non dissimulo bonitatem & fidem tuam coram

uniuersa ecclesia.

12 *Tu ergo Domine miserãdo ne cesses à me : bonitas & fides tua semper defendant me.*

13 *Quoniã obruerũt me mala, quorum non est numerus, comprehenderunt me scelera mea, ut nequeã dispicere: plura enim sunt quàm pili capitis mei, & cor meũ dereliquit me.*

14 *Festina Domine ut liberes me Domine, & ad auxiliandum mihi propera.*

commemorare plurimis, q̃ sis benignus, & quàm tutò fidi per omnia possit tibi.

12 Ne nega quæso tu Domine omnimodam illam misericordiam tuam mihi, sed benignitas tua & constantia in seruandis ꝓmissis, tutẽtur me perpetuò.

13 Circundederunt enim me mala innumerabilia : apprehenderũt me iniquitates plures quàm ut eas uisu assequi potuerim: superauerũt numero capillos capitis mei, quare & animus meus destituit me.

14 Dignare quæso liberare me Domine, ad ferendum auxilium mihi accurre.

5 *Erubescant & confundantur citò, qui quærunt animā meam, ad perdendum eam, retro cedant & adficiantur ignominia qui mea calamitate gaudent.*

6 *Vastētur deniq; post confusionem suā, qui oggannīūt mihi, ohe, ohe.*

7 *Gaudeant autem & lætentur in te omnes qui quærunt te, & qui salutem tuam amant, iugiter dicant, magnificetur Dominus.*

15 Suffundantur, pudore & ignominia afficiantur ad unum omnes, qui persequuntur animam meam ut perdant eam: conuertantur in fugam spe sua frustrati, notentur infamia, qui uoluptatem capiunt ex malo meo.

16 Pereāt, mercede accepta pro ignominia, qua me afficere conati sunt, & quotquot insultantes dicunt in aduersis meis, euge, euge.

17 Gaudeant & lætentur freti fiducia tua, quotquot student placere tibi: & dicāt iugiter, magnifiat Dominus, quoquot cupidi sunt assequendæ salutis tuæ.

18 *Ego autẽ humilis & pauper sum, Dñe cõsule auxilio meo, tu enĩ es liberator meus, Deus meus ne moreris.*

PSAL. XLI.

1 *Beatus est qui pauperis rationem habet, quoniã in periculi tempore liberabit eum Dominus.*

Beatus q intelligit super egenum.

2 *Dominus custodiet eum, saluum & beatum faciet eum in terra, neque tradet eum in manus hostium eius.*

18 Quanquam autem pauper ego sum, & omni humano auxilio destitutus, Dominus tamen curam suscepit mei, quare quũ auxilium meum & seruator meus sis tu, oro te mi Deus, ne procrastineris diutius.

XLI.

1 Felix ille, qui non aspernatur afflictum, quin potius prudenter rem apud se perpendens sic cogitat, cui nunc ab amico Deo immittuntur mala hæc, illum eripiet Dominus è malis grauioribus, quæ alios manent.

2 Dominus curam geret illius, & uitæ pristinæ restituet, & diuitem in terra faciet, nec sinet eũ premi tyrãnide hostium suorum.

Dominus restituet eum cùm decubuerit: tu Domine commutas omnem ægritudinem eius.

4 *Hinc ego quoq; dico, ô Domine miserere mei, sana animam meã, quia peccaui aduersum te.*

5 *Inimici mei dicunt malè de me, quãdo morietur? ut pereat nomen eius.*

6 *Et siue ingrediatur ad inspiciendum, siue egrediatur, sic loquitur cor eius, & scelus sibi*

3 Dominus auxiliabitur illi etiam in cubili ob dolorẽ decumbẽti, quin & lectum illius totum, angulis undiq; uentilatis, in ipso morbo uersabis Domine, ut mollius cubet.

4 Ego in morbo cõuerti me ad te, & dixi, Dñe miserat te mei, sana animã meam, languet enim ꝓpterea, ꝙ peccauerim ego in te.

5 Inimici malè precabantur mihi dicentes, quando tandem morietur, & abolebitur nomen illius?

6 Si fortè fortuna uenit quispiam illorum, ut uiseret me, loquebatur fucatè, addebat sceleri scelus, longè aliud habens in animo quàm in ore: egressus enim à me foras, linguam aduersum me suo

accumulet.

7 *Aduersum me concursant simul omnes inimuci mei, & malum consilium aduersum me capiunt.*

8 *Hostile uerbū iactatur inter eos: qui iacet, non resurget.*

9 *Sed & sodalis meus, quo unicè fidebam, quiq; panem meum edebat, strenuè insidiatus est mihi.*

10 *Tu igitur Domine miserere mei, & restitue me, ut reddam eis.*

more exacuebat.

7 Vnanimiter aduersum me conspirabant quotquot erant osores mei, aduersum inquam me, à quo læsi nunquā fuerant, studiosè cogitabāt quomodo nocere possent mihi.

8 Morbus, inquiunt, grauissimus corripuit illū, & decumbere tam grauiter cœpit, ut nunquàm ualetudinē pristinam recepturus sit.

9 Quin & uir cum quo mihi arctissima fuit familiaritas, cui fidebam, qui & meo uictitabat cibo, sublato pede uelut calce petebat me.

10 Quare tu Domine horum habita ratione, miserere mei, & erige me, ut illis, quod meriti sunt, retribuam.

Isto sciam quòd me ames, si hostis meus non insultet mihi.

Me propter innocentiam meam quæso fulcias, & cōstituas coram te in sempiternum.

Collaudatus sit Dominus Deus Israël ab æterno in æternum, Amen, Amen.

PSAL. XLII.

Qvemadmodum ceruus mugit ad riuos aquarum, sic clamat aīa mea ad te ô Deus.

11 Per hoc cognoui me amari abs te, quòd inimicus meus causam non habeat gloriandi aduersum me.

12 Ego enim in simplicitate mea, porrigēte mihi te manū tuā, perstiti: quare & constituisti me eo loco, ut semper è regione tibi ꝓxime adfuturus sim.

13 Omni laude maior Dominus Deus Israëlis ab æterno fuit, & usque inæternum erit, Amen, Amen.

Libri primi finis.

XLII.

1 Qvomodo ceruus anhelare solet ad riuulos aqua plenos, ita anhelat anima mea, ut perueniat ad te.

Queādmodū desiderat ceruus.

2 *Sitiuit anima mea ad Deū: ad Deum uiuū quando quæso ueniam, & adparebo uultui Dei?*

3 *Vertuntur mihi lachrymæ meæ, quas nocte & die fundo, in cibum, cùm dicitur mihi quotidie, ubi est Deus tuus?*

4 *Hæc mecum reputo, & animi mei mecum æstus effundo: quando delibutus proficiscar ut cū socijs eā domum Domini, cum exultanti uoce & gratulatione, cum festiuo ac celebri cœtu.*

2 Sitiuit anima mea Deū, Deū, inquā, fortem & ualentē: quando mihi continget, ut intromissus ad te aspiciar placido uultu tuo

3 Fuit mihi fletus pro cibo die & nocte, qui dicerent, qui insultabant mihi, ubi nunc est Deus ille tuus?

4 In memoriam reuocabam quæ olim patribus pręstitisti, & effundebā intra me animam meā, memetipsum consolans, & futurum sperans, ut liberer aliquando à malis præsentibus, & hinc transeam cum multis, & proficiscar cum illis usque ad domum Dei tali cum gaudio, quali festis dies celebrari solet.

5 *Quàm deiecta es anima mea & conturbas me? spera in Deum, quoniam futurum est ut pro salute reddita gatias agam coram cõspectu eius.*

6 *Deijcit se apud me anima mea ò deus, cum subinde recordor tui, à terra Iordanis, & pusillo monte Hermonim.*

7 *Abyßus abyßum inuitauit, cataractæ tuæ uocem dederunt, omnes nimbi & fluctus tui super me transierunt.*

5 Quorsum affligis te ò anima mea, & tumultuaris intra me? spera bene de Deo, ueniet enim tẽpus, ut ipse pro sua benignitate eripiat me ex malis meis, & ego occasionem habeã laudandi, & pro aceptis ab eo beneficijs, gratias agendi.

6 Mi Deus, anima mea cruciat sese intra me: nec habeo quo me consoler, nisi recordatione beneficiorum patribus nostris exhibitorum iuxta Iordanem. & à Mizar usque admontem Hermon.

7 Abyssus una aliam inuitat sono, qualem edere solent cataractæ tuæ maximum, fluctus tui, & malorum undæ per nos transierunt.

8 *Quotidie cōmendat Dominus bonitatem suam, ideo omni nocte laudem Dei uiui canam.*

9 *Et dicā Deo petræ meæ, cur oblitus es mei? cur tristis incedo dum hostes me adfligunt? dum ossa mea perdunt?*

10 *Calumniantur me inimici mei quotidie ad me dicendo, ubi est Deus tuus?*

8 Pulsis malorū tenebris in die, Dominus decreuit misericorditer agere nobiscū, quare ne hac quidē tribulationibus plena nocte à laudando illo cessabimus: carmen enim in laudem illius scriptū, & precatio ad Deum omnipotentem, & uitæ autorē, semper erūt in ore mihi.

9 Persuadet sibi de te, ò Deus, anima mea, quòd instar rupis firmissimæ sis mihi tu: quousque ergo obliuisceris mei, & quousque ego tristis incedere cogar propter afflictionē inimici?

10 Tolerabilius foret mihi, si gladium adigerent in uiscera mea, q̄ impias cōtumelias audire ab inimicis meis dicentibus asidue cum risu, ubi nunc est Deus ille tuus?

12 *Tu uerò anima mea citò deiecta es, & cur conturbas me? spera in Deum, nam futurũ est, ut Deo meo iterũ pro reddita salute gratias agam.*

11 Quorsum affligis te ô anima mea, & quorsum tumultuaberis intra me? bene spera de Deo, fiet enim adhuc ut gratias agã illi pro salute coràm ante conspectum meũ allata ab ipso, q non dedignabit se gerere pro deo mihi.

PSAL. XLIII.

1 *VIndica me deus & defende causam meam de gente nõ sancta: ab hoĩe doloso & scelerato libera me.*

2 *Tu enim es ô deus robur meum, cur me repellis? cur tristis incedo hostibus me adfligentibus?*

XLIII.

1 IVdex meus esto deus, & litiga pro me contra gentem nihil minus quàm sanctam, à uiro doloso & iniquo libera me.

Iudica me deus, & discer

2 Tu enim Deus autor esse soles omnimodæ fortitudinis mihi, quare ergo deseruisti me nũc, & uiribus destituisti me? quousque lugens assiduè obambulo oppressus tyrannide hostis?

3 *Emitte lucē & ueritatem tuam, istæ me ducant & collocent in sanctum montē tuum, & in habitaculum tuum.*

4 *Vt adeam aram Dei, ad Deum lætitiam & exultationem meam, & gratias tibi agam cum cithara ô Deus, deus meus.*

5 *Cur uerò anima mea deiecta es, & cur me molestas? spera in Deū, quoniam futurū est ut iterum pro salute*

3 Immitte lucem tuam & ueritatem tuam, ut ipsa deducant me, & peruenire faciant usque ad montem, quem tua sanctitas inhabitat: imò usq; in ipsa penetralia cubiculi tui.

4 Vt perueniam usque ad altare Dei, imò usque ad ipsum Deum autorem inenarrabilis mihi lætitiæ, quam & referam ingenuè accéptam tibi citharæ modulatione Deus, animo meo charissime Deus.

5 Quorsum maceras te ô anima mea, & quorsum tumultuaris intra me? expecta patienter quoad uenerit Deus, futurū enim certò scio, ut adhuc laudē illum, quòd autor fuerit mihi omnimode, & ante cōspectū meū expositæ salutis, quodq;

mihi reddita gratias agam deo meo.

non fuerit dedignatus gerere sese pro Deo mihi.

PSAL. XLIIII.

XLIIII.

AVribus nostris audiuimus ô Deus, memorantibus patribus nostris, opera, quæ cùm ipsi uiuerent, retro temporibus operatus es.

1 DEus auribus nostris audiuimus, patres enim nostri commemorauerũt nobis insignia illa, & digna admiratione opera, quæ temporibus illorum operatus es, & temporibus quæ illos præcesserant, quemadmodum ipsi illa à patribus suis acceperant, bona fide narrauerunt nobis.

Deus auribus nostris.

Tu enim manu tua, eliminatis gẽtibus, conseuisti eos: tu perdidisti & abiecisti populos.

2 Tu omnipotentia tua gentes extirpasti, & patres nostros in loca illarum inseruisti: plurima mala tu intulisti populis illis, ut patres nostros in terras illorum introduceres.

Non enim gladio suo comparauerunt terram, neq; bra=

3 Palàm est enim eos non suo gladio cõqui-

chium suum salua= uit eos, sed dextera tua brachium tu= um, & lux uultus tui, quoniam gra= tia tua persequeba= ris eos.

4 Tu enim es ille rex, & Deus no= ster, qui mittis Iaa- cob salutem.

5 Te duce hostes nostros uelut cor= nu uẽtilauimus, uir= tute tua fulti sper= nebamus qui insur= gebant in nos.

siuisse terras illas, nec brachio suo uictores e- uasisse, sed dextera tua & brachium tuum, & fauor relucens in uultu tuo, hæc illis præstite- runt, non ob aliud quàm quia libuit tibi benefa cere illis.

4 Tu es ille quem meri- tò amo, meus ille rex Deus, qui dignatus es tam multis modis be- nefacere Iacob.

5 Quare freti tuo auxi- lio aduersarios ueluti cornu petebamus, fre- ti potentia numinis tui prosternebamus quot- quot insurgere aude- bant in nos.

6 Non enim in meo arcu spem ponebam: nec enim meus gladius seruare me potuisset.

6 Non enim sperauimus in arcum no= strũ, neq; gladius noster saluauit nos.

Sed tu saluasti nos de hostibus nostris, & inimicos nostros confudisti.

Te Deum nostrũ collaudemus omni tempore, & maiestati tuæ in perpetuum gratias agamus. סלה

Nunc autem deseris, & obijcis cõtumeliæ, neq; proficisceris cũ exercitibus nostris.

In fugam uertis nos corã hoste, & inimici nostri conculcant nos.

Fecisti nos gregi, qui laniatur, simi=

7 Sed tu uictoriam tribuisti nobis de aduersarijs nostris, & eos qui odio nos prosequebãtur, dedecore affecisti spe sua frustratos.

8 Quòd Deum propitium habuerimus, seriò exultare consueuimus: quare maiestatem nominis tui Domine perpetuò celebrabimus. Ita fiet.

9 Sed quî fieri potest, ut nunc deserueris nos, & ignominia affeceris nos, nec egrediaris nobiscum, sicut soles, in prælium?

10 Coëgisti nos terga præbere hostibus, & præda facti sumus illis, qui odio habebant nos.

11 Similes nos fecisti

les, & inter gentes dispersisti nos.

12 Vēdidisti populū tuum in frequente mercatu, neq; tenaciter contendisti de precio eorum.

13 Exposuisti nos ludibrio uicinorum nostrorum, risui & cachinno his qui circum nos sunt.

14 Fecisti nos fabulam in gentibus, & sannā in populis.

15 Omni tempore ignominia nostra ante oculos nostros est, & pudor uultus nostri operit nos.

16 Propter uocem cōtumeliantis & cōui-

ouibus mactationi destinatis, dispersisti nos per exteras & à cultu diuino alienas nationes.

12 Vendidisti populū tuū nulla pecunia, nec obulo uno factus es ditior ex uēditiōe illorū.

13 Exposuisti nos probro uicinis nostris, sub sannationi & ludibrio fuimus ijs, qui habitāt circum nos.

14 Fecisti nos fabulam ethnicis, moto capite irrident nos populi.

15 Assiduè nobis uersatur ob oculos cōtumelia, pudor faciem occupat totam.

16 Propter contumeliosam insultantis no-

tiantis, propter inimicos graßantes.

Hæc omnia uſu ueniunt nobis, attamen non obliuiſcimur tui, & fœdus tuū non uiolamus.

Cor noſtrū non uertitur retro, ſed tu declinaſti greſſus noſtros de ſemita tua.

Comminuiſti nos in puluerē ubi draconū ſunt cubilia, & mortali umbra operuiſti nos.

bis uocem, & probris nos afficientis: & propter inimicum, qui ſe gloriatur facultatē nactum, ut nos tanquam dignos malo affligat.

17 Hęc omnia ferre cogimur, non quòd obliti fuerimus tui: uel fœdus initum tecum rupérimus.

18 Non enim aliò abs te deflexit cor noſtrū, nec declinauit greſſus noſter à uijs, quas tu oſtenderas nobis.

19 Contriuiſti interim nos locis, quibus nō homines, ſed dracones habitare uidentur, contexiſti nos caligine tribulationis uſque ad mortem.

20 Si obliti fuiſſemus nominis Dei noſtri,

20 *Si obliti fuiſſemus nominis Dei noſtri, & manus noſtras ad peregrinum Deum*

expandissemus.

21 *Iure inquireret super isto Deus, ipse enim nouit abdita cordis.*

22 *Sed propter te trucidamur omni tempore, æstimamur sicut oues macello destinatæ.*

23 *Exurge igitur, cur stertis Dñe? expergiscere, & ne prorsus deseras.*

24 *Cur uultum tuum abscondis? cur obliuisceris nostræ tum adflictionis, tũ expugnationis?*

aut expãdissemus manus nostras implorantes opẽ ab alio, quàm te uero Deo.

21 Si quippiam tale factum à nobis fuisset, meritò Deus pro eiusmodi impietate nobis hæc mala immitteret: nunc qui nouit etiam ea, quæ latent in penetralibus cordis, scit nihil in nobis esse tale, & tamen patimur hæc.

22 Propter te enim occidimur assiduè, æstimamur non pluris ab ijs, qui nos occidunt, quàm oues à lanio, dũ mactat eas.

23 Euigila, quousque stertere uideberis? expgiscere, ne ppetuò neglecturus uidearis nos.

24 Quousq; faciẽ tuam abscondes, tanquam nullam habeas affli-

Quoniã depressa est ad puluerem anima nostra, humi defixus est uenter noster.

Exurge igitur fer opem nobis, & libera nos per bonitatem tuam.

PSAL. XLV.

PRofundat cor meum orationem luculentam, ut regi recenseam opus meum. Tu lingua mea prompti scribæ stylus esto.

Pulcherrimus hominum es, gratia

ctionis nostræ & oppressionis rationem?

25 Prostrati enim sum' usq; in terrã, & uenter noster terræ adhæret.

26 Exurge tandẽ ut auxilieris nobis, & libera nos pro immẽsa benignitate tua.

XLV.

1 ERumpit ex corde meo sermo optimus, quẽ unà cum reliquis operibus meis dedico regi, & lingua mea non minus promptè excipit quæ illi suggerit animus, quàm scribit calamo is, qui scribendi est peritissimus.

Eructauit cor meũ uerbum bo.

2 Supra modum formosus es, nec quisquã ex posteris Adæ conferri tecum ulla ratione poterit: copiosissima effusa est gratiositas in labia tua, ut sis

diffusa est per labia tua, adde quòd Deus beatum te fecit in perpetuum.

3 *Accinge renes tuos ô heros gladio tuo : honore, gloria & magnificentia tua perrũpe.*

4 *Inscende & uehere his rebus uelut quadriga, ueritate, fide, mansuetudine & iustitia, & p oĩa diriget te miranda dextera tua.*

5 *Sagittæ tuæ acutæ corda hostiũ regis penetrent, populi abs te sternantu*

sermo tuus gratia summa conditus : quare & Deus te diuinis muneribus ornatissimũ reddidit, quæ nunquam auferentur à te.

3 Accinge gladium tuum femori tuo ô potentissime, laudẽ enim & honorem magnific[illegible] assequeris.

4 Et honorem uirtutibus tuis debitum a[illegible] secutus, tenta quicqui[illegible] uolueris, prosperrim[illegible] enim cedet tibi: ueheri[illegible] predicatione fidei & mansuetæ iustitiæ, de[illegible] signabit stupendà de[illegible] xtera diuinitatis tuæ quæ summo tibi ced[illegible] honori.

5 Vbi sagittæ tuæ u[illegible] hementer acutæ pen[illegible] trauerint corda oli[illegible] hostium tuorum ô re[illegible] tum nationes uari[illegible]

Solium tuum ô Deus, in perpetuũ, & si quid ultrà est, durat, sceptrum regni tui, æquitatis sceptrum est.

Amas iustitiam & iniuriam odisti, idcirco unxit te Deus, Deus tuus unguento lætitiæ præ sodalibus tuis.

Myrrham, Stacten, & Casiam redolet uestis tua: de domicilijs eburneis

supplices fient tibi.

6 Solium tuum regiũ, ô Christe, Deus hoc seculo stabile erit, & futuro usq; in perpetuũ: sceptrũ iustitiæ erit sceptrum regni tui.

7 Amantissimus es iustitiæ, & odio ꝓsequeris quicqd est ab æquitate diuersum, quare unxit te Christe Deus, Deus tuus oleo fragrãtiore quàm ullum unquam sociorum tuorũ.

8 Nihil quàm myrrham, aloën, & casiam spirant omnia uestimẽta tua: ex repositorijs uestium eburneis, deprompta in hoc, ut te exhilarent illis.

9 Filiæ regum aderunt

in quibus iucundè uictitas, prodis: *regnum quoq; filiæ ambitiosa ista tua inhabitant.*

Constat regina ad dexteram tuam in

mundo auri nobilißimi.

10 *Eã sic alloquor, Ausculta ò filia, inspice, & aurẽ tuam præbe, atq; obliuiscere populũ tuum, et domũ patris tui.*

11 *Rex enim deamat uenustatẽ tuã, quia ipse est Dominus tuus, & adorabis eum.*

12 *Filiæ autẽ Tyri, & diuites populi, allatis muneribus uultum tuum deprecabuntur.*

inter reliquas puellas nobiles, statuetur tib ad dexteram coniunx ornata auro Ophir optimo.

10 Audi filia, & ren perpende, aurem tuan præbe mihi, ut popul tui obliuiscaris, & co gnationis paternæ ho tanti.

11 Captus est enĩ amore insignis ille rex for mæ tuæ: est autem, t scias, hic Rex Dominus tuus, dignus cui t in genua prouolut supplex fias.

12 Et si nuptiæ proce serint, filia Tyri mur ribus amicitiam ini tecum studebit, uen rabuntur te ditissir quiq; in toto populo

13 Varius erit ornatu reginæ regis illius, s non omnium ocu

13 *Omnis decor reginæ usque ad intim*

& Phrygio opere oĩs uestis eius deaurata & acu picta.

Ducitur ad regẽ, & cognatæ uirgines post eam tibi ueniunt ò rex.

Adducuntur cum lætitia & exultatione, adducuntur in regiam tuam.

Pro relictis parẽtibus tuis ò regina erunt tibi filij, quos principes præpones uniuerso orbi.

Memorabo nomen tuum uniuersæ posteritati, ut & populi te canant in æ-

expositus: animi enim magis erit, quàm corporis: uestis illius auro intertexta erit artificiosissimè.

14 Vestibus elegantissime uariegatis perducetur ad regem illũ, uirgines comitabuntur illã: adducitur iam nunc cũ suis uirginibus regina tibi ò rex.

15 Perducentur cum gaudio & summa lætitia, penetrabunt usq; in intimum palatium regis.

16 In locum patrũ tuorum succedent filij tibi longè præstantiores patribus illis: quos præficere poteris uniuersæ terræ.

17 Faciam memorabile nomen tuum apud posteros om̃es: ut celebraturi sint te usque ad

ternum, & si quid ultrà est.

consummationē secu & in perpetuum.

PSAL. XLVI.

Deus noster refugium & uirtus.

1 *DEus refugium nostrum, & robur, auxiliū quoque inedicibile in tribulatione repertus est.*

2 *Propterea non timemus etiā si moueatur terra, & deuoluantur mōtes in abyßum maris:*

3 *Si tumultuentur & insurgant aquæ eius, si frendāt montes per superbiam suam.* סלה

4 *Flumen enim est quod cum riuis su*

XLVI.

1 DEus fiducia nobis supped tat & robur, est illius mos: sæpissim enim auxilio fuisse i qui in periculis cons tuti fuerant, deprehe sum est manifestissim

2 Quare non timeb mus etiam si subuert tur tota terra, & præ pitentur montes in m dium mare.

3 Tumultuentur li & strepitum edant quæ maris, contren scant montes metu m iestatis illius. Ita fi

4 Exterritis alijs f uius amœnissimus n uarios diductus riuu

lætificat ciuitatem Dei, sanctum tabernaculum altißimi.

Deus in medio eius est, nihil patietur, Deus enim tempestiuè opem feret ei.

Tumultuentur gentes, motus concitent regna, & tellus dato fragore cõtremiscat.

Dominus tamen exercituum nobiscũ est, & refugium nostrum Deus Iacob.

סלה

exhilarabit ciuitatẽ nostram: quam Deus inhabitat protector noster, & gratißimè humectabit loca sancta, quæ incolit sanctißimus ipse.

5 Ipse Deus in medio illius nostræ ciuitatis adest aßidue, & curat ne uel tantillum concutiatur: auxilio ueniet quoties opus erit, etiã ante ipsam aurorã summo manè.

6 Trepidauerunt gentes, & commota sunt regna, uocem suam diuinæ maiestatis tam plenam edidit Deus, ut uiribus suis destituta fuerit uniuersa terra.

7 Dominus, in cuius potestate sunt omnes exercitus, adest nobis, instar firmißimæ basis est nobis Deus Iacob. Ita res habet.

8 *Venite, contemplemini opera Domini, quasnam solitudines fecerit in terra.*

9 *Bella sustulit usque ad terminos terræ, arcum confregit, hastam concîdit, quadrigas autẽ combußit in igne.*

10 *Adquiescite igitur & cognoscite, quòd ego sum Deus sublimis inter gentes, sublimis in uniuersa terra.*

8 Eia contemplamini, quæso, opera Domini, ut uideatis, quàm admiratione digna designauerit in terra.

9 Cessare fecit bella p totum orbem & omne angulos illius, arcun cõfregit, sagittas & la ceas pdidit, currus bel licos igne exussit.

10 Hæc si diligẽter pe penderitis, agnosceti facile me esse Deun qui potestatem habe in gentes, & in uniue sam terram.

11 Dominus imperat omnium exercituu partium est nostrarur instar firmissimæ b sis, cui tutò inniti p sumus, ipse nobis Deus Iacob. res habet.

11 *Dominus exercituum nobiscum est, refugium nostrum Deus Iaacob.* סלה

PSALMVS XLVII.

OMnes populi plaudite manibus, iubilate deo exultanti uoce.

Quoniam Dominus exelsus, mirabilis, & rex magnus est super uniuersam terram.

Subiecit nobis populos, & gẽtes sub pedes nostros.

Elegit hæreditatem nostram, decorem Iaacob, quem diligit. סלה

Ascendit deus cũ

PSALMVS XLVII.

1 QVotquot usq; estis ppl'i plaudite manibus, signa lætitię in honorẽ Dei edite uoce quantum potestis maximè hilari.

Omnes gentes plaudite.

2 Dominus enim factus est sublimis, & suspiciẽdus: cõstitutus est rex omnia potẽs super uniuersam terram.

3 Sola prædicatione Euangelij subiecit populos nobis, à cultu diuino antea alienos: populos inquam subiectos fecit, & supplices ad pedes nostros prouolutos.

4 Elegit in hæreditatem nobis florem præcipuum ipsius Iacob, quem amauit. Ita res habet.

5 Ascendit in altum

clangore, Dominus cum uoce tubæ.

6 *Psallite Deo psal lite: psallite regi no stro psallite.*

7 *Quoniā rex uniuersæ terræ Deus, psallite cū īdustria.*

8 *Deus gentibus imperat, deus quoque sedet in solio suo sancto.*

9 *Principes populorum collecti sunt ad Deū Abraham, quoniā super Deos, terræ protectores, ultra modum altior factus est.*

Deus, exceptus est cum iubilo, Dominus ipse cum clangore tubæ.

6 Quare psalmis celebrate deum: iterum dico celebrate regē hunc nostrum, atque iterum absque cessatione celebrate.

7 Constitutus enim est rex omnium, qui terrā incolunt, Deus: quare psalmos in ueneratione illius canite, quot quot sapitis.

8 Deus suscepit imperium in gentes, Deu sedet pro tribunali, sa ctitatis suæ specime editurus.

9 Principes populor ultro subdiderunt se Deo Abraham: hab enim potestatem Deu in fortissimos quosqu totius terræ, & infin tis modis superior f ctus est omnibus illi

PSALMVS XLVIII.

Magnificetur & summoperè laudetur Dominus propter ciuitatem dei nostri mõtem eius sanctum.

Mons Zion in cuius Aquilonari latere urbs magni regis, speciosa nympha est, & decus uniuersæ terræ.

Deus protectione ædium in ea notus est.

PSALMVS XLVIII.

Magn⁹ Dñs & laudabilis.

1 Magni fit Dominus, & laudatur meritò ab ijs, qui ciuitatem Dei nostri incolunt, quæ sita est in monte, quē sanctitas illius inhabitat.

2 Elegans regio, gaudium uniuersæ terræ mons Sion, lateribus expositus Aquilonis, ciuitas regis potentissimi.

3 Deus in palatijs ciuitatis illius sic notus est, ut ignorari non possit: quin hoc ab ipso habeant quòd stabilia sint.

4 Reges ipsi, res mira, consilio inito congregati, & unà ad ciuitatem illam profecti sunt.

Nam ecce cùm reges aut istic colliguntur, aut prætereunt.

5 *Cùm cõtemplantur modò, ſic conſternantur, attoniti fiunt ac ſtupent.*

6 *Sic corripit eos iſtîc pauor & dolor parientium.*

7 *Quomõ cũ Noti procella marinas naues comminuit.*

8 *Hæc audiuimus & uidimus in ciuitate Domini exercituum, in ciuitate Dei noſtri, Deus ſeruet eam in perpetuum.* סלה

5 Quã quũ uidiſſent, animo cõturbati ſunt, & metu perculſi.

6 Terror inuaſit eos ipſo in loco, & dolor qualis mulierem ſolet parturientem.

7 Fracti ſunt animo, quomodo tempeſtate ab orientali plaga exorta cõfringi ſolent naues Tharſis.

8 Quemadmodum audiuimus, inquiebant, ſic rem ſe habere corãm ipſi uidimus in ciuitate Domini in omnia imperium habentis, in ciuitate inquam Dei omnium noſtrum. Deus ipſe ciuitatem illam ſtabiliet in æternum. Ita fiet.

9 Cum fiducia expectauimus Deus ben

9 *Exprimimus Deus bonitatem tuam in medio templi tui.*

Vt maiestas tua, ita & laus tua usque ad terminos terræ pueniat, dextera enim tua plena est iustitia.

Lætetur mons Zion, exultent filiæ Iuda propter iudicia tua.

Obambulate & circumite Zion, numerate turres eius.

Cõmendate cordi uestro muros eius, & ædes eius extruite, ut narrentur posteris.

Hic enim Deus,

gnitatem tuã, qui uersamur in medio Domus regiæ tuæ.

10 Sicut fama nominis tui ad extremos fines terræ peruenit, ita & maiestatis tuæ laus: iustitia plena est dextera tua: quæcunq; enim facis, iustissimè facis.

11 Gaudebit mõs Siõ, & exultabunt filij Iudæ, ꝑpter iudicia tua.

12 Circuite Sion, & diligenter contemplamini eam, numerate turres illius.

13 Adhibete animũ ad murũ eius, ut diligẽter cognoscatis: considerate diligenter, ut quàm sint admiratiõe digna palatia eius describere possitis, & relinquere posteris.

14 Profectò hic Deus noster erit Deus perpetuò & ultrà, ipse dedu-

Deus noster est in perpetuum, & si quid ultrà est, ipse dux noster erit in sempiternum.

PSALMVS XLIX.

1 Audite hęc gẽtes auribus.

1 AVdite istud oẽs populi, aurem præbete omnes qui habitatis orbẽ.

2 Imi & summi, æquè diues & pauper.

3 Os meum disseret de sapientia, & cor meum intelligentiam meditabitur.

4 Diuertam ad parabolam, & ænigma meum carmine proponam.

cet nos quocunq; ꝓfecti fuerimus, usque ad finem uitæ.

XLIX.

1 AVdite quod dicturus sum populi omnes, auribus percipite quotquot inhabitatis orbem.

2 Et plebeij, & principes, unà diues cum paupere.

3 Os meum loquetur multa sapienter: & cogitatio cordis mei erumpet in uerba prudentia.

4 Adhibebo ad expẽdendam parabolã aurem meam.

Quî fit ut diem malum metuam, ut iniquitas calcanei mei me circunſtet?

Quia ex his qui rebus ſuis fidunt, & in multitudine diuitiarum ſuarum ſeſe iactant,

Nemo fratrẽ ſuũ ulla ratione poteſt redimere, neq; pro eo redemptionem Deo dare,

Neque precium liberationis animæ eius, ut in perpe=tuum uiuat, & non ſentiat corruptionem, ſed in perpetuum

5 Cur ſollicitus ero de huius uitæ bonis, tempore quo uiuitur cum miſeria in terra, non ut finis operũ meorũ iniquitatis me cõdemnet?

6 Quorſum multi ſpem ponunt in diuitijs, & propter multitudinem diuitiarum ſuperbiunt?

7 Nemo enim poteſt uel fratrem ſuũ ſi uelit, liberare ullis opibus à morte, nec offerre Deo quicquam, quod pro eius redemptione uelit ſuſcipere.

8 Profectò rariſsimè ſeruantur, qui diuitijs inhiant, & qui perit ex eis, peribit perpetuò.

9 Viuet quidẽ in æternũ, ſed ſic, ut ne optatus quidẽ interitus illi contingat.

hoc negatum est.

10 Videre enim est, ut sapientes æquè moriantur & pereant, ac stulti & stupidi, & opes suas alienis relinquant.

11 Quamuis penetralia sua, ædes, & domicilia in perpetuū habitare decreuerint, & nomina sua magna fecerint super terram, ut ad posteros durent.

12 Quum homini haud detur, ut cum opulentia sua quiescat, sed iumentis

10 Quia uidebunt quidam mori sapientes, nihil interesse putabūt inter mortem sapientum & stultorum: quū stulti & bruti homines non moriantur solùm sicut sapientes, sed post mortem perpetuò intereāt, destituti omnibus illis, quæ hic magno studio & animæ detrimento congesserant: relinquere enim ea aliis coguntur.

11 Sepulchra eorum domus ipsis erunt perpetuò, & cubilia ipsis in generationem & generationem, quum uiuerent famæ magis, quæ ad posteros perueniret, studiosi, quàm salutis æternæ, nomina sua indiderunt terris.

12 Verùm fieri non potest, ut eiusmod

hac in re similis fit.

Tale est stultorũ iter, & posteri eorum idem ingrediuntur. סלה

4 *Quos in foueam redactos, mors uelut gregẽ depascit ac subigit: recti uerò in luce erunt: at istorum thesaurus ueterascet, & habitaculum eorum erit fouea.*

5 *Verũtamen animam meam redimet Deus de potestate inferorũ, & consolabitur me.* סלה

homo diu in precio sit: stoliditas enim illius deprehendetur, & non fiet pluris quàm bestiæ, quibus se similem fecit.

13 Hic est successus stultitia illorũ dignus, sed & posteri illorum, qđ ab illis didicerunt, sequentur. Ita fiet.

14 Sicut oues abducentur ad inferos, ubi pabulum erũt morti perpetuæ, & triumphabunt de eis iusti tempore matutino cum summa gloria: robur enim impiorũ peribit, ubi ad inferos à magnificis ædibus, quas hic extruxerant, translati fuerint.

15 Interim deus liberabit animã meam ab eo cruciatu, q impios manet: ipse enim me recipiet ad se. Ita fiet.

16 *Ne paueas cùm ditescit homo, & cum augescit gloria domus eius.*

17 *Quoniã in morte sua omnium nihil accipiet, neque sequetur eum gloria eius.*

18 *Sed dũ uiuit anima eius beata dicitur, laudatur cum ei bene est.*

19 *Cùm uerò ad genus patrum suorum abierit, in perpetuum non uidebit lucem.*

20 *Homo cum in precio est, non reputat,*

16 Ne admireris, & metuas si diues quis factus fuerit: & si ingens facta fuerit gloria domus eius.

17 Quando enim morietur, nihil eorum auferet hinc secum, nec gloria illa comitabitur eum.

18 Quia in hac uita beatus sibi uisus est, & alios ad idem uitæ genus hortatus est: ut uidelicet genio idulgeas & exemplo eius bene cures te.

19 Ipse perueniet cum pernicie animæ suæ usque ad patres suos quorum impietatẽ imitatus est: quos inuenturus est in densissimis tenebris nulla unquam luce illustrandis.

20 Miserabilis homũcio quum in honore

ſed iumẽtis cõparatur & ſimilatur.

PSAL. L.

Dominus Deus fortis, aduocata terra ab ortu & occaſu ſolis,

Et à pulcherrima Zion, loquetur, cum maieſtate ueniens.

Veniet enim Deus noſter, & non cunctabitur, uorax ignis ante ipſum incedet, & circum eũ uehemens turbo.

propter diuitias eſſet, nihil intellexit, ſed pecudum uitam imitatus ſeſe ſimilem fecit illis.

L.

1 Deus iudicium Dominus locutus eſt, & cõuocauit omnes qui terrã inhabitant ab ortu ſolis uſque ad occaſum.

Deus deorum dñs locutus eſt.

2 Ex Sion ueluti oĩs elegantiæ quædã ſumma, illuſtris apparuit.

3 Veniet Deus noſter, nec perpetuò ſilebit: ignis enim uaſtãs præcedet ipſum, & circa ipſum uento ignis ille excitabitur, ut ardeat uehementius,

4 Aduocabit cœlos deſuper & terram, iudicaturus populum ſuum.

Aduocabit ſupernè cœlum & infernè terrã, ut iudicio contẽdat cũ populo ſuo.

5 Congregemini mihi, inquiens, ſancti mei, ſocij fœderis mei, quod ſuper ſacrificijs.

6 Hîc cœli iuſtitiā eius prædicabunt, nam Deus ipſe iudex erit. סלה

7 Audi popule mi, nam loquar, Iſraël, nam te conteſtabor ego Deus, Deus tuus.

8 Num ſacrificiorum cauſa redargui te? aut iugis holocauſti coram me offerendi?

5 Congregate ad me ſanctulos meos, inquit Dominus, de quibus tam ſum meritus bene, & qui mecum inierunt pactum de ſacrificandi ratione.

6 Quod ubi factum fuerit, cœli palàm iuſtum eſſe Dominum prædicabunt: eſt enim iudex ipſe iuſtiſsimus. Ita res habet.

7 Audi itaque popule mi, & loquar ô Iſraël, te ipſum enim teſtem adhibebo: negare enim non poteris, quin Deus, præcipuè autem in te benignus Deus ego ſim.

8 Non te reprehendam, quòd ſacrificiorum mihi non obtuleris ſatis: holocauſtomata enim tua aſsidue coram me præſtò ſunt.

Num à domo tua taurum postulaui, aut de caulis tuis hircos?

Meæ enim sunt omnes bestiæ nemorum, & millia iumentorũ in montibus.

Notæ sunt mihi uolucres montium, & auiculæ agri me non latent.

Si esuriero, non est ut tibi indicem, meus enim est orbis, & quicquid in eo est.

9 Putas ne opus mihi fore ut impetrẽ à domo tua iuuencũ aliquẽ, aut ex caulis tuis hircos?

10 Falleris si hoc putas, meæ enim innumeræ sunt illæ feræ, quæ in syluis degunt, pecudes præterea quæ errãt in mille montibus.

11 Exactè noui genus omne auium, quamuis in editissimis mõtibus nidos suos collocent, & quicquid animantium usquam in ullis campis uiuit, in mea est potestate.

12 His omnibus ego in primis opus non habeo: & si opus haberem, & esurirem, te non orarẽ ut mihi suppeditares hæc: orbis enim totus est meus, & quicquid toto orbe, quantũuis uariũ sit, cõtinetur, meum est.

13 *Num bubula carne uescor? aut hircorum sanguinem bibo?*

14 *Macta Domino gratiarum actionem, & redde altißimo uota tua.*

15 *Deinde inuoca me in tempore tribulationis, & eripiam te, ut me magnifices.*

16 *Contra uerò impium sic adfatur Deus: Quamobrem prædicas legem meam, & fœdus meum accipis in os tuum?*

13 An quisquam uestrum est tam stultus, ut putet me taurorum carnibus uictitare, aut sanguinem hircorum potitare?

14 Offer Deo quisquis illi placere studes, animi gratitudinem: & facilè altissimo grata erunt qualiacunque fuerint sacrificia tua reliqua, quæ te oblaturum uouisti.

15 Et si tum imploraueris auxilium meum tempore afflictionis, sic eripiam te è malis, ut gratias mihi magnificè habiturus sis.

16 Ad impium autem dixit Deus, qua fronte tu uerbis enumeras constitutiones meas, & pactum meum quod pepigi cũ sanctis uel nominare audebis tu?

7 Quũ tamen odio habeas disciplinam, & post tergum tuum uerba mea abijcias?

8 Cùm furem nactus es, curris cum eo, & sors tua cum adulteris est.

9 Os tuũ laxas ad malũ, & lingua tua dolos concinnat.

0 Sedes & loqueris in fratrem tuũ, & in filium matris tuæ profers calumniam.

1 Hæc facis, dũ dissimulo, adde quòd me tui similem putas: sed redarguam te, &

17 Quum odio habeas omnem rectam admonitionem, & abieceris uerba mea post tergũ tuum, & ex animo deleueris, licet extremis labris ea crepes.

18 Si enim furem usq̃ uidisti, illi te adiũxisti, & fieri furti particeps cupiebas, & socius factus es illorum, qui alienas stuprare solẽt uxores.

19 Os tuum assuefecisti ad maledicentiã: & lingua tua cõcinnabat dolum.

20 Conabaris fratrem tuũ maledicentia perdere, & filium matris tuæ facere infamem nitebaris.

21 Hæc fecisti: & quia ego ad tempus dissimu

me in oculos tuos statuam.

22 Considerate ista quæso, q̃bus numinis mentio excidit, ne quũ rapiã desit uobis qui eripiat.

23 Qui laudem & gratiarum actionẽ mactat, me magnificat, & hac uia ostendam ei salutem Dei.

laui, putabas me similem tibi hominem stolidum: sed castigabo te, & disponã ante oculos tuos ordine flagitia tua.

22 Intelligite hoc tandem, quod dico, apud quos in obliuionem ue nit Deus, ne fortè rapiam, & non sit qu eripiat.

23 Quicunq; mihi animi offert gratitudinẽ is me uerè honorat, & rectà it ad me, cui eg ostendam felicitatẽ pl nè diuinam, qua illun faciam perpetuò bea tum.

PSAL. LI.

1 Miserere mei Deus secũdum bonitatẽ tuã, secundũ multitudinem miserationum

Miserere mei deus secundum magnam misericor.

LI.

1 Misereat te mi ò Deus, pr genuina be gnitate tua, pro immẽ sa clemẽtia tua dele fl gitia mea.

tuarum dele transgreßiones meas.

2 *Magis ac magis ablue me à scelere meo, & à peccato meo munda me.*

3 *Nam trãsgreßiones meas scio, & peccatũ meum nunquàm excidit mihi.*

4 *In te solum peccauisse dolet, & malũ in oculis tuis fecisse: quapropter iustifica secundũ uerbum tuum, & munda secundum æquitatem tuam.*

5 *Ecce cum dolore*

2 Iterum atque iterum lauando elue iniquitatem meam: & à peccato meo purũ redde me.

3 Scelera enim mea agnoui reuersus ad me, & peccatũ meum asiduè ob oculos uersatur mihi.

4 In te, in solum te peccaui, & abominabile scelus hoc admisi, non reueritus conspectum tuum: quare si hanc iniquitatem mihi condonaueris, & promissa seruaueris, perfido mihi meritò æquissimus iudicaberis, & in seruandis promissis constantissimus, & in damnandis illis qui resipiscere nolunt, iustissimus.

5 Profectò non ignoras, quantum ad me attinet iniquitatem mihi

natus sum, & cum peccato cõcepit me mater mea.

6 *Ecce uerò tu fiduciæ firmitate ita delectaris, ut abstrusa sapientiæ docueris me.*

7 *Lustra me hysso po, et mũdabor: laua me, & supra niuem dealbabor.*

8 *Nũcia mihi gau diũ & lætitiam, & exultabũt ossa, quæ comminuisti.*

esse ueluti genuinam, & matrem meam peccato obnoxiam fuisse in ipso calore cõceptionis meæ.

6 Quanquàm ergo uitiatæ carnis impulsu fœdissimè lapsus sum, tu fidem tamen & candorem, qui in penetralibus pectoris situs est, maximè amare soles, à quo nõ omnimo sum alienus: non enim tam malitia hoc scelus admisi, quàm cõcupiscentia uictus: quare iterum occultis inspirationibus docere me solidam sapientiam, sicut soles, non dedignaberis.

7 Si ergo expiaueris scelus hoc meum hysso po, ueluti consummata expiatione, purus ero: & si elueris maculam hanc meam, ipsa iterum niue albior fiam.

8 Vbi exhilaraueris me gaudio & solita lætitia,

Auerte faciẽ tuam à peccatis meis, & omnia scelera mea deleas.

0 *Cor mundũ crea mihi Deus, & spiritum integrum intra me renoua.*

1 *Ne abijcias me de conspectu tuo, & spiritum tuum sanctum ne auferas à me.*

2 *Redde mihi lætitiam salutis tuæ, & spiritu liberali fulcias me.*

3 *Et dirigã transgressores in uiam*

tum exultabunt ossa mea, quæ uulneraueras tu.

9 Auerte quæso faciem tuam à peccatis meis, & uniuersas iniquitates meas dele.

10 Fac purum sit cor meum intra me ô Deus, & spiritum illum stabilẽ renoua in corde meo.

11 Ne destituas me solito fauore tuo, nec spiritum illum insigniter sanctum auferas à me.

12 Quin potius restitue mihi gaudiũ, quod de salute mihi per te præstanda concepi, & pricipe illo spiritu muni me.

13 Hoc ubi præstiteris mihi, ego docebo peccatores qbus uijs perueniatur ad te, & peccatis grauati meo exẽ-

tuã, & peccatores ad te redibunt.

14 *Libera me de cruēto ſcelere deus, ò Deus ſalus mea, ut celebret lingua mea iuſtitiã tuam.*

15 *Adperi Domine labia mea, ut os meum exponat lau dem tuam.*

16 *Quoniã ſi ama= res uictimam, red= derem, ſed holo= cauſta non oble= ctant te.*

17 *Victimæ Dei, ſpi ritus contritus, cor fractum & comminutum: Hæc tu Deus*

plo reuertentur ad te.

14 Libera me ab homicidio, quod commiſi Deus, ò Deus autor ſalutis meæ, ut cum gaudio cantet lingua mea inſignẽ illam iuſtitiam tuam.

15 Aperi Domine labia mea, ut os meum prædicet laudes tuas.

16 Externis ſacrificijs, etiam ſi plurima offerre coner, non placaberis, neque hoſtia quæ altari imponitur, delectaberis.

17 Sed ſacrificia quibus placatur Deus, ea ſunt, animus pœnitentia fractus, & cor dolore concuſſum & uulneratum: hæc à quocunque offerentur tibi ò Deus, deſpicere nun-

non contemnis.

Bonitate ergo tua prosequere Zion, ut seruentur muri Ierusalem.

Sic enim gratum tibi fiet uictimis iustitiæ, sacrificio, & holocausto: sic in aram tuã tauri imponentur.

quàm poteris.

18 Vtere quæso, solita benignitate tua erga Sion, ut extruas muros Ierusalem.

19 Tum grata tibi erũt sacrificia, quæ signa sunt iustitiæ internæ, oblatio uidelicet quæuis, & holocaustũ, tunc ritè sacrificaturi imponent super altare tuum uitulos.

PSAL. LII.

Qvid te, ò dij boni, magnificas omni tempore, ò facinorose gigas? **

Cur perniciem molitur lingua tua, perinde ac nouacula

LII.

Quid gloriaris in malit.

1 Qvid gloriaris, & multa posse te putas p malitiam? an ignoras sua clementia omnipotentem Deum adesse bonis omni tempore?

2 Sermonem pestilentem suppeditat sceleratus animus linguæ tuę. quæ simillima est nouaculæ acutæ: quum

acuta, quæ dolum facit?

3 *Cur malitiam potius amas quàm honestatẽ, mendacium magis quàm loqui ueritatem?* סלה

4 *Amas enim omnes sermones perniciosos, ò lingua fraudulenta.*

5 *Quamobrem, & Deus funditus te extirpabit, perdet, ac è tabernaculo demolietur, & radicem tuam è terr[a] uiuorum.* סלה

6 *Quod cum uidebunt iusti, stupebunt, & super eo cum risu dicent:*

ad resecãdam barbam adhibita, aberrat, & iugulum petit.

3 Amasti malitiam magis quàm probitatem, & mendacium magis quàm loqui id quod uerum est. Ita res habet.

4 Amasti omnis generis imposturas, ut illis subuertas innoxios, & linguam habes nil nis[i] fraudes edoctam.

5 Quare omnipoten[s] Deus subuertet te, per[]det te, extrahet te è ta[]bernaculo, & radici[]tus euellet te de terr[a] uiuentium. Ita fiet.

6 Videbunt iusti, & uenerabuntur Deũ:

En gigantem qui non fecit Deum robur suũ, sed in multitudinẽ opum suarum spem posuit, ac sceleri fidit.

Ego autem è familia Dei, uelut uirens oliua sperabo in bonitatem Dei in æternum, & si quid ultrà est.

Gratias agã tibi sempiternas pro his quæ fecisti, & colam nomen tuum, quoniã gratum est apud sanctos tuos.

PSAL. LIII.

autem cum stultis conatibus tuis ridebunt.

7 Dicent enim, ecce hic ille est uir, qui non beneficio Dei fortis esse cupiuit: sed fiduciam habuit in diuitijs, & sceleribus potentiã affectauit.

8 Ego interim similis ero oleæ uirenti, idq́; in domo Dei: spem enim meam posui in misericordia Dei, quam nullo unquam tempore deponam.

9 Laudibus efferam te, quia fecisti hoc, & patiẽter expectabo clementiam, quæ respondet ipsi nomini tuo, apud sanctos tuos gratiosissimo.

LIII.

Dixit insipiẽs in corde suo.

1 VAni dicunt in cordibus suis, non est Deus: sceleribus enim corrupti & abominabiles facti sunt, nullus est qui bonum operetur.

2 Deus cœlo prospexit ad filios hominum, ut uideret, an esset, qui saperet ac Deũ quæreret.

3 Hîc quisq; defecerat, simul corrupti erant, nullus bonum operabatur, ne unus quidem.

4 Nonńe manifestum est, quòd scelera faciunt? quòd populum meum uelut cibum

1 PErsuasum habet animo suo stolidus nullum esse Deũ, corruperunt & abominabiles fecerũt sese, nec quisquam est ex omnibus qui faciat bene.

2 Deus è cœlo prospexit, & contemplatus est posteros Adæ, ut uideat num sit prudens quispiam, qui studeat placere Deo.

3 Singuli defecerunt, unà omnes abominabiles facti sunt, nec est ꝗ faciat bene, ne unus quidem.

4 Ignorare ne potuerunt scelerati illi, qui deuorant plebeculam meam, non aliter quàm deuorari solet frustum

deuorant? Deum au-
tem non inuocant?
Quòd metuunt
non metuenda? sed
Deus dißipabit oßi-
orum, qui te oppu-
gnant: Confundes
os, nam Deus ab-
horret ab eis.
Quis dabit de
Sion salutem Isra-
ëli? ut cùm restituat
Deus captiuitatem
populi sui, exultet
Iacob & lætetur
Israël.

panis, non hoc licere illis? nihil ne unquam de Deo legerunt?

5 Quare pauebunt etiã ubi pauore non erit opus, Deus enim disperdet ossa illorũ, qui exercitum educere conabũtur, ô Christe, aduersum te: pudore afficies eos, & infamia, Deus enim spreuit eos.

6 Vtinam Dñs proferat è Sion omnimodã illam salutẽ Israëli promissam, qđ fiet, quãdo Dominus populũ suum liberabit è captiuitate, tunc exultabit seriò Iacob, & lætabit Israël.

PSAL. LIIII.

DEus per nomen tuum salua me, & tua uirtute uindica me.

LIIII.

1 DEus pro maiestate nominis tui serua me, & quum potestatem

Deus in nomine tuo saluũ me fac.

2 Audi Deus oratio
nem meã, aurẽ præ=
be uerbis oris mei.

3 Quoniã hostes
insurgunt aduer=
sum me, & uiolen=
ti, qui Deum præ
oculis suis non po=
nunt, quærũt uitam
meam. סלה

4 Sed ecce Deus
auxilium tulit mihi,
Dominus sustentat
animam meam.

5 Reddet malum
inimicis meis, & in
fide sua diminuet
eos.

6 Liberaliter ergo

abunde habeas, ulci-
scere iniuriam illatam
mihi.

2 Deus audi precatio
nem meam, aures præ
be uerbis oris mei.

3 Quia etiam alienige
næ insurrexerunt ad
uersum me, & homi
nes sæui magno studi
conati sunt perder
me: non habita ulla ra
tione tui ô Deus. It
res habet.

4 Verùm quia De
auxilio est mihi, & D
minus è numero est e
rum, qui tutantur ar
mam meam.

5 Ipse retorquebit m
lum, quod mihi par
in eos ipsos, qui iniu
afficiunt me: ergo p
bona quæso, fide t
in seruandis promi
subuerte illos.

6 Liberaliter sacri
cia offeram tibi, lau

sacrificabo tibi, & collaudabo nomen tuũ Domine, quo= niam bonum est.

Nam eripuit me ex omni tribulati= one, ut hostes meos oculus meus despi= ciat.

PSAL. LV.

EXaudi Deus orationẽ meã, & deprecationem meam ne auerseris.

Attende mihi, & exaudi me cum stre pitu ordientem ac tumultuantem.

Præ uociferatione hostium, præ in= festatione impiorum, qui mihi crimina

bus efferam nomẽ tuũ Domine, bonum est enim & gratiosum.

7 Eripuit enim me ex omni angustia, & eius beneficio uidit oculus meus, qualia quisque uellet in capitalibus ini micis suis.

LV.

1 AVres præbe ô Deus precatio- ni meæ, & ne a- uerseris quæso preces meas.

2 Accõmoda te mihi, & exaudi me, turbatus sum enim: & prę dolo- re moueo me nunc huc nunc illuc, & inter orã- dum conturbor.

3 Propter minas ini- mici, & sęuitiam impij, qui impingere mihi co

Exaudi deus orationem meam ne de.

obtrudunt, & irati imminent mihi.

4 *Labascit cor meum intra me, & mortis metus irruerunt in me.*

5 *Timor & tremor ceciderunt in me, & horror operuit me.*

6 *Et reputo mecũ, ò si dentur mihi alæ columbinæ, ut auolare & quiescere poßim.*

7 *En longißimè profugerem, atque ad eremum diuerterem.* סלה

8 *Properarem ad euadendum, uen*

nabãtur iniquitatem & irati insurgere ad uersum me.

4 Cor meum trepida uit intra me, & terric lamenta mortis corri puerunt me.

5 Timor & trem inuaserunt me, & ci cundedit me undiq pauor.

6 Quare dixi apud m utinam dentur mi alæ sicut datæ sunt c lumbæ, ut auolare mi liceat, & alium in lo cum commigrare tiorem.

7 Certè procul hinc fugerem, & in locis p nitus desertis habita potius, quàm inter h impios. Ita res hab

8 Festinarem fuga luti meæ consulere

ocyus rapido, ac turbine.

Dißipa Domine et scinde linguas eorum, quoniam uidi urbem plenam esse iniuria & cõuitijs.

Quæ nocte & die in muris eius obambulant, in medio autem eius labor & dolor.

In medio eius nequitia, non faceßit è plateis eius fœnus & fraus.

Quòd si hostis

subducere me à periculo uenti uehementis, & tempestatis.

9 Perde Domine & finde linguas eorum, scelere enim & seditione plenam offendi ciuitatem illam.

10 Die ac nocte cingent hæc ciuitatem illam, non aliter quàm mœnia ipsa ciuitatẽ solent: iniquitas & oppreßio regnant in illa.

11 Nullum sceleris genus non regnat in medio ciuitatis illius, nec ulla platea ab impostura & dolo immunis est.

12 Non enim ex ꝓfesso inimicus ꝓbro affecit me, tolerabile eñ esset illud: neque palàm hostis erexit sese aduer-

neus me calumniaretur, ferendum ducerem, si osores mei supra me eueherentur,

declinarem ab eis.

13 Sed tu ò collega, commilito, & note mi, cui ſecreta mea ſuauiter credidi.

14 Quo cum domum Dei cum exultatione adij.

15 Irrue in eos ò mors, ac uiui ad foueã abeant, quoniã malitia in domicilijs & penetralibus eorum regnat.

16 Ego autem ad Deum clamaui, & Dñs ſaluauit me.

17 Veſpere, manè & meridie locutus ſum, ac inſtiti, & ex

ſum me, cuius uitare potuiſſem conſortium.

13 Sed tu homo quem præfeci rebus meis, qui & ueluti dux fuiſti mihi, & arctiſsima familiaritate coniunctus.

14 Mutuò enim & ſuauiter ſecreta noſtra cõmunicauimus, & in domo Dei uerſati ſumus concorditer.

15 Inferet Deus morti de improuiſo illis, deſcendent ad inferos uiui: regnãt enim nequitiæ in tabernaculis illorum, imò in ipſis penetralibus cordium illorum.

16 Ego uerò contra horum inſidias Dei auxilium implorabo, nec Dominus dedignabitur ſuccurrere mihi.

17 Veſpere, manè, & ipſo meridie precabor

audiuit uocẽ meam.

8 *Redemit uerè animam meam ab his q̃ mihi imminebant, quoniam cum multitudine aduersum me aderant.*

9 *Exaudiuit inquã Deus, qui ab æterno usque in sempiternum regnat, & humiliauit illos, quia non erat spes, quòd mutarentur, non enim reuerentur Deum.*

10 *Misit ergo manum suam in eos, qui peculiũ suum erãt, & irritum fecit fœdus suum.*

& sollicitus ero, quoad uocem meam audierit.

18 Restituet pacem animæ meæ, & liberabit eam à præliantibus cõtra me, quamuis plurimi sint, qui undiq; oppugnant me.

19 Audiet deus, & supplicium de illis sumet, is qui minis illorum nihil commouetur, sed sedet tranquillus & immutatus perpetuò.

Ita res habet. Illi interim dignissimi sunt, qui pereant: nunq̃ enĩ sceleratum uitæ genus mutabunt, nec Deum reuerebuntur unquã.

20 Iniecit manum uiolentam in eum, cum quo pacem simulauerat, amicitiæ uinculo turpiter rupto.

21 *Os illorū mitius est butyro, æquè cor eorū simulant, lentiora sunt uerba eorum oleo, cum sint gladij.*

22 *Domino igitur commēda curā tui, is enim enutriet te, neq; permittet, ut iustus unquā loco moueatur.*

23 *Tu uerò Deus detrahes in puteum interitus hoīes sanguinarios, dolosi nō peruenient ad dimidium dierum suorum ego autem in te sperabo.*

21 Blādius fecit quisq; eorum os suum lacte, quum tamen prælium instituerent in animo, gratiosiores uisi sunt sermones eorū quouis unguento, cùm re ipsa essent gladij.

22 Reijce in Dominum sarcinam tuam, nec du bita, quin ipse perfectu rus tibi sit omnia, qu nunquàm sinet obru iustum.

23 Tu interim Domin præcipitabis illos in p teū interitus: uiri enin sanguinarij & fraudu lenti nō peruenient a dimidium uitæ: quar ego spem meam omn collocabo in te.

LVI.

PSALMVS LVI.

MIserere mei Deus, eſt enim qui me conculcat, & ſine intermißione oppugnando adfligit.

Conculcant me inimici mei omni tĕpore, multi enim ſunt qui me ſuperbè oppugnant.

Quocunq; autem momento metus mihi intentatur, in te Domine ſpero.

In Dei uerbo glorior, in Deũ ſpero, neque metuo quid mihi faciat caro.

1 MIſerere mei Deus, conculcare enim conatus eſt me homo, qui aſsiduê oppugnans uehementer affligit me.

2 Conculcare conantur me hoſtes mei omni tempore, qui & plurimi ſunt, & animo hoſtili perſequuntur me ò altiſsime.

3 Quocunque tempore timor inuaſerit me, ego ad te confugiam, nihil dubitans quin liberaturus me ſis à malis.

4 Fretus benignitate Dei, boni conſulam quicquid ab illo immittitur mihi, in Deo poſui fiduciam meam: quare nõ timebo quicquid moliatur aduerſum me caro.

Miſer re mei d us, qm̃ c culcauit

5 Omni tēpore adfligunt res meas, omnia consilia sua malo meo capiunt.

6 Alienant, & abstrudunt se, uestigia mea obseruāt, quomodo animam meā capiant.

7 Sed frustra, eludetur enim ab eis: nam tu Deus in ira populos deijcis.

8 Fugas meas dinumeras, lachrymas meas in utrem tuū reponis: non'ne in rōnibus tuis sunt?

9 Quocunque die

5 Ipsi asidue quicquid uel dicerē uel facerem, calumniabātur, studebant modis omnibus nocere mihi.

6 Conspirabant & insidiabantur ipsi, & uestigia mea obseruabant, studiose hoc agētes, ut capiant animam meam.

7 Erit ne hæc iniquitas impunita illis? nequaquam: sed ueluti iratus, quāuis tam sunt multi, ut populos ęquare numero possent: præcipitabit eos Deus.

8 Quàm sępe fugere cōpulsus fuerim, tu diligēter numerasti, colligeter quæso lachrymas meas, & infunde in uitrū tuum, ut uideas quàm sunt multæ, imò in libro rationum tuarum scribe eas.

9 Tandē in fugā con-

inuoco, ꝓtinus terga uertunt hostes mei, quo certus fio, quòd deus meus es.

10 *In dei uerbo glorior, in domini uerbo glorior.*

11 *In deum spero, non metuam, quid mihi faciat homo.*

12 *Ad te deus uota mea feram, tibi gratias agam.*

13 *Eripuisti enim animã meam à morte, sed & pedes meos à lapsu, ut incedam coram deo, in luce uiuorum.*

uertentur inimici mei: quocũq; tempore implorauero auxiliũ, futurũ scio, ut Deus adsit mihi.

10 Quare fretus benignitate Dei, boni consulã quicquid accidat mihi: fretus inquam benignitate Domini, æquo animo feram quicquid eueniat mihi.

11 Deo totũ me concredidi, quare non metuã quicquid moliatur aduersum me homo.

12 Cõstitui apud me ô deus sacrificia, quæ uoueram, offerre tibi, quę sic persoluã, ut accepta referã mea omnia tibi.

13 Eripuisti enim me è faucibus mortis certo certius, pedes meos tu continuisti, ne laberentur, & uires suppeditasti, ut posim ambulare coram te mi Deus.

PSAL. LVII.

1 Misere- re mei Deus, mi- serere mei, qm.

1 MIserere mei Deus, misere- rere mei, te enim fidit aĩa mea, & in umbram alarũ tua- rum spero, donec prætereat malicia.

2 Clamo ad Deum excelsum, ad Deum q me undiq; pficit.

3 Is cœlo mittet, & liberabit me op probrio conculcan- tis me perpetuò: mittet inquam per bonitatem & ue- ritatem suam.

illustratus lumine quo solent qui uiuunt per- petuò.

LVII.

1 MIserere mei Deus, miserere mei, de te em̃ pendet anima mea, protegar, quæso, sub umbra alarũ tuarum, quoad præterierit sce- lerum colluuies.

2 Implorabo auxiliũ Dei altissimi, Dei illi- us qui perficiet quæ cœpit in me.

3 Demisit é summo cœlo, qui eripiat me: & infamem faciat eum qui conculcare cona tur me. Ira fiet. demittet inquam Deu pro benignitate & fi de sua aliquem ex alto qui liberet me.

4 Versari cogor inte leones potius quà

4 Liberabit animam meam in medio fi-

rientium leonũ ia=centem, nempe inter filios hominum, quorum dentes hastæ & spicula sunt, lingua uerò, gladius acutus.

5 *Exalta Deus super cœlos, & super omnem terram gloriam ac maiestatem tuam.*

6 *Rete enim parauerũt pedibus meis ad capiendum animam meam, foderunt ante me foueam, in quam ipsi incident.*

7 *Paratum est cor meum Deus, para=*

homines, & dormire inter furiosos, & homines, quorum dentes similes sunt lanceis & sagittis, & lingua gladio acuto.

Conspicuus appare è cœlo Deus, & per uniuersam terram appareat quanta sit maiestas tua.

Rete expanderunt pedibus meis, tantum non irretitus fui illo, foderunt foueam in uia, per quam iturus eram, sed ipsi corruerunt in eandem illam, quam foderant in perniciem meam. Ita factum est.

Optimè animatus sum Deus, optimè inquam animatus sum, quare & uoce cãtabo,

סלה

tum cor meum, ut canã & psallam.

8 Expergiſcere quicquid poſſum, expergiſcere cheꝛlis & cithara, expergiſcar ipſe quàm maturrimè.

9 Vt in populis te celebrẽ Dñe, ut in gentibus te canã.

10 Bonitatis enim tuæ magnitudo uſque ad cœlos ꝑtingit, & fides tua uſq; ad nubes.

11 Exalta Deus ſup̃ cœlos, & ſuper omnem terram gloriã ac maieſtatem tuam.

& muſicis inſtrumentis pſalmos modulabor.

8 Expergiſcere ô anima mea, expergiſcere, & profer te nablum & cithara, ut modulatione ſuaui uel ipſam excitem auroram.

9 Palàm gratias agam tibi in frequentia populi Domine, cantabo laudes tuas, etiam apud hominũ uariarũ nationũ multitudinem maximam.

10 Tam eſt enim grãdis miſericordia tua, ut ad cœlos uſq; pertingat, & maior ſit, q̃ diſtãtia hinc ad nubes, tua in ſeruandis ꝓmiſſis conſtantia.

11 Conſpicuus appare è cœlo Deus, & per uniuerſam terram fac appareat, quanta ſit maieſtas tua.

PSAL. LVIII.

1 *SI uerè iustitiam meditamini, qđ æquum est, iudicate filij hominum.*

2 *Sed in corde nequitiam concinnatis, in terra manus uestræ ad rapinam extenduntur.*

3 *Alienantur impij ab utero, errant à uentre, loquentes mendacium.*

4 *Furor eorum par est anguium furori, & sicut aspis surda obturant aures suas.*

LVIII.

1 ITa ne res habet, ut uos quibus prouincia iudicādi rectè mādata est, iustitiā loquamini, & quæ iusta sunt iudicetis uos posteri Adæ?

Si uerè utiq́ iustitiā loqui.

2 Nihil profectò facitis minus, quum scelera animo struatis potestatem nacti in terra, quamuis iniquitatem manus uestræ pro æqtate uenditent, tanq̃ iusta statera uos omnia expendatis.

3 Aberrauerunt ab eo quod rectum est, impij à tēpore quo primùm editi fuerunt in lucem, errare cœperunt, ab utero matris loquentes fucata.

4 Venenum eorum simile est ueneno serpentis, & callidißimæ aspidis ultro obsurde-

5 *Quæ non exaudit uocem incantatorum, quantumcũq; docta ſint carmina.*

6 *Contere ô Deus dentes eorũ in ore ipſorũ, molares catulorũ leonum confringe Domine.*

7 *Liqueant ſicut aquæ, & ſic defluant, ſagittas ſuas cum dirigunt, ſicut illæ, cõfringantur.*

8 *Diffluãt uelut limax, & ſicut abortiuum fœminæ priuſquàm ſolem uidet.*

9 *Priuſquàm ſpinæ eorum adoleſcat*

ſcentis & obturãtis aurem ſuam.

5 Vt non cogatur audire uocem eorum, qui murmure ſuaui fallere illam conantur, etiam ſi incantandi artibu ſint inſtructiſsimi.

6 Deus cõminue dentes eorum intra os eorũ, dentes molares eorum, quibus leonum c tulis ſimiles ſunt, confringe Domine.

7 Diffluant ſicut a quæ natura labiles, ſa gittæ quas iaculant inter uolandũ confrin gantur.

8 Similes fiant lim ci, quæ inter repen colliqueſcit, & abort uo, uel talpæ, quæ n uidet ſolem.

9 Priuſquàm creſca

n ramum, repen=
è uiuos sicut acer=
imo furore tollat
eos turbo.

Sic iustus lætabi=
tur, cùm uidebit ul=
tionem, & pedes
suos lauabit in san=
guine impij.

Et dicet homo,
ofectò merces ma=
net iustum, profe=
tò est Deus, qui
uindicat terram.

PSAL. LIX.

Libera me de inimicis meis Deus meus, & ab his qui insurgunt in me, protege me.

Libera ab his qui scelerate agunt, & à

spinæ uestræ ô impij in ramum, in flore ętatis ueluti iratus Dominus subuertet eum, qui dux est uester unà uobiscum.

10 Gaudebit iustus, ubi uiderit uindictam, pedes suos madefaciet sanguine impij.

11 Et dicet quisquis uiderit, utique fructum afferet iusto iustitia sua, utique est Deus iudex eorum, quę fiunt in terra.

LIX.

1 Libera me ab inimicis meis mi Deus, & contra illos, qui insurgunt aduersum me, defende quæso me.

Eripe me de inimicis meis.

2 Libera me ab hominibus sceleratis, &

ſanguinarijs hominibus ſalua me.

3 *Nam ecce inſidiãtur animæ meæ, horribiliter irruunt in me, nihil tranſgreſſum aut peccantem Domine.*

4 *Citra crimen properãt & accinguntur, exurge & uide ad auxiliandum mihi.*

5 *Quin, tu Domine Deus exercituũ, Deus Iſraël, exurge ad mulctandum omnes gentes, neq; miſereat te omniũ ſceleratę præuaricant-*

cõtra ſanguinarios tutare me.

3 Ea enim eſt illorum hominum improbitas, ut mihi inſonti inſidias ſtruxerint, & conſpirauerint aduerſum me feroces, quos ego nũquàm ulla affeci iniuria, nec peccati qcq̃ in eos admiſi.

4 Quamuis nulla re læſi ſint à me, tamen currũt, ut noceant mihi, & ſummo ſtudio conantur perdere me, exurge Domine in occurſum mihi, & uide horum inſaniam.

5 Tu ergo Domine quum Deus ſis, & imperium habeas in omnes exercitus, & Deus ſis populi Iſraëlitici, exurge ut uiſites uniuerſas gentes, nec miſereat te eorum, qui

tium. סלה

Peruagentur, & circumeant urbem usq; ad uesperam, & instar canis mur murent.

Ecce ore suo obruunt, gladij sunt in labijs eorũ, quis enim animaduertit in eos?

Nisi tu Dñe rides eos, & contemnis omnes gentes.

Robur meum tibi acceptum fero, tu enim Deus propugnator meus es.

sunt in malitia obdurati. Ita fiat.

6 Reuertentur ad uesperam, oblatrabunt tanquã canes, & ciuitatem circuibunt.

7 Res mira profectò, ore & labijs suis gladios loquuntur, nec tamen quēquam esse putant, qui audiat.

8 Sed tu Domine ridebis conatus eorũ, & subsannabis cõsilia gẽtium omnium.

9 Viribus illius aduersarij mei ego te opponã, qui protector meus es Deus.

10 Deus pro sua benignitate muniet me, priusquàm illi insultum facere possint in me: & ostendet mihi in

10 Deus, bonitas tua anteuertit me: Deus, quomodo cum hostibus meis agendum

mihi ſit, docet me.

11 *Ne trucides eos, ait, ne populus meus negligens fiat. Diſsipa igitur eos tua uirtute, ac deijce illos ô ſcutū noſtrum Domine.*

12 *Propter peccatū oris eorum, propter ſermonem labiorum, atq; ſuperbiam eorū capiantur: propter periuria & mēdacia ſinguli ducantur.*

13 *Conſume in feruore, cōſume, ut nō ſint, quò uideant*

hoſtibus meis, qualia uidere uellet quiſquam in ſuis.

11 Ne occideris ſubitò eos Domine, ne penitus in obliuionē ueniat hæc ultio tua populo meo: ſed uagari coge illos de loco ad locum, fortitudine tua proſterne illos tu, qui fortitudo es noſtra Domine.

12 Peccatum oris illorum, & ſermo labiorum illorum merentur, ut ipſi illis eiſdem faſtuoſis uerbis capiantur, abominationes enim & mendacia crepabunt aſsiduè.

13 Finem impone iratus execrationibus illorum, ſic finem impone, ut nullæ ſint amplius reliquæ, & ſciāt tandē Deū eſſe, qui imperium habeat in Iacob, cuius

usque ad fines terræ, quòd Dñs est qui regnum tenet in Iaacob. סלה

4 Peruagentur & circumeant urbem usque ad uesperam, & instar canis murmurent.

5 Sic isti ad edendũ dißipentur, sed inanes dormiant.

6 Ego autem cantem fortitudinem tuam, & ocyus deprædicem bonitatem tuam, tu enim fuisti protector meus & refugium meum in tempore angustiæ meæ.

posteri non angustis, quemadmodum solent, limitibus continentur, sed omnes angulos terræ compleuerunt. Ita res habet.

14 Conuertentur sub uesperã, latrabunt tanquam canes, & circuibunt ciuitatem.

15 Ipsi discurrent de loco ad locum, ut comparent uictum sibi: & quia nõ inuenient, quo saturentur, cubabunt famelici.

16 Ego uerò cantabo fortitudinem tuam cum exultatione, summo mane cantabo benignitatem tuam: fuisti enim protectio mihi, & refugiũ quo tempore periclitabar inter hostes meos.

17 Tibi ô robur meum, psallam. tu enim Deus protector meus es, Deus thesaurus meus.

17 Quicquid in me est roboris, tibi cantando acceptũ feram: tu enim ô Deus protectio mea es: & tu Deus autor mihi es eius boni, quod in me est.

PSAL. LX.

Deus repulisti nos & de.

1 DEus, repulisti & fregisti nos, indignaris nobis & auersaris.

2 Cõcußisti & rupisti terrã nostram, refice rupturas eius, nam uacillat.

3 Ostendisti populo tuo grauia, potasti nos uino pauoris pleno.

4 Sed da quæso, ti-

LX.

1 DEus, qui auxili[o] tuo destituera[s] nos, & disperse[…] ras nos ꝓpterea quod iratus fueras nobis nunc tandem ira dep[o]sita redi ad nos.

2 Cõmouisti grauit[er] terram, & ueluti hia[n]… fecisti eam: refice nu[nc] tandem fissuras illiu[s] uacillat enim.

3 Exhibuisti populo tuo spectacula durissima, potasti nos u[i]no, non quod bibent[es] exhilaret, sed mœsti[s]simos faciat.

4 Dabis ijs qui reu[e]rentur te uexillum, …

mētibus te ſignum, ut ſeſe erigant ſub aduentum æqui & recti. סלה

5 *Vt liberentur di= lecti tui : exaudi & ſalua nos dextera tua.*

6 *Deus locutus eſt in ſancto ſuo, quod me exhilarat, diui= dā Sichem, & uallē Suchot dimetiar.*

Meus eſt Galaad, & meus eſt Ma= naſſes, Ephraim ro bur capitis mei, Iu= da dux meus.

Moab auguſta ol=

erigant illud cōtra hoſtes ſuos, & uiſo eo in fugam conuertantur, hoc enim facturum te pollicitus es. Ita res habet.

5 Vt eripiantur è periculis amici tui, tu dextera tua uictoriā adfer, & reſponde uotis noſtris.

6 Deus promiſit per ſpiritum ſanctum ſuum hæc ſe facturum, quare ego ſeriò exultabo: diuiſurus enim ſum pro meo arbitratu Seechem, & uallem Succoth tanquam meam dimetiar.

7 Ad me pertinebit Galaad, meus eſt Manaſſes, Ephraim fortitudo capitis mei, Iuda à conſilijs & dux meus.

8 Moab olla ablutionis mihi, uſque in Idumæam proferam cal-

la mea, ad Idumæã extendam calceos meos, Palestini cum plausu ad me ue= nient.

9 Quis direxit me ad urbem munitam? quis duxit me ad Idumæam?

10 Non'ne tu Deus, q dereliqueras nos, neq; proficiscebaris cũ exercitu nostro?

11 Qui nobis opem fers in angustia, ua= na enim est huma= na salus.

ceum meum & seruitu- ti subijciam, Philistæa, si sapis, ambi amicitiã meam.

9 Quis perducet me us- que in ciuitatem muni- tam, quis me perduce usq; in Idumæam?

10 Nonne tu Deus, qu auxilio tuo longo no tempore destitueras nõne tu Deus nũc egre dieris in prælium nob scum, & dux eris exer cituum nostrorum?

11 Tu robur tribue n bis ad pellenda peric la: uana est enim salu: quæ expectatur ab he mine.

12 Auxilio dei desi gnabimus fortia, ipse cõculcabit uniu sos, qui opprimere ce nabuntur nos.

12 Sed Dei uirtute rectè geremus rem, ill enim conculcat hostes nostros.

PSAL. LXI.

1 EXaudi Deus clamorem meum, attende orationi meæ.

2 De quibuscunq; finibus terræ in angustia cordis mei ad te clamo, in petrã editiorẽ, quàm ego cõscẽdere queã, collocas me.

3 Tu enim es spes mea, robusta turris ab hoste.

4 Habitẽ in tabernaculo tuo in sempiternum, securus sim tegumento alarum tuarum. סלה

5 Tu enim Deus exaudis uota mea,

LXI.

1 AVdi Deus clamorem meum, prębe aurẽ tuam precationi meæ.

2 E terra, quæ longissimo tractu à cœlo dissidet, ad te clamabo: & in anxietate animi cõstitutus orabo: ut ueluti in rupem, ad quam uiribus meis pertingere non potero, perducas me.

3 Tu enim semper spes mea fuisti, & instar turris munitissimæ, contra hostem.

4 Quare & habitabo in tabernaculo tuo seculis infinitis, & tutus ero sub umbra alarum tuarum. Ita fiet.

5 Tu enim Deus exau-

Exaudi deus dep cationẽ meam.

& hæreditatem tribuis timentibus nomen tuum.

6 *Tēpus regi protelabis, ut anni eius per singulas generationes durent.*

7 *Vt in perpetuum habitet coram deo, bonitas & fides custodiant eum.*

8 *Sic psallā nomini tuo inæternum, ut reddam quotidie uota mea.*

PSAL. LXII.

1 *ATtamē Deum unicè obseruabit aīa mea, ab eo enim pendet salus mea*

Nonne deo subiecta erit.

disti uota mea: & dedisti omnia, quibus opus habent ij, qui colūt nomen tuum.

6 Annos addes annis regis, quare anni uitæ illius erunt, non quales esse solent reliquorum hominum, sed generationum infinitarum.

7 Vt securus sedeat rex ille ꝑpetuò in conspectu Dei, benignitatem & stabilitatem para illi, ut ea seruēt illū.

8 Sic fiet ut cantem nomen tuum perpetuò, & quæ uoueram uota, persoluam assiduè.

LXII.

1 MErito Deum patienter expectat anima mea, ab ipso enim prouenit salus mihi.

Attamen ille solus rupes & salus mea est, fulcrũ meum ut non magnopere nutem.

Quousq; insidias struitis cuique uos omnes, ac trucidatis perinde ut cũ paries inclinatus aut septũ diuulsum deijcitur.

Dũtaxat initis cõsilium de statu eius ad deijciendũ, mendacio delectamini, ore laudatis et corde execramini.

2 Ipse enim est instar rupis mihi, salus mea, firmamentum meum: quare nunquã inquietabor multum.

3 Quousque homines insani perdere conabimini eũ, qui charus est Deo, ignari quòd ipsi mox subuertemini: qui iam nunc similes estis parieti ruinam minanti, & sepi tantum non collapsæ?

4 Causa certè odij in uirũ illum ea fuit præcipua, quòd uidebant illum auxilio Dei crescere, hoc ut impedirẽt stulti, inito consilio sanè ridiculo, subuertere illum conabantur: & quasi falli posset Deus, ore suo blandiebantur illi, quum animo uellent pessimè.

5 Verùm tu Deum pa-

Attamen Deum unicè obseruabit ani=

ma mea, ab ipso e=nim pendet expe=ctatio mea.

6 *Attamen ille so=lus rupes & salus mea est, fulcrũ me=um ut non nutem.*

7 *Deo nititur sa=lus mea, & omnia mea, firmamentum meum, robur meũ, & spes mea in Deo est.*

8 *Sperate in eũ po puli omni tẽpore, effundite coram eo corda uestra, Deus spes nostra sempi=terna.* סלה

tienter expecta ô anima mea: ipse enim tutabitur te cõtra horum insidias, & salutem quã expectas, adferet tibi.

6 Certo eñ certius ipse est mihi istar rupis inaccessæ hostibus meis, salus mea, firmamẽtum meum, quare nunq̃ loco meo mouebor.

7 In Deo est salus mea, gloria mea, rupes fortissima ipse est mihi, & spes mea sita est in eo.

8 Fidite illi omni tẽpore quicqd acciderit uobis, & quotquot usquã estis populi, effundite corda uestra, & omnia consilia ueluti in sinum illius: quod si feceritis, sentietis Deum nobis omnibus adfuturum, & tutaturum nos contra omnium insidias. Ita res habet.

Attamen filij hominum uani sunt, mendaces sunt eousq; , ut si in bilancem contra uanitatẽ ponas, ista cunctos simul propendeat.

Nolite spem locare in iniuria & rapina, nolite uanitati uos dedere: diuitiæ si affluant, nolite cor adfigere.

Semel locutus est Deus, quod ego iterum atque iterum audiui, quòd Domini est robur.

9 Videte ne spem uestrã in ullo homine ponatis: sunt enim ipsissima uanitate uaniores, tã plebeij q̃ principes, quod palàm fieret, si appenderentur in bilance cũ ipsa uanitate: plus enim ponderis inesse deprehẽderetur uanitati ipsi, q̃ omnibus illis in altum tamq́ releuissima sublatis.

10 Quare fidere nolite opibus rapina partis, neq; ob uires, quibus nũc alijs fortiores uidemini, ad stultitiam usq; uobis placueritis: quin potius diuitię absq; iniustitia partæ, si copiosæ adfuerint, nolite uos animo illis affigere.

11 Vnum quiddã locutus est Deus, sed sæpenumero illud audiui, solum Deũ esse qui posit omnia.

12 Quodq; tibi Domine bonitas adest, quodq; tu Domine reddis cuique iuxta opera sua.

12 Et te Dominũ natura esse clemẽtissimum: quare & malos malè perdere potes, & tuos pro tua clementia perpetuò facere felices.

PSAL. LXIII.

1 DEus Deus meus es tu, ad te maturo, adeò uehementer sitit te cùm anima, tum corpus meum.

Deus de[us] meus, ad te.

2 In terra deserta & siticulosa propter aquæ penuriam, perinde adpareo coram te atque in sacra æde, ad contemplandum fortitudinem & gloriam tuam.

LXIII.

1 DEus, potentissimus mihi Deus es tu, quare summo studio manè quæram te: sitiuit enim te anima mea, desiderauit te caro mea in terra hac deserta, & propter inopiã aquæ perpetuæ siccitatis damnata.

2 Non aliter ꝙ terra hæc aquam desiderat, ego te in loco sanctitati tuæ destinato uidere cupiui, & contemplari potentiam & maiestatem tuam.

Nam bonitatem tuam hac luce præstantiorem duco, & labia mea te collaudant.

3 Melior est enim benignitas, qua tuos prosequeris, ipsa hac corporis uita: quare labia mea nunquàm desinent laudare te.

Idcirco per omnem uitam meam te celebro, & in nomine tuo eleuo manus meas.

4 Hic mihi erit mos agendi gratias tibi, ut cum ueneratione nominis tui ad omnia, quæ facturus sũ, manus admoueam.

Anima mea saturatur, uelut adipe & pinguedine, quũ os meũ exultãtibus labijs collaudat.

5 Non aliter quàm si adipe & pinguedine, ueluti delicatissimis cibis, tũ saginabitur anima mea, quum labijs exultatione plenissimis laudes tuas decantabit os meum.

In cubili meo memor tui sum, in uigilijs te meditor.

6 Quotiescunque memor factus fuero tui, etiã in lecto, quacunque noctis uigilia, animo cũ gratiarũ actione te uoluam & reuoluam.

Tu enim fers opẽ

7 Fuisti enim auxilio sæpissime mihi: quare

mihi, & in umbra alarum tuarum ex=ulto.

8 *Adhæreſcit tibi anima mea, fulcit me dextera tua.*

9 *Fruſtra igitur quærunt iſti animã meam, ſubter ter=ram enim abibunt.*

10 *Abibunt ad eam partem ubi gladius uaſtat, ſors uulpi=bus erunt.*

11 *Rex autem in Deo lætabitur, ex=ultabunt omnes qui per eum iurant, ſed obſtruetur os loquentium mendacia.*

ueluti umbra alarum tuarum contectus, ſecurus poſthàc exultabo.

8 Quum cuperet adhærere, & non diuelli abs te anima mea: tu apprehendiſti me manu tua, & iunxiſti me tibi.

9 Illi antem aduerſarij mei perdere ſtudẽt me, uerùm ipſi citius in infima terræ loca retrudentur.

10 Vbi eum qui dux fuit illorum, proſcindent acie gladij, dabũtur in prædam ſanguinarijs feris.

11 Ipſe autem rex ſeriò gaudebit ſe Deum habere propitium, gloriabitur quiſquis iurauerit in uerba illius: obturabitur uerò os illorũ, qui iactant inania.

PSAL. LXIIII.

EXaudi Deus uocem meam, ·ùm nunc oro, ut uitam meam hostis netu liberes.

Tuere me & ab occultis artibus ma lignorum, & à fre= mitu eorum qui sce lera operantur.

Qui linguam su am acuũt sicut gla= dium, intendunt sa= gittam suam in rem ristem.

Vt clàm petãt in nocentem, ac subitò angãt eũ, nulla enim est apud eos religio.

LXIIII.

1 AVdi Deus uocem commemorationis calamitatum mearum, ut contra minas, quibus hostis terret me, tuearis uitam meam.

Exaudi Deus orationē meã quũ deprec.

2 Absconde me à multitudine prauorum, secretò consultantiũ aduersum me, & à conspiratione sceleratorum.

3 Qui exacuerunt non aliter, quàm exacui solent gladij, linguas suas: sagittis, quibus hostes capitales peti solent, similis factus est uirulentus sermo illorũ.

4 Vt eo petant ex insidijs insontem, de improuiso iaculis suis petent eum, nec metuent futurum, ut quisquam rescíscat hæc, & uindicet.

5 *Constituerũt inter se rem iniquam, collocuti sunt, ut laqueos clàm tendãt, dicentes: quis uidebit eos?*

6 *Inquirunt praua cõsilia, toti sunt in inueniẽdo, quisq; in sinu & pectore suo.*

7 *Sed petet eos Deus sagitta de improuiso, qua plagis adficientur.*

8 *Tunc corruent in eos linguæ eorum, ut contremiscat quisquis eos*

5 Animo obfirmato constituerunt inter se rem perpetrare execrabilem, post multa ultrò citroq; habita uerba, abscondere decreuerũt laqueos ea arte, ut neminem fraudem illam deprehensurũ sibi persuaserint.

6 Excogitauerunt uarios nocẽdi modos: absoluerunt consilia sua: & in unum contulerunt quicquid ulla diligentia excogitari potuit ab animo humano, etiam summa prudentia prædito.

7 Verum hæc omnia aduersus Deũ nihil faciũt: quin potius ille iaculabit in eos sagittas, de ĩprouiso uarijs uulneribus conficiet eos.

8 Et exprobrauerunt hæc uidentes eanden eis illam linguam uiru

uiderit.

Tunc intelliget & narrabit opus Dei omnis homo, & prudenter factũ esse dicent.

Iustus interim læ tabitur in Domino, & sperabit in eum, & exultabunt omnes, qui recto sunt corde.

PSAL. LXV.

TIbi ô Deus tri buitur laus in Zion; tibi reddun tur uota.

Tu exaudis orationem, hinc omnis

lentam, quam ipsi in alios exacuerant: attoniti facti sunt, propter subitum illorũ casum, quotquot aderant spectatores.

9 Admirabuntur quicunque uidebunt, & cõmemorabunt opus hoc Dei alijs, qui & alia eius opera hoc exemplo docti maiore prudentia expendent.

10 Gaudebit iustus quod propitium habeat Dominum: securus enim erit protectione illius & gloriabuntur quotquot candido sunt pectore.

LXV.

1 TE manet laus, qui Deus es in Syon, & tibi persoluetur uotum.

Te decet hymnus Deus in Syon.

2 Propterea quòd tu audis preces supplicũ: ad te omnis generis ho

caro ad te uenit.

3 *Ratio ſcelerum noſtrorum ſuperaret nos, niſi tu Domine ueniam dares tranſgreßionibus noſtris.*

4 *O beatum quem elegeris & tibi ſociaueris, ut habitet in atrijs tuis, ut ſaturetur bonis domus tuæ, ſancti templi tui.*

5 *Per admirabilem iuſtitiã exaudi nos Deus ſalus noſtra, ſpes omniũ finiũ, & terræ, & maris immenſi.*

mines quantumuis carnales confluent.

3 Grauiſsimæ iniquitates noſtræ ſuperauerunt uires cuiuſq; noſtrum: quare pro peccatis noſtris ut ipſe tu ſatis facias neceſſe eſt.

4 Felix modis omnibus ille, quem tu elegeris, & tibi propinqui feceris: habitabit enim ille in atrijs tuis, & no una perfruemur ele gantia domus tuæ, & ſanctimonia regij pa latij tui.

5 Dictu mirabile, cùm ſimus peccatores, tan quam iuſtos exaudie nos Deus autor ſaluti noſtræ, qui ſpes om nium finium es terræ & maris extremas ora incolentium.

Qui fortitudine accintus, montes sua uirtute format.

Compescit aquarum fremitum, sonitum undarum earum, & tumultum populorum.

Qui in ultimis terræ finibus habitant, metuunt à signis tuis. Quæ uespere aut manè prodeunt, læta reddis ad laudandum.

Visitas tellurem, irrigas eam, & abunde ditas eam: alueus tuus ò Deus

6 Deus est, qui sua propria potentia stabiles facit montes, qui omni ex parte cinctus est robore, & modis omnibus omnipotens.

7 Qui quoties uult, cõpescit tempestatẽ, qua exagitantur maria, & qua sese attollunt uasti fluctus illoꝝ, & tumultum quantumuis multorum populorum ipse sedat, quum uult.

8 Cum ueneratione timebunt, quotquot habitant ullis in angulis terræ à signis tuis cœlestibus, & illorum matutino exortu, & uespertino occasu exhilarabis eos.

9 Inuisisti ipsam terrã & irrigasti eam, & uarijs modis ditasti eam: diuersa enim illa flumina benignitate tua, ò Deus plena erunt

aquis exuberat, quo frumentum hominibus paras, sic enim ipsa tellus paratur.

10 *Sulcos eius inebrias, frangis contumaces glebas eius, cum subtilißimis imbribus eam maceras, & germen eius amplificas.*

11 *Coronas annum tuis bonis, & orbitæ currus tui pinguedine stillant: stillant pinguedine speciosa pascua, & colles exultatione accinguntur.*

12 *Vestitæ ouium caulæ, & ualles triti onustæ iubilant & canunt.*

aquis, & curabis, ut co piosè proueniat è terr pabulum illis, quæ d gunt in ea: uber enii terræ prouentus prc prius est ornatus eius.

10 Quare sulcos eius h mecta, & glebas ei occa, imbribus mol redde eam.

11 Tanquã corona e ornasti annum pro b nignitate tua, quacũ iueris apparebũt in stigijs tuis signa fert tatis maximæ: quin habitacula deserti bertate perfruentur, colles lætissimo gra ne exornabis.

12 Vestiẽt gramine scua gregem, & ual abundantes frumen

PSALMVS LXVI.

IVbilate Deo omnes terræ cultores.

Psallite magnitudini nominis eius, reddite ei gloriam & laudem.

Dicite deo, quàm stupenda sunt opera tua, magnitudine roboris tui, frustrantur hostes tui.

Omnis terra adoret te & psallat tibi, canat nomen tuum. סלה

exhilarabunt sese, & cantillabunt.

LXVI.

1 LAetitiæ signa edite in honorem Dei, quotquot terram incolitis.

Iubilate Deo omnis terra.

2 Cantate maiestatem nominis eius, palàm facite, quàm sit magnifica dignus laude.

3 Dicite Deo, quàm suspiciendus es propter opera tua: magnitudine potentiæ tuæ mēdaces palàm deprehēdentur fuisse in te hostes, qui diuinitatē non tribuebant tibi.

4 Vniuersa terra adorabit te, & psalmos cātabit in laudē tuā, carminibus celebre faciet nomen tuum. Ita fiet.

5 Venite, considerate opera Dei, & perpendite, quàm admirando

Venite & contemplemini opera Dei,

& admirabilia con silia eius, supra filios hominum.

6 *Qui mare mutabat in aridam, & flumẽ pedibus transibant: tunc lætabamur in eo.*

Qui uirtute sua ab æterno imperat, oculi eius in gentes contẽplantur. Qui ab eo deficiunt, non exaltabunt seipsos.

סלה

8 *Laudate populi Deum nostrum, & exerite uocem laudis eius.*

consilio genus humanum gubernet.

6 Fecit enim ubi paulò ante fuerat ingens mare, ibi terram nunc extare aridam: & ubi ingens antea fluuius fuerat, ut ibi continuò pòst siccis licuerit transire pedib⁹, quæ res incredibili nobis, in quorum gratiã id fecerat, gaudio fuit, & in amorem illius nos accẽdit.

7 Imperium habet non ab alio, sed à se, in totum orbem: oculi eius diligenter obseruant quæ fiunt in singulis nationibus: desertores Dei non exultabuntur quamuis diuersum ipsi sibi persuaserint. Ita res habet.

8 Extollite laudibus quotquot estis populi Deum hunc nostrum & faciet, ut ad quãplu

Qui uita donat nos, & non dat, ut moueantur pedes nostri.

10 *Etiamsi probes nos Deus & explores, quẽadmodũ argentũ excoquitur.*

11 *Inducis nos in neruum, & catenã circumponis lumbis nostris.*

12 *Imponis uelut iumento, homines capitibus nostris: transimus per ignem & aquam, sed educis in refrigerium.*

rimos perueniant præconia laudum eius.

9 Qui cõseruauit nos in uita: nec permisit uacillare pedes nostros.

10 Quamuis probaueris nos Deus, & examinaueris nos, quomodo argentum igne examinari solet.

11 Et induxeris nos in laqueũ, immiseris afflictionẽ, & molestiam in lumbos nostros.

12 Et inuexeris nihili hominem in caput nostrum, & peruenerimus usque in ignem, & in aquam: tandem tamen ex omnibus his eripuisti nos, & pducisti nos in locũ ubi omnium rerum copia est summa.

13 Quare ingrediar domum tuam cum holocaustomatis, persoluam

13 *Venio igitur domum tuam cum holo=*

caustis, ut soluam tibi uota mea.

14 *Quorum me damnant labia mea, quæq; nuncupauit os meũ, cùm in angustia essem.*

15 *Offero tibi holocausta pinguia, & uictimas arietum, boue & hircis facio.* סלה

16 *Adeste & audite, omnes qui timetis Deũ, dum narro, quænam fecit animæ meæ.*

17 *Ad ipsum ore meo clamare soleo, & intra illud lingua mea ipsum euehit.*

18 *Perfidiæ si mihi conscius sum, non*

tibi quæ uouerã, quum in malis uersarer.

14 Quæ distinctè promisi labijs meis, & quę locutus sum ore meo, quo tempore malè erat mihi.

15 Holocausta pinguiũ offeram tibi: & cum suffitu arietes, boues mactabo cum hircis.

16 Venite & audite, ut narrem cunctis qui timent Deum, quanta fecerit animæ meæ.

17 Ad ipsum ore meo clamaui, & continuò animus meus linguæ, eius beneficio respondens, laudibus extulit illum.

18 Iniquitatis si sibi

exaudit Dominus.

9 *Idcirco exaudiuit Deus, & attendit uoci orationis meæ.*

10 *Gratiæ Deo qui non auertit, neque orationem meam, neq; misericordiam suam à me.*

animus meus conscius fuerit, non audiet me Dominus.

19 Certè audiuit me Deus: & aures præbuit precationi meæ.

20 Omni laude maior est Deus, qui non reiecit precationem meã, nec benignitate sua destituit me.

PSALMVS LXVII.

Deus misereatur uostri, & benignus sit nobis, ostẽdat uultum suũ nobis. סלה

Vt nota sit per orbem uia tua, & salus tua per omnes gentes.

LXVII.

1 Deus miserebitur nostri, & benefaciet nobis, palàm lucere faciet fauorẽ uultus sui erga nos. Ita fiet.

Deus misereatur nostri & benedicat nobis.

2 Vt cognoscamus uiam, qua itur ad te Deus: beneficium uidelicet illud redemptionis, quod impendisti uniuersis gentibus.

3 *Vt collaudent te populi ô Deus, ut populi omnes collaudent te.*

4 *Vt lætentur & exultēt populi, propterea quòd æquitate regas eos, & nationes per orbem temperes.*

5 *Vt collaudent te populi ô Deus, ut populi omnes collaudent te.*

6 *Benignus sit nobis Deus Deus noster, ut terra det annonam suam.*

7 *Benignus sit nobis Deus, ut metuant eum omnes termini terræ.*

3 Accepta tibi referent omnia sua populi Deus: accepta referent tibi sua populi uniuersi.

4 Gaudebunt & lætabuntur populi ꝓpterea ꝙ tu iudex eris eorum æquissimus, & omnium qui in terra degunt, tu te ducem præbebis Ita fiet.

5 Accepta tibi referēt omnia sua populi Deus: accepta referent tibi sua populi uniuersi.

6 Terra protulit frumentū suū, & benedicet nobis amplius adhuc Deus, Deus ille omnium nostrum.

7 Sic benedicet nobis Deus, ut exemplo nostro īuitati, religiose

PSALMVS LXVIII.

Sine exurgat Deus, iam dispergentur hostes eius, & osores eius conspectũ eius fugiẽt.

Disijcientur quomodo fumus disijcitur: nam sicut cera liquescit ab igne, sic pereunt impij à conspectu Dei.

Iusti uerò lætabuntur, & exultabunt sub aduentum Dei, & præ gaudio gestient.

4 Canent Deo, psallent nomini eius,

illum culturi sint uniuersi anguli terræ.

LXVIII.

1 Vbi exurrexerit Deus, subitò dissipabuntur hostes illius, & in fugam conuertentur, qui odio habuerunt illum, ad solum conspectum illius.

Exurgat Deus, & dissipent inimici eius.

2 Sicut sine negotio dispergitur à uento fumus, ita disperges illos tu: & sicut liquefit cera igni adhibita, sic peribunt impij aduẽtante Deo.

3 Econtrario gaudebunt iusti: & seriò exultabunt.

4 Cantate Deum, & psallite in honorem nominis illius, extollite illum, qui pro uehiculo utitũ nubibus, cui

iter munient ei, qui ſicut ſol ad occa=ſum, ad nos deue=hitur, cui nomen eſt Domino, & exul=tabunt coram eo.

5 Futurus enim eſt pater orphano=rũ, & uiduarũ uin-dex, Deus qui ſan=ctũ ſuũ inhabitat.

6 Deus qui unani=mes & domi collo cat, & uinctos cõ=modè educit, cùm interim perfidi in rerum omnium inopia teneantur.

7 Deus cum proficiſceris ante populum tuum, cùm incederes in deſerto. סלה

proprium nomen Seruator Deus, quare exultate recepti in gratiam illius.

5 Pater enim eſt pupillorum, & iudex uiduarum: etiam ſi ſit in cœlo habitaculo ſanctitatis ſuæ, & lõgè uideatur diſsitus à nobis.

6 Deus facit, ut ꝗ paulò antè fuerant ſoli ſine liberis, nunc habeant domũ familia pleniſsimam: in libertatem aſſerit, qui uincti fuerant cõpedibus ferreis: deſertores interim Dei in locis aridis habitabunt rerum omnium inopia laborantes.

7 Deus quum tu præires populo tuo, & grādereris per ſolitudinē.

8 *Terra moueba=*
tur, cœli defluebant
à facie tua Deus, qui
n Sinai adparuisti,
facie tua Deus qui
's Deus Israëlis.

Deus qui ex libe=
alitate tua desti=
as imbrem hære=
litati tuæ, cumq;
anguet, reficis.

Deinde armen=
um tuum in ea er=
at, quod tu Deus
onitate tua paupe=
i comparas.

Domine tu com=
nendas his, quæ de
magno exercitu nunciant mandatum.

Quod certo certius factum est.

8 Terra commota est, cœli sudauerunt propter præsentiam maiestatis tuæ ò Deus: quin & hic Sinai contremuit propter præsentem maiestatem tuam ô Deus, Deus inquam Israëlis.

9 Pluuiam copiosissimam effundes ò Deus, & hæreditatem tuam, licet afflictam, tu stabilies.

10 Multitudo tuorum requiescet in loco, quem tu designabis ei, suppetias feres pro benignitate tua pauperi Deus.

11 Dominus suppeditabit efficacē sermonē annūciatricibus potentiæ illius admirabilis & maximæ.

12 *Quòd reges cum exercitibus fugiant & elabãtur, quodq́; domestici spolia diuidant.*

13 *Tunc quiescetis perinde ac flumen inter ripas, inter alas columbæ supra argentum candidæ, cuius dorsum auri nitorẽ uincit, quæq; in aëre pendet.*

14 *Cum omnipotẽs qui regibus imperat, sic terram constituerit, ut Zalmon lacte uelut niue albescat.*

15 *Basan uerò mons Dei sit, Basan mon*

12 Reges potentissimi fugient, fugient inquã, & fideles domestici diuident spolium.

13 Si huc usque inter fuligine obductas ollas iacuistis, & tan atri quàm carbo facti estis: eritis posthàc tan candidi, quàm ala alicuius columbæ, e tiam si argento exor nata fuerit, & penn illius eleganter adm xtum habeãt auri pa lorem.

14 Quũ distribueris omnipotens per uari prouincias, qui rega eam, tum candidiore reddes eam niue, q hucusq; uersata obscuro.

15 Mons Dei, mons l san, mons est in ua

it, qui casei abundantia palleat.

Cur inuidetis montes, caseis abundanti, cùm Deus amet habitare in eo monte? nam Dominus in perpetuum habitabit in eo.

Currus tui ô Deus myriadum ac infinitorũ millium sunt, quibus tu Domine ad Sinai ac sursum ad sanctum tuum ueheris.

Ascendis in altũ, captiuitate capta,

assurgens iuga mons Basan.

16 Quare inuidetis reliqui quantumuis cliuosi mõtes monti huic, quem elegit Deus, ut inhabitet eum? profectò Dominus hũc montem inhabitabit perpetuò.

17 Equitatus Dei centenorũ est milium, habet & angelorum milia, quibus comitatus nunc huic monti adest Dñs, sicut olim Sinai cum sanctimonia.

18 Ascendisti in altum, asseruisti eos tibi, qui olim à diabolo captiui detinebantur, acquisiuisti uaria dona posteris Adæ: quin & rebelles plurimos, & Dei penitus ignaros in gratiam recepisti, ut uerè dici nunc possit, ha-

receptis inter homines muneribus, atque

adeò hostibus, ut habitent cum Domino Deo.

19 *Gratiæ Domino per omne æuum, Deo qui nos salutaribus beneficijs obruit.* סלה

20 *Deo q nobis saluator est, Domino Deo per quē mortem euadimus.*

21 *Deo q è diuerso hostes suos cædit, capillosumq; uerticē eius qui per facinora sua uadit.*

22 *Dixit enim Dominus, restituam à*

bitare inter homines te seruatorem Deum.

19 Quare dignus est, q laudibus extollat Dominus absque ulla intermissione, qui tam est in nos beneficus, ut onerare nos uideri meritò possit, omnipotens ille Deus, beneficijs suis. Ita res habet.

20 Omnipotens ill Deus nobis, quos elegit, Deus est omnimodæ salutis autor: in potestate enim Domin est, quencunq; uoluerit à morte eripere.

21 Procul dubio Deu uulnerabit caput inimicorum suorum: findet caput eius, qui perdurat in peccatis sui obstinatus.

22 Dixit Deus, expellam ex Basan hoste meos, extraham eo ex insulis, quas occu

Bassan, restituam à profundo mari:

22 *Ita ut pes tuus, & lingua canum tuo= rū tingatur sangui= ne hostiū tuorum.*

Spectabunt uni= uersi pompam tri= umphi tui Deus, incessum Dei mei & regis mei, qui in sancto es.

Occurrent can= tores cum musicis, cumq; puellis tym= panistrijs.

Quin & in ipsa ecclesia collauda= bunt Deum, &

pant in profundissimo mari sitas.

23 Sic pellam eos illinc, ut pes tuus cōspergatur illorum sanguine: & lingua canū tuorum sanguinem inimicorum lambat ab ipso Domino interfectorũ.

24 Viderunt pij hos successus, & agnouerunt eos esse abs te: successus inquam illos esse agnouerunt abs te, qui Deus meus es, & rex meus insigni sanctimonia præditus.

25 Præcesserunt, quum gratiæ tibi pro uictoria agerentur, hi qui uoce canunt: hos continuò sequebantur, qui instrumentis ludebant musicis: cingebant autem eos undiq; puellæ tympana pulsantes.

26 In frequentia hominum laudibus extule-

apud fontes te Domine Israël.

27 Hic paruulus Beniamin, principibus Iuda, Zebulō, & Nephtali præerit ac iudicabit eos.

28 Sic statuit Deus tuus, robur tuum: confirma Deus qđ fecisti nobis.

29 Super tēplo tuo & super Ierusalē, tibi adferent reges munera.

30 Ages iumēta arundine, armentum cū uitulis, hoc est, gentes calcitrantes

runt Deum, Dominum laudauerūt posteri Iacob, qui emanauerunt ueluti è fonte Israëlis.

27 Ibi Beniamin paruulus sopore corripit, principes Iuda ornamentum illorū, principes Zabulon, & principes Naphthalim.

28 Cōstituit Deus tuu robur addere tibi: q̄r perge quæsumus con firmare hoc Deus, q cœpisti in nobis.

29 Aliter longè & ma gnificentius, q̄ olim i templo Hierosolimy tano; offerent tibi mu nera reges.

30 Vasta multitudi lancea armatā, & tu bam eorum, qui robu stiores habentur inte potentem filios, qui uitulorum more lasc uiunt, donec facti sup plices tributa tibi pe

...itq; opibus deditas: dißipabis populos quibus prælia placēt.

Veniēt legati de Aegypto, ingens Aethiopiæ uis ad Deum curret.

Regna terræ cānbūt Deo, psallent Domino. סלה

Qui cœlis ab æterno insidet, & uocē suam dat, uocem potentem.

Tribuite Deo Israëlis fortitudinē, cuius magnificētia & uirtus usque ad nubes portēdit.

dere cupiant: funditus autem perde populos, qui bella desiderant.

31 Venient ultro optimates ex Aegypto, Aethiopia festinabit porrigere manus suas Deo, & fœdus inire cupient cum eo.

32 Regna uniuersa terræ cantate Deum, & quàm sit Dominus omni laude dignus carminibus testamini. Ita fiet.

33 Dominus qui cœlis cœlorū à tpe, quo conditi sunt, ueluti ꝓ uehiculo utitur: ille tribuet uoci suæ uocem fortitudinis, & uerbis suis addet pondus.

34 Tribuite fortitudinē Deo: in Israel enim apparet, quāti faciendus sit, & potentiam illius testantur nubes.

35 Metuendus est Deus de sanctuario suo Deus Israël, qui dat populo uirtutem ac robur, Deo gloria.

35 Admiratione dignus es ô Deus ꝑpter hanc habitationũ tuarum mutationem: Deus Israëlis ille tribuet robur, & uires populo, quare nunquàm laudari satis poterit Deus.

PSAL. LXIX.

LXIX.

1 SAlua me Deus, quoniam aquæ penetrant ad aĩam.

Saluum me fac Dñe, qm̃ intrauerũt.

1 SErua me Deus, quia peruenerunt undæ malorũ usque ad animã meam.

2 Hæreo in profundo luto, ubi solum nullũ est, ueni in altũ pelagus, & undæ obruunt me.

2 Demersus sum in lutum, quod fundo penitus caret, & decidi in profundissimas aquas tempestas enim subito exorta fluctibus su[...] inuoluit me.

3 Clamando laboro, raucesit guttur meũ, deficiunt oculi mei suspiciendo ad Deum meum.

3 Defatigatus sum clamando, exaruit guttu[r] meum, destituerunt m[e] oculi mei: dum expect[o] aduentum illius Dei cuius auxilium expe[c]tus sum toties.

Qui me odio ha= bent plures sunt ca= pillis capitis mei: si ne causa, imò men= daciter inualescunt, & opprimunt me inimici mei: & quæ nõ sustuli, nũc red= dere cogor.

4 Plures sunt, quàm capilli capitis mei, qui odio persequuntur me sine causa, & totis uiri- bus conantur subuer- tere me: qui hostes fa- cti sunt sine causa mi- hi, quorum furorẽ nisi compescueris, tãquam rapuerim quæ illorum sunt, quum nihil fece- rim minus, restituere ta men cogar ea.

Deus nota est ti= bi simplicitas mea, & delicta mea non te latent.

5 Deus tu nosti stulti- tiam meam, & peccata mea non latent te.

Ne quæso pude= fiant per me, qui in te sperant Domine Deus exercituum, ne quæso aspergã= tur ignominia per me, qui te quærunt ò

6 Non pudefiant quę- so propter meum in- fortunium, qui expe- ctant patienter te Do- mine, Deus imperium habens in omnes exer- citus, non suffundantur pudore propter perse- cutionẽ quam patior, illi qui studiosè am- biunt amicitiam tuam

Deus Israël.

7 Tua enim causa & obprobrium fe=ro, & pudor uultũ meum operit.

8 Alienus factus sum fratribus meis, & peregrinus filijs matris meæ.

9 Quoniã æmula=tio domus tuæ tor=quebat me, & ob=probria calũniantiũ te irruebant in me.

10 Flebã ac ieiunio me adfligebam, & omnia cedebant in obprobriũ meum.

11 Induebã saccũ,

Deus Israëlis.

7 Tuo enim iussu hanc talem pertuli ignomi-niam, ut texerit totam faciem meam infamis pudor.

8 Homo sceleratus & in extremas deportan-dus terras, uisus sum fratribus meis: & uelu-ti indignus, qui cũ bo-nis consuetudinem ha-beam, uisus sum filij matris meæ.

9 Zelus enim domu tuæ comedit me, qui summo studio conatu sum tueri maiestaten tuam, idcirco probra quibus probrosè affe cerunt te, tam me ha bebant malè, quàm ipse ego probris ill affectus essem.

10 Si qñ fletu, & iei nio affligebam me, i ꝓbro uerterũt id mi

11 Vtebar pro ueste sa

ſed fabula iſtis fiebam.

2 Iactabant in me dicteria qui ſedebant in porta, & carmina qui ad uinum perpotant.

Hîc ego bonis auibus orationem meã ad te dñe Deus fundo, fer opem mihi, per immenſam bonitatẽ tuam certa ſalute tua.

Eripe me è luto, ne amplius hæreſcam in eo, da ut liberer ab oſoribus meis, & de profunditatibus pelagi.

co, & factus ſum etiam ob hoc fabula illis.

12 Peſsimè loquebantur de me ſedentes in porta primores ciuitatis: carmina componebant de me, qui potabant uinũ in tabernis.

13 Ego contra hæc omnia nihil aliud q̃ precatione mea apud te hoc egi, ut citò adueniat tempus, quo tibi libeat ſuccurrere mihi: mi Deus pro infinita miſericordia tua exaudi me, & pro fide tua, qua ſalutẽ te allaturum pollicitus es, ſuccurre mihi.

14 Eripe me è luto priuſquã penitus demergar: liberer quæſo ab his, qui odio perſequũtur me: nec malis ueluti profundiſsimo mari, obrui ſinas me.

15 *Ne quæso aquarum undæ obruant me, non deglutiat me uorago, neque constringat super me puteus os suũ.*

15 Ne inuoluãt me amplius fluctus aquarũ, neq; absorbeat me pfundũ: neq; concludat me puteus coopculo suo.

16 *Exaudi me Dñe pro bonitate et suauitate tua, pro immensa misericordia tua respice in me.*

16 Exaudi me Dñe, copiosissima est eñ benignitas tua, quare pro multitudine miserationum tuarũ respice me.

17 *Et ne auertas faciem tuam à seruo tuo, in angustia enĩ sum, propera, ut auxilium mihi feras.*

17 Nec auertas faciem tuam à seruo tuo, sed quia grauissimè affligor, festina respondere uoto meo.

18 Appropiqua ad animã meã, redime eã: & ut succurras mihi, inimicorũ meorũ te moueant blasphemiæ.

19 Tu nosti utiq; qbus probris, quo pudore, quaq; ignominia afficiant me, hi tãto nume-

18 *Adpropinqua ad redimendum animam meam, propter inimicos meos libera me.*

19 *Nota sunt tibi, obprobriũ meũ, contu-*

melia et ignominia mea, coram te sunt omnes hostes mei.

20 *Obprobrijs contritum est cor meū ac superatū, expecto commiserescentē, at nemo est: consolatores, at non inuenio.*

21 *Posuerūt in cibū meum fel, cumq; sitio, aceto potant.*

22 *Vertatur mensa eorū ante eos in laqueum, in retributionē & scandalū.*

23 *Hebetes fiant oculi eorum quo minus uideant, & lumbi eorum perpetuò*

ro persecutores mei.

20 Asidua contumelia fregit animum mihi, & ægrum fecit totum me: expectabā qui misericordia motus cōsolaretur, sed nullus aduenit, aut qui ægrum animum nonnihil recrearet, sed nullum inueni.

21 Porrexerūt pro cibo mihi fel, & quū sitirem pro potu mihi obtulerunt acetum.

22 Apponatur huiusmodi prandium ipsis, & alligentur illi prandio, ne possint effugere: hostiæ quibus placari solet Deus, magis inuisos reddant illos.

23 Obscurentur oculi eorum, ne uideant, &

labantur.

24 *Effunde in eos indignatione tuam, & furor iræ tuæ cõprehendat eos.*

25 *Fiat domicilium eorum desertum, & in tabernaculis eorum non sit habitator.*

26 *Quoniam quem tu percußisti, ultrà persequuntur, & ad plagas, quas inflixisti, admetiũtur.*

27 *Repone eis scelera eorum in aceruum, & non utantur iustitia tua.*

28 *Deleantur è libro uiuorum, & inter*

lumbos eorum magis & magis uiribus destitue.

24 Effunde in eos indignationem tuam, & uehementi cum ira apprehende illos.

25 Palatia eorum fiant deserta, & in tabernaculis eorum non sit quisq̃ qui inhabitet.

26 Quia quem tu percusseras, ipsi persequebantur: & grauitatem uulnerũ, quibus tu uulneraueras me, alijs cum uoluptate narrabant.

27 Labi sine eos ab iniquitate in iniquitatem, nec eò unquam perueniant, ut participes fiant iustitiæ tuæ.

28 Deleãtur de libro uiuentium, & numero sanctorum, non adscri-

custos ne scribantur.

29 *Me autē tenuem atq; dolentē protegat salus tua* Deus.

30 *Vt carmine celebrem nomen* Dei, *& magnificè gratias agam.*

31 *Quo Dn̄s magis delectatur, q̄ cornutis & ungulatis tauro ac uitulo.*

32 *Huc respicite humiles & lætemini, quærite* Deū, *et uiuet anima uestra.*

bantur.

29 Interim ego pauper sum, & mœrore affectus, salus tua Deus sustentet quæso me.

30 Laudabo nomē Dei carmine, & extollam illud cum gratiarum actione.

31 Gratius enim id erit Deo, quàm si bouem offeram, aut uitulum cornua producentem, & ungulas.

32 Viderunt pauperes & læti sunt, quotquot estis sectatores Dei, uiuet certo certius anima uestra.

33 Audit enim pauperes Dominus, & eos, qui causa illius uincti sunt, non despexit.

33 *Quoniam exaudit pauperes* Dominus, *& uinctos suos non despicit.*

34 *Laudēt illū cœli & terra, mare & quicq̄d ſerpit in eis.*

35 *Quia Deus Zionē ſaluabit, & urbes Iuda ſeruabuntur, habitabūtur ac poßidebuntur.*

36 *Nam ſemē ſeruorum eius poßidebit eam, & qui amant nomen eius habitabunt in ea.*

34 Laudabūt eū cœli & terra, maria & quæcūque natant in eis.

35 Deus enim ſaluam faciet Sion, & reædificabit ciuitates Iudæ, & habitabunt illic, & hæreditario iure poſsidebunt eas.

36 Et ſemen ſeruorum illius poſsidebit eas, & qui amatores ſunt nominis illius, pacificè habitabunt in eis.

PSAL. LXX.

1 *DEus ad liberandum me, Domine ad opitulandum mihi feſtina.*

Deus in adiutoriū meū intende.

2 *Erubeſcant & confundantur qui quærunt animam meam, retro uertantur &*

LXX.

1 DEus ut ē malis eripias me, Domine ut auxilieris mihi, feſtina.

2 Pudefiant & infamia notentur, qui perdere cupiunt animam meam, conuertantur in fugā & pudore ſuffun-

pudefiant qui malè cupiunt mihi.

Retro uertantur in hoc, ut erube=scāt qui ogganniūt mihi ohe ohe.

4 Gaudeant aūt & lætentur in te uni=uersi q̄ te quærunt, quiq; amant salutē, quæ ex te est, perpe tuò dicāt, Magnifi=cè cantetur Deus.

5 Equidem humilis sum ac tenuis ò De=us, sed tu Dn̄e ad opitulandū ac libe=randum me festina, & ne cesses.

dātur, quotquot optāt malum mihi.

3 Conuertantur in fugam, & quantum merentur pudefiāt, quotquot malo meo gaudentes, dicunt, euge euge.

4 Gaudeant uerò & lætentur, quòd te propitium habeant, quotquot sectatores sunt tui: & dicant assiduè, magnifiat Deus, quotquot desiderant salutis tuæ fieri participes.

5 Ego uerò pauper sum & egenus, mi Deus festina succurrere mihi, auxilium enim meum & seruator meus es tu, quare ne differas quæso Domine diutius.

LXXI.

PSAL. LXXI.

In te Domine speraui, non confund.

1 IN te Domine spero, nō cōfundar in æternum.

2 Per iustitiam enim tuam liberas & eripis me, præbes mihi aurē tuam & saluas me.

3 Es mihi robusta rupes in quam semper confugio, constituisti saluare me, tu enim es petra mea & munimentum meum.

1 IN te Domine sita est om̄is spes mea, quare ne sinas quæso, ut ea spe frustrer unquam.

2 Tua iustitia eripe me è malis & libera me: præbe aurem tuam mihi, & salutis tuæ participem fac me.

3 Sis mihi instar rupis munitissimæ, ut iugiter tutò obambulare possim, decreuisti enim seruare me, quum petra mea sis et munitio mea.

4 Mi Deus eripe me à tyrannide impij, è manu iniqua agentis & uiolenti.

5 Quia tu fuisti semper spes mea domine Deus,

4 Deus meus libera me de manu impij, de manu iniusti & uiolenti.

5 Tu enim Domine Deus, expectatio & spes mea es à iuuentute mea,

6 *Te nitor ab utero, tu de uisceribus matris meæ secreuisti me, hinc omnem laudem meam de te consumo.*

7 *Velut portentum factus sum multitudini, tu uerò firma fiducia mea es.*

8 *Plenum igitur est os meum laude tua, omni tempore gloria tua.*

9 *Ne abijcias me senili tpe, cũ iã uirtus mea me deficit, tu me non deficias.*

10 *Quoniam hostes mei aduersum me*

& fiducia mea ab ipsa infantia usque in ætatem hanc.

6 Tuo præsidio sustentatus sum à tempore, quo in utero concipiebar, ab ipsis uisceribus matris tu auulsisti me, quare in laudando te meritò sum occupatus asiduè.

7 Tanquam rem prodigiosam fugerunt me plurimi, sed tu mihi fiduciam tribuisti firmissimam.

8 Quare pleno ore laudabo te, & omni tempore maiestatem tuam cantabo.

9 Ne abieceris me tẽpore senectutis, & quũ destituere me cœperint uires, ne deserueris me.

10 Iam nunc enim cœ-

cogitant, & qui insidiantur animæ meæ, simul consultant, dicentes,

11 *Deus deseruit eum, persequamini ac comprehendite, quoniã non est qui liberet eum.*

12 *Deus ne longè abeas à me, Deus meus ad auxilium meum propera.*

13 *Erubescant & deficiant qui aduersantur animæ meæ, operiantur opprobrio & ignominia qui quærunt mihi malum.*

14 *Ego autem semper constem, & augeã*

perunt de me loqui hostes mei, & ut insidias struant mihi, conspirauerunt inter se.

11 Dicunt enim, Deus deseruit eum, si persequamini, comprehendetis eum: nec quenquam habet qui conabitur eum è manibus uestris eripere.

12 Deus ne ꝓcul discesseris à me, mi Deus festina succurrere mihi.

13 Pudefiant & absumantur, qui aduersantur mihi, contegantur undiq; pudore, & infamia quotquot student afficere malo me.

14 Ego interim asiduè & patienter expectabo, & maiore studio quàm antehac unquã,

omnẽ laudẽ tuam.

5 *Os meũ celebret iustitiam tuam, & omni tempore salu tem tuam, quarum ego modũ ignoro.*

6 *Introëam Domine Deus ad comme morandum potentiam & iustitiam tuam solius.*

7 *Tu enim Deus à puero usque ad hanc ætatem doces me prædicare miracula tua.*

8 *Ne igitur senem & canum deseras ò Deus, quò minus*

cantandis laudibus tuis incumbam.

15 Os meum commemorabit integritatem tuam, & salutem mihi abs te allatam, quamuis tot extent in me & tanta beneficia, ut numerum ignorem.

16 Quicquid unquã aggrediar, fretus omnipotentia Domini Dei aggrediar: in memoriam reuocabo omnibus, & celebrem faciam integritatem tuam, tuam inquam solius.

17 Deus docuit me ab ineũte ætate usq; nunc, quare nunquàm desinã palàm facere, quæ designasti tu plurima & admiratione dignissima.

18 Neq; ergo in senio, neq; ætate decrepita deseras me, quin adsis potius sicut hucusque, quoad indicauero bra-

adnuntiem posteritati brachiũ tuum, & omni qui nasciturus est, potentiam tuam.

19 Deinde & iusti tiam tuã Deus, qua res magnas perfecisti, in altum extollam Deus, quis similis tibi?

20 Qui ostendisti mihi tribulationes ac mala multa, rursus autem restituisti me, & de infimo terræ iterũ erexisti me.

21 Auxisti honoribus, ac uicißim consolatus es me.

22 Quapropter & ego, chelis organo,

chium tuum meæ ætatis hominibus, & uniuersæ posteritati omnipotentiam tuam.

19 Et iustitiã tuã Deus laudibus in altum extulero, qui designasti maxima, Deus quis conferendus tecum?

20 Qui afflixisti me afflictionibus multis & molestijs, sed reuersus ad me ira deposita animum restituisti mihi, ut ueluti è barathro terræ, placator factus, extraxisti me.

21 Auxisti potẽtiã meã, & reuersus ad me clemẽtissimè tractasti me.

22 Quare ego te laudibus efferam, & nablo

te tuamq; ueritatem celebro Deus meus: tibi psallo cũ cithara ò sancte Israëlis.

Gestiũt labia mea ut tibi canam, æquè & anima mea quã redemisti.

Lingua mea omni tempore meditabitur iustitiam tuam, quoniam confusi & pudefacti sunt qui malum mihi quæsierunt.

musico instrumẽto constantiam tuam in promissis mi Deus, & psallam in honorem tuum cithara, qui sanctificator es Israëlis,

23 Exultabũt labia mea ubi psallere cœpero tibi, & anima mea multo magis, quam liberasti à malis omnibus.

24 Quin & lingua mea exercebit se sedulò in cantanda iustitia tua, erubuerũt enim & infames facti sunt, quotquot studuerũt incommodare mihi.

LXXII.

1 DEus iudicandi secundũ te formulas regi da, & æquitatis studium filio regis.

Deus iudiciũ tuũ regi da.

PSALMVS LXXII.

DEus æquitate tua regem dona, & iustitia tua filium regis.

2 *Vt præſit populo iuſtitia, & humilibus tuis æquitate.*

3 *Ferant montes pacem populo, & colles iuſtitiam.*

4 *Vt iudicium reddat humilimis de populo, ut ſeruet filios pauperum, uiolentum autem comminuat.*

5 *Quò magis te timeant, per omnes generationes quãdiu ſol & luna obambulant.*

6 *Deſcendat æquitas & iuſtitia ad terram ſicut pluuia in deſectum fundum,*

2 Vt poſsit iudicare populum tuum ſecundum æquitatem, & pauperes tuæ curæ relictos cum iudicio.

3 Adferant primores, qui montibus ſimiles uidentur pacem populo: & colles comitetur iuſtitia.

4 Patrocinetur pauperibus, qui ſunt plurimi in populo, liberet à calumnia egenos, & perdat calumniatorem.

5 Reuereantur te, ô rex, quoad ſol lumen ſuum præbuerit mortalibus, & luna ſeculis cunctis.

6 Sit aduentus eius tam gratus, quàm eſt pluuia decidens de cœlo ſuper frumentum

& sicut rorulentus imber.

Floreat tempori bus eius iustitia, & multa pax duret, do nec luna cursum suum tenet.

Et imperet à mari ad mare, & à flumine usq; ad terminos orbis.

Coram eo procidant Aethiopes, & hostes eius terram lingant.

10 Reges maris & insularum adducent munera: reges Arabiæ & Sabæorum dona adferent.

11 Adorent eum omnes reges, omnes gen=

recēs demessum, & imbres irrigantes sitientē terram.

7 Floreat temporibus illius iustus, & summa sit pax, quę duret ultra lunam.

8 Et dominetur à mari usque ad mare, imò ab Oceano orientali usq; ad extremos Occidentis fines.

9 Prouoluant se ante ipsum Aethiopes, hostes uerò illius prostrati mordicus terram corripiant.

10 Reges Tharsis, & qui insulas inhabitant, munera offerant illi: reges Arabū & Sabæorum tributa pendant.

11 Et adorēt illū quot=

tes seruiant ei.

12 Vt liberet querulum, inopem, & adflictum, cui nemo fert auxilium.

13 Vt misereatur pauperum ac tenuium, ut animas egenorum saluet.

14 Redimendo animas eorum à fœnore & uiolentia, & sanguinem eorum pretiosum existimando.

15 Viuat, & detur ei de auro Arabiæ, adoretur sine fine, & omni tempore celebretur.

16 Tanta fiat in terra, per montium uer=

quot usquã sunt reges, orbis totus seruiat illi.

12 Futurus enim est æquissimus, & liberabit è malis egenum, auxilium illius implorantẽ, & pauperem humano præsidio destitutum.

13 Pius erit in pauperẽ & egenum, & animas egenorum beabit.

14 Ab usuris & iniquitate redimet animas eorum, nec temerè fundi sinet sanguinem illorum.

15 Viuet cum rege illo pauper, & participem faciet eũ auri Arabici, & orabit ꝓ eo assiduè, nullo non tempore beneficus erit in eum.

16 Ex paucis granis in terram proiectis, etiam

tices tritici uis, ut instar Libani fragorem reddat: in urbe germinent sicut fœnum terræ.

17 *Duret nomē eius in perpetuū, instar solis iuuenescat nomen eius, beatæ fiant in eo, beatumq́; prædicent eum omnes gentes.*

18 *Benedictus Dominus Deus, Deus Israël, qui solus admiranda facit.*

19 *Et benedictū sit*

si in cacumine montiū satio fiat, maxima proueniet messis: & excrescet frumētum illud in eam altitudinem, ut si uēto agitetur, strepitū excitent aristæ plenæ, qualem altissimæ cedri in monte Libano solent: florebunt insuper ciues, & multiplicabuntur in ciuitate, quē admodum herba solet in agris.

17 Erit nomen illius celebre perpetuò: priusquā enim esset sol, ab æterno filius erat nomen illi: felices se fatebuntur beneficio illius uniuersæ nationes, & beatum illum præ omnibus prædicabunt.

18 Dignus omni laude Dominus Deus, Deus inquam Israëlis, qui facit incomprehensibilia suis uiribus, non adiutus alienis.

19 Et dignū omni laude nomē illud magnificū filij

nomen maiestatis eius in sempiternum, & maiestate eius impleatur uniuersa terra, Amen, Amen.

Finis orationum David filij Iesse.

ipsius perpetuo, quare replebit maiestate nominis illius uniuersa terra. Ita fiet. Ita fiet.

Hęc ut euenirēt summa fuit uotorum ipsius David filij Iesse.

inis libri secundi.

PSALMVS LXXIII.

1 *Quàm suauis est Deus Israëlis his qui mundo sunt corde.*

Quàm bonus Israël Deus.

2 *Mei uerò pedes ferme declinauerāt, ferme effusi fuerant gressus mei.*

3 *Quum in stultam*

LXXIII.

1 Quamuis certissimum sit, nunquàm non esse beneficum Deum in Israëlem, hoc est illos, qui candido sunt pectore.

2 Mihi tamen hoc accidit absurdi, ut quum mei penè oblitus essem, tantum non labi cœperint pedes mei: & quēadmodum accidere solet his, qui per lubrica ambulant, effuso gressu collapsus fuerim.

3 In causa uerò fuit, quòd excandescere cœperim in eos, qui ebrietate fortunæ ad insaniam usque sibi placent, & quòd uiderem pacata esse impiorum omnia.

æmulationem incido, uidendo impijs omnia esse salua.

4 Tota enim uita non solum fortunata illis omnia fuerunt, sed & in morte illis accidere solet, ut ætate defecti, sine longo cruciatu extinguantur, & palatia relinquant regia hæredibus suis.

Nulla sunt onera sub quibus occumbant, sed simul magna opulentia.

5 A molestijs, quibus ex ipsa conditione homo fragilis obnoxius est: liberi esse uidentur, nec sicut reliqui homines flagellis à malo deterrentur.

In hominũ ærumnis non sunt, nec cum hominibus uapulant.

6 Hinc fit, ut superbia posideat eos totos, & quemadmodum uestis totum hominem tegere solet, ita iniquitas habeat totos inuolutos illos.

Ex quo fit, ut per superbiam efferantur, ut uiolentia & iniuria operti sint.

7 Vix apparent præ pinguedine oculi eorum, suprà quàm sperauerant omnia illis prospere eueniunt.

Vt per opulentiã omni cupiditati indulgeant, & cordis desideria sectentur.

8 *Sordent eis oĩa, quàm quæ ipsi per maliciam & audaciam loquuntur, id autẽ fastuosissimè.*

9 *In cœlũ portendunt os suum, & per orbem lingua eorum uagatur.*

10 *Idcirco & grex assectantium eos, hic uersatur: hic quæstus istis uberrimus prouenit.*

11 *Quin & dicere audent, quomodo sciret Deus, et quo-*

8 Terrori sunt obuijs omnibus propter potentiam illorum, quæ eò excreuit, ut scelera sua & uim, qua opprimunt miseros, latere nõ cupiant, sed palàm loquantur, & sese ob huiusmodi iactent, neque pudeat illos ipsum Deum, quamuis supra omnia sit, uirulenta lingua lacessere.

9 Eum qui cœlos habitat ore blasphemo irritare audent, & lingua illorum uirulenta, per eos qui terram incolunt, obambulat.

10 Propter huiusmodi fluctuabit populus Dei, nunc hoc, nunc illud in animo uersans: & hæc ueluti aquæ amarissimæ pleno calice obtrudentur illis, ut bibant.

11 Illi interim ridentes dicere audebunt, nouit ne hæc Deus & patitur? credendum ne est proui

modo sciētia in excelso esset?

12 *Sic ergo mecum reputabā, Ecce impij ac diuites isti, perpetuò poßident opes.*

13 *Frustra igitur purifico cor meum, frustra manus meas innocētia abluo.*

14 *Frustra totū diē uapulo, ac totā noctem castigor.*

15 *Cùm ad hunc inquam modum mecū reputarem, tantum non sodalitatem filiorum tuorum reprobabam.*

16 *Constituebam hoc scire quod mihi*

dentiam esse in altissimo?

12 Ecce eiusmodi impij, & in hoc mūdo felices, assecuti sunt robur & diuitias.

13 Profectò ego frustra operam dedisse uideor, ut candido essem pectore, & abluerem aqua munda sordes à manibus meis.

14 Flagellabar enim assiduè ab impijs, & increpatio mei summo manè cœpit.

15 Si tentaui recensere quomodo fieri uidebam hæc ab impijs, nō potui non iudicare miseros, quos tu tamen pro filijs habes.

16 Et si rationem horū inuenire conabar,

admodū molestum uidebatur.

17 Donec penetrarem in sacra adyta Dei, & considerarem finem eorum.

18 Nempe q̧ in lubrico locauisti eos, atq; præcipitas.

19 Vah quàm subitò exterminantur, perimuntur, & cōsumuntur uarijs ꝑditionibus?

20 Nō aliter quàm somnium posteaquàm quis euigilauerit, sic enim Domine imaginē ipso

ipsa rei difficultas desistere coëgit me.

17 Deprehēdi enim me non inuenturum quod quærebam, priusquàm ingressus essem sanctuaria, quæ tu Deus inhabitas: tunc enim intelligam rem ipsam, quum uidero, quem finem habituri sint impij, qui hic uidebantur felices, & pij, quos hic opprimebant illi.

18 Profectò sunt lubrica & fluxa, quæ dedisti illis, quibus tantopere placēt sibi: pręcipites dabis illos, & corruent in extremas miserias.

19 Quàm subita calamitate oppresi sunt, perierunt, subitisq́ terroribus exterriti in nihilum redacti sunt.

20 Quemadmodū somni, quantumuis dor-

rum ex urbe deles.

Hoc pacto ueluti fermentabatur cor meum, & renes meos immutabar.

Hoc pacto imprudēs æstuabā, & bestia corā te erā.

Cū tu mihi nunquàm desis, atque dexteram manum meam teneas.

Consilio tuo me ducas, ac deinde honorificè suscipias.

Quāta mihi oro reposita sunt in

mienti gratus fuerit, reliquum nihil est, ubi quis uigil factus fuerit: ita eorum, quibus hic se felices putabant, reliquum illis nihil erit, quin potius tu Domine in ciuitate etiam imagines illorum contemptibiles omnibus reddes.

21 Interim ueluti acore quodam macerabit se cor meum, & torquebo me cogitationibus meis.

22 Propterea quod ueluti omnium rerum ignarus, hæc non satis intelligere potuerim: & ueluti brutis similis in expendendis consilijs tuis fuerim.

23 Ego tamen, quamuis id non appareret, semper curæ fui tibi, & apprehensam semper habuisti manum dexteram meam.

Et tuo consilio quacunque eundum mihi esset

cœlis? nam quæ in terra sunt, cum tibi cōparo, contemno.

26 *Nihil est mihi, & caro mea, & cor meū: nā robur cordis mei, & pars mea Deus inæternū.*

27 *Ecce enim, qui longius à te abeūt, pereunt: perdis omnes qui te cōtempto adulterant.*

28 *Mihi uerò optimum esto, Deo adhærere, Domino Deo fidere, & præ*

ueluti comes itineris fuisti, & me tandē maiestatis tuæ participem ad te recipies.

26 Deficere uidebatur caro mea, & cor meum, sed tu quum maximè infirmus uiderer, plurimū roboris addebas animo meo: quare te partium mearum confido futurū Deus perpetuò.

27 E contrario certo certius, qui à te procul recedunt interibunt: perdes omnem illum qui te deserto aliud præfert tibi.

28 Quare ego quū mihi persuasissem utilissimum fore, amicitiam cū Deo uero inire: collocaui in domino Deo omnē fiduciam meam futurum sperans, ut ille mihi facultatem det conscribendi uaria illa & summo artificio absoluta opera, quæ facit assiduè.

dicare uniuersa o=pera eius.

PSALMVS LXXIIII.

CVr Deus nos in perpetuum repudias? cur sto=machatur ira tua in gregem pascuæ tuæ?

2 *Memento cœ=tus tui quē iam olim comparauisti, sce=ptri hæreditatis tuæ quā adseruisti, mon tis huius Zion, quē habitas.*

3 *Leua incunctāter gressus tuos con=*

LXXIIII.

1 QVid quęso Deus sibi uult hęc tam diuturna calamitas, deseres ne nos perpetuò? nec finē facies excandescendi in gregem, qui tuæ solius curæ, ut illum pascas, commissus est?

Recordare multitudinis, quā olim ut propriè tua esset, conquisiuisti tibi, quā & redemisti è seruitute durissima, ut imperium in eam acciperes ueluti hæreditario iure tuū, & in montē hunc Sion, quem ipse ad inhabitandum elegisti tibi.

Erige te in pedes, ut obuiam hostibus ꝓfectus, malis illos afficias nunquā finiendis: nihil enim nō ausi sunt in templum sanctitatī tuæ consecratum.

Vt quid Deus repulisti in finem.

tra uastationes, oĩa enim perdidit hostis in sanctuario.

4 Inimici tui in festiuitate tua reboant, signa sua pinnis imposuerunt.

5 Audiri creditur securis, supernè est sylua tonantis ueniens fragor.

6 Simul bipennibus ac rũcinis quassantur sculpta opera eius.

7 Igni incenditur sanctuariũ tuũ, humi prophanatur domicilium nominis tui.

8 Dicunt in cordibus suis, diripiamus

4 Sublata enim uoce clamauerunt aduersarij tui uictores ipsis festis tuis solennibus, non aliter ꝙ pij solent præ gaudio cãtare in honorẽ tuũ, erexerunt uexilla sua in trophæum.

5 Palàm uidẽtibus cũctis ascenderunt uastaturi templũ tuum, non aliter quàm syluam lignorum ingressi arbores truncare solent.

6 Iam nunc hoc agunt ut ianuas & omnẽ penitus ornatũ illius securi & malleis perdant.

7 Immiserunt ignẽ in omnia loca tuæ maiestati consecrata, in terram usq; sacrilegi prostrauerunt habitaculũ nominis tui.

8 Statuerunt apud se

os subitò, aboleantur omnes celebritates Dei è terra.

9 Signa quæ patribus nostris olim ostendisti non uidemus, nullus ultrà est propheta, nullus qui quicquã uel pantillum uideat.

Quousq; ô Deus cõtumeliabitur hostis? an in perpetuũ proscindet nomen tuum hostis?

Cur omnino retraxisti manũ tuã, & dexteram tuam in sinum tuum?

subuertere penitus omnia, quod & factum est: exusserunt enĩ templum tuum Deus, ad quod statis anni temporibus concurrere solent diem tibi festũ celebraturi, qui degunt in terra.

9 Signa liberationis ab his malis adhuc nulla apparent, nec ullus est propheta, nec quenquam dedisti nobis, qui scire possit, quando horũ sperare liceat finem.

10 Quousque feres ô Deus contumeliosum in te aduersariũ, & inimicũ blaphemum in maiestatẽ nominis tui, perpetuò ne?

11 Quare contrahis utranque manum, sinistram & dexterã tuam instar hominis ociosi? profer quæso tandem

12 O' Deus & rex meus ab ipso exordio, quiq; quicquid in orbe salutis est, operaris.

13 Tu dißipas uirtute tua mare: tu conteris Thynnorum, qui in aquis habitant, capita.

14 Tu cõminuis testam Leuiathan, & in cibum tribuis eum populo Aethiopum.

15 Tu incidis fontẽ & flumen, tu exic-

eam è sinu tuo, & pd hos impios in te homi nes funditus.

12 Certè ille Deus re mihi fuit à seculis plu rimis, q innumeris ar gumentis palàm osten dit in medio huius te ræ uires sibi nõ dee qbus seruet quoscunq uoluerit.

13 Tu enim omnip tentia tua olim secu sti mare, ut locus es transeundi tuis, confr gisti capita illorũ, q draconibus immanit te similes erãt, eisde in aquis per quas tu perduxeras saluos.

14 Fregisti uires illiu qui similis uidebat draconi maximo, capita habenti plu ma: obiecisti eum d uorandum feris & coruis, qui in desertis locis u sari solent, & uictitare cadaueribus.

15 Tu aperuisti aridam petram, & eduxisti ex

cas fluuios imanes.

Tuus est dies, tua est nox, tu adornasti lucẽ ac solẽ.

Tu constituisti terminos terræ, æstatem & hyemem tu formasti.

Idcirco meminẽris ô Domine contumeliarum hostis & stupidi populi, qui blasphemat nomen tuum.

Ne tradas feræ turturem tuum, ne obliuiscaris humilium tuorũ in perpetuum.

aquam tanquã ex fonte, tam copiosam, ut in iustum flumẽ excreuerit: ecõtrario rapidissimos fluuios exiccasti, q̃ties ita tibi uisũ fuit.

16 A te est uicissitudo hæc dierũ & noctium, quibus tu eleganter, ut præsint, distribuisti ꝓ natura utriusq;: lunam uidelicet & reliquarũ stellarum lumen nocti, & solem diei.

17 Per te stabiles sunt uarij illi anguli terræ, æstatem ab hyeme tu discreuisti.

18 Habe rationẽ huius tam insignis contumeliæ: hostis enim ille non solùm affligit nos, sed & dominum te assiduè afficit contumelia, & populus stolidus execratur nomen tuum.

19 Ne obieceris multitudini hostium turtu-

20 *Respice fœdus, quoniam tenebrosa terræ domicilia scelere repleta sunt.*

21 *Ne repellatur contritus & ignominia adfectus, humilis & pauper qui nomen tuũ laudant.*

22 *Exurge Deus, defende causam tuam, memento opprobrij, quo te nullo nõ tempore stultus adficit.*

rem tuam, & multitudinis pauperũ tuæ solius curæ relictorum ne obliuiscaris perpetuò.

20 Respice ad fœdus quod cum patribus pe pigisti: eò enim malorum peruenimus, ut i teterrimis locis, & u luti subterraneis, obscuritatibus pleni simis degere mœsti c gamur: nec hæ tame domus ab iniuria insultibus hostium in munes sunt.

21 Ne abire quæso c gatur pauper suffus pudore: pauper eni humano auxilio d stitutus, non diuit isti, ad te confugiet, & nomen tuum laudibus c lebre faciet.

22 Exurge Domine, & tracta tuam ipsius causa in memoriam reuoca, qua sis contumelia affect à populo ad impietatem usque stolido, non sem atq; iterum, sed asiduè.

23 *Noli obliuiſci uocis inimicorum tuorum, faſtus enim inſurgentiũ in te uehementer creſcit.*

23 Ne obliuioni dederis impias uoces aduerſariorum, non tam noſtrorum, quàm tuorũ: contumelioſa enim uociferatio eorum, qui ſe opponunt tibi, aſsiduè fit maior & maior.

PSALMVS LXXV.

LXXV.

Confitebimur tibi Deus.

Confitebimur tibi ò Deus: cõfitebimur præſenti nomini tuo, & egregia facta tua narrabimus.

1 Laudibus extollere cœpimus te Deus, laudibus inquã extollere te cœpimus, & pro beneficijs acceptis gratias agere: & continuò ſenſimus præſentiam nominis tui: quare cõmemorabunt quotquot uiderunt, quàm miris modis nobis adfueris contra hoſtes noſtros.

Ego cũ ſtatutum tempus nactus ero, quod æquũ & rectum eſt, iudicabo.

2 Vbi ego, inquit Dominus, tempus ſtatuero mihi, quo quæ iuſta ſunt, exequar.

Langueat tellus licet & uniuerſi

3 Terra ſentiet iram meã, & præ metu ex-

qui habitant in ea, ego fulciam columnas eius. סלה

4 *Dicā stultis, Nolite stultè agere: & impijs, Nolite exaltare cornu.*

5 *Nolite in altum erigere cornu uestrū, ut cōtumaciter cogitetis peruersa.*

6 *Quoniā neq; ab ortu, neq; ab occasu, non à deserto, aut à montibus aderit, qui defendat.*

7 *Sed Deus uindex*

animabunt, quotquot habitabunt in ea, cuius ego fundamenta ieci, & ueluti columnis stabiliui: quare & concutere eam difficile mihi nō erit. Ita res habet.

4 Sæpe admonui stultos, ne ad insaniā usque ineptirent: & impios, ne nimiū erigerent cristas suas.

5 Dicebam enim ad illos, Nolite erigere cōtra Deum, qui in cœlo habitat, cornu uestrū: neque loquamini ceruice erecta contumelios de illo.

6 Quia neque ab Oriē te, neque ab Occiden te, neque ab Austr cuiquā cōtinget, quo solidè magnum facer poterit illum.

Sed Deus iustus iudex, ille solus deponit, & ad nihilum redigit, & econtrario eriget in altū quen cunque uoluerit.

est: hunc deijcit, istũ autem erigit.

Nam crater uino meraco plenus & adornatus, in manu Dñi est, de quo fundetur, et feces eius sugẽt, ac ebibẽt omnes impij terræ.

Ego autẽ in perpetuum prædicabo & collaudabo Deum Iaacob.

Et omnia cornua impiorũ confringã, cornua uerò iusti exaltabuntur.

8 Habet enim Dominus in manu poculum, in quo pulchrè rubet uinũ, sed cui plurimum est fecis admixtum: ex hoc porriget meracum pijs, fecẽ uerò noxiam exugere, imò epotare coget impios oẽs, q̃ptũuis degãt in terra multi.

9 Interim ego operam dabo, ut hæc diuina æquitas nota fiat subsequẽtiũ seculorũ hominibus: psalmos cõscribam, & cantabo in honorem Dei Iacob.

10 Et ego, inquit Dñs, cornua impiorũ cõfringam, & efficiam, ut exaltentur cornua iusti.

LXXVI.

1 NOtus inter Iudęos Deus, & apud Israëlitas

Notus in Iudæa.

PSALMVS LXXVI.

NOtus est in Iuda Deus, magnũ est in

Iſraël nomen eius.

2 Eſt enim in Salē tabernaculum eius, & habitatio eius in Zion.

3 Iſthîc confregit uolucres ſagittas, arcus, ſcuta, gladios, & totum bellum. סלה

4 Clarior et magnificētior es tu quàm montes prædonum.

5 In prædam enim abeūt, audaces corde, dormiunt ſomnū ſuum, & in nihilū rediguntur cum opibus ſuis omnes potentes.

magni ſit nomen illius.

2 Erat enim in Hieruſalem tabernaculum ipſius, & domus eius in Sion.

3 Illic ſæpe confregit emiſſas ab arcu ſagittas, ſcutum & gladium rupit, & bella confecit. Ita factum eſt.

4 Conſpicuus apparuiſti tu, & ferox in hoſtes magis ꝙ̃ ullus leo, uel urſus egreſſus ad prædandum è montibus, qui receptacula eſſe ſolent rapacium animalium.

5 In prædam dati ſunt animo feroces, oppetierunt ueluti mortifero ſomno grauati, nec uſui illis eſſe potuerūt, quantumuis uiri eſſent alioqui fortes, manus illorum.

6 *Te obiurgante ô Deus Iaacob, sopore obruuntur & currus & equites.*

7 *Tu formidabilis es, quis enim constet in cõspectu tuo cùm irasceris?*

8 *Quũ de cœlo iudicium pronuncias, iam tellus timet ac tacet.*

9 *Quum scilicet ad iudicandũ exurgit Deus, ut adserat omnes adflictos in terra.* סלה

10 *Ob eam uindictã homines confiten-*

6 Increpatione tua factum est, ô Deus Iacob, ut mortem oppetierit rex ipse cum suis, & multitudo curruum & equorum uelut somnium euanuerit.

7 Vehemẽtissimè metuendus es tu, & quis subsistere poterit corã te, ubi iratus fueris?

8 Efficies ut è cœlo audiant æquitatem iudicij: quod ubi factum fuerit, metuẽt sibi, quicunq; terram inhabitant, nec mutire cõtrà audebunt.

9 Fiet autẽ, quũ apparauerit se Deus ad ferendam sententiam cõtra malos, ut liberos reddat à tyrãnide illorum pios qui degũt in terra. Ita fiet.

10 Honori profectò tibi erunt, qui ira conciti temere cõtra te in præ-

tur tibi, ut iterum accingaris ad uindicandum.

11 *Vouete ac reddite Domino Deo uestro omnes, qui in hoc cœtu adestis, adferte formidabili munera.*

12 *Qui intercipit spiritum principū, formidabilis regibus terræ.*

lium prodierunt: peribunt enim, & si quid minarum hostilium reliquū fuerit, id tu uendicabis tibi, & te illi oppones, ne terreantur tui.

11 Vouete, & persoluite, quæ uouistis domino Deo uestro: quotquot habitatis circa illum, offerte ei munus, qui meritò colendus est solicitè.

12 Ipse est em̄, qui adimere potest uitā principibus, & terrere ipsos reges, etiam si Domini esse uideantur ipsius terræ.

PSALMVS LXXVII.

1 Voce mea ad dn̄m clamaui.

Voce mea cùm clamarem ad Deum, ad Deum cùm clamarē uoce mea, aurē præbuit mihi.

PSALMVS LXXVII.

1 Voce mea ad Deum clamabo, uoce inquā mea assiduè clamabo, donec aurem præbeat mihi.

2 *Quum tribularer, Dominũ quærebã, uacillabat totas no= ctes uirtus mea & nõ qeſcebat, renue= bat conſolationem recipere aĩa mea.*

3 *Dei memoriã cùm repeterẽ fremebam, cùm ordirer defi= ciebat me ſpiritus meus.* סלה

4 *Tenebas palpe= bras oculorũ meo= rũ, attonitus erã, ut loqui non poſſem.*

5 *Tunc reputabam mecum retro tem= pora & annos ſeculorum.*

2 Quotieſcunque aduerſi aliquid accidebat mihi, ad Dominum recurrebam: & ſi uulnus meum per noctem recrudeſcebat, nec remittebat ſe dolor, recuſauit admittere ullam cõſolationem anima mea aliam ab ea, quàm expectabam à domino.

3 In memoria ergo habebo Deum, & eiulabo ad illum, loquar, & ſolicitudine conficiet ſe ſpiritus meus. Ita fiet.

4 Apprehendiſti palpebras oculorum meorum, ne poſsim dormire: quæ res me ſic conturbauit, ut ne loqui q dem amplius libuerit.

5 Quare animo reuolui dies ab initio ſeculi, & annos ſeculorũ ſuperiorum.

6 *Reputabã nocte carmina mea, cum corde meo colloquebar, & excutiebam spiritũ meum.*

7 *Num in perpetuũ repudiabit Dominus? num nunq̃ placidus fiet ultrà?*

8 *Num usq; ad finẽ abhorrebit à bonitate sua, & posteris loqui desinet?*

9 *Num miserendi oblitus est Deus? num per iram reprimet clementiam suam?* סלה

10 *Tandem huc ue-*

6 In memoriam reuocabo & carmen meum, quo alios consolari soleo: & per noctem cum corde meo colloquar, & erit animus meus in cogitationibus totus.

7 Num perpetuò deseret nos Dominus? & futurum ne est, ut placatior fiat nũquã posthac?

8 Perijt ne in perpetuũ misericordia ipsius? irritus ne factus est sermo quo pollicitus est se consolaturũ mœstos, non una tantum generatione, sed omnibus?

9 Oblitus ne est misereri Deus? aut præ ira uim facit sibi, ne unq̃ sentiamus uaria genera benignitatis illius? Ita ne fiet?

10 Profectò dicebã, ad

niebam ut dicerem, Satin' sanus es? Dextera excelsi uices mutat.

Memorabo opera Domini, nam libēs recensebo uetera miracula tua.

Et omnia opera tua prædicabo, deq; consilijs tuis disseram.

3 Deus, uia tua in sancto est. Quis est tam magnus Deus sicut Deus?

4 Tu es Deus qui admirāda facis, qui notum facis robur

mortem usque cruciat me hæc recordatio superiorum annorū, quibus toties & tam manifestè adfuit omnipotēti dextera sua, is qui supra omnia est Dn̄s.

11 Non tamen sperare desinā, sed memoria repetā consilia seruatoris Dei, quibus se aliquādo placatum ostendere solet: memoria inquā repetam, quàm miraculosè olim ipse adfueris tuis Deus.

12 Animo uoluebā & reuoluebā omnis generis opera tua, & in recensendis consilijs tuis occupatus eram.

13 Quare deprehēdi ꝙ Deus sanctimoniæ plena esse oīa opera tua, nec esse potētia & magnitudine conferēdum cū te Deo uero quicꝗ.

14 Tu ille es Deus, quī

tuum in populis.

15 *Qui manu redemisti populū tuum, filios Iaacob & Ioseph.* סלה

16 *Aquæ cognoscunt te Deus, cognoscunt aquæ, ac reuerētur te, abyssi contremiscunt.*

17 *Fundunt nebulæ aquas, fragorem reddunt nubes, deinde & sagittæ tuæ discurrunt.*

18 *Vox tonitrus tui in sphæra* reboat, *fulgura in orbem emicant, tremit ac mouet tellus.*

stupenda designas, notam fecisti in uarijs populis omnipotentiam tuam.

15 Redemisti brachio potenti populum tuū, posteros Iacob & Ioseph. Ita res habet.

16 Vbi te uidissent aquæ Deus, uidissent inquam te aquæ, uiribus destitutæ sunt, & conterritæ sunt abysi.

17 Effundunt nubes aquas, quoties tu uis, & sonū edunt: quin & grando copiosè te iubente decidit, sagittis similis.

18 Auditur è cœlo tonitru uehementer sonorum: illuminant, & ueluti lucere faciunt orbem fulgura, ut sæpe timore capiantur, & tremore hi, qui terram inhabitant.

19 *In mari ita uia tua est, & semita tua in pelago, ut uestigia tua non deprehendantur.*

20 *Deduxisti uelut gregē populū tuum sub imperio Moysis & Aharonis.*

PSALMVS LXXVIII.

1 *AVdi popule mi legem meam, præbete aurem sermoni oris mei.*

2 *Adperiam ad parabolas os meum, eruam priscarum rerum ænigmata.*

3 *Quæ & audiuimus & perspecta ha=*

19 Per mediū mare obambulas, & per aquas plurimas, non aliter, quàm per tristissimas uias, nec apparent ulla uestigia tui.

20 Duxisti olim nō aliter, quàm pastor gregē sibi cōmissum solet, populum tuū ministerio Moysis, & Aaron.

LXXVIII.

Attēdite populē meus legem me.

1 AVscula popule mi doctrinā meam, præbete aures uestras omnes uos sermonibus meis.

2 Cōmemorabo quæ fabulæ uideri, & supra fidem esse posint, nisi uerè constaret superioribus seculis contigisse ea.

3 Ab alijs enim audiui-

bemus, ex narratione patrum nostrorum.

4 *Ne celemus futuris seculis posteros eorum, prædicando gloriam domini, robur eius, & stupēda opera eius quæ geßit.*

5 *Constituit enim fœdus cū Iaacob, et legem Israëli tulit, de qua præcepit patribus nostris, ut eā filijs suis traderent.*

6 *Vt posteri, filij qui nascituri & orituri erant, & scirent & filijs sui*

mus, & uera esse certò scimus: patres enim nostri conscripserunt diligenter, ne nos ignoraremus ea.

4 Neq; nos ergo inuidebimus posteris illorum usq; in nouissimā generationem, sed diligenter conscribemus laudes domini, & omnipotentiam eius, stupenda quoque opera, quæ ille designauit plurima.

5 In primis hoc honore dignatus est Iacob, quòd præscripta rectè uiuendi tradiderit posteris ipsius Israëlis, & mandauerit progenitoribus nostris, ut eā docerent liberos suos.

6 Vt sciant etiam nepotes illorum, qui post ipsos nascentur: & illi iterum superiorū nepo

exponerent.

7 Quò magis ſpem ſuam in Deum locarent, conſiliorum eius non obliuiſcerentur, & præcepta eius custodirēt.

8 Et non fierent quēadmodū patres ipſorū, natio defectrix & perfida, natio quæ non muniret cor ſuum, cuius ſpiritus nō eſſet uerax erga Deum.

9 Quomodo filij Ephraim, qui armati arcuq; iaculantes tempore con=

tes ſuis liberis eadem diligenter inculcent.

7 Vt diſcant omnē fiduciam ſuam ponere in Deo, & non excidant memoriæ illorū, quæ ſummo conſilio facta ſunt à Deo, quibus recenſendis excitati, diſcant mādatis illius parêre.

8 Ne fiant ſimiles progenitoribus ſuis, hominibus qui pertinaciter rebelles fuerunt Deo & contumaces: quibus nunquàm id, quod rectum eſt, cordi fuit, nec unquam ex animo crediderunt Deo.

9 Filij Effraim armati proficiſcebantur cōtra uoluntatem Domini, ut iaculis peterent uicinos, & bona illorum deriperent: quare inferiores hoſtibus facti, in prælio terga uerterunt

flictus fusi sunt.

10 *Non enim serua uerũt fœdus Dei, et in lege eius noluerunt ambulare.*

11 *Obliuioni tradiderũt consilia eius, atq; magnifica opera quæ ostendit eis.*

12 *Coram patribus eorum admiranda fecit in terra Aegypti, in campo Taneos.*

13 *Scidit mare & traduxit eos, & cõstituit aquas tanquã aceruum.*

14 *Nube duxit illos*

& occisi sunt.

10 Non enim perstiterunt in pacto recẽs inito cum Deo, & secundum uiuendi normam illis à Deo præscriptam uiuere noluerunt.

11 Exciderãt enim iam tum memoriæ illorum egregia illa ipsius Dei stratagemata, & stupẽda opera illius, quę spectantibus ipsissimis illis ediderat.

12 Coram patribus illorum designauit mira in terra Aegypti, in ipsa inquam agrorum ditissima Aegypto.

13 Diuisit mare & trãsmisit illos, stare iussit aquas, natura sua fluidas, tanquam molem marmoream.

14 Duxit eos nube cõtectos contra ardorem solis per diem, per totas noctes lumen præ-

interdiu, & tota no-ſte lumine ignis.

15 Scidit & rupes in eremo, & pota-uit tanquã in abyſſo magna.

16 Latices elicuit è petra, ut inſtar flu-minum proruerent aquæ.

17 Et ſupra hæc pec cauerunt aduerſus eum, & exaſpera-uerunt excelſum in ſolitudine.

18 Tentando Deum ex cordibus ſuis, & exigendo cibũ pro ſua libidine,

buit illis, quale luculentus prębere ſolet ignis

15 Fidit in gratiã ipſorum arentes petras in ipſo deſerto, & potum ex illis ſuppeditauit tã copioſè eis, ut ex nullis aquis quiſquam poſsit copioſius.

16 Eduxit riuos è petra aquis tam copioſos, ut æquare potuerint fluuios profundiſsimos.

17 Nihil his omnibus facti ſunt meliores, ſed peccatis peccata addiderunt: exacerbauerũt altiſsimum in ipſa uaſtiſsima ſolitudine, in qua niſi beneficio illius, nulla ratione uiuere potuiſſent.

18 Statuerunt in animo periculum facere, quantum poſſet Deus, idq; cibum petendo, qui gulæ ipſorum fa-

19 *Locuti enim ſunt cõtra Deũ, atq; dixerunt, an non poteſt Deus parare commeatum in eremo?*

20 *En petram percußit, & profluxerunt aquæ, ut iuſta in flumina inundauerint: num non & cibum dare, & carnes parare populo ſuo poterit?*

21 *His auditis iraſcebatur Dominus, ac uelut ignis incendebatur contra Iacob, & creſcebat indignatio aduerſus Iſraëlem.*

ceret ſatis.

19 Loquebantur enim inter ſe de Deo dicentes, Poterit ne hic qui tã putatur potẽs Deus, inſtruere conuiuium in hac uaſta ſolitudine, in qua omnium rerum eſt ſumma inopia?

20 Miranda profectò cæcitas illorũ: qui enim elicere potuit illis uidẽtibus ex petra aquas, tanta copia, ut iuſtos fluuios æquauerint, de illo dubitant, poſſet ne panẽ præſtare, poſſet ne carnem præbere populo, quem ſibi tam miraculosè aſſeruit.

21 Quare hæc audiens Dominus meritò iratus eſt grauiſsimè, & continuo exarſit ignis in poſteros Iacob, & peruaſit incendio uaſtans ipſos Iſraëlitas.

22 *Quòd non ſer= uaſſent fidem Deo, neque ſperauiſſent in ſalutarem opitu= lationem eius.*

23 *Mandauerat & nubibus ſupernè, et ianuas cœlorũ ad= peruerat.*

24 *Vt deplueret in eos Man ad eden= dum, ac cœleſte tri= ticum præberet eis.*

25 *Hic cibum he= roum quiſq; come= debat, mittebat enĩ eis commeatum ad ſatietatem.*

26 *Cœlo mouebat*

22 Non enim ex animo crediderunt Deo, nec perſuaſerant ſibi illum eſſe, qui poſsit neceſſaria ſuppeditare.

23 Mãdauit ergo nubibus, quæ ſupra eos in aëre pẽdebãt, & tanq̃ ianuas cœli aperuiſſet, nubes ipſas rupit.

24 Et in modum pluuię decidere fecit inter eos Man, frumenti genus nunquàm uiſum hominibus; ut haberent qđ comederẽt, frumentum quod in aëre prouenerat, dedit illis.

25 Panem, res mira, qui è nubibus deciderat, quæ natura frumenti feraces non ſunt, comedit homo prognatus è terra: & cibum, quacũque proficiſcebantur, ſuppeditauit eis ad ſaturitatem.

26 Flare iuſsit Eurum

Eurum, & fortitudine sua Aphricum inducebat.

27 Et depluebat in eos carnes, pulueris multitudine, & uolucres aues pro copia harenæ maris.

28 Quas iaciebat in media castra eorū, & circum tabernacula eorum.

29 Vorabant igitur atque implebantur super modum, desideria enim ipsorum tribuebat eis.

30 Nihil deerat desiderijs eorū, sed cū cibus etiamnum esset

per medium cœlum, & sua potentia induxit Africum.

27 Et tanta copia quanta puluis uento in altū sublatus in terrā decidere solet, cecidit inter illos caro, & omnis generis auiū tanta multitudo, ut numero æquare posset arenam, quæ innumerabilis iacet in littore maris.

28 Et proiecit omnia illa in media castra ipsorū circa tētoria ipsorum.

29 Quare comederunt, & saturi usque ad nauseam facti sunt: ad hunc modum satis fecit gulæ illorū, ut uiderent priusquam perirent, potuisse Deum, quæ illi posse ipsum non crediderant.

30 Non sunt fraudati desiderio suo, adhuc

in ore ipsorum.

31 *Ecce ira Dei efferuescebat in eos, & trucidabat pinguiculos eorũ, & electos Israëlis succidebat.*

32 *Inter hæc omnia iterum peccabant in eum, nec credebant tot miraculis eius.*

33 *Temere ergo finiebat dies eorũ, & annos eorũ subitò.*

34 *Cùm trucidaret eos, quærebant eũ, ac subitò redibant ad Deum.*

erat cibus in ore illorũ.

31 Et ira Dei desæuire cœpit in eos: occidit eñ robustissimos quosque, & florem iuuentutis, qui erat inter Israëlitas, prostrauit.

32 His omnibus nihil adhuc facti sunt meliores: relabebantur enim cõtinuò in priora peccata, nec crediderunt ex animo se Deo, quãtumuis designaret ille quæ meritò essent omni admiratione dignissima.

33 Quare absumpsit cũ uanitate sine honore dies uitæ illorum, & annos ipsorum nõ sine terrore.

34 Quandiu percutiebat illos, recurrebant ad ipsum, & peccatorũ pœnitebat illos, & manè surgentes supplices fiebant Deo.

35 *Et memores erant quòd Deus petra eorum eßet, & uindex eorum Deus excelſus.*

36 *Quāuis ore ſuo blandirentur ei, lingua tamen mentiebantur.*

37 *Cor enim eorum non erat integrum erga ipſum, neque fidem fœderis eius ſeruabant.*

38 *Ipſe uerò ultro ignoſcebat eis, quò minus perderet, ac ſæpenumero reuocauit iram ſuam,*

35 Et recordabantur, quòd Deus ſæpe propugnaculum fuiſſet illorum, & Deus excelſiſsimus redemptor illorum.

36 Verùm hæc ab animo eorum non proficiſcebātur, ſed ore tantum blandiebantur, & lingua ſua mentiebantur illi.

37 Cor enim eorū non erat candidum erga illum, nec perſtiterūt bona fide in pacto, quod pepigerant cum illo.

38 Et quamuis eſſent quales paulò antè depinxi eos, ipſe tamen ſe potius quàm illos reſpiciens, miſericordia motus, remiſit iniquitatem, quamuis grauiſſimam: nō enim funditus perdidit illos, quēadmodum meriti fuerant, ſed maximo ſtu-

quò minus totam in cenderet.

39 *Sed commeminit, quòd caro eſſent, et uentus qui abit & nunquàm redit.*

40 *Quoties exaſpe rarunt eum in eremo, & irritarunt in ſolitudine?*

41 *Vt auerſi tentauerint Deũ, & ſanctum Iſraëlis ludibrio habuerint?*

42 *Immemores uirtutis eius atq; temporis, quo liberauerat eos ab oppreſſore.*

dio, quaſi uim faciens, ſibi cõtinuit irã ſuam: nec re ipſa oſtendit, ꝙ meritò etiã furere poſſet in eos.

39 In memoria enim habebat quòd caro eſſent ipſi, uarijs & ſtultis concupiſcentijs obnoxij, & ſpiritus abiẽs ſuapte natura non reuerſurus.

40 Quoties irritauerũt eum in deſerto, exacerbauerunt eum in uaſta illa ſolitudine?

41 Reuerſi enim ad ingenium, iterum tẽtare conati ſunt, quàm ipſe potens eſſet Deus, & metiri potentiam eius, qui ſanctificat Iſraëlẽ, quædam enim poſſe illum credebant, ſed non omnia.

42 Neq; enim intellexerant quantæ potentiæ fuerit opus illud, quod fecerat in gratiam illo-

43 *Quomodo signa sua in Aegyptios edidisset, & miracula sua in agro Taneos.*

44 *Quomodo flumina eorũ in cruorem mutauerit, æquè riuos eorum, quò minus eẽt qđ biberẽt.*

45 *Quomodo cynomyiã in eos miserit ad exedendũ, & ranas ad perdendum eos.*

46 *Annonam ipsorum bruchis, & laborem eorum locustis dederit.*

47 *Vineas eorum grandine, & sicamino*

rum, quo tempore liberauit illos ex calamitate illa insigni.

43 Qualia uidelicet inter Aegyptios ostenderat diuinitatis suæ manifestissima signa, & prodigia per totam regionem Aegypti.

44 Mutauit enim in sanguinem fluuios eorum, & effecit, ne riu eorũ ullo modo essen potabiles.

45 Immisit in eos omnis generis muscas, quæ arroderent eos & ranas, quæ uexaren eos.

46 Qui tradidit bruch germen illorũ, & laborem eorum locustæ.

47 Vastauit grandin uineas eorum, & sicomoros pruina.

pruina perdiderit.

48 *Vt iumenta eorum grandine, & greges eorum contagionis iaculis confecerit.*

49 *Mittebat enim in eos, furore ac fremitu iræ & indignatiōis suæ correptus, tribulationem, & cacodæmonum incursiones.*

50 *Iræ suæ iter faciebat, ut pestilentia cum ipsos homines, tum iumenta eorum inuaderet.*

51 *Et percutiebat*

48 Perdidit grādine iumenta eorum, & qcqd possidebant, carbonibus ignitis, qui cū grādine permixti contra naturam fuerant.

49 Ex calamitatibus, quibus affecit eos, colligi potest, quàm seriò illis iratus fuerit: manifesta enim erant irati Dei, imò uehemēter irati signa, uexatio illa, & plagæ, quales nō solent ab hoībus quantumuis inimicis inferri, sed quales per angelos ab irato Deo immissos ad flagellandos illos, qui uehementer sunt scelerati.

50 Perrexit quomodo cœperat irasci, donec & ipsos occideret, & pecora eorum pestilentia corriperentur.

51 Occidit enim omnia primogenita per to-

omnem primogenitū Aegypti, prima quæq; opera in tabernaculis Ham.

52 *Populum autem suum educebat tanquam gregem, ac uelut armentum in desertum agebat.*

53 *Ducebat eos securè, ut nihil metuerēt, hostes autē eorū mari obruebat.*

54 *Et adducebat eos in fines sanctuarij sui, ad montem istum, quē dextera sua comparauit.*

55 *Expellebat gētes*

tam Aegyptum, præcipua illa pro quibus laborauerant maximè, ea inuenerunt singuli in tabernaculis suis subitò mortua per uniuersam terrā Aegypti.

52 Eduxit autē illinc tanquam oues populum suum, & deduxit eos tanquam gregem per loca deserta.

53 Perduxit eos securos, inimicos autē illorum cooperuit mare.

54 Perduxit eos in regionē sanctissimæ maiestati suæ gratam, in hunc usq; montē, quem omnipotenti dextera sua asseruit sibi.

55 Expulit enim illinc impios, qui eum locū longo tēpore possederant, & immisit suos ut ueluti iure hæreditario posiderent, & inhabitarent ædes illo-

ante eos, fune diuidebat eis hæreditatem, & in hostium tabernaculis locabat tribus Israël.

Sed tentauerunt & irritauerũt Deũ excelsum, & testamentũ eius non custodierunt.

Retrorsum auersi defecerunt, haud secus quàm patres eorũ, rebellarũt sicut arcus uitiosus.

Prouocarunt eũ excelsis suis, & idolis suis ad iram incitauerunt.

His auditis, indignatus est Deus, atq;

rum qui pulsi fuerant tribus Israël.

56 Tanquam nihil cõmoti omnibus his, iterum tẽtauerunt, & irritauerunt Deũ, qui est supra omnia: admonitionibus eñ illius parêre noluerunt.

57 Auersi sunt à Deo & rebelles facti, sicut patres illorũ, q præcesserunt illos: auersi sunt quemadmodum arcus, qui scopum non petit, sed fractus percutit eũ qui tetendit.

58 Ad iracundiam concitauerunt eum lucis suis, quos frequentabant in editis locis sitos: & statuis, quas fecerant sibi Deos, uehementer irritauerũt eũ.

59 Audiuit deus et exau

Israëlem uehementer detestatus.

60 *Et reliqt tabernaculũ Silo, tabernaculũ ubi inter homines habitauerat.*

61 *Et tradidit in captiuitatem fortitudinem eorum, & splendorem eorum in manum hostis.*

62 *Obiecit gladio populum suum, iratus hæreditati suæ.*

63 *Iuuenes eius deuorauit ignis, & uirgines ipsius nemo deplanxit.*

64 *Occubuerunt ferro sacerdotes eius, e*

diuit, & execratus est ualde scelera Israëlitarum.

60 Repudiauit iratus tabernaculũ, in q̃ principiò colebat̃ in Silo, tabernaculum inquã, in quo uisus est ipse habitare & familiariter ꝟsari ĩter posteros Adæ.

61 Et capi ꝑmisit arcã fœderis, quę erat ueluti receptaculum omnipotẽtiæ illius: & ornamẽtum illud unde ornar[e] solitus fuerat populum suũ, in potestatem hostium uenire permisit.

62 Et ĩplicuit bello cru[en]to populũ, & in hære[di]tatẽ suã excanduit.

63 Adolescentes illi[us] absumpsit gladius, [&] uirgines sine hono[re] perierunt innuptæ.

64 Sacerdotes illius g[la]dio corruerunt, n[e]

uiduæ eius non sunt comploratæ.

65 *Excitatus est sicut dormiens Dñs, & sicut miles à uino exhilaratus.*

66 *Atq; cecidit terga hostiũ suorũ, & obprobrio sempiterno adfecit eos.*

67 *Tentoria Ioseph auersatus est, & repudiauit Ephraim tribum.*

68 *Tribũ uerò Iuda elegit, montemq; Zion quem amat.*

69 *Istic extruxit, quantum ambitiosissimè fieri potuit, sanctuarium suum,*

uiduæ superstites erãt, quæ casum illorum deflerent.

65 Et expergefactus est tandem Dominus, quomodo solet, qui uino obrutus post longum somnum redit ad se, & iterum uino exhilarans sese, fortiter pericula aggreditur.

66 Quare uulnerauit hostiũ suorũ podices, infami ignominia affecit illos, quã nunquam eluere poterunt.

67 In eligendo autem sibi rege spreuit familiam Ioseph, & tribum Effraim non elegit.

68 Sed elegit tribum Iuda, & montem Sion quem amat.

69 Et extruxit similem altissimis regum pala-

ac uelut ipsam ter=ram fundauit, ut in perpetuũ duraret.

70 *Elegit & Dauid seruum suum, atq; de gregum caulis abstulit.*

71 *Post fœtas euntẽ abduxit eum, ut pa=sceret Iaacob po=pulũ eius, & Israë=lem hæreditatẽ eius.*

72 *Pauit igitur eos pro integritate cor=dis sui, & pro in=dustria uirtutis suæ duxit eos.*

tijs ædem maiestati suę dicatam, quam stabil esse uoluit sicut terram perpetuò.

70 Elegit autem Dauid seruũ suum, & excepi eum è caulis ouium.

71 A fœtis uaccis qua sectabatur pastor, auo-cauit eum, & fecit eun pastorem populi, qui habebat inter poste-ros Iacob, & hæredi-tatis suæ inter posteros Israëlis.

72 Et pauit eos, qui cu-ræ illius cõmissi fuerã ꝓ candore animi sui, & ꝓ summa prudẽtia qua usus est in omni-bus operibus suis, gu-bernauit eos.

LXXIX.

1 DEus uenerun ethnici usque ir

PSALMVS LXXIX.

Deus ue-

1 *DEus, inuaserunt gentes hæreditatem*

tuā, polluerūt templum tuum sanctum, & Hierosolyma in aceruos redegerunt.

1 *Fecerunt cadauera seruorum tuorum escam uolucribus cœli, carnē sanctorum tuorū cibū bestijs terræ.*

3 *Fuderunt sanguinem eorum uelut aquam per uniuersam Hierosolymā, & nemo sepeliebat.*

hæreditatē tuam, prophanauerunt templum sanctissimæ maiestati tuæ dicatum, redegerunt Hierusalem in aceruos lapidum.

2 Obiecerūt cadauera seruorꝶ tuorū deuorāda auibus, quæ uolitant per aërē, & corpora sacris tuis initiatorum, bestijs terræ.

3 Fuderunt sanguinē humanū tanquā aquā per totū ambitū Hierusalem, nec quisquam inuentus est qui occisos sepeliret.

4 Ludibrio fuimus uicinis nostris, irrisui & subsannationi ijs, qui habitant circum nos.

5 Quousque irasceris

nerūt gē tes in hære.

4 *Obprobrium sumus uicinis nostris, ludibrium & risus his qui circum nos sunt.*

5 *Quousq; indignaberis Domine, an ne*

penitus incendes uelut ignem æmulationem tuam?

6 *Effunde irã tuã in gentes, quæ non nouerunt te, & in regna quæ nomen tuũ non inuocant.*

7 *Quæ Iaacob deuorauerunt, & habitaculum eius exciderunt.*

8 *Noli meminisse nostrorũ retro peccatorum, sed subitò anteuertant nos misericordiæ tuæ, ualde enim pauperes facti sumus.*

9 *Adiuua nos Deus saluator nost*

Domine, perpetuo ne exardescet ne sicut i gnis ira tua?

6 Euome potius iram tuã in impios, qui no agnouerũt te: & in re gna quæ diuinũ auxi lium tuũ nunquã im plorauerunt, sed uire proprias iactant.

7 Vastauerunt enir posteros Iacob, & q quid apud eos elegan tiæ fuit, redegerunt i nihilum.

8 Ne scelerum memo esse uelis in malum no strũ, aquæ antehac cõ misimus, sed omissis i lis citò amplectare no tua inexhausta cleme tia, attenuati enim su mus uehementissimè

9 Auxiliare nobis, De salutis nostræ auto

propter gloriā nominis tui, libera nos, & placare super sceleribus nostris propter nomen tuum.

10 *Cur diceret gentes, ubi est Deus eorum? Vulgetur, inspicientibus oculis nostris, in gentes ultio sanguinis seruorum tuorum qui effusus est.*

11 *Introëat sub cōspectū tuum gemitus neruo addictorū, pro amplitudine brachij tui reliquos fac cædi destinatos.*

nō tam habita ratione nostri, q̃ magnifici & maiestatis plenissimi nominis tui: libera nos à malis in quibus uersamur: & remitte peccata nostra pro immensa liberalitate, quæ nomini tuo respondet.

10 Quomodo ferre diutius poteris Domine petulantiā impiorum, qui nobis insultant dicentes, ubi nunc est ille uester Deus? palàm quæso fiat ob hæc uidentibus nobis ultio sanguinis seruorū tuorum, qui effusus est.

11 Penetret usq; in cōspectū tuū gemitus eorum, qui in carcere tenentur captiui, magnitudine potentiæ brachij tui in uita conserua eos, qui morti destinantur ab hostibus.

12 His autem inter quos uersamur, in sinum redde contumeliã, qua te adfecerunt, septupliciter.

13 Et nos populus tuus, & grex pascuæ tuæ gratias agemus tibi in perpetuum, & laudem tuã in omne æuum prædicabimus.

PSALMVS

LXXX.

1 O Pastor Israẽlis attẽde, qui Ioseph tanquã gregem ducis, quiq; Cherubin insides, teipsum exhibe.

Qui regis Israël intende.

2 Coram Ephraim, Beniamin & Ma

12 Et retribue uicini nostris septuplũ in si num illorum, pro con tumelia, qua affecerun te Domine.

13 Nos interim popu lus tuus, & grex, cuiu tu prouinciam pascen di sumere dignatus es referemus tibi accept omnia nostra perpetu generationibus cun ctis, & literis mãdabi mus, q̃ uerè digni sis, qui lauderis ab o mnibus.

LXXX.

1 O Pastor Israël ausculta, q edu cere soles tan quã gregẽ posteros Io seph, habitator Che bin cõspicuus appare.

2 In gratiam Effrai

naſſe. Excita fortitudinē tuam, & ueni ad ſaluandū nos.

Redi ad nos Deus, oſtende faciē tuam, & ſalui erimus.

Domine Deus exercituum, quouſque dedignaberis orationem populi tui?

Lachrymis uelut pane cibaſti eos, lachrymis abunde potaſti eos.

Feciſti nos iurgiū uicinis noſtris, & hoſtes noſtri apud ſe uilipendunt.

& Beniamin, & Manaſſe, fac appareat omnipotentia tua, & ueni ſuccurre nobis.

3 Deus recipe in gratiā nos, & placido uultu aſpice nos: hoc enim ſi feceris, ſalui erimus.

4 Domine Deus qui poteſtatem habes in omnes exercitus, quouſq; tandem excandeſces, nec admittes precationem populi tui?

5 Coëgiſti illos comedere cibum flebilem, & pro potu porrexiſti illis meras lachrymas maxima menſura.

6 Expoſuiſti nos maledicentiæ uicinorum noſtrorum, & oſores noſtri rident inter ſeſe.

7 Deus, qui poteſtatē habes in omnes exercitus, in gratiam recipe nos, & placido uultu

Redi ad nos Deus exercituum, oſten=

de faciem tuam, & salui erimus.

8 Vineam, ex Aegypto accersitam, eliminatis gentibus plantauisti.

9 Scrobem præparasti ei, & sparsis radicibus suis regionem totam occupauit.

10 Vmbra eius tegebātur montes: nā rami eius fortes cedros æquabant.

aspice, ut salui simus.

8 Vineam ex Aegypto transtulisti: expulisti gentes impias è sedibus suis, & īseruisti eā.

9 Repurgasti diligenter ruderibus eiectis superficiē eius, & tā latè radices extendit, ut terram impleuerit.

10 Cooperti sunt montes umbra illius, & rami illius similes facti sunt ramis cedrorum maximarum.

11 Extendisti ramos illius usque ad mare, & usq; ad flumen surculos eius.

12 Quare ergo nūc destruxisti sepes illius, u[t] uastent quotquot ite[r]

11 Extendebat ad mare palmites suos & propagines suas usq; ad flumen.

12 Cur ergo rupisti septa eius, ut omnes qui istâc prætereunt, eam uindemient

13 *Syluestris aper uastat eã, & fera in agro eam depascit.*

14 *Deus exercituũ redi obsecro, cœlo prospice, contẽplare, & considera uineam istam.*

15 *Ac plantam, quæ dextera tua plantata est.* Hoc est, *filium, quem tibi magnificasti.*

16 *Igni enim succẽsa, & euersa iacet: pereant,* qui hoc fecerunt, *uirtutis tuæ obiurgatione.*

faciunt iuxta illam?

13 Euertet eam aper egressus è sylua, & feræ omnis generis, quæ in agris degunt, depascent eam.

14 Deus exercituũ recede quæso ab ira, & recipe in gratiam nos, aspice è cœlo & uide, quin potius ipse uineã hanc inuise.

15 Et integritati pristinæ restitue, quam eo es honore dignatus, ut tua dextera plantaueris eam: etsi ipsa non meretur, propter filiũ tamen, per quem fortia designare constituisti, fac quod in rem huius uineæ esse putabis.

16 Quod exusta sit uinea hæc igni, & uastata, austeritas uultus tui in causa est: quæ si durauerit, funditus peribunt, qui hac uinea significantur omnes.

17 *Adsit manus tua uiro dexteræ tuæ, filio hominis quem tibi magnificasti.*

18 *Et non recedemus à te, restitue nos, ut nomẽ tuum inuocemus.*

19 Redi ad nos Dn̄e *Deus exercituum, ostẽde faciem tuam, & salui erimus.*

PSAL. LXXXI.

1 *Exultate Deo robori nostro, iubilate Deo Iacob.*

Exultate deo adiutori nr̄o.

17 Adsit oĩpotẽtia manus tuæ uiro dexteræ tuæ, adsit inq̃ manus tua filio hominis, quẽ summis uiribus instructum opponere constituisti hostibus tuis.

18 Ille ubi hanc uineã inuiserit, & à sentibus repurgauerit, non amplius deseremus te, uita enim donabis nos, & persistemus in cultu & inuocatione nominis tui.

19 Domine Deus cœlestium exercituum, summe imperator, reuoca nos ab errore, & malis, in quibus uersamur: fac clarè appareat fauor uultus tui erga nos: hoc enim si feceris, salui erimus.

LXXXI.

1 CVm exultatione laudate Deum, cuius uiribus seruati sumus nos: omnis generis lętitiæ signa edite in honorem Dei Iacob.

2 *Hymnis cõcinite, reddite tympanũ, lætamq; tũ chelym tum citharam.*

3 *Clangite neomeniaca tuba, in die isto solenni.*

4 *Hic enim ritus est Israëlis, & ius à Deo Iaacob profectum.*

5 *Testimoniũ quod dignatus est ponere, cùm pugnauisset aduersus Aegyptios, cùm labiũ peregrinum audiremus.*

2 Sublata uoce canite & pulsate tympanum, & citharam pulchrè sonoram unà cum nablo.

3 Clangite in nouilunio tuba, die solenniter nobis festo.

4 Præceptum enim est Israëli illud, & æquissimè statutum à Deo Iacob.

5 Ritum illum seruari uoluit à posteris Ioseph in memoriã eius, quòd feliciter uersatus fuerit ipse in terra Aegypti, quò quum uenissemus, linguã quam non didiceramus, audiebamus.

6 Liberaui em̃, inquit Deus, tum à gestandis oneribus humeros illorum, meo auxilio ma-

6 *Cùm onere leuarentur humeri uestri, & manus uestræ ollis renunciarent.*

7 *Qui cùm in tribulatione inuocares me, & ego eripui te, locutus sum tibi sub tonitru latens, & probaui te ad aquas cōtentionis.* סלה

8 *O' popule meus, audi, nam contestabor te ô Israël.*

9 *Si mihi obtemperabis, non erit apud te Deus peregrinus, nec adorabis Deum alienum.*

10 *Ego enim sum Dn̄s Deus tuus, qui è terra Aegypti*

nus illorum liberatæ sunt à coquendis fictilibus ollis & lapidibus.

7 In malis constitutus implorasti auxiliū meum, inquit Dominus, succurri tibi, & ad ea quæ in occulto postulasti, ego tibi respondi tonitru, quo hostes tuos exterrui: feci & periculum tui iuxta aquas contentionis. Ita res habet.

8 Audi popule mi, sanctissimè enim pollicebor tibi Israël, si mihi auscultaueris.

9 Et si non fuerit apud te in pretio Deus alienus, & non ueneratus fueris ullum Deorum, quales plurimos exterarum nationum impij homines uenerantur.

10 Si credideris me, qui te eduxi è terra Aegy-

eduxi te, adperi os tuum, & satiabo illud.

11 *Sed non recepit populus meus uocem meam, & Israël renuit me.*

12 *Reliqui ergo eos malignitati cordis eorum, & secuti sunt consilia sua.*

13 *Vtinam populus meus me audiat, & Israël ambulet in uijs meis.*

14 *Ad paucos redigerem hostes eorum, & in aduersarios eorũ conuerte=*

pti, uerè Dominum Deum tuum esse, aperi quãtum uelis os tuũ. & postula à me quicquid charum fuerit animo tuo, ego copiosissimè uoti compotem faciam te.

11 Verùm nunquã acquieuit consilijs meis populus meus, nec Israël unquam syncere amauit me.

12 Quare permisi eos animo obdurato insanire, quantũ uellent, & sua sequi consilia, qui nollent mea.

13 Vtinam popule mi audisses me, Israël si in uijs meis secundum tibi præscripta à me ambulasses.

14 Nullo negotio uniuersos inimicos tuos perdidissem, & extendissem tantum manum meam in hostes tuos.

rem manum meam.

15 Osores Dñi in Israële frustrarentur, & esset tempus eorum æternitas.

16 Et cibaret eos simila tritici, & uel è petra melle saturet eos.

& perijssent.

15 Osores Dñi exterriti mendacijs se in periculis excusare uoluissent: populus autem meus felicia uidisset tēpora perpetuò.

16 Israël si audisses me, pauissem te medulla tritici, & melle in rupe munitissima constitutum ad saturitatem usque pauissem te.

PSALMVS LXXXII.

Deus stetit in synagoga.

1 DEus constitit in cœtu potētium, & in medio iudicum, ut iudicio contendat.

2 Vsque quò, inquiens, quod iniquū est iudicabitis,

LXXXII.

1 DEus astitit cœtui illorum, qui præ cæteris potestatem in alios nacti sunt: in medio ipsorū iudicum, quæ officij illorum sunt, admonuit illos.

2 Quousque tandem pronuntiatis sententiā iniquam, & in gratiam impiorum iustos opprimitis? Ita facitis enim.

& pſonã impiorũ suſcipietis? סלה

Ius reddite tenui ac pupillo, adflicto & pauperi iuſtè iudicate.

Adſerite inopem & egenũ, ac de ui impiorũ liberate.

At nihil uel ſentiunt uel uident, ſed in tenebris ambulant. Mouebuntur ergo omnia fundamenta terræ.

Equidẽ dixeram, Vos dij eſtis, uos filij altißimi eſtis omnes.

3 Quin potius pauperem & pupillũ, & eum qui ſine auxilio ueſtro impar eſt aduerſario ſuo, & egenum à calũnia defendite, poteſtate hac uobis commiſſa, & iuſtitiæ illorum patrocinium ſuſcipite.

4 Si ſapitis, ſuccurrite pauperi & mendico, & è uiolentis impiorũ manibus eripite eum.

5 Nihil facti ſunt admonitionibus his ſapiẽtiores, ſed in tenebris aſsiduè uerſantur, quæ res tam habet malè Deum, ut propterea aliquoties ſic totum orbem turbauerit, ut baſes terræ tantum non uiſæ fuerint.

6 Ego uos habui pro Dijs, et ſimiles iudicaui oẽs uos angelis: q tam ſunt chari Deo, ut uideri poſsint filij altiſsimi.

7 *Veruntamen hominum more moriemini, & sicut aliquis tyrãnorum cadetis.*

7 Verùm longè uobis aliter quàm filijs eueniet: moriemini em̃ sicut abiectissimus quisque in plebe: & quemadmodum tyrannus quispiam præcipitabimini ad inferos.

8 *Exurge Deus & uindica terram, tibi enim uniuersæ gentes hæreditario iure debentur.*

8 Surge quæso tu ipse Deus, ut iudices terrã: tu enim ueluti hæreditario iure, & tanquam patrimonium possidebis uniuersas gentes.

PSALMVS LXXXIII.

1 *DEus ne taceas, ne cesses, et ne cũcteris Deus.*

Deus qs similis erit tibi.

2 *Ecce enim hostes tui tumultuantur, & osores tui efferunt caput.*

3 *Aduersus populum tuum occultas*

LXXXIII.

1 DEus ne taceas quæso diutius, neq; sileas: neque feras ãplius omnipotens Deus.

2 Ecce enim rem intolerabilem, hostes tui tumultuantur, & inimici tui efferunt caput.

3 Aduersus populum

ſutelas ſtruunt, & coniurant aduerſus arcana tua.

4 *Dicunt, adeſte, extirpemus eos è gentium numero, ut nominis Iſraëlitici nulla memoria reliqua fiat.*

5 *Conſpirarunt enim ex corde, & fœdus in te coniurarunt.*

6 *Tabernacula Idumæorum & Iſmaëlitæ, Moabitæ & Hagareni.*

7 *Gebal, Amon, & Amalec, Palæſtini cum Tyri ciuibus.*

tuum conſpirauerunt secretò, & conſultauerunt aduerſus eos, qui occultæ ꝓtectioni tuæ conc[illegible]ſt[illegible]ant.

Stat[illegible]unt inter ſe proficiſci in bellum, & extirpare penitus illos, q̄ tuæ curæ relicti ſunt, & delere ſic eos è numero hominum, ut nunquàm amplius mentio fiat nominis Iſraëlitici populi.

Conſilio unanimiter inito aduerſus te pepigerunt fœdus.

Habitatores Idumææ & Iſmaëlitæ, Moabitæ & Agareni.

Gebal, Ammon, & Amelech, Palæſtini unà cum habitatoribus Tyri.

8 *His adhæret Assyrius, perpetuus commilito filiorum Lot.*

9 *Fac eis sicut Madianitis & Sisaræ, sicut Iabino ad flumen Chison.*

10 *Qui fracti sunt in Endor, & sterquilinium terræ facti.*

11 *Duces autẽ eorũ similes fac Orebo, Zebo, Zebææ, & Zalmanæ, oẽs duces eorum.*

12 *Qui dixerunt, uendicemus nobis habitaculum Dei.*

13 *Deus meus redde eos rotæ similes*

8 Insuper & Assyri iuncti sunt illis, auxilic uenerunt filijs Loth. Ita res habet.

9 Fac illis quod olin fecisti Madean & S sare, & labin iuxta tor rentem Cisson.

10 Qui perierũt in En dor, relicti ad stercorã dos agros insepulti.

11 Fac principibus illc rum, quod olim fecis Oreb, quod Zeb, q Zebech & Salmane eadẽ experiantur nun horum duces uniuers

12 Qui dixerũt, occup mus ueluti iure nob debita elegantia illa t bernacula Dei.

13 Deus fac sint quæ tã instabiles, quàm e ulla rota: & similes f stucæ, quæ non pote resistere uento.

& ſtipulæ quæ uen to expoſita eſt.

Sicut ignis nemo ra incendit, & ſi= cut montes flamma inflammat.

Sic perſequere il los procella tua, & turbine tuo obrue.

Perfunde uultus eorum pudore, ut re quirant nomen tuū Domine.

Erubeſcāt & cō turbentur uſque in ſempiternū, confun dantur & pereant.

14 Sicut ignis in ſyluam immiſſus, & flamma in cacumen montiū: quæ per obuia dumeta uoli tans uaſtat cūcta abſq; ullo impedimento.

15 Sic tu perſequere eos tēpeſtate immiſſa abs te, & excitato turbine perturba eos.

16 Imple ignominia uul tus illorum, ut quærere cogantur placationem læſi nominis tui Dñe.

17 Pudefiant & contur bentur aſsiduē magis ac magis, infames fiant & pereant.

18 Vt ſciant te eſſe illū, cui ſoli nomē eſt rei re- ſpondens, altiſsimo Do mino in omnia poteſta tem habēti per uniuer- ſam terram.

Vt experiantur, quòd tu Domine ſolus es, nomen tuum ſolum eſt, ſolus altiſsimus es ſuper omnem terram.

PSALMVS LXXXIIII.

Quàm dilecta tabernac.

1 QVàm amabilia sunt habitacula tua Domine exercituum.

2 Concupiscit & deperit anima mea atria Domini, cor & caro mea gestiunt ad Deum uiuũ.

3 Vbi & passer domicilium sibi inuênit, & turtur nidũ, quo fœtus suos reponat, aram uidelicet tuã Domine exercituum rex meus & Deus meus.

4 O' beatos cum qui domi tuæ habi-

PSALMVS LXXXIIII.

1 QVàm amabilia sunt tabernacula tua Domine exercituum.

2 Sic amore capiebatur, ut uix esset apud s anima mea, quoties mi tio fiebat atriorum Do mini: cor meum & caro mea præ gaudio ex liebant ad nomen De uiui.

3 Interim passer inuenit foramen, & hirũdo nidũ, ubi collocet pu los suos iuxta altaria tua Domine exercituũ qui mihi & rex es & Deus.

4 Felices qui habitant iuxta domum tuã: nunquàm deerit occasio illis laudandi te. It res habet.

ant, tum qui te lau-
lant. סלה
O beatos quorũ
robur tu es, in quo-
rum cordibus lau-
des tuæ ſunt.
Cùm enim in la-
chrymarũ ualle pro
ficiſcuntur, uice fon
tis eis utuntur, &
lux ipſe gratulatio
nibus ornatur.
Tranſeunt de o-
pulentia in opulen-
tiã, deinde uidetur
is Deus in Zion.
Domine Deus ex-
ercituũ exaudi ora-
tionem meam, au-

5 Felix ille homo, qui tuo beneficio fortis eſt: ſemitæ enim ſunt eleganter ſtratæ in corde illius, per quas eunt ad ipſum uſq; animũ diuinitus inſpiratæ uires.

6 Obambulant qui tales ſunt aſsiduè ueluti in ualle limpidiſsimis plena fontibus, è quibus quantum libebit, bibent: ipſe uerò, qui diuinam hanc philoſophiã alijs impartit doctor, omni ex parte diuinis muneribus exornabitur.

7 Incrementa uirtutũ, quicũq; ſunt tales, aſsiduè magis ac magis accipient, quoad peruenerint ad ipſum Deũ, & illi aſsiſtere uideantur palàm in Sion.

8 Domine Deus omnipotẽs audi quæſo precationem meam, præbe

rem præbe Deus Iaacob. סלה

9 *Inſpice ſcutũ noſtrum Deus, & intuere uultum Chriſti tui.*

10 *Quia ſuauior eſt una dies in atrijs tuis, quàm aliàs mille. Malo oſtiarius eſſe domi Dei mei, quàm uerſari in tabernaculis impiorum.*

11 *Lux enim & ſecuritas eſt Dominus Deus, gratiam & gloriam dabit Dominus, nullo bono d[...]ſtituit eos qui integrè uiuunt.*

aurem Deus ſeruato[r] Iacob. Ita fiat.

9 Qui diligentius protegere nos ſoles, quàm ullum poſsit ſcutum aſpice Deus, & clemen[ter] reſpice faciem ſupplicis Chriſti tui.

10 Melior eſt enim un[a] dies in atrijs tuis, quà[m] mille quocunq; alio l[o]co: optarem magis a[c]cubare ad limen d[o]mus Dei, quàm hab[i]tare in ſplendidis in[]pietatis ædibus.

11 Eſt enim tanqua[m] ſol & clypeus Dominus Deus, gratiam [&] gloriã dabit Dominu[s] non poterit non face[re] benignitatis ſuæ part[i]cipes eos, qui ambul[ant] ſimpliciter.

2 O beatos Domine Deus exercituū qui in te sperant.

12 Domine exercituū omniū imperator summe, felix modis omnibus ille est homo, qui fidit per omnia tibi.

PSALMVS LXXXV.

PRopitius sis Domine terræ tuæ, restitue captiuitatem Iaacob.

Tolle scelus populi tui, & operi omne peccatum eorum. סלה

Tolle omnem indignationem tuam, redi à furore iræ tuæ.

LXXXV.

1 REconciliatus es Dñe terræ tuæ: reduxisti enim è captiuitate Iacob.

Benedixisti dñe terram.

2 Abstulisti omnem iniquitatem à populo tuo: texisti omnia peccata illius. Ita factum est.

3 Collegisti omnē iram tuam, quę sparsa fuerat in nos: cōtinuisti, ne in furorē erumperet, iram tuam.

4 Recipe in gratiam nos Deus autor salutis nostræ, & tolle inimicitias, quæ fuerunt inter te & nos.

Redi ad nos Deus saluator noster, solue tuam erga nos indignationem.

5 *Num in perpetuum succẽsebis nobis, aut protelabis iram tuam à generatione ad generationem?*

6 *Non'ne redibis potius ac restitues nos, ut populus tuus lætetur in te?*

7 *Ostẽde nobis Domine bonitatem tuã, & salute tua nos dona.*

8 *Auscultabo quid mandaturus sit Dominus Deus: mandabit enim pacem populo suo, & sanctis suis, quò minus ad stultitiam cõuertantur.*

5 Num perpetuò irasceris nobis? proferes ne iram tuam in generationem & generationem?

6 Tu ne es ille, qui nos à captiuitate liberare solus potes, & uita donare, ut populus tuus sese te oblectet, pacem consecutus?

7 Fac sentiamus Domine benignitatẽ tuã, & salutis tuæ participes effice nos.

8 Auscultabo, quid locuturus sit Deus: certò enim scio locuturum, quæ ad pacem pertinebunt populi sui, & sanctorum suorum, nec sinet eos relabi in amentem illam impietatem, propter quam abducti fuerant captiui.

Nam propinqua est salus eius timentibus eum, & gloria eius, ut habitet in terra nostra.

9 Propinqua certè colentibus ipsum salus ipsius, qua fiet, ut non perfunctoriè perambulet, sed inhabitet maiestas illius terram nostram.

Bonitas & fides occurrent sibi mutuò: mutuò sese osculabuntur iustitia & pax.

10 Misericordia & fides obuiam mutuò factæ sunt, iustitia & pax mutuò exosculatę sunt sese.

Veritas de terra germinabit, & iustitia de cœlo orietur.

11 Veritas è terra pullulabit, & iustitiam è cœlo prospicientē euocabit.

Dominus donabit bonitatem, & terra nostra reddet annonam suam.

12 Profectò Dominus erit autor huius boni, ut terra nostra proferat fructum suum.

Iustitia anteambulabit coram eo, ut uiam muniat ingreßui eius.

13 Iustitia præcedet illum, qui Domino charus est, & figet gressus uiri illius in uia per quam gradietur.

PSALMVS LXXXVI.

Inclina dñe aurē tuam & ex.

1 PRæbe mihi Domine aurem tuam, & respŏde mihi, adflictus enim et pauper sum.

2 Serua animam meam, quoniam innocens sum: salua seruum tuum Deus meus sperātē in te.

3 Miserere mei Domine, ad te sine itermißione clamantis.

4 Lætifica animam serui tui, ad te enim Domine mentem meam tollo.

5 Quoniam tu Domine suauis & mi

LXXXVI.

1 PRæbe aurē tuā, & responde uotis meis: quia pauper & omni humano præsidio destitutus sum ego.

2 Sit tibi curæ anima mea, quia candido sum erga te pectore: saluum fac tu seruum tuum, mi Deus, seruū inq̃ tuum, qui totus pendet de te.

3 Misereat te mei Domine, imploro enim assiduè, & implorabo auxilium tuum.

4 Exhilara animum serui tui: ad te enim usque Domine animo meo, quantūuis in sublimi habites, pertingere conabor.

5 Tu enim Domine benignus es & clemens

tis es, ac misericordiæ diues omnibus inuocantibus te.

Da aurem Domine orationi meæ, et attende uoci precationum mearum.

Tempore tribulationis meæ te inuoco, nam tu exaudis me.

Nullus est inter Deos tibi similis Domine, nullus tibi rebus gerendis par est.

Omnes ergo gentes, quas fecisti, ueniant, & adorent coram te Domine,

& supra, quam dici potest, misericors in omnes, qui tuum auxiliũ implorant.

6 Aures præbe Domine precationi meæ: non sit molestum tibi audire clamosas preces meas.

7 Quotiescunq; aduersi aliquid acciderit mihi, opem tuã implorabo, futurum confidens ut præstes, qđ ex re mea esse putabis.

8 Non est conferendus tecum quisquam eorum, quos impij homines pro dijs habent Domine, neq; potest imitari quisquam opera tua.

9 Quare futurum est, ut exteræ nationes, quarum omnium tu autor es, ueniant & supplices fiant tibi, & serio reuereantur maiestatem

& magnificent nomen tuum.

10 *Quoniã tu es magnus, & magna facis, tu solus es Deus.*

11 *Duc me Dñe, uiã tuã ut ambulem in ueritate tua, coge pectus meũ, ut unicè timeat nomen tuum.*

12 *Gratias ago tibi Dñe Deus meus ex toto corde meo, & nomen tuũ inæternum magnificabo.*

13 *Quia bonitas tua grandia mihi fecit, eruisti enim animam meam de fouea, quæ subter me erat.*

nominis tui.

10 Magnus eñ es tu, & stupenda designas, tu Deus es solus.

11 Doce me Domine uiam, qua itur ad te, ut ambulem confidenter per eam, nihil dubitãs, quin bona fide mihi comes itineris futurus sis, excita cor meũ, ut unicè reuereatur maiestatem nominis tui.

12 Celebrabo te Dñe mi Deus toto pectore meo, & laudibus effeeram nomen tuũ perpetuò duraturis.

13 Benignitatis eñ tua erga me immensæ extant argumenta pluri ma: quoties eñ uersabar in periculis etian summis, tu me eripui sti, & animam mean

4 *Deus, uiolēti insurrexerunt in me, & coetus audacium quærunt animam meam, neq; habent te præ oculis suis.*

5 *Tu ergo Domine Deus clemens & misericors, qui tardus es ad irascendū, sed propēsus ad benignitatē & fidem.*

6 *Cōuertere ad me & miserere mei, da robur tuum seruo tuo, & salutem filio ancillæ tuæ.*

ueluti ab inferis ad superos reuocasti.

14 Deus supbi insurrexerunt aduersum me, & ingens robustorum turba hoc egit studiose, ut uitam adimeret insonti mihi, non habita ulla ratione tui.

15 Verùm tu Domine Deus es misericors & pius, tardus ad irā: ad beneficentiam autem, & fidem seruandam propensissimus.

16 Respice me, & miserere mei: tribue uires seruo tuo, & serua filium ancillæ tuæ.

17 Ede signū aliquod fauoris erga me tui, ut hostes mei uideant, & pudefiant: uideant inquam te fuisse illum, qui auxiliatus sit mihi,

7 *Fac mecum signum ad bonum, ut eo uiso pudefiant osores mei, quòd tu Dñe*

auxiliũ & consolationem tuleris mihi.

PSALMVS

1 LXXXVII.

2 Dominus damat portas Zion, cuius fundamẽta in monte sancto sunt, super omnia tabernacula Iaacob.

Fundamẽta ei⁹ in montibus sanctis.

3 Magnifica sunt quæ in te dicũtur ò urbs Dei.

4 Memorabo Rahab Babyloni, nostis mihi urbibus Palæstinæ, deniq; Tyro & Aethiopiæ: Ecce ille natus est istic.

5 Nam in Zion gloriam dicetur paßim

& ultus sit iniuriã illatam mihi ab illis.

LXXXVII.

1 FVndamenta ciuitatis huius iacta sunt in montibus sanctimonia maximis.

2 Amat Dominus portas Sion magis, q̃ ulla tabernacula Iacob

3 Magnifica dicta sunt de te, ò ciuitas Dei. Ita res habet.

4 Memor ero Aegyptiorũ, & Babyloniorum agnoscentium me ecce rem nouã, Philistea & Tyrus unà cum Aethiopa accurrent propterea q̃ insignis ille natus sit tibi.

5 De Sion quidem dicetur, quòd plurimi

apud oēs, excelſus ille qui cōdidit eam, natus eſt in ea.

Quin & Dominus ipſe in annales populorum referet, quòd ille natus ſit in ea. סלה

Hinc cantorum & ſaltantiū omniū habitatio in te eſt.

PSALMVS LXXXVIII.

Domine Deus ſaluator meus, ueniat oratio mea, nocte & die corā te clamātis, in conſpectū tuū, præbe aurē tuā ſuſpirijs meis.

Satiata enim eſt malis anima mea, &

nati ſint in ea, ſed inſignis ille cōfirmabit eā, quum ſit altiſsimus.

6 Dominus commemorabit in deſcriptione populorum, quòd inſignis ille natus ſit ibi. Ita fiet.

7 Interim principes ludent inſtrumētis muſicis præ gaudio, & mea omnia ſtudia occupata erūt in laudando te, propter hæc tam mira, quæ fient in te.

LXXXVIII.

1 Domine Deus à quo pendet ſalus mea, ꝑ diem clamabo, neque nocte latebit te uociferatio mea.

Domine Deus ſalutis meę in dic.

2 Quare admittatur quæſo precatio mea in

uita mea ad inferos adpropinquat.

4 *Quin iam inter eos numeror, qui in foueã subeunt, similis existimor hoĩ, quẽ uirtus defecit.*

5 *Inter mortuos inuenior, uelut ĩter interfectos, inter eos q̃ in sepulchro dormiunt, quorum non meminit ultrà q̃squam, q̃ potentia tua sunt abscißi.*

6 *Detrusisti me ad puteum infernum, in tenebras impermeabiles.*

conspectum tuum, prębe aurem tuam clamori meo.

3 Ad saturitatẽ enim & nauseam usq; plena est molestissimorũ cruciatuũ anima mea, uita mea sepulchro uidetur esse proxima.

4 Habitus sum unus è numero eorum, qui iamiam corruituri sunt in barathrũ: æstimatus non pluris sum, quàm uir omnibus suis uiribus destitutus.

5 Præstaret mortuum esse, & liberum ab his malis, quales sunt, qui uel uulnerati, uel morbo extincti iacẽt in sepulchris, quorũ nõ recordaberis amplius, u[t] uitæ huic, qua uixerũt eos restituas: uerùm liberi sunt à plagis his tuis, q̃bus ego affligor.

6 Affecerũt me mali[s]

Fixisti furorem tuũ in me, & omnibus nimbis tuis deiecisti. סלה

Amouisti à me notos meos, reddidisti me eis abominabilem, ego autem ita teneor, ut exire nequeam.

Deficit præ adflictione oculus meus, inuoco te Domine omni tẽpore, & manus meas ad te extollo.

Nũ defunctis magnifica facta tua ostendis? num exangues ita uiuunt, ut te confiteantur? סלה

tam multis aduersarijs mei, ut uisus sim ipse mihi præcipitatus in puteũ, aut in carcerem obscurissimũ & ꝓfundissimum retrusus.

7 Omni ex parte premit me furor tuus: nullum superest mali genus, quo non afflixeris me. Ita res habet.

8 Alienasti à me familiarissimè notos mihi, & abominabilẽ fecisti me illis: conclusus sum, nec uideo, quo pacto explicem me.

9 Oculus meus languit præ dolore, imploraui auxilium tuũ, Domine toto die expandi manus meas ad te.

10 Edes ne diuinatis tuæ specimen in mortuis, aut resurgent ne

11 *Num prædicabitur in tumulo bonitas tua? & ueritas tua apud interitũ?*

12 *Nũ ĩ tenebris cognoſcũtur magnifica tua geſta? aut iuſticia tua apud rerũ omniũ obliuionẽ?*

13 *Ad te Dñe, inquã, clamo, & oratio mea ad occurrẽdũ tibi maturat.*

14 *Cur Dñe derelinquis animã meam, & occultas uultum tuum à me?*

15 *Quum ego præ adflictione anhelus*

mortui laudes tuas c taturi? Ita ne fiet?

11 Mentio ne fiet ſepulchro clementi tuæ, aut ĩtegritatis tu apud eos q perierun

12 Quo pacto in ten bris nota fiet tua il poteſtas, qua miranc deſignas : aut iuſtit tua inter eos, q ex h orbe migrarunt in te ram deſertam?

13 Pergam tamen a te clamare Dñe, no dum ſpem omnem d ponens, & manè an omnia precatione m occupabo te.

14 Quorſum Domi neglexiſti animã me occultaſti uultum t ne ſentiam ſolitũ er me fauorem tuum.

15 Pauper ſum ego, ærumnoſus ab adol ſcentia: ptuli tales al te mihi immiſſos te

& amens iaceam? cùm tremens onera tua feram?

Super me trãseunt furores tui, indignatiões tuæ opprimunt me.

Aquarũ instar stagnant circum me sine intermißione, simul irruũt in me.

Sustulisti à me amicos et cognatos, noti mei ignoti sũt.

rores, ut propemodum succubuerim, & desperare de salute tantum non cœperim.

16 In me apparuerunt manifesta signa tui furoris, terrores tui oppresserunt me.

17 Circũdederũt queadmodũ aquæ solent collapsum in eas, idq; assidue, cinxerunt me, non alius terror post aliũ, sed simul uniuersi.

18 Procul à me abire fecisti, si quis fortè reliquus fuit amans mei, aut uicinus beneuolus: qn & familiarit̃ notos abscõdisti, & ueluti in tenebris, ne uideri possint à me, collocasti.

PSALMVS LXXXIX.

Misericordias Dñi in æternũ cantabo, ad

LXXXIX.

1 Dominum nunquã te non misericordem miris modis esse carminibus testabor; & meæ æta-

Misericordias dñi in æternum cantabo.

omnē posteritatem notam faciam ore meo ueritatem eius.

2 *Scio enim quòd bonitas tua in perpetuum duratura est, ueritas autem & fides tua, cum cœlis ipsis aderat, quum conderentur.* Quo sic es locutus.

3 *Incidi fœdus cū electo meo, iuraui Dauid seruo meo.*

4 *Firmabo semen tuum in perpetuū, & stabiliam solium tuū ad omnem posteritatem.* סלה

tis hoībus & posteri oībus, & docebo o meo non esse dubitādū cuiquā de fide tua, quin præstaturus sis, q̄cquic promiseris unquam.

2 Persuasi enim mih futurū, ut perpetuò d ret misericordia tua & cœli prius ruant, q̊ artificio summo condi disti, & constanter co seruas, quàm te no stare promissis.

3 Percussi fœdus, inquit Dominus, cū eo quē elegi ipse mihi, & iuramento confirmau illud, ne ullam habea dubitandi causam ser uus meus Dauid.

4 Perpetuò, īquit Dominus, stabiliam posteros tuos, extruā solium regale tibi, quod non conuellet ulla generationum unquam subsequentium, Ita fiet

Celebrant itaque cœli fortia facta tua Dñe, & eccle=sia sanctorũ fidem c ueritatem tuam.

Quis enim uel in ubibus est, qui cõ=paretur Dño, aut nter Deos qui Do=mino cõparetur?

Deus formidabi=is est in magno anctorum concilio, & uenerabilis su=pra omnes qui cir=um eum sunt.

Domine Deus xercituũ, quis similis tibi, maiestate, fide, c ueritate, quibus latus tuum stipatur?

5 Testantur cœli quàm admirandus artifex sis tu Domine, & ꝑpetui-tatis tuæ testes sunt a-pud omnes, qui tuæ sanctitatis non penitus sunt expertes.

6 Quis enim in cœlo quouis pacto tecũ con-ferri poterit: & quis similis tibi inter ange-los, quantũuis sint po-tentes?

7 Deus miris modis magnus est, & suspi-ciendus etiam in cœtu sanctorum suorum, & metuẽdus cunctis, qui circa illum sunt.

8 Domine Deus quis conferri ullo pacto po-terit tecum, quum sis creator & conseruator rerum omnium, & sta-bilitatis tuæ circũ te ha

9 *Tu imperas fastuoso mari, tu premis cùm efferuntur fluctus eius.*

10 *Tu cōtundis tanquam uulneribus superbum, brachio tuo robusto dißipas hostes tuos.*

11 *Tui sunt cœli, tua est tellus, orbis deniq; & quicquid in eo est, tu enim fundasti ea.*

12 *Aquilonem & meridiem tu creasti, Thabor & Hermon de nomine tuo gloriantur.*

beas testes plurimos?

9 Tu imperium habes in uastitatē maris: si ferocire cœperint, & in altum se sustollere fluctus eius, tu potestate tua dum uis, compescis illos.

10 Tu ꝑcussisti potentissimū illū Aegypti re gem, nō maiore negocio, quàm si res tibi fuisset cū aliquo uiribu suis omnibus destitu to: oīa potenti brachi tuo subuertisti, hoste tuos uniuersos.

11 Tui sunt cœli, tu est terra, orbis terrar & omnia quæ in ips plurima sunt: tu fur damenta iecisti omni illorum.

12 Aquilonē & Aust tu ꝑduxisti, mons T bor, mons Herm magnitudine sua test tur omnipotentiā tu

Brachium tuum ter robustißimum est, manus tua for= tißima, & altißi- ma dextera tua.

Iustitia et æqta= te instructum est so liũ tuũ, bonitas & ueritas anteambu= lones tui sunt.

O beatũ popu= lum tibi iubilandi peritum ô Domi= ne, qui in luce uul= tus tui ambulant.

Qui in nomine tuo exultant omni tempore, & ad iu= stitiã tuam gestiũt.

& occasionem præbẽt uidẽtibus laudandi nomen tunm.

13 Tu brachium habes omnipotẽtia præditũ, robustissima est manus tua, & potẽtissima dextera tua.

14 Iustitia & æquitate stabilitum est regale solium tuum, clementia & æquitas præ omnibus curæ sunt tibi.

15 Felix ille populus qui agnoscit hæc, & sese oblectat his: Domine quicunque tales fuerint, semper comitabitur illos fauor tuus, & ueluti clarissima in luce uultus tui uersabuntur.

16 Ad memoriam nominis tui exultabunt omnibus diebus uitæ suæ, & beneficio iustificationis tuæ magni erunt.

17 *Tu enim es splē dor fortitudinis eorum, & gratia tua exaltatur cornu nostrum.*

18 *Tu Dn̄e scutum nostrū es, & sancte Israëlis, rex noster.*

19 *Tu locutus es olim nūciando sanctis tuis, atq; dixisti: Dabo heroi robur, euehim electū super populum.*

20 *Comparabo Dauid seruum mihi, oleo meo sancto ungam eum.*

21 *Fulciet eū manus*

17 Ornamentum eni fotitudinis eorum tu, & pro tua in n pietate robur illud i crementa suscipiet as duè magis & magis.

18 Beneficio enim D magis q̄ ullo clyp tuti sumus, & auxil illius, qui sanctimon autor est, Israëli fel ter cedunt quæcunq aggreditur noster re

19 Olim locutus es c sancto tuo Samue quomodo cum prop tis soles: & dixisti, bur addidi uiro al qui forti, exaltaui ad lescentem illum, qu è populo elegeram.

20 Inueni Dauid s uum meum: oleo sa cto meo unxi eum.

21 Quare manus m firma erit cum illo, deseret illum unqua insuper & brachiu

mea, & brachium meum corroborabit eum.

Non superabit ipsum hostis, et sceleratus non opprimet eum.

Concîdã ante eũ hostes ipsius, & ꝓsores eius ꝑcutiã.

Veritas uerò & bonitas mea ipsum prosequentur, & potentia mea exaltabitur cornu eius.

meum potentissimum faciet illum.

22 Non opprimet illũ ullus inimicus, nec homo sceleratus malè illi uolens affligere poterit illum.

23 Conteram eñ quotquot audebunt sese opponere illi: & odio habentes illum perdam.

24 Quicquid autẽ promisi illi, assequetur, & prima illa gratia, qua elegi eũ, irrita non fiet: per me enim exaltabitur cornu illius.

25 Et extendã usq; ad mare ditionẽ illius: & usq; ad flumina potentiam dexteræ illius.

26 Ipse uocabit me, &

Portendam maiestatem eius ad mare, & imperium eius usq; ad Euphratem.

Ipse me appellabit, ô pater mi, Deus meus & petra salutis meæ.

27 *Ego autem primarium faciã eum, ac superiorem regibus terræ.*

28 *Seruabo ei bonitatem meam in perpetuum, & fœdus meum firmum permanebit ei.*

29 *Semen eius in perpetuum propagabo, & soliũ eius secundum dies, qui cœlo oriuntur.*

30 *Quòd si filij eius legẽ meam deseruerint, & in iustis meis non ambulauerint*

31 *Si mores meos contaminauerint, & mandata mea non custodierint.*

dicere familiariter audebit, pater meus es tu Deus meus, stabilis & incõcussa salus mea tu.

27 Et ego faciam illum primum & potentissimum omnium regum, qui sunt in terra.

28 Perpetuò illũ prosequar fauore meo, & pactum, quod inij cum illo, firmum erit.

29 Et constitui posteros illius conseruar[e] perpetuò, & solium regni illius facere tã diuturnum, quàm erun[t] dies cœli.

30 Si deseruerint posteri illius legem meam & secundum præcept[a] mea non uixerint.

31 Si leges meas uiola[-]uerint, & mandat[a]

Iam uirga uisi=
abo transgreßio=
es eorũ, & uerbe=
ibus scelera eorũ.
At bonitatẽ meã
on auferam ab eo,
eque fidem meam
illam.
Nõ faciam irri=
um fœdus meum,
uæq; ex ore meo
rodierunt non im=
nutabo.
Oĩno iuraui per
anctitatẽ meam, si
Dauid fallam.
Semen eius in
erpetuum durabit, & solium eius co-
ram me tanquam sol,

meis non paruerint.
32 Ego ueluti uirga fla-
gellabo eos, ut resipi-
scãt, & uerberibus ani-
maduertam in scelera
illorum.
33 Clemẽtia uerò mea
nunquàm destituam il-
los: nec em̃ mentiri po-
tero, aut contra datam
à me fidem facere.
34 Nunquàm uiolabo
pactum, quod est inter
me & illos, id em̃ quod
semel locutus sum, non
mutabo unquam.
35 Quum ergo iura-
uerim per sanctitatem
& maiestatem meam,
mentiri ne Dauid po-
tero?
36 Futurum promisi se-
men illius perpetuò du-
raturum, & soliũ regni
illius fore tam stabile,

37 *Firmum erit in sempiternum sicut luna, & sicut certus ille in nubibus testis.* סלה

38 *Nũc autẽ despicis et abijcis, simultatem exerces cum Christo tuo.*

39 *Rescindis fœdus serui tui, humi contaminas coronam eius.*

40 *Scidisti oĩa septa eius, & munitiones eius contriuisti.*

41 *Cõculcãt eũ oẽs qui istîc transeunt, obprobrium est uicinis suis.*

& diuturnũ, q̃ est ipse sol in conspectu meo.

37 Sicut luna perpetuum erit regnũ illius, quã & stabile promissionis meæ in cœlo signum esse uolo.

38 Interim tu tanquam horum omniũ oblitus, deseruisse & abominatus esse uideris Christum tuum, & excanduisse in illum.

39 Violasse uideris fœdus initum cum seruo tuo, & ignominiosè in terram abiecisse diadema illius.

40 Diruisti oẽs muros illius, & munitiones, q bus tutus esse solet ab hostium insultibus, funditus demolitus es.

41 Cõculcãt quotquot iter faciunt iuxta illũ, factus est ludibrio uicinis suis.

Dexteram hostis eius exaltas, & lætificas omnes inimicos eius.

Retorsisti robur gladij eius, & nō facis eum uictorem in prælio.

Ceßauisti ab ornando eo, & soliū eius ad terram collisisti.

Recidisti dies iuuentutis eius, operuisti eum pudore. סלה

42 Extulisti in altū dexterā hostium illius, ut grauius feriā, gaudio affecisti quotquot malè uoluerunt illi.

43 Aciem enim gladij nostri retudisti, nec ꝓditurus uideris nobiscum, sicut soles, in prælium.

44 Obscurasti splendorem illius, solium illius regium in terram usq; detraxisti.

45 Breues fecisti dies adolescentiæ ipsius, omni ex parte ignominia cooperuisti illum. Ita factum est.

46 Quousq; tandē absconderis Domine? perpetuo ne? exardescet ne, quemadmodū ignis solet, furor tuus?

Quousq; Domine abscondêris? an'ne in perpetuum? quousq; incensa erit uelut ignis indignatio tua?

47 *Reputa quantũ ſit tempus mihi cõſtitutum, num leuẽ ob cauſam creaueris omnes filios hominum?*

48 *An quiſquã ita uiuat, ut nõ ſit moriturus? aut animam ſuã de ui foueæ liberaturus?* סלה

49 *Vbi eſt priſca illa bonitas tua Domine, quam iureiurando promiſiſti Dauid per ueritatem tuam?*

50 *Memor eſto Dñe opprobrij, quo uni=*

47 Recordare ꝗ̃ breuis, & nihili ſit uita mea, an nõ ex ipſa conditione mali ſatis habemus? q uanitati per totam uitam obnoxij, quotquot ſumus poſteri Adæ, abs te conditi ſumus.

48 Nemo eſt ẽm, quantũuis ſit uir robuſtus, q uicturus ſit expers mortis, & qui tutari uitam ſuam poterit cõtra uiolentiam ſepulchri.

49 Vbi nunc ſunt ſuperiorũ ſeculorum miſericordiæ tuæ Dñe, qñ iuramento obſtrinxiſti te Dauid, bona fide poſterorum illius curam te habiturum?

50 Perpẽde Dñe quàm contumelioſè tractantur ſerui tui, quodq́ꝫ cõcoquere cogar clàm, & uelut in ſinu portare contumelias, quibus

uersa populorum multitudo seruos tuos afficit, quod ego in sinu meo premo.

Quo cõtumeliãtur inimici tui Domine, quo etiam uestigia uncti tui execrantur.

Gratiæ Domino in perpetuũ, Amẽ, Amen.

PSAL. XC.

Domine tu es receptaculum nostrum ab omni æuo.

Priusquã montes

me afficiunt populi uarij & propemodum innumeri.

51 Contumeliosi enim non in nos solum sunt, sed & in ipsum te Dñe: rident em̃ assiduè nos, tanquam spei nobis nihil sit reliquũ in Christo tuo.

52 Qualiscũq; sit status rerum nostrarũ, Deus quod promisit, nõ poterit nõ præstare, quãuis molesta sit nobis mora: quare dignus est, q̃ perpetuò laudetur ab oibus, Amen, Amen.

XC.

1 Domine tu fuisti nobis seculis superioribus instar asyli, ad quod tutissimè confugere licebat.

2 Prius enim quàm mõtes ꝑducti essent, & facta terra, & in plagas

Libri tertij finis. Dñe refugium factus es nobis.

nasceretur, aut tellus: priusquàm conderetur orbis, ab æterno usq; in æternum tu es Deus.

3 *Tu redigis hominem in puluerē, & contrà, dicis: Redite in integrū filij hominum.*

4 *Quia mille anni ante te sunt, sicut dies hesterna, quæ præterijt, & excubiæ nocturnæ.*

5 *Te illos dißipante, somnus fiunt, ac subitò sicut fœnum mutantur.*

habitatas distincta, t
ab æterno fueras t
ipso potētißsim⁹ Deus

3 Deduces hominē ua
rijs miserijs obnoxiū
quoad senio fractus fu
erit, & dices tum, redi
te posteri Adæ in terr
unde prodijstis.

4 Mille profectò ann
apud te & cū tua æter
nitate collati, sunt tan
quā dies hesternus, qu
præterijt: & tanquan
una ex nocturnis uigi
lijs, quę nullū relinqui
post se uestigium.

5 Velocißimè propera
re annos hominum iu
bes, & priusquàm ac
se reuersus homo cogi
tet, quid sibi in uita ac
ciderit, elapsos sentie
illos ueluti somnium
quoddam: manè enim
in initio uitæ tanquam
herba quædam succre
scet, & aliquid esse ap
parebit.

Fœnũ manè flo= ret & crescit, uespe re incisum arescit. 6

Sic te irato cõsu nimur, & in furore tuo deturbamur. 7

Tenes flagitia no stra coram te, oc= culta nostra in luce ultus tui patent.

Te irato, uniuersi lies nostri collabun ur: anni nostri di= 8 *to citius finiunt.*

Dies annorum ostrorum quibus

Manè inquam uirebit & aliquo usq; succrescere uidebitur: ad uesperam uerò succidetur, & arescet.

Et tanquam non sit in annis nostris paucis mali satis, accedit ira tua, quæ non sinit uel per somnium nos sentire, qualecunq; illud sit quod posit homini esse quoquo modo uoluptati: in metu enim cõsumpti sunt anni nostri: & quia uehemẽter nobis irasci uidebaris, cõturbati sumus, & inhorruimus.

Collocasti iniquitates nostras è regione tibi, & peccata, quæ nos pro occultis habuimus, & in adolescentia commisimus, ipsa luce manifestiora sunt in conspectu tuo.

Quare dies nostri elapsi sunt uniuersi te nobis irato, finiuimus annos nostros dicto citius.

Tempus enim uitæ nostræ si fuerit septuaginta

degimus, septuaginta ferme anni, & si qui uiuidiores sunt, octoginta anni, quæ ipsorum excellentia inter labores & dolores rectius numeraretur, sic subitò recidimur & auolamus.

11 *Quis habet rationem potentis iræ tuæ, æquè excandescentiæ ac furoris?*

12 *Instrue nos, ut dies nostros numeremus, & sapienti*

annorum, aut ad summũ octoginta, bene actum nobiscum putabimus: interim illi, qui præcipui sunt inter hos, & tanquã flos ipse huius tam raræ ætatis, & molestijs & laboriosis miserijs pleni abeunt uelocissime, & nos toti uelut alis assumptis, auolamus.

11 Quis uitare unquã nouit potentẽ irã tuã: maximè si à nobis exigas uenerationem maiestati tuæ debitam, & ob eam non satis diligenter præstitã, quantum res ipsa requirat, irasci uolueris.

12 Numerare nos doce ad hunc modũ paucissimos dies nostros & semper habere paucitatem illorum in memoria, ut nihil nobis de hac uita magni promittentes, diuinæ sapientiæ studio animum intendamus.

corde cõsideremus.

Redi Dñe nunc tandẽ, & propitius esto seruis tuis.

Satiemur citò bonitate tua, ut exultemus & lætemur cunctis diebus nostris.

Lætemur pro ratione dierum, quibus nos adflixisti, pro annis q̃bus malũ experti sumus.

Impartire seruis tuis egregia facta tua, & amplitudinem tuam filijs eorum.

13 Redi ad solitam clementiam Domine, an nondum satis in miseros nos sæuitum uidetur? misereat tandem te seruorum tuorum.

14 Copiosè & citò summo mane benignitatis tuæ participes effice nos: ut saltem gaudere liceat & lætari paucis, qui reliqui sunt, uitæ nostræ diebus.

15 Affice nos gaudio ꝓ magnitudine malorũ, quæ diebus & annis superioribus pessima experti sumus.

16 Appareat seruis tuis salutiferũ illud redemptionis opus, & recõciliatio diuinæ maiestatis tuæ nota fiat seruorum tuorum posteris.

17 Sic fiat gratiosus &

Et sit splendor Domini Dei nostri no=

biscum, opus quoq; manuū nostrarum nobis perficiat, opus manuū nostrarum ille absoluat.

1 PSAL. XCI.

Qui habitat in adiutorio altissimi.

QVi habitat in penetralibus altißimi, & sub umbra omnipotentis uersatur.

2 *Dicit ad Dominū: Spes mea & securitas mea Deus meus est, eoq; fidam.*

3 *Is enim liberabit te de laqueo uenatoris, & à peste peßima.*

pulchrè fauens nobis Dominus Deus noster, ut quicquid facere tentauerimus, efficax fiat: efficax inquā fiat Domini beneficio, quicquid manibus nostris attrectauerimus.

XCI.

1 QVicunq; committit se protectioni altissimi, quantumuis occultæ, illius tutelam suscipiet omnipotēs Deus, & tutò uersabitur inter pericula uitæ huius.

2 Quare & ego persuadere mihi audebo de Domino, quòd spes mea ipse sit, propugnaculum meum, & Deus meus: ego enim totum me curæ illius committam.

3 Ipse ergo curabit, ne incidas tu, quisquis illi credis in ullum insidia-

Alis suis operiet te, ut sub pennis eius tutus sis: ueritas & fides eius, clypeus & umbo tuus erit.

Vt neq; nocte metuendum sit tibi à terroribus, neq; die à uolante sagitta.

Non à peste quæ in obscuro grassatur, nõ à noxa quæ meridie uastat.

Milia cadent ad latus tuũ sinistrũ, et myriades ad dexterũ, quo minus ad te appropinquetur.

toris laqueum, tutum te reddet à peste quantumuis pestilente.

4 Alis suis cooperiet te, & sub pennis illius tutus eris: nullũ scutum nec ullus clypeus præstare hoc cuiquã poterit, quod ipse sua cura præstabit.

5 Protectione illi⁹ fiet, ne metuas, ut res ulla terrorem incutiat tibi noctu: neque timeas, si quis iaculo te petat etiam medio die.

6 A peste, quæ clàm inuadere homines solet, & ab ea, quæ de improuiso suborta sæuiet, securus eris.

7 Si prælium ingressus, cũ hostibus manus conserueris, à latere sinistro mille, & à dextro decem millia corruent, tu uerò incommodi nihil accipies.

8 *At impiorũ mul=ctam uidebis, & in=spicies tuis ipsius oculis.*

9 *Tu enim Dñe se=curitas mea es, in edito cõstituisti asy lum habitaculi tui.*

10 *Non temere ue=niet ad te malum, plaga non accedet tabernaculo tuo.*

11 *Angelis enim suis tua causa præcipi=et, ut ĩ omnibus uijs tuis te custodiant.*

12 *Vt manibus te baiulent, quò minus ad lapides lædas pedes tuos.*

8 Quin potius ocul tuis uidebis prælian pro te Deum, & ir pios pœnas dare sec rus aspicies.

9 Meritò ergo omi fiducia mea sita est te Domine: quisqu igitur sapis, Domin qui est supra omnia, lut tutissimum asyl ante oculos tibi pr pone.

10 Quod si feceris, a sim tibi polliceri, c hæc scribo, non futu ut ullũ inopinatũ n lum te corripiat, uel la plaga familiam t infestet.

11 Mandauit enim gelis suis curam tui; solíciti sint pro te, c cunque ieris.

12 Manibus gestab te quoties periculũ f rit, ne uel leuiter in

Super pardos & aspides incedes, calcabis leonẽ & draconem.

Me enim deperit, ait Dñs, ego quoque liberabo eũ ac protegam, quia nomen meum agnoscit.

Quum me inuocabit, exaudiã eum: in angustia adero illi, eximam eum ac magnificabo.

Longæua ætate saturabo eum, ac postremò salutem meã ostendam ei.

PSAL. XCII.

pillum impingat pes tuus.

13 Per medios leones & serpentes iter facies securus: & si insurgere in te conentur, pedibus conculcabis prostratum leonem & draconem.

14 Quia me amauit, ab omni malo immunem faciam illum: stabilem & inconcussum illum reddam, quòd charum illi fuerit nomen meũ.

15 Implorabit auxiliũ meum, & ego uotis illius respondebo, adero illi, ab omnibus periculis liberabo illum, & honoratum faciam.

16 Longitudine dierũ saturabo illum, ostendam illi quibus modis beare soleam amicos meos.

XCII.

1 Bonum est cõfite[ri] Dño.

1 PVlcherrimum est celebrare Dñm, & canere nomini tuo altißime.

2 Prædicare bonitatem tuam sub auroram, & ueritatem tuam noctibus.

3 Decachordo & cheli, carmine & cithara.

4 Tu enim Domine lætificas me operibus tuis, & propter facta manuum tuarum exulto.

5 Quàm præclara sũt opera tua Dñe? extra modum profunda sunt consilia tua

1 AEquum est cum gratiarũ actione laudare Dominum, & cantare nomen tuum ò altissime.

2 Commemorare summo mane clementiam & constantiam tuã noctibus singulis.

3 Idq́ non uoce solũ, sed & musicis instrumẽtis, decachordo, nablo, & citharæ dulci modulatione.

4 Delectasti enim me Domine elegantissima hac operũ tuorum uarietate, operibus, è quibus colligi facilè potest omnipotentia manus tuæ, oblectabo me.

5 Quàm suspiciẽda ob magnitudinẽ sunt opera tua Domine, uehementer profunda sunt, & inscrutabilia nobi[s]

Homo imprudēs non capit, neq; ſtultus intelligit iſtud.

Quòd, cum ſcelerati, ſicut fœnum, germinant, in hoc floreant oēs facino=roſi, ut in perpetuū excindantur.

Tu autē ſummus permanes inæternū Domine.

Ecce enim hoſtes tui Domine, hoſtes inquam tui pereunt ac diſsipantur om=nes ſcelerati.

Meum uerò cornu redaſcendet ſi=

conſilia tua.

6 Vir ſtolidus nihil horū intelligit: neq; ſtultus conſiderat in his naturæ miraculis omnipotentiam Dei.

7 Quòd uirere uideantur impij ſicut gramen terræ, & florere plurimi homines ſcelerati, non hoc felicitatis illorū putandū eſt, ſed damnationis perpetuæ argumentum.

8 Tu autem es excelſus ſuper omnes, erisq́; perpetuò Domine.

9 Quare præter expectationē eueniet hoſtibus tuis Domine: præter expectationem, qui nunc florere uidentur, funditus peribunt: ſubuertent ſeſe ſceleribus ſuis, quotquot ſunt homines ſcelerati.

10 Interim tu ſimile facies cornu meum cornu

cut monocerotis, et senium meum præ succo uirescet.

11 Quod hostium meorum, & insurgentium in me malignorum malum, inspiciet oculus meus, & auris mea percipiet.

12 Iusti uerò germinabunt instar palmæ, & sicut cedrus Libani frōdescent.

monocerotis: iam nūc perfusus mihi uideor oleo fragrantissimo.

11 Videbit enim oculus meus in meis, qualis quisquā optaret in hostibus suis: & de insurgentibus in me scelera tis audient aures mea

12 Iustus quemadmod palma florebit, & sicu cedrus in Libano in a tum succrescet.

13 Qui plantati sunt i domo Domini, in a trijs Dei nostri flor suos proferent pulche rimos.

14 Itaq; fiet, ut ualen tes sint in senio, ber habiti & uirentes.

13 Plantati domi Domini, in atrijs Dei nostri florebunt.

14 Quin in senectute germinabunt succ lenti & floridi facti.

Quò palàm fiat, quàm æquus est Dominus petra mea, et iniquum nihil est apud eum.

15 Vt palàm fiat æquũ esse Dominum, qui instar rupis est mihi, & ab omni iniquitate ꝗ alienissimus.

PSAL. XCIII.

DOmine rex q magnificè indutus es, amictus Domine ac fortitudine cinctus: orbem sic firmasti, ut moueri nequeat.

Iam inde ab exordio constitutum est solium tuum, ab æterno tu es.

XCIII.

1 DOminus regnandi prouinciam suscepit maiestate undiqꝫ conspicuus: induit robur Domin⁹, quo natura & à se ipso omnipotens est, quo & stabiliẽtur, qui terrã incolũt, ne amplius uacillent.

Dñs regnauit, decorem indutus est.

2 Stabile est regnum solij tui, & fuit ante cõstitutionẽ mundi, & ab ipsa constitutione usqꝫ in perpetuum ipse ille, qui semper fuisti, eris.

3 Exaltauerũt flumina Dñe, exaltauerunt flumina strepitus suos.

Ecce extollunt flumina Domine, extollunt flumina uocem suam, atollunt

flumia fluctus suos.

4 At sonitu aquarum immaniũ, nimbis aquarum uehementißimis potentior est Dñs, qui in excelso habitat.

5 Quæ tu enim testatus es, super domo tua pulchra & sancta, uera & firma permanebunt Dñe usq; inæternũ.

PSAL. XCIIII.

1 DOmine Deus uidex, Deus ultor honorificare.

Deus ultionum dñs, deus ultion.

2 Euehere ô iudex orbis, & redde su-

suos, & exaltatura magis uidebantur fluctus suos.

4 Verũ Dñs cõpescuit eos omnipotentia sua: aquis quãtũuis multis, imò & uastissimis fluctibus maris potentior est Dominus altissima quæq; possidens.

5 Quæ pollicitus es optima fide pstita sun domui tuæ, quã elegã ter exornasti sanctimonia Domine, quæ duratura est perpetuò.

XCIIII.

1 QVi potestate habes ulciscen di iniurias tu orũ Dñe, qui potesta tem inquã habes De conspicuus appare.

2 Sustollaris quæs mus in altũ, & soliu tuũ conscendas, qui i dex es uniuersæ terr & redde, quod

erbis digna.

3 Quousque impij Dñe, quousque im=pij triumphant?

4 Quousq; loquũtur, fabulantur, atq; disserũt friuola omnes flagitiosi?

5 Quousque populum tuũ cõmolunt, & hæreditatẽ tuam adfligunt?

6 Viduã & aduenã occîdent, & pupillũ trucidabunt?

7 Et dicũt, non nouit Dominus, & Deus Iacob nihil horum intelligit.

8 Accipite igitur imprudẽtes de populo,

rentur, superbis.

3 Quousq; impij Domine, quousq; impij exultabunt?

4 Sceleratus illorum animus erũpet in uerba, & loqui eos coget fastuosè, prædicabunt sese, & sua scelera iactabunt homines hi pestilentissimi & numero plurimi.

5 Populum tuũ Domine atterere conabũtur, & patrimonium tuum affligent.

6 Viduã & aduenam occident, & interficiẽt pupillos.

7 Persuadebunt sibi nõ habiturũ te horum rationem Domine, nec consideraturũ te, quum Deus sis Iacob.

8 Intelligite tandẽ, qui

& stulti tandem sapite.

9 *Num is qui aurem conseuit, nõ auditurus est? aut qui oculum finxit, non uisurus?*

10 *Num qui gentes erudit, non corripiat? quiq; homines docet scientiã?*

11 *Domino itaq; ꝑspecta sunt humana consilia, nempe quòd uana sunt.*

12 *O' felicem uirũ quem tu doces Domine, & quem lege tua formas.*

bestijs non multò estis præstantiores in populo, stolidi quando resipiscetis?

9 Qui uestris capitibus affixit aures, & facultatẽ dedit audiendi, surdus ne erit ille, nec audiet quicquã? & qui oculos uobis in fronte aptauit, expers ne esse poterit uidendi?

10 Qui docet etiã ethnicos sectari, quod rectũ est, an non supplicium sumet de uobis transgressoribus? ille inquã, qui docet hoĩes prudentiã, & ueluti insculpsit animis illoꝝ, hæc relinquet inulta?

11 Dominus nouit omnia, quæ quiuis cogitat homo, quàm uana sint & inefficacia.

12 Quare felix ille est uir, quem tu erudire, & tua doctrina imbuere

13 *Vt securus sit à periculoso tempore, dum interim lacus impio fodiatur.*

14 *Non enim repellet Dn̄s populum suum, & hæreditatē suā non deseret.*

15 *Sed ad iustitiæ normam restituet iudiciū, atque eū sectabuntur omnes, q̄ recto sunt corde.*

16 *Quis auxiliū ferat mihi aduersus malignos? aut quis consistat mecū aduersus sceleratos?*

Nisi Dn̄s auxi-

dignaberis, seruator omnium Domine.

13 Præbebit enim illi requiem ea disciplina temporibus periculosis, quoad impio fodiatur fouea, ex qua nunquàm emerget.

14 Non abijciet Dominus populum suū, neq; hæreditatē suam despiciet unquam.

15 Futurū est enim ut iustitia coniungatur cū iudicio, et iudices quod iustum est iudicent, sequanturq; illud uniuersi, qui integro sunt animo.

16 Vtinā exurgat quisquam mecum aduersus homines perditos, utinam se quisquam mecū opponat his sceleratissimis hominibus.

17 Nisi Dominus auxilio fuisset mihi, perijssem: parū enim abfuit,

liator meus esset, iampridem habitaret apud inferos anima mea.

18 *Nam si quando dicerem, lapsus est pes meus, sustentabat me bonitas tua* Domine.

19 *In multitudine cruciatuũ meorum internorum solatia tua reficiebant animam meam.*

20 *Num tibi quicquam commune est cum solio scelerati, qui adflictionem fingit prætextu legis?*

21 *Concursant aduersus animam iusti, &*

quin uita spoliatus iacuerim in sepulchro.

18 Quoties uidebatur pes meus uacillare, clementia Domini robur addebat mihi, & stabiliebat me.

19 Pro multitudine tristiũ cogitationũ mearum, quibus intra me cruciabat̃ animus meus, consolationes tuæ uicissim exhilarabant eum.

20 Nunquid commune tibi quicꝗ erit cum solio & potestate tyranni, qui struit calũniam insontibus, idꝗ suo more, & tanta calliditate, ut legitime illud facere uideatur?

21 Ipsi congregabunt satellites in perniciem iusti, hominem inno-

sanguinẽ innocentem damnant.

Refugium uerò meũ Dominus erit, & Deus meus petra fiduciæ meæ.

Et retorquebit in eos maliciã eorũ, & propter nequitiam eorum disperdet illos, disperdet illos Dominus Deus noster.

xium impietatis damnabunt.

22 Verùm Dñs erit meus ꝓtector, & Deus meus instar munitæ arcis, quæ in altissima rupe extructa est.

23 Et retorquebit in illos iniquitatẽ, qua oppresserunt alios ipsi: & quemadmodum meretur scelerata uita illorum, subuertet eos funditus, subuertet inquã eos ipse Dominus Deus noster.

PSAL. XCV.

ADeste exultemus Domino, iubilemus petræ salutis nostræ.

XCV.

1 EIa exultemus nos Dominum habere propitium, iubilemus ipsum nobis ueluti rupem factum inaccessam hostibus nostris, & autorem salutis.

2 Ante omnia hoc agamus, ut placido uul-

Veni exultemꝰ Dñ iubilem Deo.

Cõpareamus corã eo cũ gratulatiõe, &

psalmis canamus ei.

3 *Dominus enim & Deus & rex maximus est super omnes deos.*

4 *In manu illius telluris penetralia sūt, & montiū robur.*

5 *Eius est mare, ipse enim condidit illud, cōtinens, manus enim eius formauit eam.*

6 *Adeste adoremus, flectamus genua, & supplicemus corā Domino factore nostro.*

7 *Ille enī est Deus*

tu respiciat nos, psalmis iubilemus in honorem ipsius.

3 Deus enim magnus est Dn̄s, & rex magnus præ omnibus dijs.

4 In cuius potestate sunt fundamenta terræ, & cacumina montium ab ipso habent quod sunt.

5 Cuius est mare, ipse enim fecit illud, & terram iussit extare omnipotentia sua extra mare.

6 Eia uenite igitur ut unà adoremus, & supplices efficiamur, & genua flectamus ante dominum autorem uitæ & salutis nostræ.

7 Ipse enim Deus est noster, nos autem populus, q̄ pabulo ipsius uictitamus, & ueluti grex ouium curæ & omnipotentiæ illius

oster, nos autem populus pascuæ e=us, & grex manus ius, dummodo uo=i eius omni tempo e pareamus.

8 Nolite obdurare cordibus uestris si=ut in iurgio, si=ut in rebellione, n solitudine facta.

9 Vbi me excutie=ant patres uestri, bababant me, & ui=lebāt opera mea.

Quadraginta annis pertæsum est ne nationis huius, ita ut dicerē, popu=

cōmisi: hodie igitur si uoci eius auscultaueritis, & agere prudenter uolueritis.

8 Non obdurabitis cor uestrum, sicut olim tempore contentionis in deserto obmurmurauerunt contra me: & periculum fecerūt, tam ne potens essem Deus, ut libidini eorum satis facere possem.

9 Ibi enim tentauerūt patres uestri, an possem suppeditare illis, quibus opus habebāt: explorare conati sunt, quantum possem ego, quamuis uidissent opera plurima diuinitatis meæ argumenta manifestissima.

10 Quadraginta annis ueluti lis mihi fuit cum illo hominum genere, & dixi assidue, populus hic desipit manife-

lus iste toto corde errat, non eni agno scebant uias meas.

11 Per iram ergo meam iuraui super eis, q non ingressuri essent in requiem meam.

PSAL. XCVI.

Cantate Dño canticum nouum.

1 CAnite Domino carmẽ nouum, cane Domino uniuersa terra.

2 Canite Domino & collaudate nomen eius, prædicate omni tempore salutem eius.

3 Memorate apud gentes gloriam eius, apud omnes populos miracula eius.

stẽ, & aberrat turpissime: uerùm ipsis nihil eorum, quæ ego dicebam, curæ erat.

11 Quare quũ finẽ insaniendi non facerent, iuraui iratus, me non introducturum illos in locum illum quietissimum, in quẽ perducere decreueram.

XCVI.

1 CAntate Dominũ carmine nouo, cantate Dominum quotquot incolitis terram.

2 Cantate Dñm & celebrate nomẽ eius, prædicate de die in diẽ salutem, qua seruati estis beneficio ipsius.

3 Narrate exteris nationibus maiestatem

4 Quoniam ma=
nus est Dñs, &
upra omnẽ laudẽ,
rmidabilis etiam
st supra oẽs Deos.
5 Omnes enim Dij
entiũ statuæ sunt,
ominus autẽ cœ=
s condidit.

6 Gratulatio &
agnificentia apud
um sunt, potentia
r maiestas in san=
uario eius.

7 Tribuite Dño tri
us gentiũ, tribui=
Domino potẽtiã
r fortitudinem.

8 Tribuite omnipo

ipsius, uniuersis q̃ usq̃
habitant populis stupenda opera illius.

4 Magnus est em̃ Dominus, & omni laude maior: metuendus etiã illis omnibus, q̃ usquã habentur pro Dijs.

5 Omnia enim, quæ reliquæ nationes habent ꝑ Dijs, nihil sunt: Dominus autem est, qui cœlos fecit.

6 Quicquid usquã est magnificum & decorum, est in cõspectu illius: potentia & ingens gloria illius relucet in ipsis cœlis, quos sibi ꝑ habitaculo peculiarius delegit.

7 Quare tribuite Domino quotquot estis familiæ populorũ, tribuite inquam Domino maiestatem & omnipotentiam.

8 Tribuite Dño eam

tentiã nomini Domini: corripite munus, & uenite in atria eius.

9 *Adorate Dñm pompa sancta: reuereatur faciẽ eius uniuersa terra.*

10 *Euulgate in gentes, Dominus regnat: Dñs q firmauit orbẽ, ut moueri nequeat: Dñs qui per æquitatẽ iudicat populos* omnes.

maiestatẽ, quæ respondet nomini ipsius: arripite munera, & ꝓperate ad atria ipsius.

9 Prosternite uos ante Dominum, ueneraturi magnificè sanctam maiestatẽ illius: metuite ab ipso quotquot habitatis in terra.

10 Narrate exteris nationibus, Dominũ suscepisse regnandi prouinciam: quare stabilietur orbis, nec uacillabit amplius.

11 Lætabitur cœlum & exultabit terra, exiliet præ lætitia mare cum omnibus quæ in ipso sunt.

12 Exultabũt cãpi, ga

11 *Lætentur cœli, gestiat terra, reboet mare, & quicquid in eo est.*

12 *Exultet ager, & quicquid in eo est exultet omnis arbor syluarum.*

13 Ante Dominum ùm ueniet, ueniet nim ad iudicādum erram, ad iudican= um orbem cum iu- titia, & populos um ueritate.

debunt arbores uniuersæ in syluis ipsis.

13 Propter Dominum quòd aduenerit, quòd aduenerit inquā iudex futurus ipsius terræ: iudicabit em̄ orbē terræ secundum iustitiam, & populos optima fide gubernabit.

PSAL. XCVII.

1 Dominus re= gnat, gaude= t tellus, & ĩsularũ ultitudo lætetur.

2 Nubes & caligo ircũ eũ sunt, iusti= ia & æquitas sunt ilcra solij eius.

3 Ignis ante ipsum rocedit, ut inflam et circunquaq; hostes eius.

XCVII.

1 Dominus regni gubernacula suscipere dignatus est, exultet terra, gaudeant insulæ numero plurimæ.

Dn̄s regnauit, exultet.

2 Nubes & caligo circa illum in terrorē malorum: iustitia autem & æquitas firmamentum sunt throni ipsius.

3 Ignis ipsum præcedet, & flamma undique uastabit hostes illius.

4 *Fulgura eius orbẽ illustrant, pauet ac mouet terra.*

5 *Mõtes instar ceræ diffluunt à præsentia domini, à cõspectu Domini uniuersæ terræ.*

6 *Annunciant cœli iustitiã eius, & uidebunt oẽs populi maiestatem eius.*

7 *Erubescant autẽ oẽs, qui idolis seruiunt, inq; Dijs suis gloriantur, & adorent eũ omnes Dij.*

4 Lucere facient fulgura eius orbem, sensit & expauit præ fulgurum multitudine ipsa terra.

5 Montes tanq̃ cera soluti sunt, & præ metu apud se non fuerunt propter pręsentiã Dñi, præsentiam inquã Dñi uniuersæ terræ.

6 Testati sunt cœli iustitiã illius: & uiderunt uniuersi populi maiestatem illius.

7 Pudefiant quotquot colũt sculptile, qui placent sibi cultu rerum nihili: quin potius ipsi prosternite uos ante illum, quotquot estis usquam, qui pro Dijs hominum stultitia habemini.

8 Audiuit & gauisa est

8 *Hæc cum audiet, lætabitur Zion, & exultabunt filiæ Iuda propter iudicia*

tua Domine.

Quoniam tu Dñe altißimus es super omnẽ terrã, in immensum erectus es supra omnes Deos.

Qui diligitis dñm, odio habete malitiã: ille enim custodit animas seruorum suorum, & de manu impiorum liberat eos.

Per illum *lux innocẽti inseritur, & gaudium, qui integro sunt corde.*

Sion, & exultauerunt filiæ Iudæ, propter iudicia tua, q̃ impios terroribus exanimas, & pios exhilaras Domine.

9 Tu certè supra uniuersam es terrã, & potestatẽ habes in omnia infinitis modis: ob hæc miracula prælatus es alijs uniuersis Dijs.

10 Qui amatis Dominũ, odio habete malitiam: ipse est ẽm, qui animas sanctorũ suorum custodit, & à tyrannide impiorum eripiet illos.

11 Lux orta est iusto, & animo candidis lætitia.

12 Gaudete iusti uos Dominum habere propitium, & gratias agite cũ ueneratiõe sanctissimæ maiestati illius.

Lætemini iusti in Domino, & gratulemini in cõmemoratione sanctitatis eius.

PSAL. XCVIII.

1 *CAnite Domino carmẽ nouũ, quia admiranda fecit, salutari dextera sua, & brachio suo sancto.*

Cantate dño cãticũ nouũ.

2 *Notam fecit Dominus salutẽ suam, & in gentium oculis reuelauit iustitiam suam.*

3 *Memor fuit bonitatis ac ueritatis suæ erga domum Israëlis, ut omnes fines terræ uideant salutem Dei nostri.*

XCVIII.

1 CAntate Dominũ nouo carminis genere: ipse enim præbet argumẽta scribendi noua plurima, admirãda nãque sunt, quæ iam recens designauit: uictoriam enim peperit sibi sua ipsius dextera manu, & brachio sanctissimæ maiestatis suæ.

2 Sic egit Dñs cũ suis, ut notũ esset oibus uictoriam illã salutiferã esse ab illo: palàm eñ uidẽtibus ethnicis argumenta edidit iustitiæ suæ.

3 Memor factus est misericordiæ suæ, & fide in præstãdis, quæ promiserat Israëli: uiderunt quotquot habitãt usquam in ullis angulis terræ eam salutẽ, cuius autor nobis fuit ipse noster Deus.

Iubilet dn̄o uniuersa terra, plaudat, exultet ac psallat.

Psallite Dn̄o cithara, citharæ uocē psalmi iungite.

Psallite tubis & uoce buccinæ, iubilate corā rege Domino.

Reboēt mare, & quicquid in eo est, orbis cum habitatoribus suis.

Flumina plaudāt manibus, simulq; montes exultent.

Coram Domino quū ueniet ad iudi=

4 Iubilate in honorem Domini, quotquot habitatis in terra: sublata uoce canite, exultate & psallite.

5 Psallite in honorem domini cithara, sed adhibita ad citharam modulatione uocis.

6 Sonate taratātaris, & clangite tuba, iubilate, quantum potestis, propter aduētum insignis huius regis, qui Dominus est omnium.

7 Strepitum edat præ gaudio mare, & pisciū multitudo innumera, orbis totus cū his, quæ degunt in eo, exultet.

8 Flumina iunctis manibus gaudia sua testētur, unanimiter montes exultent.

9 Idq; propter Dominum, quòd ipse aduenerit prouinciam suscepturus iudicādi ter-

candum terrā, iudicabit enim orbē cōsultrice iustitia, & populos assessore æquitate.

PSAL. XCIX.

1 Dn̄s regnabit, irascant populi.

1 DOminus regnat, & populos cōturbat, insidet Cherubim, & mouet terram.

2 Dominus, qui in Zion colitur, magnus est, & sublimis super omnes populos.

3 Euehant nomen tuum magnū, formidabile, & sanctum.

4 Regia fortitudo æquitatis quoq; am

ram : iudicabit orbe rerræ secundum ius tiam, & populos cu æquitate summa.

XCIX.

1 QVia Domin aduenit reg administrat rus, contremiscent p puli : ille inquam D minus, qui sedet sup Cherubim, aduen quare reuerenter att niti fient habitato terræ.

2 Dominus in Si magnus, & pro om potente agnitus ab u uersis populis.

3 Fatebuntur nom tuū magnū esse, & n tuendum, & sancti me augustum.

4 Quamuis potens Dominus, nō tyrān

est, tu manu tenes bonum, tu quod iustũ & rectũ est, facis in Iaacob.

Exaltate Dominũ Deum nostrum, & adorate scabellum pedum eius, sanctus enim est.

Moses & Ahdaron è sacerdotum eius ordine, & Samuel ex eorũ numero, qui nomẽ eius inuocant, inuocabant ad Dominũ, & ille respondebat eis.

exercebit, sed æquitatem, cuius amãtissimus est: tu enim Dñe gubernabis omnia cũ æquitate summa: iudicium enim & iustitiã in posteris Iacob exercuisti semper.

5 Exaltate Dominum Deum nostrũ, & prosternite uos ad scabellum pedum ipsius: est enim ipse dignus eo honore, quum sit sanctissimus.

6 Moses & Aaron inter sacerdotes eius, & Samuel è numero eorũ, q inuocabãt nomen ipsius: quos semp exaudiebat, quãdo eius auxilium implorabant.

7 Ex nube, quæ formã columnæ habebat, loquebatur cum eis:

È columna nubis alloquebatur eos, seruabant enim contestationem & legem

quam dederat eis.

8 *Dñe Deus noster, tu exaudiebas eos, tu eras eis & Deus indulgens, & uindicans cõsilia eorum.*

9 *Exaltate Dñm Deum nostrũ, & adorate in monte sancto eius, sanctus enim est Dominus Deus noster.*

PSAL. C.

Iubilate Deo oĩs terra.

1 *IVbilate Domino per uniuersam terram.*

2 *Colite Dominũ lætitia, uenite in conspectum eius cum exultatione.*

paruerunt admonitionibus ipsius, & pactum inijt cum eis.

8 Domine Deus noster, tu exaudiebas eos: Deus licet potens sis, clemẽs tñ fuisti ad preces illorũ in alios, etiã eo momento, quo ulciscebaris ea, quæ aduersum te stultè commenti fuerant.

9 Extollite Dominum Deũ nostrũ, & prostrati conuertite uos uenerabundos ad cœlestem illũ montẽ, in quo maiestas illius sancta peculiariter apparet: est ẽm sanctissimus Dominus Deus noster.

C.

1 IVbilate in honorẽ Domini quotquot in terra uersamini.

2 Colite Dominũ cum lætitia: uenite in con-

Agnoſcite, quòd Dominus eſt Deus, ipſe fecit nos, & nō noſipſi, qui ſumus populus eius & oues paſcuæ ipſius.

Ingrediamini portas eius cū gratulatione, & atria eius cū celebratiōe, laudate & prædicate nomen eius.

Quoniā benignus eſt Dn̄s, ſempiterna eſt miſericordia eius, ueritas aūt eius ad omnes generationes durat.

PSAL. CI.

ſpectum ipſius cū exultatione.

3 Agnoſcite Dominum eſſe illum Deum, qui fecit nos: neque enim ipſi fecimus nos: ſed populus eius ſumus, & grex, quem ipſe paſcit aſsiduè.

4 Intrate per portas illius gratias acturi pro acceptis ab eo innumeris beneficijs, & per atria cantaturi laudes illius: laudate illum, & celebrate laudibus nomen illius.

5 Benignus eſt enim Dominus, & infinitæ miſericordiæ, & in ſeruandis promiſsis conſtantiſsimus, non uni generationi tantum, ſed omnibus.

CI.

Miſericordiã & iudicium cantabo.

1 *MIſericordiæ & æquitati tuæ canam & pſallam Domine.*

2 *Attentus ero in uiam innocẽtiæ, donec occurras mihi, ambulabo cũ integritate cordis mei intra domũ meam.*

3 *Non proponam mihi ipſi calumnioſum conſilium: ſcelus præuaricationis ſic odio habeã, ut non temere adhæreſcat mihi.*

4 *Mens nequitioſi abhorreat à me,*

1 MIſericordia[...] & æquitate[...] carminibus c[...]lebrabo: maximè au[...]te Dominũ uirtutis o[...] largitorẽ pſalmis effe[...]ram quantũ potero.

2 Ego quidem pro ui[...]ribus operam dabo, u[...] familiam honeſtè inſti[...]tuã, & integritatis mo[...]rum ſtudioſus ero, ſe[...] conatus mei irriti fiẽ[...] niſi tu adiuueris, quo[...] quando fiet tandem? [...]te enim adiutus con[...]ſtanter uerſabor, pr[...] puritate cordis mei, i[...] adminiſtratiõe domu[...] meæ.

3 Nunquàm mihi imi[...]tandam propoſui rem ullam iniquã: homin[...] ſuperbum ſemper odi[...] habui, nec unquam fa[...]miliaris fiet mihi.

4 Qui animũ ſuum ſtu[...]dio deprauat, is procu[...]

hoc ſolum ignorẽ, quod malum eſt.

Qui clàm detra= hit proximo ſuo, eũ opprimam, faſtuo= ſum & arrogantẽ ferre non poßim. 5

Oculus meus in hoc mundo ad ueri ſtudioſos intẽtus ſit, ut mecũ uerſentur: & qui in uia inno= centiæ ambulat, mi= niſtret mihi. 6

Non habitet do= mi meæ, qui dolum facit: mendacioſus non moretur in conſpectu meo. 7

Tempeſtiuè eliminem omnes ſcele= 8

recedere cogetur à me; uirum ſceleratum inter notos & amicos habiturus non ſum.

Qui loquitur clanculum in perniciem ſocij nihil mali ſuſpicantis, illum ſubuertã funditus: elatũ oculis & animo arroganti ferre nequaquam potero.

Oculi mei obſeruant illos, qui bona fide uerſantur in terra, ut illos adiungam mihi, & ſedeant iuxta me: qui integræ fuerit uitæ, ille miniſtrabit mihi.

Non ferã, ut habitet quiſquã in ędibus meis fraudulẽtus, neq; is, qui mendacijs aſſueuit, durabit apud me.

Summo mane ſubuertã impios exleges.

ſtos è terra, ut exscindantur de ciuitate Domini omnes flagitioſi.

qui plurimi uerſantu in terra, ut extermi nentur è ciuitate Do mini uniuerſi ſceleru patratores.

PSAL. CII.

1 Domine exaudi orationẽ meam.

1 DOmine exaudi orationem meã, & clamor meus ad te perueniat.

2 Ne celes me uultum tuũ, cùm mihi anguſtia imminet, ſed præbe mihi aurem tuam, cùm inuoco, & feſtina, ut mihi opem feras.

3 Euaneſcũt enim ſicut fumus dies mei, & oſſa mea conſumuntur ſicut torris ab igne.

CII.

1 DOmine au precationẽ m am: & clam meus admittatur uſ ad te.

2 Ne abſcõdas facie tuã à me hoc maxim tẽpore, quo calamit premit me: præbe que ſo aures tuas mihi, cù clamauero, & uot meis citò reſponde.

3 Conſumpti enir ſunt, ueluti fumus cit euaneſcens dies uit meæ, & oſſa mea tan quam focus, aſsidu ardore exſiccata ſunt

Resectum & derefactum est cor meum tanquam fœnum, quoniam & cibum capere meū oblitus sum.

Præ uoce gemituum meorū ægrè adhærescūt ossa mea carni meæ.

Similis sum pelicano in solitudine, factus sum sicut noctua in parietinis excisis.

Peruigilo, & par sum passerculo, qui uiduus in tecto sedet.

Iugiter adficiunt me cōtumelijs inimici mei, & qui me ludibrio habent in caput

4 Simile fœno, quod amputatum ardore solis exsiccatur, est cor meum: & oblitus sum præ nimia calamitate sumere cibum mihi.

5 Præ clamoso gemitu factum est, ut uix hæreat ossibus pellis mea.

6 Similis factus sum pelicano, qui in auijs & desertis habitat locis, & nycticoraci consortia reliquarū auium fugienti.

7 Præ solicitudine somnū non indulsi oculis meis, & similis mihi esse uidebar passeri mœsto, qui solus in foramine desidet sub tecto.

8 Incessanter per totū diem contumelia afficiunt me inimici mei:

meum coniurant.

9 *Sed & cinerem cum pane comedo, & tempero poculũ meum fletu.*

10 *Id autem propter indignationẽ & iram tuam, sustulisti enim & abiecisti me.*

11 *Dies mei similes sunt umbræ serotinæ, ipse uerò tanquam fœnũ exarui.*

12 *Tu autem Domine in perpetuum duras, & mentio tua per omnes generationes.*

& qui insultant mi in perniciem meam iurauerunt.

9 Quare cibus meus sapuit magis mihi, si cinerem comedissen & potui meo lachr mas admiscui non ter perans me à fletu.

10 Propterea quòd ir tum te sciebam mi & grauiter offensu uideris extulisse me altum, ut grauius co ruere faceres me.

11 Dies mei similes su umbræ, quæ asidu fit maior, & tenebr propinquior: ego eni non aliter quàm fo num breuissimè exar scam.

12 Verùm tu Domi perpetuò ueluti sec rus, & nihil immutat permanebis, nec men ria tui ulla unquam neratione abolebitu

Tu igitur exur- gas, & miserearis Zion, tempestiuum enim est, ut eius mi- sererearis, nam defini tus terminus adest.

Quoniam serui tui depereunt la- pides eius, & pul- ueris eius miseret ipsos.

Vt gentes time- ant nomen tuum Domine, & omnes reges orbis maie- statem tuam.

13 Tu tandẽ, certò scio, exurges, ut miserearis Sion, & tempus illud redemptionis appetere uidetur iam nunc.

14 Profectò serui tui iã pridem desiderio tenẽ tur uidendorum lapi- dum eius: & quantum- uis misera sit facies, piè tamen erga rudera eius affecti succurrere cu- piunt.

15 Tum timebunt gen tes nomẽ Domini, quæ nunc insultant nobis: & quotquot sunt reges in tota terra, uenerabũtur maiestatem illius.

16 Vbi reędificauerit Dominus Sion, con- spicuus apparebit ma- iestate sua.

17 Cõuertit se ad preca

Cùm scilicet seruabis Zion Domine, cùm adpares cum potestate tua.

Cùm aduertis ad orationem desti-

tuti, & nõ contemnis preces eius.

18 *Mãdabitur enim istud posteris, ut futurus populus collaudet Dominum.*

19 *Quòd de sublimi sanctuario suo prospexerit, quòd è coelo in terram inspexerit.*

20 *Ad audiendum gemitum uincti, ad absoluendum neci addictos.*

21 *Quò in Zion prædicetur nomen Domini, & gloria eius Hierosolymis.*

22 *In frequenti populorũ cœtu, cũ reg*

tionem propter cau iustissimas dolẽtis: ne enim fieri poterit, ut cõ temnat preces eoru, qui se conuertunt animo ad illum.

18 Scribatur hoc ꝓp posteros, ut populu nascetur, laudet ser torem Dominum.

19 Dignatus est enim spicere nos è somm co, Dñs è cœlis in i usq; terram prospe

20 Vt audiat gemit eius, qui uinctus det tur: ut liberet à uin lis eos, qui morti f rant destinati.

21 Vt habeant occas nem commemorãdi Sion nomen Domi & laudes illius in H rusalem.

22 Quod fiet, quũ si collecti fuerint pop

istîc conuenient ad colendum Dominũ.

Quanq̃ in ipso itinere adflixit robur meum, & præcidit dies meos.

Orantis etiam, ô Deus meus, ne tollas me in medio cursu ætatis meæ, anni enim tui sempiterni sunt.

Tu fundasti olim terram, & cœli opus manuum tuarũ sunt.

Ipsa peribunt, tu

& facti concordes, & unanimiter regna cultum Domini receperint.

23 Interim non cessauit atterere, quocunq; me uerterem, uires meas, & abbreuiare dies meos.

24 Quare dicã, mi Deus ne me hinc sustuleris di midio dierum meorũ, quum paucissimi sint, & anni tui nunquàm ulla generatione finem sint habituri.

25 Tu eras priusq; terræ fundamẽta iacerentur, & cœli ipsi opus sunt manuum tuarum.

26 Ipsi interibũt, tu uerò stabilis persistes, & alia omnia, quẽadmodum uestis, atterentur, & ueluti pallium mu-

uerò cõstabis, & omnia uelut uestimentũ ueterascent: tu mutabis eos tanquã uestem

atq; mutabuntur.

27 Tu autem idem eris, & anni tui nõ inuenient finem.

28 Filij seruorũ tuorum, & semen eorũ cohabitabunt, & cõsistent tecum.

PSAL. CIII.

1 COllauda Dominũ anime mi, et omnia cordis mei penetralia nomen eius sanctum.

Benedic aĩa mea Dño, & oĩa quæ intra me sunt.

2 Mi anime Dñm collauda, & ne excidant tibi uniuersa beneficia eius.

3 Qui ueniam dat

tabis ea, & tuo imperio cedere cogentur.

27 Tu uerò ipsissimus ille es, qui semp fuisti, & anni tui sine carebunt.

28 Filij seruorum tuorũ securè habitabunt, & illorum filiorũ filij fauore tuo in officio continebuntur.

CIII.

1 GRatias age anima mea Domino: & quicquid est uiriũ intra me, nunquã cesset laudare sanctissimum nomen eius.

2 Gratias age anima mea Domino, nec sinas unquam excidere memoriæ tuæ illa tam uaria, quæ in te contulit beneficia.

3 Gratias inquam age ei, qui remittit omnem iniquitatem tuã, quantumuis uaria sit, &

mnibus delictis tu s, & restituit uni= ersas imbecillitates uas.

4 *Qui uindicat ab iteritu uitam tuam, ornat te benigni= er & humaniter.*

5 *Qui bonis deside um tuũ satiat, & oridam seruat ue= t aquilæ iuuentu= m tuam.*

6 *Ius reddit ac uin cat Dominus om= s, qui patiuntur iuriam.*

sanat omnem ægritudi nem tuam.

4 Qui redimit ab interitu, cui destinata fuerat, uitam tuam: qui coronat te, & ueluti regẽ facit benignitatis in te, & pietatis officijs.

5 Qui quantum boni os tuum appetere potest, abunde suppeditat tibi, cuius beneficio quemadmodum aquila, quæ rostrum ob uetustatem nimis aduncũ abijcit, & iuuentam recipit, tu quoq; ob peccatum squallida, & senescens florem iuuentutis recipies.

6 Iusta sunt quæcunq; facit Dominus, nec sine summo iudicio premi ad tempus sinet iustos plurimos: nouit enim se eiusmodi mala bonis alijs longe melioribus, uam mala illa erant, compensare.

7 *Moſi oſtēdit uiā ſuā, & filijs Iſraël conſilia ſua.*

8 *Humanus & placidus eſt Dñs, cūctāter iraſcitur, at impendiò indulget.*

9 *Non iurgatur in perpetuum, neq; in perpetuū ſuccenſet.*

10 *Non facit nobis iuxta peccata noſtra, & iuxta ſcelera noſtra non retribuit nobis.*

11 *Nam iuxta ſublimitatem cœlorū ad terram, auguſta eſt bonitas eius er=*

7 Ipſe docuit Moſe
præcepta uiuēdi rect
& Iſraëlitis cōſilia ſu
concredidit.

8 Benignus & miſer
cors eſt Dominus & a
ira quàm alieniſsimu
ad beneficentiam ue
ſuprà quàm dici pot
propenſus.

9 Quamuis inimicit
inter nos & illum ſi
non tamen futuræ ſi
perpetuæ: neq; mem
ria retinebit perpe
iniurias, quibus ill
affecimus.

10 Nec eñ afflixit n
unquam pro magn
dine peccatorum n
ſtrorū, neq; pro ſc
rum noſtrorum mu
tudiue pœnas unqu
ſumpſit de nobis.

11 Quamuis enim
xima ſit cœli à terr
ſtātia, maior tamen
multo benignitas

ga cultores ſuos.

Remouet à nobis rimina noſtra: q̃ remotus eſt ortus b occaſu.

Quàm mitis eſt parens in liberos, um mitis eſt Domi= us erga cultores uos.

Ipſe enim nouit icturam noſtram, memor quòd è pul= ere ſumus.

Quòd mortalium etas tanquam fœnũ ſt, quòd inſtar flo= um agri floret.

in illos, qui eum reuerentur, etiam ſi peccent in eum ſubinde.

11 Longius quàm abeſt Oriens ab Occidente, amouit à nobis ſcelera noſtra.

13 Sicut pater obliuiſci non poteſt affectus paterni, ſed miſeret illum filij etiam dum flagellat ipſum: ita Dominus nunquàm deſinet eſſe miſericors in eos, qui reuerentur illum.

14 Ipſe enim nouit ſtulta deſideria noſtra: & in memoria habet, ꝙ puluis ſimus omẽs nos.

15 Homuncio miſerabilis fœno in uita ſua ſimilis eſt, & non aliter, quàm floſculus aliquis ad tempus florebit.

16 Qui ubi uento aliquãto durıore attactus

Protinus ut uentus auſterior in eum

inuexerit, nullus est, neq; amplius in loco suo inuenitur.

17 *Sed bonitas Domini ab æterno in æternũ seruat cultores suos, & filijs filiorum ipsorum iustitia sua adest.*

18 *Dummodo custodiunt fœdus eius, & mandatorum eius memores sunt, ut faciant ea.*

19 *Dominus in cœlo firmauit solium suum, & imperio suo uniuersa regit.*

20 *Collaudate Do=*

fuerit, emarcescet, &
auelletur à loco suo
nec locus ille magis
gnoscet ipsum poste
quàm si nunquàm flo
ruisset ibi.

17 Benignitas autẽ Do
mini ab æterno fui
& in æternum durab
erga eos, qui reuerer
ter colunt illum, & i
stitiam eius experien
non solũ ipsi qui col
illum, sed filij ipsoru
& filiorum filij.

18 Comitabitur eos i
stitia Domini, ut seru
pactũ initum cũ ips
& sic memores si
mandatorum ipsius,
opere compleant illa.

19 Dominus in cœl
firmauit soliũ suum,
potestas eius regia a
omnia se extendit.

20 Quare cum grati
rum actione laudare i
lũ angeli ipsius, quo

[…]minum angeli eius, [q]ui uirtute polletis, [u]t impleatis iussus [e]ius, qui parêtis uo[c]i uerbi illius.

Collaudate Do= [m]inũ uniuersi exer[c]itus eius, ministri [e]ius, & qui facitis [p]lacita illius.

Collaudent Do= [m]inũ cuncta opera [e]ius, in omni loco [i]mperij illius. Col[l]auda Dñm aĩe mi.

PSAL. CIIII.

Collauda Dñm aĩe mi, Dñe Deus meus inenarrabiles sunt cũ magnitudo tua, tũ laus & decor,

quot militatis sub ipso, qui præditi uiribus exequimini mandata ipsius, & cogitis cuncta obedire uoci, et imperio ipsius.

21 Cum gratiarum actione laudate illum, quotquot militatis sub illo satellites illius, qui exequimini quæcunq; fieri uult ille.

22 Laudate Dominum uniuersa opera ipsius, quæcunq; usquam estis ullo loco: omnia enim subiecta sunt imperio illius: lauda & tu anima mea Dominum.

CIIII.

1 LAuda anima mea Dñm, Dñe mi Deus, magnus factus es supra modum: & tanquã maie-

Benedic aĩa mea dño, dñe Deus.

quibus amictus es.

2 Amictus es luce tanquam indumento. Tu explicas cœlos instar cortinæ.

3 Tu cõtabulas in aquis fornices tuos, nubes in currũ tuum aptas, & alis uentorũ aurigaris.

4 Tu facis uentos nuncios tuos, & flammas ignis clientes tuos.

5 Tu iecisti terræ fundamenta super bases eius, ut in perpetuũ & si quid ultrà est, non moueatur.

6 Tu lates in abysso tanq̃ in ueste, su-

state & gloria indutu exornatus es undiq;.

2 Induit lumen tan quam uestimentũ, ex tendit cœlum tanquan tentorium.

3 Qui tegit aquis su premas partes illius, utitur nubibus ꝑ ue hiculo, uolat uelociu quàm si alas habere ex uento.

4 Cuius iussu nunc huc nunc illuc flant uenti & tanquã ministri ob sequũtur Domino suo nec aliter quàm mini stri quocunque ille uo luerit, pergunt ignit fulgura.

5 Fundauit super ba ses suas terram, quar non mouebitur loco unquã ullo tempore.

6 Profundissimis aqui

ora montes cùm a=
ſcendunt aquæ.

Ab increpatione
tua fugiunt, à uoce
tonitrui tui præci=
pites feruntur.

Tum ſurgunt
montes, deſcendunt
ualles ad locum
ſtum, quem firma=
ti eis.

Terminũ conſti=
tuiſti aquis, ut non
tranſgrediãtur, ne=
que redeant ad ope
riendum terram.

Tu promanas
fontes in uallibus,
qui inter medios montes incedunt.

ueluti ueſtimento co-
operuit eã: ſupra mon-
tes, ſi iuſſerit ille, ſta-
bunt aquæ.

7 Si increpaueris eas,
ſentient iram tuã, & fu-
gient quocunqꝫ uolue-
ris, & attonitæ propter
uocẽ, quæ tonitru ſi-
milis eſt, feſtinabunt.

8 In altum extollent
ſeſe montes, & ſubſi-
dent ualles: unũquod-
que eo ſe continebit lo
co, quem tu deſignaue-
ris illi.

9 Terminum ſtatuiſti
aquis, quẽ non trãſgre-
dient, nec unquã ſine
iuſſu tuo tentabunt co-
operire terram.

10 Qui deducit fon-
tes in fluuios, qui de-
inde inter altiſsimos
montes defluent rapi-
diſsimè.

11 *Vt potentur omnes bestiæ tuæ quæ in agro sunt, ut onagri frangant sitim suam.*

12 *Supra montes autē uolucres cœli habitent, ac de medio frondium dent uocem.*

13 *Tu irrigas montes è supernis tuis, opera tua tellus annona impletur.*

14 *Germinas fœnū iumentis, & olera ut homini seruiant.*

15 *Producis è terra quum panē, ut uires hominis reficiat: tum*

11 Potabunt ex eis omnis generis animalia quæ in agris degūt, sedabunt onagri sitim suam ex illis.

12 Supra fluuios ipsos, aues quæ in aëre uolitant, nidulabuntur, ex medijs arborum ramis cantillabunt.

13 Humectat montes ex nubibus, quas in aëre uelut editissimo loco suspēdit: ex abundantia frugū, quæ opera tua prouenièt, saturabuntur, quæcunque degunt in terra.

14 Prouenire facit sua sponte fœnum in usum brutorꝝ animantiū, & ad culturā hominis, reliquam segetē, ut accipiat cibum sibi, quem terra produxit.

15 Prouenire facit & uinum, quod exhilaret

uinũ quoq; , ut humanum cor lætificet: tum oleum, ut uultus exporrigat.

Te Domino arbores saginantur, & Cedri Libani, quas plantauisti.

Vt uolucres istic nidulentur, ciconiæ domicilium abies præbeat.

Vt montes editi damis, petræ uerò sĩt asylũ cuniculis.

Lunã fecisti ad constitutũ suũ, sol nouit occasum suũ.

Fecisti & tene=

cor hominis uarijs miserijs obnoxij: oleum præterea, quò hilarior reddatur uultus illius, & panem, qui cor hominis confirmet.

16 Humoris summa copia suppeditabitur arboribus maximis: & cedris quæ proueniũt in Libano tam altè, ut ipse uideri posśit plantasse illas.

17 In quibus nidulant passeres, ciconia nidũ suũ ponit in abiete.

18 Montibus excelsis gaudẽt cerui: ad rupes confugiunt erinacij.

19 Fecit lunã certis modis, & temporibus mutabilẽ: sol nouit tempus occasus sui, absq; tali, qua luna mutatur, uariatione.

20 Post solis occasum induces tu Dñe tenebras, & sequet̃ nox, in

bras, è quibus nox est, in qua prorepunt omnes bestiæ nemorum.

21 *Leunculi quoq; rugientes ad prædam, ut quærant cibũ à* Deo *sibi destinatum.*

22 *At orto sole, sese proripiũt, & in cubilia sua recubant.*

23 *Tum uerò prodit homo ad opus suũ, & ad agriculturam suam usq; ad uesperam.*

ea proferent sese animalia, quæ per diẽ in syluis hominum causa latuerant.

21 Catuli leonum rugientes ad prædã sese tum accingẽt, ut impetrent ab omnipotenti Deo cibũ, quo indiget natura illorum.

22 Iterum exorietur sol, & rursum recipient se turmatim in antra sua, ut cubent per diem.

23 Cubãtibus illis, homines qui per noctem quieuerant, egrediẽtur ad perficienda opera sua, & ad culturam agrorum suorum usque ad uesperam.

24 Quàm eleganti sunt uarietate distincta opera tua Domine, nihil

24 *Quanta sunt opera tua Domine, quæ tu omnia sapienter fecisti: plena est*

terra rebus tuis.

5 *Aequè pelagus magnũ & spatiosum quaq; uersum, in quo reptilia numero carentia: belluæ quoq; & mediocres & inusitatæ magnitudinis.*

6 *Vbi & naues transeunt, & leuiathan ille, quem in hoc finxisti, ut in eo ludat.*

7 *Cuncta ista ad te suspiciũt, ut des illis cibum suum in tempore suo.*

non summa sapientia cõdidisti, plena est terra uarijs possesionibus tuis.

25 Et hoc ingens mare, cuius littora tanto à se mutuo distant spatio, innumerabilem habet piscium & aliorũ, quæ degunt in eo, multitudinem.

26 Per ipsum trãseunt naues, & ipsi ceto eas uires tribuisti, ut ridere audeat, & contemnere reliqua, quæ degunt in mari omnia.

27 Hæc omnia expectant te, ut tu des illis cibum naturæ cuiusque illorum conuenietem, idq; tempore opportuno.

28 Vbi tu illis suppeditaueris, colligent: ubi manum tuam aperueris, ad saturitatẽ

8 *Dante te illis, capiunt: adperiente te*

manũ tuam, bonis saturantur.

29 *Te uerò uultum tuũ abscõdente, turbantur: te spiritum eorũ tollente, exanimãtur, & in puluerẽ suũ redeunt.*

30 *Et contrà, quum spiritum tuum mittis, recreantur, & renouas faciem terræ.*

31 *Regnet diuina maiestas in perpetuum, & lætetur Dñs in opibus suis.*

32 *A cuius aspectu terra contremiscit:*

usque implebuntur cibo pro natura uniuscuiusque optimo.

29 Si uerò iratus auerteris faciem tuam ab eis, continuò turbabuntur: & si spiraculo illo uitæ, quod insufflasti, spoliaueris ea, interibunt, & in terrã, unde sumpta fuerant, resoluentur.

30 Iterum insufflabis spiritum tuum in eandem terram, & creabuntur alia in locum illorum, quæ interierunt, & innouabis superficiem terræ.

31 Durabit autẽ maiestas Domini perpetuò, oblectabit se Dominus hac operum suorũ uarietate.

32 Illius maiestas erit perpetua, qui ubi terrã ipsam uel semel aspexerit, continuò contre-

quum montes attin git, fumant.

Cantabo Domi= no quoad uiuã, & quoad fuero, Deo meo psallam.

Iucunda sit co= ram ipso oratio mea, ego enim in Domino lætor.

Cõsumantur pec catores è terra, & impij non sint ul= tra: tu uerò anime mi collauda Domi= num. אללו יה

miscet: & si uel leuiter montes attigerit, præ metu fumabunt.

33 Quare Dominũ cantabo per omnẽ uitam meam, psalmis celebrabo Deum, quoad uixero.

34 Grata sit illi cantio mea, ut gaudere liceat mihi, quòd habeam ꝓpitium Dominum.

35 Extirpabuntur scelerati ex ipsa terra, & impij, quoad nullus sit reliquus: tu uerò lauda Dominũ ô anima mea. Halleluia.

CV.

1 Celebrate Dominum, inuocate nomẽ illius, facite sciant exteræ nationes admirãda stratage

Confitemini domino, & inuocate nomen.

PSALMVS CV.

Gratias agite Dño: celebrate no= men eius, & in populis consilia

illius prædicate.

2 Canite illi, psallite illi, disserite sup egregiè gestis eius.

3 Collaudate sanctum nomen eius: lætetur cor quærentium Dominũ.

4 Quærite Dñm, & ne cessetis: quærite uultũ eius sine intermißione.

5 Mementote ingentium factorum eius, miraculorum quæ fecit, & iudiciorũ quæ ore suo pronunciauit.

6 O semẽ Abrahã

mata illius.

2 Cantate illum uoce, psallite in honorem illius musicis instrumentis, enarrate hæc tam uaria & admiratione digna opera illius.

3 Gratulamini uobis propter augustissimũ illud nomen Domini: cuius tã insigniter numen experti estis: gaudeant corda sanctorum Domini, qui placere student illi.

4 Quærite Dominum & robur impetrate ab illo: studete comparare uobis fauorem illius assiduè.

5 In memoria habete, q̃ mirabiliũ operum autor fuerit, & quàm stupenda designauerit, quamq; æqua sint omnia, quæ locutus est ore suo unquam.

6 Posteri Abraha

ſerui eius, ô filij Ia=
icob electi eius.
7 Ille eſt Dñs Deus
noſter, cuius exem=
pla per uniuerſum
rbem nota ſunt.
Memor eſt in per=
petuũ fœderis ſui,
t promißionis, quã
unciauit ad infini=
as generationes.
Fœderis quod pe=
igit cũ Abraham,
r iuriſiurãdi cum
ſaac.
Quod lege cõſti
it cum Iaacob,
cum Iſraële fœdere ſempiterno.
Dicens: Tibi dabo terram Chanaam,

cultores illius, filij Ia-
cob electi ſunt ab illo.

7 Ille eſt Dñs Deus no-
ſter, qui iudicandi pote
ſtatẽ habet per uniuer-
ſam terram.

8 Meminit pacti ſui,
nec obliuiſcet eius un-
quam: quicquid enim
promiſit, cõſtantiſsime
ſeruabit: etiam ſi mille
ſibi mutuò generatio-
nes ſuccedant.

9 Memor erit eius fœ-
deris, quod percuſſit cũ
Abraham, & iuramen-
ti, quo ipſe ſe aſtrinxit
Iſaac.

10 Et quia firmũ id eſſe
uoluit, certa ueluti le-
ge obligauit ſe Iacob,
& Iſraëli perpetuo fœ-
dere aſtrinxit ſe,

11 Tibi, inquiẽs, dabo
terram Canaam, ut eã

ut sit sors hæreditatis uestræ.

12 Quum essent numero pauci, & aduenæ in ea.

13 Quum proficiscerentur ex gente in gentem, de regno uno ad populum alterum.

14 Nō permittebat eis quēquam nocere, sed corripiebat ꝓpter ipsos reges.

15 Nolite, inquiens, attrectare christos meos, & prophetis meis nolite quicquam mali facere.

16 Deinde, cùm famem in orbem accer

possideas ueluti hæreditario iure, & tanquã patrimonij tui portionem.

12 Quamuis numero essent paucissimi, imò propemodum nulli, & in terra illa peregrini.

13 Et proficiscerentur peregrinorum more ex una natione in aliam, ex uno regno ad populum alterius regni, morum ab altero longe diuersorum.

14 Nunq; tamen permisit, ut quisquam hominum uim faceret illis: quin potius corripuit illoꝶ causa reges.

15 Ne attigeritis inquiens christos meos: & in prophetas meos uidete ne sitis iniurij.

16 Et quum aduocasse

*siuisset, & confre-
gisset panis uniuer-
sam uim.*

*Mittebat ante
eos hominem, qui
in seruum erat ue-
nundatus, Iosephū.*

*Cuius pedes pedi
is adfligebant, fer-
rum penetrabat mē
em eius.*

*Consilio Domini
probabatur, usque
um tempus, quod
lle constituerat, ue
iret.*

*Tum mittebat
ex, & solui iube-
at eum: princeps*

famē in terram illam, in qua peregrinabant, & omne illud, quod ad panē conficiendum conducere solet, perdidisset.

17 Tum præmisit ante eos uirū, seruituti mancipatus fuit Ioseph, & uenditus ab eisdem illis, in quorū gratiam à Dño præmittebatur.

18 Constrinxerūt compede pedem eius, ferro afflicta fuit uita illius.

19 Vsque ad tempus, quo id euenit, quod decretū illi à Deo fuerat, sermo uidelicet ille, quem suggesit illi Dominus, qui & liberauit illum, & à squallore carceris purgatū reddidit illum.

20 Misit rex, & solui iussit illum: is qui imperium habebat in populos plurimos, rationem

populorum liberari mandabat eum.

21 Dominū cōstituebat eū domus suæ, & herum omnium rerum suarum.

22 Vt erudiret principes eius pro suo magisterio, & senatores eius prudētia imbueret.

23 Tandē & Israël in Ægyptum uenit, & Iaacob aduena fuit in terra Ham.

24 Et sobolescere faciebat populum suum: adeò, ut iam superior fieret aduersarijs suis.

habuit illius, qui in carcerem cōiectus fuerat & liberari iussit eū, solutis, quibus detinebatur, uinculis ferreis.

21 Statuit illū Dominū regiæ domus suæ, & imperium dedit illi in omnia, quæ posside-bat ipse.

22 Liberū fecit illi etiā principes regni cōijcere in uincula, & multo seniores sapiētiā discere uoluit ab illo, & cedere in omnibus illi.

23 Et ingressus est i Aegyptum Israël, & Iacob peregrinus fuit in terra Cham.

24 Et auxit ibi Dñs populum suum uehementer, multitudine & uiribus fortiorem fecit ijs qui seruitute premebant illum.

Mutato deĩde cor le Aegyptij odio persequebãtur po= pulũ eius: & seruis ius insidiabantur.

Mittebat ergo Mosen seruũ suum, & Aharonem ele- tum suum.

Potestatẽ signo= um suorum dabat is, ac miraculorum i terra Ham per= ciendorum.

Mittebat tene= ras, & atra nocte implebat omnia, non nim detrectabant iussum eius.

Vertebat aquas eorum in sanguinem, r pisces eorum occidebat.

25 Immutauit animos illorum, ut odio prosequerentur populum suum, & dolos meditarentur aduersus seruos suos.

26 Quare misit Mosen seruum suum, Aaron ipsum, quem elegit.

27 Hi ediderunt inter illos, præscriptis ab ipso uerbis, signa, quæ iusserat ipse, & portẽta in terra Cham.

28 Immisit tenebras, & caligine inuoluit omnia: bona em̃ fide executi sunt absq; ulla rebellione, quicquid ab ipso Deo iniunctum fuerat illis.

29 Mutauit aquas eorũ

30 Scaturiebat tellus eorum ranas, imò regum quoq; penetralia.

31 Iubebat, & prodibant omnis generis muscæ, & cynomyiæ in cunctis finibus eorum.

32 Dabat eis pro imbre grandinem, & ignis flammas in terram ipsorum.

33 Quibus percutiebat uites & ficus eorum, & arbores per fines eorum corrumpebat.

34 Iubebat, & aderant locustæ ac bruc supra numerum.

in sanguinem, & occidit pisces illorum.

30 Produxit terra illorum ranas, in ipsis penetralibus regũ illorũ.

31 Iussit, & subitò prodijt omnis generis maxima muscarũ copia: & cyniphes extiterun de improuiso in uniuersis terminis regn illorum.

32 Immisit illis pro pl uia grandinem, ignei flamma undiq; coru scantem in terram illo rum.

33 Et percussit uinea & ficum illorum, & c fregit quicquid fuit quam arborum in fir bus illorum.

34 Iussit, & contin extitit locustarũ ma

Et exedebant omne, quod uiresceret in terra ipsorum, omnẽ fructum telluris ipsorum.

Percutiebat & omne primogenitũ in terra ipsorũ, & prima quæq; de rebus eorum.

Deinde educebat os cum argẽto & auro, nec erat in cunctis tribubus eorum languidus.

Lætabatur Aegyptus de profectione eorũ: inciderat enim pauor ipsorũ in eos.

Hîc extendebat Dñs nubẽ, ut esset ope-

ma copia, & bruchorũ innumerabilis multitudo.

35 Hæc uastauerũt quicquid uirebat usquam in terris illorum, & uorauerunt fructũ omnẽ, quem terra producere cœperat illis.

36 Percussit præterea omne primogenitum in terris illorum, præcipua omniũ laborum, propter quæ in agris colendis sudauerant.

37 Verùm eduxit illinc suos onustos argẽto & auro, nec erat in tribubus illorum quisquam infirmus.

38 Gaudebat Aegyptus in abitu illorũ, ꝓpterea quòd uehemẽter metuebat sibi ab illis.

39 Expandit nubẽ quæ

rimentũ, & ignem, qui noctu luceret.

40 *Quum peterent, ingruebant coturnices, & pane cœlitus demisso saturabat eos.*

41 *Adperiebat petrã, & profluebant aquæ, ut iã in arido loco inueherent flumina.*

42 Hæc autem omnia ista causa, *quòd memor esset sacrosanctæ promißiõis suæ quam Abraham seruo suo fecerat.*

43 *Eduxit ergo populum suum cum lætitia: & electos suos cum exultation*

esset illis instar umbraculi per diem: & ignẽ incẽdit, qui lumine suo pelleret tenebras per noctem.

40 Postulauerũt, & induxit coturnicum maximã uim, & pane, cõtra naturã in aëre nato, ad saturitatem usq; impleuit illos.

41 Aperuit arẽtem petrã, & maxima copia effluxerũt aquæ, & labebantur instar fluminum per loca arentia.

42 Memor enim fui eius, quod promisera per sanctitatem suan Abrahæ seruo suo.

43 Quare eduxit po pulum suum cum gau dio, & cum exultatio

Et tradidit eis prouincias gentiũ, & quæ populi labore suo coluißent, possederunt.

Vt seruarẽt iusta eius, & legem ipsius custodirent.

הללו יה

PSAL. CVI.

GRatias agite Dño, quoniã in perpetuum benignus & mitis est.

Quis dignè disserat de fortibus factis eius, & prædicet oẽm laudẽ eius?

O' beatos qui ser

ne electos suos.

44 Et dedit illis terram gẽtium, & labores populorum ipsi possederunt.

45 Nec aliud pro omibus his ab illis requirebat, quàm ut parẽrent statutis ipsius, & legem ab ipso latam non uiolarent. Halleluia.

CVI.

Confite mini dñ qm bon

1 CElebrate Dominum, quia benignus est, nec ullo tempore finẽ capiet misericordia illius.

2 Quis eloqui poterit potentias Domini, aut cõmemorare aliis, quàm uerè sit omnimoda laude dignissimus?

3 Felices sunt illi, qui seruant æquitatem à Deo præscriptam: &

uata æquitate, quod iustum est faciunt omni tempore.

4 *Memento nostri Domine per gratiã, qua prosequeris populum tuum, & uisita nos cũ salute tua.*

5 *Vt bonitatem tuam uideant electi tui, ut gentes tuæ lætentur, & plaudat populus tuus ille peculiaris.*

6 *Deliquimus cum patribus nostris, peccauimus ac scelerate egimus.*

7 *Patres nostri mox in Aegypto non*

quisquis ex eo præsc pto iustitiæ facit, qu facit omni tempore.

4 Recordare queso m Domine cum eo fauo re, quo prosequi sole populum tuum: inuis me, & diuinæ saluti tuæ participẽ fac me.

5 Vt uideam & frui liceat bono, quo hi fruu tur, quos elegisti tibi ut gaudeam quomod gẽtes, quæ charæ sun tibi, gaudere solent: u oblectẽ me unà cũ populo, quem tibi uelut hæreditario iure conquisiuisti.

6 Peccauimus & nos omnes, & patres nostri, multa inique gessimus, nec ab ipsa impietate abstinuimus.

7 Patres nostri in Ae-

ponderabāt mirifica gesta tua, nō reputabāt in aīo magnitudinem bonitatis tuæ, sed rebellabāt ad mare rubrū.

gypto non prudenter expenderunt illa stupēda, quæ pro illis designaueras ipse: non diu memores fuerunt omnimodæ, quam toties experti fuerant, clemētiæ tuæ, sed rebellauerūt potius iuxta mare, & in ipso mari rubro.

Dominus autem saluabat eos propter nomen suum, ut cōmendaret fortitudinem suam.

8 Ipse tamen seruauit eos habita magis ratione augustissimi nominis sui, quàm eorum, qui salute indigni erāt, ut doceret re ipsa omnipotentiam suam.

Protinus enī obiurgatum mare rubrum inarescebat, ille autem traducebat eos per abyssum tanquam per desertum.

9 Comminatus est mari rubro, & continuò exaruit: & perduxit eos per profundissimas aquas tanquā per desertum.

10 Et liberauit eos à tyrānide eius, qui illos odio habebat, et redemit

Et liberabat eos de manu osorum, &

de hostili manu adserebat.

11 *Aquæ uerò hostes eorum obruebant, ut ne unus fieret reliquus.*

12 *Tum quidem habebant fidem uerbis eius, & canebãt gloriam illius.*

13 *Sed subitò obliti erant operum eius, neque expectabant eius consilia.*

14 *Et procaci cõcupiscẽtia offendebãt in deserto, & in solitudine Deum irritabãt.*

15 *Ille uerò dabat eis desideriũ eorum, & ablegabat penuriam, cuius illos tãtopere*

eos à uiolentia inimici.

11 Et cooperuerũt aquæ hostes illorum, ut ne unus quidem ex omnibus reliquus fuerit.

12 Tunc quidem credebant uerbis illius, & cãtabant laudes illius.

13 Verùm non diu perstiterũt in fide, sed paulò pòst mutati sunt, & in obliuionẽ uenerunt ipsis opera illius, non expectauerunt consilium illius.

14 Concupiscentia exarserunt in deserto, & periculum facere conati sunt, an uerè potens Deus esset in ipsa solitudine.

15 Ipse certè tribuit illis, quod petiuerant, sed magno ipsorum malo:

ertæsum erat.

16 *Tũ Mosen quo=*
ue in castris æmu=
ibantur, & Aharo
ẽ sanctũ Domini.

17 *Sed hians tellus*
eglutiebat Dathã,
& ecclesiam Abirã
periebat.

18 *Incẽso prius igne*
ı cœtu eorum, &
npiorũ magna par
e flamma exustis.

19 *Fecerãt & uitu=*
ũ in Horeb, & ad=
rauerant sculptile.

morte enim mulctauit gulam illorum.

16 Et exacerbauerunt Mosen ĩ castris, ipsum Aaron cõsecratũ Dño.

17 Aperta est terra & absorpsit Datan, & cooperuit eos, qui conspirauerãt cũ Abiran.

18 Subitò exarsit ignis in cœtu illorum, flãma exussit impios.

19 Fecerunt sibi uitulũ in Horeb, & prostrauerunt se supplices ante statuam, quam ipsi conflauerant.

20 Et mutauerunt diuinam maiestatem, quæ gloria illorum fuerat, in simulachrum bouis uictitantis fœno.

21 Obliti sunt Dei, qui seruator ipsorum erat,

Et prodiderant gloriam suam imagi=
ne uituli fœnum comedentis.

Obliti Dei saluatoris sui, qui magni=

fica in Aegypto fecerat.

22 *Admirāda in terra Ham, formidabilia in mari rubro.*

23 *Statuebat ergo Dominus perdere illos, ni Moses electus eius in ipso pcinctu obstitisset in conspectu eius, & sustinuisset furorem eius, quo minus perderet ipsos.*

24 *Quin & cupitā terram aliquando aspernabantur, ita ut non crederent uerbis eius.*

25 *Sed tumultuarētur in tabernaculis suis.*

& qui designauit magna in gratiam ipsorū inter Aegyptios.

22 Stupenda in terra Cham, admiratione dignissima iuxta mare rubrum.

23 Quare dixerat se funditus subuersurum eos, & fecisset, ni Moses uir illi charissimus obstitisset in media uastatione, et placasset iram illius, fecissetq;, ne perderet illos.

24 Nihil his omnibus facti meliores, spreuerūt terram desiderabilem: nec enim crediderunt uerbis illius, quibus promiserat daturum se illam.

25 Murmurauerūt enī in tentorijs suis, nec obedierunt præcepto

neq; morem gere=
rent imperio Dñi.
Stringebat igi=
ur manum ſuam in
eos, ut ſterneret eos
in deſerto.
Vt diſsiparet ſe=
men eorum in gen=
es, & in nationes
diſpergeret eos.
Quin & Baal=
peor initiabantur,
& edebant ſacrifi=
cia mortuis oblata.
Et cœptis ſuis of
fendebant: irruebat
ergo in eos peſtis.

Domini.

26 Quare tanquam grauiter percuſſurus extulerat in altũ man⁹ ſuas contra illos, ut proſterneret illos in deſerto.

27 Vt & poſteros illorũ corruere faceret inter impias gẽtes, & diſpergeret eos per regiones uarias.

28 Et ſubdiderunt ſeſe iugo Baal Phegor, & comederunt ſacrificia oblata in uenerationẽ mortuorum & nihili deorum.

29 Quibus rebus ad irã prouocauerunt eum, & ſæuijt in illos peſtis.

30 Extitit autem Phinees, & ſuppliciũ ſumpſit de trãſgreſſoribus, & peſtis ceſſauit continuò.

At Pinhas protinus uindex aderat, &
peſtis remittebat.

31 *Id quod ei ad iustitiam imputatum est apud posteros usq; in perpetuum.*

32 *Exasperauerũt ad fontes iurgij quoq;, id quod Mosen pessimè habebat propter ipsos.*

33 *Quoniam spiritum Dei exasperauerant, ut labijs suis effaretur.*

34 *Non extirpaturos gẽtes, quas Dñs eis promiserat.*

35 *Commixti ergo inter gentes didicerunt opera eorum.*

36 *Et coluerunt simulachra ipsorum, id*

31 Et reputatũ est hoc illi ad iustitiam, in generationem & generationem usque in perpetuum.

32 Iterum irritauerunt eum iuxta aquas contentionis, ubi & malè affectus fuit Moses ipse propter illos.

33 Vexauerãt enim animum illius, & uacillauit nõnihil labijs suis.

34 Nec perdere igitur potuerunt populos, de quibus locutus fuerat Dominus ad ipsos.

35 Sed ipsi potius dispersi sunt, & captiui abducti à uicinarum regionum populis, ubi & uiuere didicerunt secundum improbos mores illorum.

36 Coluerũt enim scul-

quod eos ad casum traxit.

37 Vt tam filios suos quàm filias dæmonibus mactarent.

38 Vt innoxium filiorum suorum, & filiarum sanguinem funderent, quos simulachris Chananæorum offerebāt, & terra sanguine pollueretur.

39 Ipsi quoque operibus suis prophanarentur, & consilijs ac cœptis suis scortarentur.

Incendebatur itaque Dominus ira in

ptilia illorum, quæ res eis sępe cessit malè, & fuit absurdorū eis causa malorum.

37 Eò enim dementiæ eiusmodi disciplinis peruenerunt, ut filios suos & filias cacodæmonibus obtulerint crudelissimis.

38 Et effuderint sanguinem innoxium filiorū suorū & filiarum, quos mactauerant ante statuas Canaam, & polluerunt ipsam terram, quę execrata eam abominationem, ueluti inuita sanguinem illorū insontum suscepit.

39 Et abominabiles facti sunt propter scelerata opera sua, & idololatræ studijs suis.

40 Quare excāduit uehementer Dominus in populum suum, & ab-

populum suum, & abominabatur hæreditatem suam.

41 *Tradebat eos in potestatem gentiū, & qui odio habebant eos, imperabant eis.*

42 *Opprimebāt eos hostes ipsorum, & sub manus eorum subdebantur.*

43 *Sæpenumero liberabat eos, ipsi autē sæpenumero consilijs suis rebellabant, propter scelera igitur sua opprimebātur.*

44 *Perspecta uerò angustia eorū, & querimonijs ipsorum auditis.*

ominatus est hæreditatem suam.

41 Et tradidit eos diripiēdos gētibus, Domini facti sunt eorum, qui capitali odio semper prosecuti fuerant eos.

42 Et grauissimè afflixerunt eos inimici eorum, et miseri facti sunt tyrannide illorum.

43 Sępissimè numero liberauit eos: uerùm ipsi semper sibi similes perrexerunt esse rebelles, & sua potius quàm diuina consilia sequi: quare miserrimi facti sunt ꝓpter scelera sua.

44 Attamen respexit, quum pessimè esset eis, & quum audiret eiulatus eorum.

4 Memor fuit er=
a eos fœderis ſui,
c pertæſum eſt eũ
)ſorum pro ma=
nitudine bonitatis
ıæ.

Gratiam dedit
is coram omni=
us, qui ceperant
os.

Saluos fac nos
)omine Deus no=
er, & collige nos
x gentibus, ut lau=
emus nomen tuum
ınctum, & gloriã
ıam celebremus.

45 In memoriam reuocauit fœdus, quod percuſſerat cũ eis, ꝑ inexhauſta miſericordia ſua pœnitentia ductus eſt.

46 Et effecit, ut gratioſiores eſſent apud illos, qui captiuos abduxerant eos.

47 Saluos fac nos Domine Deus noſter, et collige nos ex uarijs illis nationibus, per quas diſperſi ſumus, ut laudare ſine impedimento poſsimus auguſtiſsimũ nomen tuum, & occupati in ueneratiõe tui, laudibus te, uti ęquum eſt, efferre.

48 Omni laude maior Dominus Deus Iſraël, ab æterno & uſque in perpetuum: itaq; dicat

Beatus Dominus Deus Iſraël ab æ=
rno uſque in ſempiternum. Et dicat

uniuersus populus, Amen. הללויה

PSAL. CVII.

Confitemini dño qm̃ bon.

1 *GRatias agite Domino, quoniā in perpetuū benignus & mitis est.*

2 *Agant gratias redempti Domini, quos de hostili manu redemit.*

3 *Ac de nationibus collegit, ab Ortu, et Occasu, ab Aqlone & Austro.*

4 *Cùm errarent in deserto, in uia non trita, neq; urbem sedi suæ inuenissent.*

5 *Famelici & sitibundi, ut anima e*

omnis populus, Amen. Halleluia.

CVII.

1 LAudate Dominum quòd benignus sit, nec ull seculo non clementis simus.

2 Fateantur hoc, quo sæpe redemit Domi nus, quos liberauit tyrannide opprimen tium eos.

3 Quos è uarijs regio nibus in unum coll git, ab Oriente, Occ dente, Aquilone, Austro.

4 Qui antea errauer per loca deserta & i uia: nec uiam, quæ d ceret ad ciuitatem, q recipi possent, inueni bant.

5 Qui famē patiebāt

eficeret.

6 Clamauerãt enim ad Dominum cùm in angustia essent, & de necessitatibus eorum liberauit eos.

Et reduxit eos in uiam rectam, ut uenirent ad urbẽ, quã habitarent.

Canant bonitatẽ Domini, & magnifica opera eius filijs hominum.

Ipse enim saturat animam inanem, & animam esuribundam bonis implet.

Cùm enim sederẽt in tenebris mortalis

& sitim, quorũ anima intra ipsos mœrore affecta cruciabatur.

6 Clamauerunt ad Dominum, quum ægrè esset illis: ipse uerò ex malis omnibus liberauit illos.

7 Et ostendit illis uiam rectam, qua ire possent ad ciuitatem commodissimè habitabilem.

8 Celebrent Dominum cum gratiarum actione cuncti, ob insignem misericordiã illius, & mirabilia opera, quæ designauit in gratiam posterorum Adæ.

9 Cibum suppeditauit ad saturitatem usque laborãtibus fame, & animã fam[illegible]icã impleuit bono, quo indigebat.

10 Quum sederem in

umbræ, uincti & adflicti essent ferro.

11 Propterea quòd repudiassent mandata Dei, & consilium altißimi irritauissent.

12 Quū laboribus cor eorū humiliasset, dū iacêrēt, et nemo opitularetur.

13 Clamauerūt ad Dñm, cū in angustia essent, & de neceßitatibus eorū liberauit eos.

14 Eduxit eos è tenebris mortalis umbræ, & uincula eorum dirupit.

tenebris & horrore mortis, calamitosi & uincti ferro.

11 Propterea ꝙ deseruissent admonitione[s] Dei salutares, & consilia eius, qui est supra omnia, cōtempsissent.

12 Afflixit quidē molestissimis curis animas illorū: corruerun[t] enim, nec fuit qſquam qui eis aut posset, a[ut] succurrere uellet.

13 Verùm quū iteru[m] clamarent implorant[es] auxiliū Domini, qua[m]tumuis res eorum pe[s]simo essent loco: ip[se] tamen è malis omni[bus] qbus in angusti[as] extremas redacti fu[e]rant, liberauit eos.

14 Eduxit eos è ten[e]bris, & horrenda, q[uæ] mortē ipsam minita[ba]tur, caligine, & uin[culis]

Canant bonitatē Domini, & magnifica opera eius filijs hominum.

Ipse enim cōmi=nuit portas æneas, & uectes ferreos confregit.

Cū enim imprudentes in transuersum abijssent, & propter scelera sua adfligerentur.

Cum omnem cibū abhorreret adpetitus eorum, & iam ad orci portas adpeterent.

la, quibus uincti fuerant, rupit.

15 Quare confiteantur Dñm esse misericordissimum propter hæc & alia innumera, quæ in gratiā posterorū Adæ designauit admiratione dignissima.

16 Qui fregit portas æreas, & uectes ferreos comminuit.

17 Ipsos tamen in stultitia psistere fecit peccandi libido, quare pter iniquitates suas affligebantur.

18 Omnē cibum abominata est anima illorum, & appropinquauerunt usq; ad ianuas mortis.

19 Verùm quū iterum clamarēt ad Dominū

Clamabant ad Dominū, cùm in angustia essent, & de neceßitatibus eorum

liberauit eos.	affliċti grauißimè, ipse eos eripuit ex malis eorum omnibus.
20 *Misit iustū suū, & sanauit eos, & liberauit ab interitu eorum.*	20 Immisit uerbū illud salutare suum, quo sanatos esse uoluit eos: & liberauit eos ab omnibus, quibus grauißimè premebantur, malis.
21 *Canant bonitatem Domini, & magnifica opera eius filijs hominum.*	21 Quare agnoscant Domini immensam clementiam, & opera stupenda: quæ fecit in gratiam posterorum Adæ.
22 *Et sacrificēt sacrificia gratiarum actionis, & prædicent opera eius cū exultatione.*	22 Offerant tibi sacrificia grati animi, quibus agnoscant beneficia tua Domine: & cōmemorent apud alios opera tua libenter & palàm.
23 *Qui mare nauibus conscendunt, quiq; negocia in pelago expediunt.*	23 Qui mare ingrediū tur nauibus, & negociātur in aquis illis uastißimis.
24 *His nota sunt*	24 Illi re ipsa didicerūt,

opera Domini, & mirifica facta, quæ in abysso gerit.

Illo enim iubẽte, surgit uẽti procella, atque fluctus suos attollit.

Iam ad cœlũ eleuantur, iã in abyssum descendũt, quo malo animus eorũ adfligitur.

Nutant & uacillant uelut ebrius, & omnis sapientia eorum cessat.

Sed quũ ad Dominum clamant, in angustia constituti,

qualia sint opera Domini, & quàm admiratione digna, quæ fiunt ab ipso in profundo mari.

25 Quoties enim libitum fuerit illi, excitat uento tempestatem maximam, & extollit fluctus illos maris uastissimi.

26 Quibus subleuati uectores unà cũ nauibus ascendere in cœlũ usque uidentur, & iterum ueluti in barathrũ præcipitari, quorum animi soluuntur præ metu.

27 Raptabuntur nunc huc, nunc illuc, & mutabuntur non aliter, q̃ ebrius: & quantumuis alioqui uariarum rerũ periti & sapientes fuerint, ibi sapientia destituet eos.

28 Nec reliqua illis in

liberat eos de necessitatibus eorum.

29 *Sedat turbinem, et infert tranquillitatem, posteaq̃ fluctus compescuit.*

30 *Tum uerò lætantur ob redditam quietem, deinde ad optatũ portũ quoque deducit.*

31 *Canant bonitatẽ Domini, & magnifica opera eius filijs hominum.*

32 *Vehant illum, in concione populi, & in senatorum concessu laudent eum.*

ullo alio spes erit, q̃ in solo Domino, ad quem in periculis constituti si clamauerint, ipse ex angustijs in locum spatiosum educet eos.

29 Continuò enim cessabit tempestas, sequetur serenitas, & subsident fluctus illi maris.

30 Et meritò gaudebũt quòd subsederint, deducet uerò eos Dominus rectà in eam regionem, quam ipsi nauibus petebant.

31 Quare fateãtur Dominũ esse clementissimũ, cuius tam extant opera stupenda inter posteros Adæ.

32 Et laudibus extollã illum in frequentia populi, & in cõsessu seni prædicent illum.

Qui uertit flumina irrigua in desertum, & aquarum uenas in siticulosa.

34 Regionem feracem in sterilē, propter habitatorum maliciam.

35 Qui cōtrà quoque uertit solitudinē in stagna aquarum, & terram siccitate contumacem in aquarum scaturigines.

36 Et collocat istic esuribūdos, ut ædificent urbes ad habitandum.

33 Qui dum uult, potestatem habet, ut flumina exsiccet, & fiat terra ob sterilitatem deserta, & fluenta aquarum commutentur in siccitatem & sitim ipsam.

34 E contrario terrā olim fructiferā immissa salsugine reddere sterilem, ob scelera eorum, qui inhabitabant eam.

35 Terram item ob sterilitatem olim desertam, aquarum riuulis irrigare: & ob nimiam siccitatem damnatam, fluentis aquarum donare.

36 Et inducere in eam colonos antea famelicos, qui cupiant post eam mutationem condere ciuitatem illic, & inhabitare eam.

37 *Vt agris semina credant, & uineas cōserant, quæ uberem annonam præbeant.*

38 *Fouet illos atq; multiplicat supra modum, & nō patitur iumenta eorū pauca esse.*

39 *Cùm uerò imminuuntur, & humiliātur, ui, adflictione, & labore.*

40 *Cùm eos prædæ principum obnoxios facit: cum eos per inania loca circunducit, ubi nullum est iter.*

37 Et semen iacere in agros illos nouos, & plantare uineam, quæ fructum proferat annuum.

38 Dominus autem conatus illorum secundabit, ut diuites fiant ualde, & efficiet, ne pecora illorum uel morbo, uel alia calamitate minuantur.

39 Vbi uerò ob scelera iterum eos punire uoluerit, paucissimi fient & abiectissimi, propter uariā oppressionem, calamitatem, & anxietatem.

40 Efficiet, ut qui præsunt eis, infames fiant, & sine autoritate: quo fiet, ut subditi errent p loca uacua & inuia.

1 Tandē leuat ino pia pauperem, & familiam tanquam gregem constituit.

2 Hæc contemplētur iusti & gaudeant: omnis autem malicia obstruat os suum.

3 Quicūq; es, qui sapis, obserua ista, ut intelligantur diuina beneficia.

PSAL. CVIII.

PAratū est cor meum Deus, ad canendū & laudandum pro omni uirili mea.

Tu mea chelys expergiscere, tu quoq;

41 Sed pauperē defendet ab iniuria: & augebit familiā illius, quēadmodum grex ouium augeri solet.

42 Videbunt & obseruabunt huiusmodi mutationes hoīes recti, & gaudebūt: scelerati uerò & malè sibi conscij non audebunt mutire.

43 Vtinam sint multi sapientes, q obseruent eiusmodi, ut intelligantur passim ab omnibus beneficia, & misericordiæ Domini.

CVIII.

1 COnstanti sum animo Deus, quare & uoce cantabo, & psallam instrumētis musicis, idq; ex animo.

Paratu[m] cor me[um] Deus.

2 Profer te nablū &

cithara, ut q̃ maturrimè exordiar.

3 *Et canã te in populis Dñe, & laudem inter gentes.*

4 *Quòd bonitas tua cœlis est altior, & ueritas ac fides tua nubibus.*

5 *Euehere supra cœlos ô Deus, & supra uniuersam terram maiestate tua.*

6 *Vt liberẽtur dilecti tui, saluum fac dextera tua, & opem nobis adfer.*

cithara, ut excitem ipsam auroram.

3 Celebrabo te carminibus apud populos uarios Dñe, & psalmis cãtabo te, ut fama nominis tui in uarias spargatur nationes.

4 Maior est enim clementia tua, q̃ est distantia cœli à terra, & usq; ad nubes pertingit cõstãtia tua in præstandis promissis.

5 Exaltare supra cœlos Deus, & appareat per uniuersam terram maiestas tua.

6 Vt liberent̃ è malis amici tui: salutẽ adfer dextera tua, & responde uotis meis.

7 Deus promisit per sanctitatem suam, quæ res me maximo gau-

7 *Deus locutus est in sanctuario suo, quod me interim beat, diuidam Sichem,*

& uallem Suchoth dimetiar.

8 *Meus est Galaad, meus est Manasse, Ephraim caput roboris mei est, porrò Iudas dux meus.*

9 *Moab singularis olla mea est, ad Idumæam porrigã calceos meos, super Palæstinã clangam tuba.*

10 *Quis uerò deducit me ad urbes munitas? quis dirigit in Idumæam?*

dio affecit, ꝓmisit inquam distributurum me Sichem, & uallem Sucoth dimensurum.

8 Ad me pertinebit Galaad, meꝰ erit Manasses, Effraim fortitudo capitis mei, Iuda uerò dux meus.

9 Moab olla ablutionis meę, in Idumæam proijciam calceum meum, subiecturus illam mihi: usq; ad Philistæos exultans perueniam.

10 Quis perducet me usq; in ciuitatẽ munitam? quis deducet me usq; in Idumæam?

11 Profectò tu q obli- tus uidebaris nostri, & non iturus cum copijs nostris in prælium.

11 *Nonne tu Deus qui repuleras nos, ut nõ proficiscereris cũ exercitibus nostris?*

12 *Tulisti nobis opẽ in angustia? uana est enim salus, quæ de hoĩe speratur.*

13 *In Deo parabimus uictoriam, ille enim conculcat hostes nostros.*

PSAL. CIX.

1 *DEus glĩa mea, ne dißimules.*

Deus laudem meã ne tacueris, quia.

2 *Quoniã os impij, & os dolosi aduersum me adaperta sunt, & mendaci lingua loquũtur contra me.*

3 *Sermonibus ex odio confictis, circũueniunt me, & oppugnant me sine causa.*

12 Tribue quæsumus factus placatior auxilium nobis, ut hostem superare queamus: uana est enim salus, quæ expectat̃ ab homine.

13 Freti diuino auxilio pugnabimus fortiter: ipse enim conculcabit aduersarios nostros.

CIX.

1 DEus autor & materia gloriationis meæ, ne quæso dissimula.

2 Os enim suũ impius & homo fraudulentus aduersum me aperuerunt, usi sunt apud me lingua mendaci.

3 Verbis ab odio profectis omni ex parte aggressi sunt me, sine ulla causa oppugnauerunt me.

4 *Pro amore, quo llos ꝑsecutus sum, duersantur mihi, cùm ego æquitati tudeam.*

5 *Reddũt ergo mihi damnum pro beneficio, & odium pro amore meo.*

Impone ei carnificem præfectũ, & hostis statuatur ad dexteram eius.

Cùm iudicio sistitur, damnetur, & efensio eius degradet crimen illius.

Dies eius ad paucitatem cogantur, & fficium eius accipiat alter.

4 Quũ ego illos amore prosequerer, ipsi perdere conabantur me: ego uerò hoc uidẽs ad precationem recurri, non habens perfugium aliud.

5 Rependerunt enim mihi malũ pro bono, & odium pro amore meo in illos.

6 Præfice ergo illi uirum impium, & angelus uexator astet ad dexteram illius.

7 Quum causa illius tractata fuerit in iudicio, nõ abeat illinc, nisi impietatis condemnatus, & precatio illius magis exasperet iudicem, & augeat peccatum potius, quàm remissionem impetret.

8 Sint dies illius pau-

9 Orbi fiant liberi eius, & uxor eius uidua.

10 Incertis uagētur sedibus filij eius, mendicent, & cibū quærāt, postq̄ in exiliū relegati erunt.

11 Manum iniiciat fœnerator omnibus rebus eius, & hostes laborē eius diripiant.

12 Ne sit, qui misericordia ducatur erga illum, aut qui gratiam impertiat pupillis eius.

13 Vltima eius desināt in interitū, & proxima generatione deleatur nomen eius

ci, & præfecturā illius accipiat alter.

9 Fiant filij illius orphani, & uxor illius uidua.

10 Cursitent sursum & deorsum filij illius, ut mendicent, & præ penuria rei familiaris, relictis domibus suis uacuis, cibum quærere cogantur mendicatō.

11 Perdat exactor quicquid pertinet ad illū, & diripiant extranei quicqd suo labore cōquisiuerat ipse.

12 Nec sit quisquā, qu ullum humanitatis ill præstet officium, ue quem misereat libero rum illius.

13 Sit finis illius interi tus: in generatiōe, qu proximè mortē seque

Scelera uerò patris eius apud Dominũ in numerato habeantur, & peccatum matris eius non deleatur.

Vigeāt in conspectu Domini semper, ut memoria ipsorum è terra extirpetur.

Eò quòd immemor fuit misericordiam faciendi, & persecutus est hominem deiectũ, inopem & ex corde mœrentem, ad occidendum.

Amauit execrationem, & usu ue-

tur, deleatur & nomen illius, & filiorum.

14 Reuocetur in memoriã iniquitas progenitorum ipsius apud Dominum, & peccatũ matris illius non deleatur.

15 Sint hæc ueluti ob oculos posita Domino: sed in obliuionem ueniat apud homines, qui terram incolunt, si quid gessit unquam dignum memoratu.

16 Propterea quòd ne semel quidẽ in mentem uenit illi pietatis erga proximum exercẽdæ: sed persecutus est uirũ afflictum, humano auxilio destitutum, & fractum animo, ut occideret illum.

17 Amauit eñ immani-

niat ei: gratiam nō quæſiuit, idcirco lō-giſsimè abſit ab eo.

18 *Execratione ue lut ueſtimento amictus eſt, ea uelut aqua in eum pene= tret, & in oſſa eius tanquam oleum.*

19 *Adhæreſcat ei ſicut pallium, quo operitur, & ſicut zona, qua ſemper præcingitur.*

20 *Hoc opus hoſti bus meis uſu ueniat à Domino, & his qui perniciem moliuntur uitæ meæ.*

21 *Tu autem Domine Deus agito me:*

tatem, & cōtinget illi: odio habuit humanitatem, & procul recedet ab illo.

18 Omni ex parte armauit ſe maledicentia, & tanq̄ ueſte ſua cōtexit ea ſeſe, & penetrauit quēadmodū aqua, quā quis bibit, uſq; in penetralia uentris, imo uelut in oſſa illius.

19 Quare ſit illi, qui ita uoluit, ueluti pallii quò cooperire totū ſolet ſeſe, & ueluti cingulum, quod totū ambire hominem conſueuit.

20 Hæc ſit merces eorū à Domino, qui male uolūt mihi, & qui exercent caninam facundiam ſuam in perniciem meam.

21 Interim tu Domin

ũ propter nomen tuũ, propensa enim est bonitas tua, ut liberes me.

Humilis enim ac pauper sum, & uulneratũ est cor meũ intra me.

Incedo uelut umbra serotina, & auferor sicut locustæ.

Genua mea labantur præ ieiunio, & caro mea exaruit, ut succus nullus supersit.

Ego autem obprobrium eis factus sum, quum me uidēt, capita sua mouent.

Deus tracta me pro genuina clementia tua, quæ nomini tuo respõdet: & quia tam benigniter misericors es in omnes, libera etiam è malis me.

22 Quia pauper & humano præsidio destitutus ego sum, & cor meum præ mœrore languet intra me.

23 Sicut umbra, quæ inclinãte iam die assiduè crescit, & tenebris noctis propinquior fit, ita & ego abij, & abeo assiduè magis, interim uagari cogor de loco ad locũ, quemadmodũ locusta saltat nũc huc, nunc illuc, nullã certã habens sedem.

24 Genua mea nutãt pręieiunio, & caro mea exuta est pinguedine.

25 Quicquid facio ludi-

26 Opem fer mihi Dn̄e Deus meus, & per bonitatem tuam salua me.

27 Vt cognoscant hanc esse manum tuam, quodq́; istud feceris.

28 Execrentur isti, tu modò benignus sis: insurgant, & cōfundentur, seruus aūt tuus lætus erit.

29 Induātur aduersarij mei ignominia, & confusione sua tanq̄ pallio operiantur.

30 Gratias pro uiri-

brio sum illis: quoties uident me, moto capite rident me.

26 Suppetias fer mihi Domine mi Deus, salutem adfer mihi pro inexhausta benignitate tua.

27 Vt sciant nō illos suis uiribus hęc potuisse cōtra me: sed quia tibi ui sum fuit ad hunc modum patiētiam meam exercere Domine.

28 Execrētur, & male uelint mihi, modò faueas tu, nihil poterūt enim: si insurrexerint in me, in ipso conatu deficiēt, & infames fient, seruus autem tuus gaudebit.

29 Contegantur undiq; ignominia ueluti ueste aduersarij mei, & induantur toti tanquam pallio, infamia, qua digni sunt.

30 Celebrabo Dn̄m to-

li ore meo agā Domino, & in media multitudine laudabo eum.

3 Ille enim adstat ad dexteram pauperis, ut liberet à condĕnantibus animam eius.

PSAL. CX.

1 Dominus dixit Dño meo, sede ad dexterā meam, donec faciā inimicos tuos scabellū pedum tuorum.

2 Sceptrum potentiæ tuæ emittet Dominus de Zion, ut imperes in medio hostium tuorum.

tis uiribus ore meo, & in medio multorū palàm laudabo illum.

31 Astitit enim ad dexteram egeno, ut defēderet & seruaret illum à uiolentia eorū, qui falso iudicio perdere conabantur illum.

CX.

1 Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris mihi, quoad fecero, qui nunc sunt inimici tui, tam subiectos, ut conculcare illos pedibus possis, nō aliter quàm scabellum solet.

2 Robur fortitudinis tuæ emittet Dominus ex Sion: itaque dominare, inuitis omnibus, in medio hostium tuorum.

Dixit dñs dño meo.

3 *Populus autem tuus in die triumphi tui, uota offeret cū sancta pompa: ros enī natiuitatis tuæ, ex utero auroræ est.*

4 *Dominus iurauit, neq; pœnitētia ducetur: tu es sacerdos inæternū iuxta ritū Melchizedek.*

5 *Dn̄s ad dexteram tuā adest, qui cùm irascitur, reges percutit.*

6 *Vltionē capit ex gentibus, & cadaueribus implet, qui totius orbis capi=*

3 Populus tuus spontaneas offeret & liberales oblationes tibi, quo tempore apparebit omnipotentia tua, & oīmodus ille decor, qui te comitabiī: ante auroram enim cecidit, qui gratiosissimum te faciet omnibus, ros natiuitatis tuæ.

4 Iurauit Dominus, nec unquā pœnitebit eum, tu eris sacerdos in perpetuum iuxta ritum à me præscriptum Melchisedech.

5 Dominus astans tibi à dexteris percusit reges, quum irasceretur illis, propter te.

6 Supplicium sumet de gentibus, quæ rebellabunt tibi, plena erunt omnia cadaueribus: ꝑcutiet hostiū tuorū ca-

ta cædit.

7 *De torrēte in itinere bibet, deinde caput sublimabit.*

PSAL. CXI.

1 *Collaudabo Dominum ex toto corde, cũ priuatim apud sanctos, tũ pro tota cõcione.*

2 *Magna sunt opera Domini, & exoptata omnibus, qui amplectuntur ea.*

3 *Opus eius est laudabile & gloria dignũ: & iustitia eius in perpetuũ durat.*

4 *Magnifica facta sua ita gessit, ut sint memoria digna: misericors & mitis Dñs.*

put, cuius ditio latissimè extenderat sese per terram nobilissimam.

7 E flumine in transitu bibet, propterea exaltabit caput.

CXI.

1 Omnia mea Domino accepta referam ex toto pectore, palàm in cœtu & congregatione iustorum.

2 Magna sunt opera Domini, quod constat omnibus illis, qui pio studio scrutantur ea.

3 Laude & honore dignum est, quicquid facit Dominus: à genuina enĩ sua iustitia recedere nõ poterit unq̃.

4 Effecit, ne unquam perire possit memoria

Confitebor tibi dñe in toto corde meo, in consil.

5 *Escā dat ſeſe me= tuentibus, memor fœderis ſui ī æternū.*

6 *Robur factorum ſuorum oſtēdit po= pulo ſuo, cùm dedit eis gentium poſ= ſeßiones.*

7 *Opera manuum eius firma & re= cta: rata & uera ſunt omnia præce= pta eius.*

8 *Confirmata in omne ſeculum, ut quæ ex uerò & re= cto conſtant.*

9 *Redemptionem miſit populo ſuo;*

operum ſuorū tam mirabiliū, miſericors ipſe & pius Dominus.

5 Spolia hoſtiū diuiſit cultoribus ſuis, in memoria habebit pactum ſuum perpetuò.

6 Quanta fuerit opus potentia priusq̃ fieri potuerint, quæ fecit, oſtēdit re ipſa populo ſuo, quū daret illi poſſeſsiones aliarū nationum pulſis illinc illis, quorū fuerant antea.

7 Opera manuū illius fidei & æquitatis ſunt pleniſsima, optima fide ſtatuit, & utiliter quæcunq; ſtatuit.

8 Confirmata ſunt, nec conuelli poterunt ullo unquam ſeculo: decreta enim ab eo ſunt optima fide, & ſumma cum æquitate.

9 Liberationem attulit populo ſuo, decreuit

fœdus suum præcepit in perpetuum: sanctū & uenerandum est nomē eius.

Caput sapientiæ timor Domini est: ô sanam mētem, quæ secundum eum opera sua moderatur, laus eorum in perpetuum durabit.

PSAL. CXII.

O Beatum qui Deū timet, q̄ præceptis eius supra oīa delectatur.

Potēs sit posteritas eius in terra: familia rectorū beata est. Honos & res in huiusmodi uiri domo,

perpetuò duraturū pactum, quod iniit cum suis is, cuius nomen sanctissimum est & augustissimum.

10 Initiū solidæ sapientiæ est timor, quo reueremur Dominum, & prudentia salutaris manet illos, qui sese exercent in his: laudē enim assequent̄ perpetuò duraturam.

CXII.

1 Beatus uir qui reueretur Dominum, in mandatis illius inueniet, quibus oblectare se poterit mirificè.

Beatus uir qui timet Dominum.

2 Potens in terra erit semen illius, generatio cādida Domini beneficio beatissima erit.

3 Abundantia & diui-

& iustitia eius permanet inæternum.

4 *Oriens sol & lux in tenebris est rectis, misericors, mitis, & iustus.*

5 *Commodus est uir, qui miseretur & mutuò dat, quiq; uerba sua cum iudicio expendit.*

6 *Nam in perpetuum immotus manet, iusti memoria inæternum durat*

7 *A' rumoribus malis nihil timet, firmum enim est cor eius fide in Dominum.*

tiæ in domo illius, iustitia illius stabilis erit perpetuò.

4 Exorietur, alijs desidentibus in tenebris, lux rectis, clementi uidelicet, pio & iusto.

5 Felix uir qui misericordia mouetur erga pauperes, & mutuò dat: dabit enim illi Dominus eam prudentiã, ut dispensare sciat reliqua, quæ tractanda illi erunt cum iudicio.

6 Nunquàm loco suo mouebitur, & in memoria erit perpetua, tanquam uir iustus.

7 A rumore mali alicuius appropinquãtis nihil metuet sibi: constans enim erit perpetuò animus eius: & propterea quòd propitiũ habeat Dominum imperterritus.

Firmum est cor eius, ut nihil formidet, usq; dum uideat hostium suorum interitum.

8 Animo erit præsenti, nec quenquam timebit: quin potius tandē uisurus est in hostibus suis, qualia quiuis alius uellet in suis.

Diuidit ac donat pauperibus, iustitia eius inæternum durat, cornu illius cum gloria euehetur.

9 Elargitus est sua pauperibus, quare iustitia illius stabilis erit perpetuò, & cornu illius augebitur asiduè cum gloria.

Impius hæc uidēs, inuidia torquebitur, dentibus frendet, ac tabescet: & quod impij cupiūt, irritum fiet.

10 Impius aspicere cogetur hæc, & habebūt illum pesimè: frendet dentibus & contabescet: studium impiorū, quo nocere cupiūt pijs, inefficax erit, & peribit.

PSAL. CXIII.

LAudate ò serui Domini, laudate nomen Domini.

CXIII.

1 LAudate serui Domini Dñm, laudibus efferte nomē Domini.

Laudat[e] pueri Do[minum]minum.

2 Sit nomen Domini collaudatū, hinc usq; in sempiternū.

3 Ab ortu solis usq; ad occasum collaudetur nomen Dñi.

4 Sublimis est Dñs super omnes gētes, & gloria eius sup̄ omnes cœlos.

5 Quis est sicut Dominus Deus noster, qui sese in sublime ad habitandum collocat?

6 Ac rursum sese demittit, ut contempletur, quæ in cœlo & in terra fiunt.

7 Eleuat de puluere egenū, & de sterco=

2 Celebretur nomen Domini laudibus, ab hoc tempore usque in perpetuum.

3 Ab ortu solis usque ad occasum, laudibus meritò extolletur nomen Domini.

4 Exaltatus est supra omnes gentes Dominus, & supra cœlos maiestas eius.

5 Quis similis est Dño Deo nostro, q seipsum in altū erigit, ut sedeat quocūq; loco libitum fuerit illi?

6 Et rursus seipsum conuertit ad contemplanda quæcunque fiant, uel in cœlo, uel in terra.

7 Qui erigit, quoties uult iacentem in puluere pauperem, & è luto

re pauperē erigit.

8 Vt collocet eum inter principes: inter principes populi sui.

9 Sterilē matremfamiliâs cum filijs domi lætantem facit. הללויה

PSAL. CXIIII.

1 CVm exiret Israël de Aegypto, & domus Iacob de populo peregrino.

2 Fuisti, ò Deus, Iudæ sacrosanctus eius, & Israëli imperator eius.

extractū egenum præficit alijs.

Vt sedere liceat illi inter primores, primores inquā, quibus data prouincia est gubernādi populum Domini.

Qui facit sæpenumero, ut domus ob sterilitatem matronæ uacua, habitatissima fiat: & quæ antea natura fuerat sterilis, fiat mater ob multitudinem liberorum gaudens. Halleluia.

CXIIII.

Qvum egrederetur Israël ex Aegypto, & posteri Iacob relinquerent populum alterius, quàm qua ipsi loquerentur, linguæ.

In exitu Israël de Aegyp.

Tūc fiebat Iuda particeps sanctimoniæ Dei, & totus Israël præ cæteris nationibus ditioni eius subijciebatur.

3 Quod cum vidisset mare, fugit, et Iordanis retrorsum ceßit.

4 Mõtes exilierũt ſicut arietes, & colles ſicut agni de grege.

5 Quid tibi mare eſt quòd fugiſti? & tibi Iordanis quòd retro ceßiſti?

6 Quid q̃ uos mõtes ſaltauiſtis tanq̃ arietes, et colles tãquã agni de grege?

3 Mare ſenſit præſentiam diuini numinis, & fugit, Iordanis abijt retrorſum.

4 Montes ſubſilierunt tanquam arietes, & colles ueluti agni ouium.

5 Quid accidit tibi ò mare quòd fugeris, ò Iordanis quòd receperis te retrorſum?

6 Et uobis montibus quòd ſubſilieritis tanquam arietes, & collibus quòd exilieritis ſicut agni laſciuiẽtes inter reliquas oues?

7 Præſentia Domini in cauſa fuit, quòd ipſa contremuerit tota terra: ille Dominus in cauſa fuit, qui idem Deus eſt Iacob.

8 Qui cõtra naturã la

7 À conſpectu Domini contremiſcis (terra, à conſpectu Dei Iaacob.

8 Qui petram in aquæ ſtagnum conue

tit, & rupem in aquarum fontem.

pidis effecit, ut è petra maxima copia effluxerit aquæ: & è silice ueluti è fonte maximo.

PSAL. CXV.

NE enim nobis Domine ne nobis, sed nomini tuo des gloriam bonitatis ac fidei tuæ nobis ostensæ.

CXV.

1 NOn quasi nos mereamur Domine, non inq̃ quasi nos mereamur: sed ne nominis tui maiestas lædatur, libera nos, ꝓ tua benignitate & fide, qua te obstrinxisti adfuturum nobis.

Non no- bis Dñ- nō nob- sed nom- ni tuo.

Ne ergo commitas, ut gẽtes dicant, ubi quæso est Deus eorum?

2 An æquo animo ferre diutius poteris, ut q nos affligunt impij, cũ iniuria nominis tui dicant, ubi nunc Deus est horum?

Quũ Deus noster sit qui in cœlis, & uniuersa pro sua uoluntate dispensat.

3 Certè Deus noster est in cœlo, unde quicquid illi unquam libitum fuit facere, fecit.

Istorũ aũt simulachra argentum sunt & aurum, opus ma=

4 Vestræ autẽ statuæ, quas pro Dijs habetis

nuum humanarum.

5 Os habēt, et nō lo quuntur: oculos habent, & nō uident.

6 Aures habēt, & nō audiunt: narem, & non odorantur.

7 Manus habent, & nō contrectant: pedes, & non incedunt, neq; gutture suo uocē temperāt.

8 Similes his sunt, & qui ea faciunt, & qui eis fidunt.

9 Tu uerò Israël in Dominum spera: ille enim auxiliator ac propugnator

nihil quàm argentum sunt & aurum, opera hominis manu facta.

5 Formam oris insculpsit illis artifex, sed usum addere non potuit: nihil enim sonare queūt: oculos prætereà ab artifice datos habent, sed quibus nihil omnino uidere possit.

6 Aures insuper, quib' nihil audiāt: nares, quibus nihil olfaciant.

7 Manus etiā, sed quibus palpare nequeant: pedes, quibus incedere non ualeāt: guttur, quo nullum sonum edere posśint.

8 Similes fiant his statuis, & qui faciunt eas, & quotquot spem suā ponunt in eis.

9 Tu autem Israël spem tuam pone in Domino, suppetias enim feret, & ueluti scuto

tuus est.

10 *O familia Aharō sperate in Domino: ille enim auxiliator, ac propugnator uester est.*

11 *Qui colitis Dominum, sperate in Dominum: auxiliator enim, ac propugnator uester est.*

12 *Dominus meminerit nostri, & foueat nos: foueat domum Israël, & foueat domū Aharon.*

Foueat eos, qui timent Dominum, tam iuuenes, quàm senes.

14 *Augeat Dominus numerum cum*

proteget, quotquot credunt se illi.

10 Domus Aaron fidite Domino, auxilio eīm erit: & ueluti scuto ꝓteget quotquot credūt se illi.

11 Qui reuerenter colitis Dñm, fidite Dño, nihil desperantes: auxilio enim erit, & ueluti scuto proteget illos, quotquot tales sunt.

12 Dominus nunꝗ nō ꝓ sua benignitate memor fuit nostri, quare & nunc faciet bene, faciet inquā bene populo Israëli, faciet & bene familiæ Aaron.

13 Bene etiā faciet quotquot reuerentur Dominū, siue parui fuerint, siue magni.

14 Addet ad uetera be

ueſtrum, tum filio= rum ueſtrorum.

15 *Vos enim ſancti Domini eſtis, qui cœlos condidit & terram.*

16 *Cœli uniuerſi Domini ſunt, terrã autẽ dedit filijs ho= minum.*

17 *Non laudant te mortui Dñe, neque uniuerſi qui in obli uionem abeunt.*

18 *Nos autem lau= dabimus Dominum hinc uſq; inæternũ.*

הללו יה

neficia etiam noua uo- bis, uobis inquam & fi lijs ueſtris.

15 Chari enim eſtis uos illi Domino, qui autor eſt cœli & terræ.

16 Cœlum hoc ingens, uaſtum, hoc inquã cœ- lum ſolus abſque hu- mano miniſterio guber nat Dominus, terræ ue rò poſteros præfecit Adæ.

17 Non poterunt, qui mortui ſunt, apud ui- uos laudare ſeruato- rem omnium Domi- num, neq; illi, quorum corpora ſepulta ſunt, hic inter uiuos pote- rũt præconijs extolle- re Deum.

18 Sed nos quoad uixe rimus laudabimus Do- minum, ab hoc tempo- re uſq; in finem uitæ perpetuò. Halleluia.

PSAL. CXVI.

1 *AEquo animo sum, quoniam exaudiuit Dominus uocem precũ mearum.*

2 *Quoniam præbuit aurem suã mihi, cùm in periculo meo clamarem.*

3 *Circundederant me funes mortis, & angustiæ inferorum adprehenderant me: in adflictionem & dolorẽ incideram.*

4 *Cumq; nomen Domini inuocarem: Oro Domine, liberes animam meam.*

CXVI.

1 AMaui Dominum, quòd exauditurum confidam illum preces meas.

2 Olim enim sæpe præbuit aurem suam mihi: quare quoad uixero, non aliò clamoribus meis recurram, q̃ ad ipsum.

3 Cinxerant me funes mortiferi, & præsentissima pericula corruendi in sepulchrũ apprehenderant me: nihil præter afflictionem & anxietatem inueneram circa me.

4 Quare ego auxilium Domini implorabam, dicens: obsecro Domine libera animam meam.

Dil
qm̃ e
diet
uocẽ
tionis
meæ.

5 (*Mitis enim ac iustus est Dominus, & Deus noster misericors.*

5 Et continuò deprehendi misericordẽ esse Dominum & iustum, & Deum nostrum pietatis obliuisci non posse.

6 *Humiliũ custos est Dominus) omni enĩ ope destitutus, & saluauit me.*

6 Custos est Dñs eorũ, qui pe se sapere non possunt: quũ enim affligerer grauissimè, & consilij expers essem, ipse saluauit me.

7 *Redi ergo animę mi in requiem tuã, quia Dominus præstitit tibi, quod petiuisti.*

7 Redi ô anima mea ad ueterem tranquillitatem tuam: Dñs enim pro te persoluit, quicquid debebas tu.

8 *Tu enim liberasti aĩam meã à morte, oculos meos à lachrymis, & pedes meos à lapsu.*

8 Liberasti Domine à morte animam meam, oculum meum à fletu, & pedes meos à lapsu.

9 *Vt rectè ambulẽ corã Dño, iter uiuos.*

9 Securus obambulabo posthàc sub tutela Domini in atrijs eius, unà cum illis, qui uiuunt uerè.

10 *Verum dixi, cũ loquerer in uehementi adflictione mea, cùm dicerem in ecstasi, Omnis homo mendax.*

11 *Quid autem retribuam Domino pro cunctis in me beneficijs?*

13 *Calicem enim salutis accepi, cùm nomen Domini inuocassem.*

14 *Hinc uota mea Domino soluo, coram uniuerso populo eius.*

15 *Preciosa est in oculis Domini mors*

10 Firmissimè credidi, quare & loq̄bar confidenter, etiã quũ grauissimè periclitarer.

Credi propt qd'lo tus sun

11 Imò in trepidatione, & summa propemodum desperatione mea constanter dicebam, omnis quidẽ homo mentitur, & fallere potest, uerùm Deus nequaquam.

12 Quid retribuam Domino, cuius tam uaria extant in me redemptionis beneficia?

13 Poculũ gratiarum actionis pro nouo hoc salutis genere in altum sustollam, & auxilium Domini implorare nõ desinam.

14 Vota mea utique Domino persoluam palàm, in præsentia totius populi illius.

15 Grauatè Dominus

sanctorũ suorum.

16 *Gratias ago Domine, quòd mei serui tui, mei serui tui & filij ancillæ tuæ uincula dirupisti.*

17 *Idcirco macto tibi uictimam collaudationis, & nomen tuum Domine celebro.*

18 *Vota mea Domino soluo coram toto populo eius.*

19 *In atrijs domus Dñi, in medio Ierusalẽ.* הללו יה

PSALMVS CXVII.

nec temere occidi sinit quenquam sanctorum suorũ: charissimi enim sunt illi.

16 Meritò te amo benignissime Dñe, quòd me seruũ tuum, me inquam seruũ tuũ, & filiũ ancillæ tuæ dignatus sis, effracto carcere, è uinculis eripere.

17 Quare offeram tibi sacrificia, quibus maximè delectaris, ꝓ acceptis uidelicet beneficijs gratiarũ actiones, nec desinam unquam auxilium Domini implorare.

18 Hæc uota mea Domino persoluam, palàm spectante uniuerso populo ipsius.

19 In ipsis atrijs domus Domini, in medio Hierusalem. Halleluia.

CXVII.

LAudate Dominũ omnes gentes, omnes quoq; populi laudate eũ.

Quoniã bonitas eius erga nos magis ac magis adolescit, & fides eius in perpetuũ durat.

הללויה

PSAL. CXVIII.

GRatias agite Dño ꝓ sempiterna bonitate & misericordia sua.

Prædicet, quæso, Israël sempiternam bonitatem eius.

Prædicet & familia Aharon sempiternam bonitatem eius.

1 LAudate Dominũ uniuersæ gentes, laudibus extollite illum, quotquot usquam estis populi.

2 Copiosissimè enim usus est erga nos genuina misericordia sua, & constantia ipsius in ꝓmissis duratura est ꝑpetuò.

CXVIII.

1 LAudate Dominũ, benignus est enim, & perpetuò duratura est clemẽtia illius.

2 Fateatur ex aĩo hoc Israël, ꝑpetuò duraturam clementiam illius.

3 Fateantur ex animo posteri Aaron, quòd perpetuò duratura sit clementia illius.

Laudate Dominũ omnes gentes.

Confitemini domino, qm̃ bonus, qm̃ in seculũ misericordia eius.

4 Prædicent, qui Dominum colunt, sempiternam bonitatem eius.

5 De angustia inuocaui Dominũ, & respondit mihi latitudine Dominus.

6 Dominus mecum est, nõ timebo, quid homo mihi faciat.

7 Dominus auxiliator meus est, & ego despiciam inimicos meos.

8 Melius est in Dominum sperare, quàm in hominẽ.

9 Melius est in Do

4 Fateantur ex animo hoc quotquot reuerentur illum, quòd nunquàm nõ sit misericordissimus ipse.

5 Quum essem constitutus in pĩculis, implorauí auxilium seruatoris Domini, q & exaudiuit me, & perduxit me in locũ spatiosum idem seruator ille Dominus.

6 Dominus adest mihi, quare non timebo quicquid moliatur aduersum me homo.

7 Dominus stat ꝓ me inter auxiliantes mihi ipse p̃cipuus est: quare uidebo euenire hostibus meis qualia quisquam optaret suis.

8 Multò est melius spem suã collocare in Domino, quàm fidere cuiuis hominum.

9 Multò est meliu

ninum sperare, q̃
n principes.

Omnes gẽtes cir
cunstent me: at in
nomine Domini pe=
rimam eas.

*Circundent, & *
circũueniant me: at
n nomine Domini
perimam illas.

Circundent me,
sicut apes, & con=
sumere pergant, si=
cut ignis spinas: at
n nomine Domini
perimam illas.

Ad casum pel=
lant, atq; detrudãt
me: at Dominus opem feret mihi.

spem suã collocare in Domino, quàm fidere ulli principum.

10 Etiam si uariæ gentes circundederint me, nihil sollicitus ero: fretus enim auxilio Domini facilè perdam omnes.

11 Cingant me & diligentissimè circũdent, nihil tamen metuam, sed fretus auxilio Domini perdam omnes.

12 Circundent me tam copiosi & mordaces, quàm esse solent examina apũ: extinguantur tam subitò, quàm ignis per stipulas uolitans: Domini enim fretus auxilio nullo negotio subuertam illos.

13 Maximo studio conatus est aduersarius meus sic impellere me, ut caderẽ, uerùm Dñs

14 *Robur & materia carminis est mihi Dominus, idem est salus mea.*

15 *Vox exultatiōis & salutis in tabernaculis iustorum: dextera enim Dn̄i uictoriam peperit.*

16 *Dextera Dn̄i altißima est: dextera Domini triūphum parat.*

17 *O si nō moriar, sed uiuam, ut celebrem opera Dn̄i.*

18 *Corrigat & castiget me Dn̄s: at morti ne tradat me.*

19 *Aperite mihi portā iustitiæ, ut trāse*

auxilio fuit mihi.

14 Fortitudo mea & a- gumentū carminis me ipse est seruator Domi nus: quare cōfido futu rum, ut autor mihi fia omnimodæ salutis.

15 Tum audietur uo: exultationis, & ꝑ ade pta salute gratulatio nis in ædibus iustorū dextera em̄ Dn̄i ope rabitur in eis fortiter.

16 Dextera Dn̄i exal tabitur, dextera Dn̄ operabitur fortiter.

17 Non moriar sed u uam, & cōmemorab opera Domini.

18 Docendo diligēte docuit me Dn̄s, ne morti tradidit me.

19 Aperite mihi porta iustitiæ, & ingrediar eas, & gratiarū actio

per eam, & collaudem Dominum.

Hæc enim est porta Domini, iusti transibunt per eã.

Gratias ago tibi, quoniam exaudisti me: & factus es salus mea.

Lapis quem repudiauerunt ædificantes, factus est in caput angularis pinnæ.

nibus laudabo seruatorem Dominum.

20 Hæc est illa porta Domini, iusti ingrediẽtur per eam.

21 Gratias agã tibi, ꝙ afflixeris me, & iterũ salute donaueris me.

22 Lapidẽ repudiauerũt ædificantes, sed factus est ille in caput anguli.

23 A Domino factum est illud, & est res mirifice mirabilis in oculis nostris.

24 Hunc diẽ fecit Dominus, exultemus & lætemur in eo.

25 Quæsumus Domine serua nos nũc, quæsumus Domine felici-

Per Dominũ autem istud factũ est, & est miraculum in oculis nostris.

Hæc est dies quam fecit Dominus, exultemus & lætemur in ea.

Salua nos amabò Domine: commoda

nunc quæso Dn̄e.

26 *O' beatū qui uenit in nomine Dn̄i, bene ominemur, & precemur uobis, qui estis domi Domini.*

27 *Dominus Deus illucescat nobis: redimite festum diem frondibus usque ad aræ cornua.*

28 *Deus meus es tu, & gratias tibi ago: Deus meus es tu, & eueho te.*

29 *Gratias agite Domino pro sempiterna bonitate & misericordia sua.*

tatem adfer nunc.

26 Omni laude maior hic est, qui aduenit legatus à Domino ad nos, bene precati sumus uobis & nos è domo Domini, & felice iudicauimus.

27 Omnipotens Deus Dominus est, & illuminauit nos: quare colligate sub diem festū ramos, & templū ornate usq; ad cornu altaris.

28 Deus meus es tu quare cum gratiarum actione laudabo te, & laudibus te Deū meum extollam.

29 Celebrate Dominū benignus est enim, & nullo unquā tempore non misericors.

CXIX. א Aleph

PSALMVS CXIX.

O Beatos inte= 1
gros, q̃ in uia
& lege Dñi ãbulãt.
Beati q'i custo=
liunt obtestationes 2
ius, & toto corde
uærunt illum.
Qui scelera nul= 3
t designant, sed in
ijs eius incedunt.
Tu enim nihil 4
què præcipis ac
andatorum tuo= 5
um obseruantiã.
Vtinam huc ten-
ant gressus mei, 6
seruẽ iusta tua.

Felices, qui innocenter uiuunt in hac uita, & quotquot ambulant secundum doctrinam Domini.

Felices, qui obtemperant admonitionibus illius, & toto pectore student placere illi.

Profectò tales nullum scelus admittent, sed rectà per uias, quas illis monstrauit, gradientur.

Tu præcepisti mandata tua obseruari diligentia summa.

Vtinam dirigantur abs te gressus mei, ut possim per omnia obseq̃ sanctissimis præceptionibus tuis.

Tunc enim nunquã pudefierem, sed sem-

Beati immaculati in uia.

Sic enim non pudefiam, cùm scilicet
ttentus ero ad omnia præcepta tua.

7 Celebrabo te recto corde, si docueris me iudicia iustitiæ tuæ.

8 Iusta tua custodiã, ne unquã, quæso, derelinquas me.

ב

1 Qua tandem re mundum custodiat adolescens iter suũ æquè ac obseruãtia sermonũ tuorum?

In quo corrigit adolescẽtior uiã.

2 Toto igitur corde meo requirã te, tu uerò ne seducas me à præceptis tuis.

3 In corde meo reponã uerba tua, quò minus in eo peccem

per ante oculos haberem uniuersa mandata tua.

7 Celebrabo te pectore cãdidissimo, ubi docueris me rationẽ æquitatis tuæ.

8 Mandata tua obseruabo pro uiribus nisi tu destitueris me auxilio tuo.

ב Beth.

1 Qua maximè re corrigere poterit adolescens licentiosius uitæ suæ genus? nulla magis quàm si diligenter obseruauerit uerba tua.

2 Toto pectore studui placere tibi, quare ne sinas, quæso, aberrare me à mandatis tuis.

3 In animo meo reposui uerba tua, ne peccem tibi.

4 *Inclyte tu Domine doce me, constitutiones tuas.*

5 *Vt etiã labijs meis memorare queam omnia iussa oris tui.*

Vt in uia contestationum tuarum gaudeam magis, q̃ in innumeris diuitijs.

Vt mandata tua mediter, & semitã tuam suspiciam.

Vt præceptis tuis delecter, neq; obliuiscar uerborum tuorum.

ג

Da mihi seruo tuo, ut uiuam, & custodiam sermones tuos.

4 Omni laude maior tu Dñe, doce, quæso, me præcepta tua.

5 Labijs meis recensui om̃ia iudicia profecta ab ore tuo.

6 Modus & ordo admonitionum tuarum oblectauit me, quãtum nullæ diuitiæ.

7 In mandatis tuis exercebo me, & diligenter expendam semitas tuas.

8 In præceptis tuis oblectabo me, nec obliuiscar uerborum tuorum.

ג Gimel.

1 Hoc præsta seruo tuo, ut uiuere liceat, & parere mandatis tuis.

Retribue seruo tuo.

2 *Adperi oculos meos, ut perſpiciã admiranda, quæ in lege tua ſunt.*

3 *Aduena ego ſum in terra, tu tamen ne celes me præce= pta tua.*

4 *Rumpitur enim anima mea deſide= rio iuſsuum tuorum omni tempore.*

5 *Tu enim corri= pis execrabiles ſup̃ bos, qui deficiunt à præceptis tuis.*

6 *Libera me obprobrio & contempti ut cuſtodiam conteſtationes tuas.*

7 *Principes enim in conſeſsu ſuo conti*

2 Aperi oculos animi mei, ut intelligere queã admiranda illa myſte- ria, quæ cõtinentur in doctrina tua.

3 Peregrinus ſum ego in terra, ne celaueris, quæſo, me mãdata tua.

4 Fractus eſt animus meus præ nimio & pe[r]petuo deſiderio cogno- ſcendi æquiſsima iudi- cia tua.

5 Increpaſti acriter ſu- p̃bos, execrabiles fient quotquot aberrant mandatis tuis.

6 Libera me à pro- bro & contemptu illo- rum ſuperborum: qui admonitiones tuas cu- ſtodiui.

7 Quoties ſederunt c[on]- gregati pricipes, ut c

me consultãt, seruus tuus meditatur in mandatis tuis.

8 *Contestationes tuæ & delectationes meæ sunt, & senatores mei.*

ר

1 *Humi defixa est anima mea, tu tamẽ refice me iuxta uerbum tuum.*

2 *Vias meas exposuĩ tibi, tu ergo responde mihi, & doce me iussa tua.*

3 *Iter mandatorũ tuorũ ostende mihi, & considerabo mirabilia facta tua.*

tra me loquerẽtur: seruus tuus nihil aliud q̃ exercebat se in mandatis tuis.

Profectò admonitiones tuæ oblectauerunt me, & fuerunt ueluti uiri à consilijs mihi.

ד Daleth.

Adhæsit pulueri anima mea, & tantum nõ petij: restitue me pristinæ ualetudini iuxta ꝓmissa tua.

Adhæsit pauimento aĩa.

Opera mea recensui, quare exaudisti me, doce, quæso, me intelligere mandata tua.

Genuinam sententiã mandatorum tuorum assequi fac me: hoc si mihi contigerit, exercebo diligenter me in mirabilibus tuis.

4 *Diffluit aĩa mea tædio, confirma me uerbo tuo.*

5 *Tolle à me iter mendacij, & lege tua miserere mei.*

6 *Iter enim ueritatis elegi, & iusta tua mihi placent.*

7 *Adhæream contestatiõibus tuis Domine, ut non cõfundas me.*

8 *Via mãdatorum tuorũ curram, quibus exhilares cor meum.*

4 Solutus est mihi animus præ anxietate, erige me secundum uerbum tuum.

5 Studium mentiendi & fucatè uiuendi aufer à me, secundum legem uerò tuam misericorditer tracta me.

6 Genus uitæ candidum & constans elegi, & æquissima iudicia tua proposui ante oculos mihi.

7 Sectatus sum testimonia tua Domine, ne unquã sinas me cũ pudore frustrari spe mea

8 Per uiam mandatorum tuorum curram ubi tu gaudio dilataueris cor meum.

ה He.

1 Doce me Dñe intelligentiam mãdatorum tuorum, ut ad eam ser

Legẽ pone mihi Dñe.

ה

1 *Doce me Domine iter præceptorum*

tuorum, ut ipsum semper custodiam.

Erudi me, ut custodiam legem tuã, & seruem eam in toto corde meo.

Duc me in semita mandatorum tuorum, ea enim mihi placet.

Inclina cor meũ ad contestationes tuas, & nõ ad auaritiam.

Transfer oculos meos, ne uanitatem aspiciant, & uia tua uiuifica me.

uandam quoad uixero, accommodem me.

2 Eam prudentiam tribue mihi, ut intelligã, atq; ita præstem, quæ præscribit lex tua, & obseruem toto pectore, ne quid faciam contrà.

3 Deduc me secundum genuinam sententiam mandatorum tuorum: hoc enim semper optaui maximè.

4 Inclina cor meum in amorem præceptionũ tuarum, & ab auaritia quàm alienissimum effice me.

5 Auerte oculos meos, ne capiantur amore rerum uanissimarũ: quin potius tuis admonitionibus ad uitam perduc me.

6 Propone seruo tuo eum sermonẽ, qui ma-

Præfige autem seruo tuo uerba tua,

quæ ipsum timoris tui admoneant.

7 *Tolle obprobriũ meum, quod timeo: suauia enim sunt iudicia tua.*

8 *Et mandata tua diligo, iustitia tua sustine me.*

ו

1 *Obueniat mihi benignitas tua Domine, deinde & salus tua iuxta uerbum tuum.*

Et ueniat super me misericordia.

2 *Vt respondeam obprobrantis uerbo, qui uerbo tuo fidem habeo.*

3 *Ne recedat de ore meo uerbum u*

ximê inuitat ad uenerationem tui.

7 Aufer infamiam, à qua metui mihi: iudicia enim tua clementiæ admixtum habent plurimum.

8 Ego certè amaui man data tua, quare ꝑ tu æquitate in uita conse ua me.

ו Vau.

1 Contingat mihi, u particeps fiam omni modę benignitatis tu Domine, & saluti quam promittunt ue ba tua.

2 Vt habeã, quod r spondeã ei, qui expr brat mihi, quòd dice soleam, fidere me pr missioni tuæ.

3 Quare ne unqua sinas, quæso, irritũ fi

ritatis ulla ratione, quoniam in iudicia tua ſpero.

Sed cuſtodiam legem tuam in perpetuum, per omnia ſecula, & ſi quid ultrà eſt.

Ambulem in ſecuritate, quia mandata tua quæro.

Diſſeram ſuper cōteſtationibus tuis coram regibus, & non pudefiam.

Delecter in præceptis tuis, quæ diligo.

hoc, quod ſæpe dixi, & uerè: iudicia enim tua expectaui, quibus palàm fiet, mea ne, an aduerſariorum cauſa ſit melior.

4 Vt obſeruem legem tuam aſsiduè, longo tēpore, imò ſemper.

5 Et ut ambulare queam ſine offendiculo ꝑ loca ſpatioſa: mandatorum enim tuorum ſtudioſus inueſtigator fui.

6 Quare & loqui audebo de tuis conſtitutionibus in conſpectu regum conſtanter, & ſine ullo pudore.

7 Et oblectabo me mādatis tuis, quæ ſemper amaui.

8 Tollam in altum manus meas, ut opere præſtem, quæ præſcribūt præcepta tua, quæ

Tollā manus meas ad amata mihi præce=

pta tua, & mediter in mandatis tuis.

amaui, & ore loquar de ęquissimis legibus tuis.

ז

1 Memora uerbũ tuum seruo tuo, ut spem meã fulcias.

Memor esto uerbi tui.

2 Hoc enim solatur me in adflictione mea, & eloquium tuum uiuificat me.

3 Cõtemnũt me superbi uehementer, sed à lege tua ne declinem.

4 Repeto mecum sempiterna iudicia tua Domine, & solatium inuenio.

5 Totus horreo sce

ז Zain.

1 Memor esto eius, quod promisisti seruo tuo, quo & spem magnam concipere iussisti me.

2 Hæc promissio consolata est me tempore afflictionis meæ: uerbum enim hoc tuum effecit, ne mœstitia extinguerer, sed in uita continerer.

3 Superbi insultauerũt mihi miris modis: ego uerò lege tua consolatus sum me, nec aliò quàm ad eam confugi.

4 In memoriã reuocaui, quanta æquitate & iudicio olim tractaueris patres nostros Domine, quæ res plurimum attulit consolationis mihi.

5 Horror inuasit me,

leratos istos, q̃ deserunt legem tuam.

Iusta tua carmen mihi sunt, dum hîc hospes sum.

Nominis tui Dñe per noctem mentionẽ habeo, ut custodiam legem tuam.

Id mihi, quæso, cõtingat, ut præcepta tua seruem.

ח

Sors mea Dñe, in hoc sum, ut custodiam uerba tua.

Vultum tuũ deprecor ex toto corde, ut miserearis

quoties perpendi sceleratum & periculosum impiorum uitæ genus, quòd uiderem contemnere eos doctrinã tuam.

6 Pro carminibus fuerũt mihi præceptiones tuæ, quocunque loco fuissem tempore exilij mei.

7 Memor fui media nocte nominis tui Domine, ut seruarem doctrinam tuam.

8 Hoc mihi summopere fuit curæ, ut mandata tua seruarem.

ח Het.

1 Portio mea es tu Domine: quare statui seruare, quæ mãdata sunt uerbis tuis.

Portio mea Domine.

2 Ambiui toto pectore fauorem tuum erga me: miseriat te, quæso, mei iuxta uerbũ tuum, quo promisisti adfuturum te mihi.

mei iuxta sermonē tuum.

3 Considerem uias meas, & referam pedes meos ad contestationes tuas.

4 Incūctanter properem ad custodiēdum mandata tua.

5 Vincula sceleratorum si me captiuum teneant, legis tamen tuæ ne obliuiscar.

6 Concubia nocte surgo ad laudandum te, propter iusta iudicia tua.

7 Socius sum omnium timentium te, & custodientium præcepta tua.

3 Recensui uias meas, totam uidelicet uitam meam, & reuocaui pedes meos in uiam rectam, & ad ea, quæ præscripta mihi sunt abs te.

4 Festinaui absq; dilatione custodire mādata tua.

5 Studijs nocendi uelu ti uinculis scelerati homines tantum non illaqueauerunt me: ego uerò qualiacunq; essent pericula, doctrinæ tuæ non sum oblitus.

6 Media nocte surgā, ut gratias agam tibi pro æquissimis iudicijs tuis.

7 Socius sum ego & amicus omniū illorum, qui uenerantur te: &

O Domine, cuius bonitate uniuersa terra redundat, doce me mandata tua.

qui seruant mandata tua.

8 Benignitate tua Dñe plena est terra: quare præcepta tua doce me.

ט

ט Thet.

Benefacito Domine seruo tuo iuxta uerbum tuum.

1 Bene egisti cum seruo tuo Domine, & iuxta promissa tua.

Bonita[illegible] fecisti [illegible] seruo.

Bonum, disciplinam, & scientiam doce me: quoniam præceptis tuis fidē habeo.

2 Vtilitatem, quæ est in cognitione legis tuę, doce me: mandatis enim tuis maximam inesse uim firmissimè credidi.

Priusquàm adfligerer delinquebam, nunc autem eloquiū tuum custodiam.

3 Priusquàm diligenter auscultarem ad mādata tua, sæpe aberraui: nunc autem attentior factus, uerbis tuis parebo.

4 Benignus es tu, doce, quæso, me intelligentiam mandatorum tuorum.

Natura bonus es, per eam ergo bonitatem doce me mandata tua.

5 *Offerũt mihi q̃dem superbi mendacium, ego autem toto corde seruabo præcepta tua.*

6 *Craßum est uelut adeps cor eorũ, ego tamen legem tuam meditabor.*

7 *Euge mihi q̃ afflictus sum, quò mãdata tua didicerim.*

8 *Dulcior est mihi lex oris tui, quàm infinitus modus auri uel argenti.*

5 Excogitauerunt aduersum me mendaciũ superbi, uerùm ego toto pectore incumbebã in hoc, ut seruarem mãdata tua.

6 Impinguatum est, & stupore ueluti aruina obductum cor illorũ, ego uerò doctrina tua oblectatus sum.

7 Vtile fuit quòd rebus aduersis nonnihil afflictus fuerim: hoc enim in causa fuit, ut studiosius discere cuperẽ mandata tua.

8 Gratior est mihi doctrina oris tui, quàm uel auri uel argẽti pondo mille.

י Iod.

1 Manus tuæ fecerunt me, & maximo artificio absoluerunt: da,

I י

Manus tuę fecerunt me.

Manus tuæ fecerunt & parauerunt me, da mihi intelligentiam, ut discam

præcepta tua.

Vt cùm uideant me, qui te timent, lætentur, quòd uerbo tuo fidam.

Equidē ſcio Dn̄e quòd iuſta ſunt iudicia tua: nam ex fide adiuuas me.

Bonitate igitur tua conſolare me, iuxta ſermonē ſeruo tuo factum.

Occurrant mihi clementiæ tuæ, ut uiuam: lex enim tua meditatio mea eſt.

Confundantur ſuperbi, qui mendaciter mecum agunt, ego autem præcepta

quæſo, eam mihi mentem, ut diſcere poſsim intelligentiam mandatorum tuorum.

2 Tunc enim cultores tui uidebūt me, & gaudebunt, quòd in promiſsionibus tuis poſuerim ſpem meam.

3 Noui Domine, quòd ipſiſsima æquitas ſint iudicia tua, & meritò afflixeris me.

4 Verùm ſit, quęſo, tādem malorum ſatis, & pro tua benignitate cōſolare me: id enim promiſiſti ſeruo tuo uerbis tuis.

5 Adueniāt miſericordiæ tuę, ut reuiuiſcam: doctrina enim tua uehementer oblectat me.

6 Infames fiant ſuperbi, qui ſine cauſa uexa-

tua mediter.

7 *In gratiam autem redeant mecū, qui te timent, quiq; nouerunt contestationes tuas.*

8 *Sit cor meum integrum in præceptis tuis, ut ego nō pudefiam.*

ב

1 Defecit ī salutari tuo aīa.

Deperit aīa mea salutem tuam: uerbo enim tuo fido.

2 *Depereunt oculi mei sermonem tuum dicendo, quando cō solaris me?*

3 *Sunt enim sicut uter in incendio, præ-*

uerunt me: ego interim exercebo me in mandatis tuis.

7 Cōueniant apud me, qui reuerenter colunt te, & qui nouerunt admonitiones tuas.

8 Fiat animus meus purus mandatis tuis, ut nunquàm pudore suffundar.

כ Caph.

1 Vix amplius est apud se præ desiderio salutis, quam expectat anima mea abs te: promissis tamen tuis non diffidam.

2 Anxiè cupiuerūt oculi mei uidere, quod pro misisti: quoties dicebā, quando tandem consolaberis me?

3 Quamuis similis esset cutis mea utri fumo in rugas contracto, mandatorum tamen tuorū

cepta uerò tua non obliuiscor.

Quot sunt dies serui tui? quando ultionẽ capies de persecutoribus meis?

Superbi enim, qui secundũ legem tuã non ambulant, foderunt mihi foueam.

Omnia præcepta tua uera sunt & fidelia: mẽdaces persequuntur me, adiuua me.

non fui oblitus.

4 Quot adhuc reliquí sunt dies seruo tuo? quã do tandem de his, qui persequuntur me, supplicium sumes?

5 Foderunt in perniciẽ meam foueas superbi: uerùm id nõ docuerat eos doctrina tua.

6 Vniuersa mãdata tua fidei plenissima sunt: quare, quum sine causa persequantur me, auxilio sis mihi tu.

7 Tantum nõ prostrauerunt me in terram, ego tamen non deserui præcepta tua.

8 Pro benignitate tua in uita conserua me, ut custodire possim doctrinam oris tui.

Ferme funditus perdiderunt me in terra, attamen præcepta tua non desero.

Pro bonitate tua uiuifica me, ut seruem contestationem oris tui.

ל

1 *Verbum tuū Domine cum cœlis in perpetuum constat.*

In æternum Domine.

2 *Veritas quoque tua per omnem posteritatem, perinde ac tellus abs te condita, durabit.*

3 *Iuxta ordinationem tuam constant in æternum: nam omnia seruiunt tibi.*

4 *Nisi lex tua solatium meum esset, iam in adflictione periissem.*

5 *Nunquàm igitur obliuiscar mandatorum tuorum: ipsis enim refocillas me.*

ל Lamed.

1 Perpetuò Dñe quicquid unquā fieri uoluisti, stabile erit in cœlis.

2 In generationem & generationem constantia tua in promissis durabit: stabilem esse uoluisti terram, & stabilis erit.

3 Quibus modis unumquodque subsistere uoluisti, usque in hodiernum diem subsistit: omnia enim obediūt imperio tuo.

4 Nisi doctrina tua recreasset me, tum mœrore periissem, quum affligerer tam periculosè.

5 Nūquàm obliuiscar mandatorum tuorum: per ea enim seruasti uitam mihi.

Tuus sum, salua me: quoniam præcepta tua inquiro.

Insidiantur mihi scelerati ad perdendum me, sed contestationes tuas mecũ reputo.

Omnia, quæ facta sunt, finem habitura uideo, sed præceptum tuum omnem finem excedet.

מ

Vt legem tuam amo? quæ unica cogitatio mea est omni tempore.

Mandatum tuũ prudentiorem fecit me hostibus meis: semper enim mecum est.

6 Tuus per omnia sum ego, serua me: mandata enim tua scrutatus sum.

7 Expectantes obseruauerunt impij me, ut perderem, sed ex constitutionibus tuis intelligebã, quid facere contra oporteret me.

8 Nihil tam absolutũ, cuius non uiderim interitum, præter latissime se extendens mandatum tuum.

מ Mem.

1 Quàm amaui legem tuam? toto die ipsa fuit occupatio mea.

Quomodo dilexi legẽ tuã domine.

2 Inimicis meis prudentiorem fecisti me mandatis tuis, nec unquam sinam me auelli ab illis.

3 Supra oẽs præceptores meos cautus factus sum, quia contestationes tuæ cogitatio mea sunt.

4 Supra senatores intelligẽs sum, quia mandata tua obseruo.

5 Ab omni uia mala reuoco pedes meos, ut custodiã uerba tua.

6 A' iudicijs tuis nõ recedo: tu enim dux meus es.

3 Vniuersis, qui me docere conati sunt, prudentior euasi, idq́ propter iugem cõstitutionum tuarum meditationem.

4 Ipsos senes prudentia superaui, quòd mandata tua custodirem.

5 Ab omni semita mala auerte pedes meos, ut custodire cõmodius possim uerba tua.

6 A iudicijs tuis non recessi: tu enim docueras me.

7 Quàm fuerũt suauia palato meo uerba tua? certè magis quàm ori mel ullum esse possit.

8 Præceptis tuis prudens fiã: quare & odio

7 Quàm dulcia sunt faucibus meis eloquia tua? supra mel sunt ori meo.

8 Præceptorum tuorum intellectum ha=

beo, hinc odio prosequor omne iter mendacij. נ

Verbum tuum lucerna est pedibus meis, & lumē gressui meo.

Iuraui & constitui seruare iusta iudicia tua.

Adflictus sum extra modum, tu uerò Dñe repara me iuxta uerbum tuum.

Promptitudo oris mei, sic oro tibi Domine placeat, ut iudicia tua me doceas.

Anima mea iugiter me admonet, ut legis tuæ ne obliuisar.

prosequar omnem semitam mendacij.

נ Nun.

1 Instar lucernæ fuerunt pedibus meis uerba tua, & ueluti lux iuxta semitam mihi.

Lucern pedibu meis.

2 Iuraui & persistam in proposito seruandi, quicquid æquissimo iudicio præcepisti.

3 Afflictus sum uehemēter Dñe, in uita conserua me, sicut pollicitus es uerbis tuis.

4 Pias has oblationes oris mei gratāter, quæso, accipe Domine, & iudicia tua doce me.

5 Vitam meam ueluti in manu omnibus expositam porto: doctrinæ tamen tuæ in malis

6 *Impij laqueum ponunt mihi, sed à mandatis tuis non aberro.*

7 *Hæreditas mea sunt contestationes tuæ in perpetuum, sunt & deliciæ cordis mei.*

8 *Propendit cor meum ad faciendū præcepta tua inæternum, nō sine causa.*

ס

1 *Iniquos odi, at legem tuam amo.*

Iniquos odio habui.

2 *Defensor et propugnator meus esto Domine: uerbo enim tuo fido.*

tam præsentibus non sum oblitus.

6 Expanderuut impij rete in perniciem meam, à mandatis tamen tuis ego non aberraui.

7 Possidere constitui constitutiones tuas tota uita mea: oblectationi enim cordi meo sunt.

8 Accommodaui animum meum, ut opere præstem præcepta tua, usque in finem uitæ meæ

ס Samech.

1 Sceleratos odio habui: legem autem tuam amaui.

2 Latibulum & scutū es mihi tu: quare in uerbis tuis totā spem meā collocaui.

Recedite à me mali, ut custodiam præcepta Dei mei.

Fulcias me sermone tuo, ut uiuã, & ne frustreris expectationem meam.

Sustenta me, ut saluus sim, & præcepta tua sine intermißione mediter.

Sed conculca uniuersos, qui à mandatis tuis aberrant: fallax enim est dolus ipsorum.

Tollis cũctos terræ impios uelut quisquilias, idcirco contestationes tuas amo.

Horret præ timore tuo caro mea,

3 Recedite à me improbi, ne impedimento sitis mihi, mandata Dei mei custodire uolenti.

4 Conforta me uerbis tuis, ut uiuam, neq; frustreris me spe mea.

5 Sustenta me & saluus ero, & oblectabo me mandatis tuis quoad uixero.

6 Conculcasti uniuersos, qui recedunt clàm à mandatis tuis: propterea quòd subdola est cogitatio illorum.

7 Veluti scoriam erasisti è reliquo hominũ numero omes impios, qui erant in terra, propterea amaui admonitiones tuas.

8 Sic erasisti impios, ut

& iudicia tua formido. ע

1 *Quod æquū & iustum est, faciam, ne dedas me calūniatoribus meis.*

Feci iudiciū & iustitiam.

2 *Fidē iube in bonū ꝓ seruo tuo, ne uim faciant mihi supbi.*

3 *Fatiscunt oculi mei ad salutem tuam, & ad iustum eloquium tuum.*

4 *Age cū seruo tuo pro tua bonitate, & mādata tua doce me.*

5 *Seruus tuus sum, doce me, ut sciā cō=*

exhorruerit præ metu caro mea, & à iudicijs tuis, secundum quæ de impijs supplicium sumpsisti, exterritus fuerim.

ע Ain.

1 Facere soles, quod iustum est & æquum, quare non relinques me tyrānidi opprimentium me.

2 Instiga seruū tuum ad bonum, ne opprimant me superbi.

3 Oculi mei caligare cœperunt, prospectantes diu, num alicunde adueniret salus abs te, uerbo iustitiæ tuæ ꝓmissa.

4 Fac cum seruo tuo secundum benignitatē tuam, ut mandata tua doceas me.

5 Seruus tu⁹ ego sum, quare eam mihi tribue mentem, ut intelligere

testationem tuam.

5 *Id ut facias Domine, tempestiuum est: dißiparũt enim legem tuam.*

7 *Quoniam amo præceptum tuum supra aurũ & topazium.*

8 *Idcirco uniuersa mãdata tua recta sequor, ab omni autem uia fallaci abhorreo.* פ

1 *Magnificæ sunt contestationes tuæ, quapropter obseruat eas anima mea.*

2 *Adperta sunt uerba tua, illuminant, & intellectum dant paruulis.*

queã ceremonias tuas.

6 Tẽpus appetit, quo sumpturus es suppliciũ Domine de impijs: nihili enim fecerunt doctrinam tuam.

7 Quare amaui præcepta tua magis quàm aurum etiam purgatissimum.

8 Propterea mandata tua omnia iudicaui esse iustißima, & omne genus uitæ fucatum odio habui.

פ Phe.

1 Admiratione dignæ sunt ceremoniæ tuæ: quare obseruauit eas anima mea.

2 Initium uerborum tuorum lumen adferet, & docebit prudentiam imperitos.

Mirab lia test monia tua.

3 *Præcepta tua nõ aliter desidero, q̃ cum anhelus spiritum attraho.*

4 *Aspice me, & propitius esto mihi, perinde atq; ijs, qui nomen tuũ diligunt.*

5 *Gressus meos dirige secundum eloquium tuum, ut non regnet in me ulla impietas.*

6 *Libera me à calumnijs hominum, ut custodiã leges tuas.*

7 *Vultum tuum exhibe seruo tuo, & doce me mandata tua.*

8 *Oculi mei riuos aquarũ emanãt, pro-*

3 Ore meo ueluti hiabã, ut assequerer prudentiam : mandata enim tua uehementer amaui.

4 Respice me & miserere mei, quomodo misereri soles eorum, qui amantes sunt nominis tui.

5 Fac tendãt oĩa studia mea in ṽba tua, & ne sinas in me dominari ullam iniquitatem.

6 Libera me à calumnia hoĩs, ut custodire liceat mandata tua.

7 Fac clarè appareat fauor uultus tui erga seruum tuum.

8 Riui aquarum effluxerunt ex oculis meis,

pptereà q̃ legem tuã non custodiunt.

propterea quòd aliò me abduxerint, & non seruauerint legẽ tuam.

Y

Y Tsade.

Iustus es Domine, & æqua sunt iudicia tua.

1 Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum.

Iustus es domine.

Quæ tu mandas cõtestationes, iustæ & ueræ sunt supra modum.

2 Adesse uoluisti iustitiam statutis tuis, & ueritatem ualde.

Enecat me zelus meus, q̃ hostes mei obliuiscuntur uerba tua.

3 Molestissimè tuli, q̃ cõtempserint uerba tua hostes mei.

4 Purus est per oĩa sermo tuus ualde, quare seruus tuus amauit eũ.

5 Iuuenis sum ego & contemptui illis, mandata tamen tua non sum oblitus.

6 Iustitia tua iustitia

Eloquium tuum uehementer inflammat, unde & seruus tuus diligit illud.

Ego etsi paruus & cõtemptus sum, præcepta tamen tua non obliuiscor.

Iustitia tua iustitia sempiterna est, &

lex tua uera.

7 *Tribulatio & angustia cùm assequuntur me, iam promißiones tuæ solantur me.*

8 *Contestationes tuas sempiternas fac me intelligere, ut uiuam.* ק

1 *Ex toto corde inuoco, exaudi me Domine, ut mandata tua custodiam.*

Clamaui in toto corde.

2 *Inuoco, ut me salues, & seruem contestationes tuas.*

3 *Propero maturrimè & inuoco: uerbis enim tuis fido.*

perpetua, & lex tua stabilis.

7 Quoties aduersi aliquid, & quod me premeret, accidisset, mandatis tuis consolabar me.

8 Iustitia comitabitur præcepta tua perpetuò, fac ut intelligam hoc, & uiuam.

ק Coph.

1 Implorau auxilium tuum toto pectore: audi, quæso, me Domine, ut possim implere mãdata tua.

2 Clamaui ad te, serua, quæso, me, ut custodiã ceremonias tuas.

3 Ante diluculum euigilaui, & clamaui, quòd spes mihi omnis esset in promissionibus tuis.

Maturant oculi mei ſub excubias ad meditandum in eloquijs tuis.

Vocem meam exaudi pro bonitate tua Dñe, *quemadmodum ſoles, uiuifica me.*

Adpropinquant enim, qui à lege tua ſunt alieni, & iniuria pſequūtur me.

Adpropinqua & tu Domine, *firmæ ſunt enim promißiones tuæ.*

4 Anteuerterunt oculi mei uigilias nocturnas, ut exercerem me in uerbis tuis.

5 Vocem meā audi ꝓ benignitate tua, ſecundum iudicia tua uitam dona mihi Domine.

6 Magno conatu egerunt, qui perſequuntur me, ut ſcelerata deſignarent: quare à lege tua abſunt quàm remotiſsimè.

7 Propè ades tu Domine, & omnia mandata tua æquitas.

8 Ab initio cognoui de admonitionibus tuis, quòd perpetuò ſtabiles eſſe uolueris eas.

Ab ipſo exordio id noui de conteſtationibus tuis, quòd eas fundaſti, ut ſint ſempiternæ.

ר

1 *Aſpice adflictionem meam, & eripe me: legis enim tuæ non obliuiſcor.*

Vide humilitatē meam.

2 *Suſcipe cauſam meam, & adſere me, & ſecundum eloquium tuum uiuifica me.*

3 *Longè abeſt à ſceleratis ſalus: nam legem tuam non requirunt.*

4 *Miſeratiões tuæ multæ ſunt Dñe, ꝓ tuo more uiuifica me.*

5 *Quantumuis multi ſint hoſtes & perſecutores mei, à conteſtationibus tuis tamen non declino.*

ר Res.

1 Vide afflictionem meam, & libera me, quia doctrinæ tuæ non ſum oblitus.

2 Patrocinium ſuſcipe cauſæ meæ, & redime me iuxta uerbum tuum, ne ſinas uitam adimi mihi.

3 Procul abeſt ab ipſis ſalus: qa mandata tua nō fuerūt curæ illis.

4 Infinitis modis miſericors es Domine, ſecundum conſtitutiones tuas æquiſsimas uitam tribue mihi.

5 Multi ſunt, qui perſequūtur me, & hoſtes mei numero ſunt plurimi, à conſtitutioni-

Quū præuaricatores uideo, ꝗ iussa tua non custodiunt, totus mœreo.

Vides, quòd mādata tua exosculor Domine, ꝑ tua ergo benignitate uiuifica me.

Ab æterno est uerax uerbū tuum, & in perpetuū uniuersa iusta iudicia tua. ש

Tyranni persequūtur me insontē, sed uerba tua reueretur cor meum.

bus tamen tuis non declinaui.

6 Aspiciebam præuaricatores, & inuasit me horror propter amentiam illorum, quòd uiderē mandata tua non obseruari ab illis.

7 Respice misericorditer me, q̄a mandata tua amaui, Domine ꝑ tua benignitate misereat te mei.

8 Caput & summa uerborum tuorum stabilitas, perpetuò durabit æquissimum iudicium tuum.

ש Schin. Principes persecuti sunt.

1 Potentes principes ꝑsecuti sunt me, quos non tantopere metui: ꝙ timui ex animo, ne à uerbis tuis discederem.

2 Plus capio uoluptatis ex uerbis tuis, ꝙ

Ad eloquia tua perinde gaudeo, ac

dum quis in diuitẽ prædam incidit.

3 Mendaciũ odi & abominor, ſed legẽ tuam exoſculor.

4 Septies per diẽ laudo te, propter iuſta iudicia tua.

5 Pax multa eſt diligẽtibus legẽ tuam, ſed ſcandalũ nullũ.

6 Salutẽ tuã ſuſpicio Dñe, & præcepta tua facio.

7 Obſeruat & amat anima mea cõteſtationes tuas uehementer.

8 Cuſtodiam præcepta & conteſtationes tuas: quoniam omnes uiæ meæ

qui inuenit theſaurum maximum.

3 Mendacium & uanitatem odio habui, & execratus ſum, legem uerò tuam amaui.

4 Septies per diẽ laudaui te, ꝓpter normas uiuendi æqſsimas præſcriptas à te.

5 Pax multiplex amatoribus legis tuæ, nec ullum ſentient offendiculum.

6 Expectaui ſalutem abs te Domine, & mandata tua ſeruaui.

7 Cuſtodiuit anima mea ceremonias tuas: amat enim eas ualde.

8 Cuſtodiui mandata tua & ceremonias tuas: omnes enim uiæ

coram te sunt.

ח

1 *Penetret ad te Domine deprecatio mea, ut iuxta ꝓmissionē tuam intellectum mihi dones.*

2 *Proueniat ad te supplicatio mea, ut iuxta promißionem tuam liberes me.*

3 *Different labia mea gloriam tuam, cùm docueris me præcepta tua.*

4 *Alternis canet lingua mea eloquium tuũ: nam omnia mandata tua iusta sunt.*

Adsit mihi auxilio manus tua: quoniam

meæ notissimæ sunt tibi: nec ulla illarum latet te.

ת Tau.

1 Admittatur clamor meus in conspectum tuũ, imò ad aures usque tuas: uerborꝫ tuorum intelligentiam præbe, quæso, mihi.

Appropinquet deprecatio mea.

2 Perueniat precatio mea usque in conspectum tuum: &, quemadmodum promittunt uerba tua, è malis eripe me.

3 Loquenť labia mea laudes tuas, ubi tu docueris me mãdata tua.

4 Cãtabit lingua mea uerba tua: omnia em̃ iudicia tua sunt æquissima.

5 Sit manus tua auxilio mihi: mãdata enim

præcepta tua elegi.

6 *Desyderio salutis tuæ Domine afficior, & lex tua deliciæ meæ sunt.*

7 *Viuat anima mea, ut te collaudet, cum mihi pro tuo more auxiliatus eris.*

8 *Erro sicut ouis perdita, quære seruum tuū: quia præceptorum tuorum non obliuiscor.*

tua elegi.

6 Optaui mihi salutem abs te Domine: lex eñi tua oblectationi ualde fuit mihi.

7 Viuat anima mea, ut laudibus extollere posſit te, & iudicia tua robur addant mihi.

8 Aberraui ſicut ouicula, quæ peritura uidetur, require ſeruum tuum: mandata enim tua non ſum oblitus.

CXX.

1 AD Dominū, quū peſsimè eſſet mihi, clamaui, & exaudiuit me.

2 Domine libera animā meā ab hoīe bilingui & fraudulento.

PSAL. CXX.

Ad dominum quū tribularer, clamaui.

1 *AD Dominum cum tribulor, clamo, & succurrit mihi.*

2 *Domine libera animam meam à labijs mendacibus, & à lingua dolosa.*

Quid reddat, aut addat quis tibi lingua dolosa?

Sagittas fortes & acutas, carbones etiam ignitos.

Hei mihi, quoniam exilium meum prolongatur, habito inter tabernacula tristium.

Fastidio adficit animam meam habitatio inter pacis osores.

Ego enim cũ pacẽ meditor, isti bellum adornant.

PSAL. CXXI.

3 Quantum putas nocet tibi lingua fraudulenta?

4 Profectò quantum ullæ sagittæ, quas iaculatur fortissimus quisque uir arcu, easq́ acutas, quarum acies inter uolandum tantũ concipiet ardoris, quantum habere solent carbones iuniperorum.

5 Male agitur mecũ, quòd exulem in Mesech, & habitare cogar in tabernaculis Cedar.

6 Lõga uidetur animæ meæ mora, qua inuitus detineor inter eos, qui pacis sunt osores.

7 Mihi nil magis erat cordi q̃ pax, ad quã si hortabar eos, non solũ non amplectebãtur eã, sed bellum potius inferre conabantur.

CXXI.

euaui culos ieos in.

1 OCulos meos ad montes attollo, de qbus mihi auxilium aduenit.

2 Auxiliū meum à Domino, qui fecit cœlum & terram.

3 Nō dat, ut moueatur pes tuus, neque dormit custos tuus.

4 Non dormit, & non stertit Israëlis custos.

5 Custos enim tuus Dominus est, umbra tua, quiq; dextera tua ducit te.

6 Vt per diem sol non urat te, neq; luna in nocte.

1 CIrcunferebam oculos meos ueluti stans in monte sicunde uiderem fortè ferri suppetias mihi.

2 Verùm deprehendi nullū esse mihi sperandum auxiliū, nisi à solo Domino, qui autor est cœli & terræ.

3 Ille enim non sinet uacillare pedes tuos, nec dormiet unquam custos ille tui.

4 Profectò neq; dormiet unquam, neq; uel leuiter obdormiscet, q curat Israëlem.

5 Bono animo sis, dominus curat te & tua: erit instar umbraculi tibi ad dexteram manū adstans asiduè.

6 Hoc umbraculo fiet, ne ardor interdiu lædat te, neq; luna frigore suo noctu.

Dominus custodit te ab omni malo, custodit aĩam tuã.

7 Dominus curabit, ne ullum malum infestet te: curam enim geret animæ tuæ.

Dominus custodit exitum, & introitum tuũ, hinc usq; in perpetuum.

8 Domino curãte prospera erit ꝓfectio quæcunq; tua, & reditus tuus in patriam, à prima hora usq; in finem uitæ.

PSAL. CXXII.

CXXII.

His ego gaudeo, qui mihi dicunt, Eamus domum Domini.

1 GAudebã ex animo, quum dicerent mihi, in domum Domini ibimus.

Lætatus sum ĩ his quæ.

Stent pedes nostri in portis tuis Ierusalem.

2 Stabunt pedes nostri, in portis tuis Hierusalem.

Ierusalem quæ cõdita es, quomodo urbs quælibet nobilißima, cuius ciues in unum coëunt.

3 In portis inquã Hierusalẽ sic extructę, quẽadmodũ erat olim, quũ esset ciuitas, ad quã statis anni temporibus cõfluebat populus uniuersus, & recipiebatur commodissimè.

4 *In quā ascēdunt tribus, tribus Dn̄i, cœtus Israëlis ad confitendū laudem nomini Domini.*

5 *Istic enim consistit iudicij soliū, soliū domus Dauid.*

6 *Precemini salutē Hierosolymis, felices sint, qui diligunt eam.*

7 *Salua sint uniuersa, quæ poßides, opulentia sit in ædibus tuis.*

4 Eò enim proficisci solent tribus, tribus inquam, & tota turba Israëlitici populi, ut laudarent nomē Domini.

5 Quo tempore ibi collocabant sedes ad exercenda iudicia, & solium familiæ Dauid.

6 Optate pacem ipsi Hierusalem, feliciter eueniant omnia illis, qui bene uolunt & amant eam.

7 Sit pax, & nemo infestet ualla tua, prospera sint omnia in palatijs tuis.

8 Propter fratres meos & amicos meos optabo etiam nunc, ut omnia prosperè eueniant tibi.

9 Propter domum Do-

8 *Propter fratres & cognatos meos, libens precabor tibi salutem.*

9 *Propter ædem Domini Dei nostri bo-*

num tibi quæram.

mini Dei noſtri, modis omnibus prodeſſe cuperem tibi.

PSALMVS CXXIII.

AD te oculos meos leuo, ò cœlorũ habitator.

1 AD te ſubleuaui oculos meos, ò habitator cœlorum.

Ad te leuaui oculos me.

2 *Nã perinde atq; miniſtrorum oculi ad manus Dominorũ ſuorũ: & quẽadmodũ oculi ancillarũ ad manus heræ ſuæ: ſic oculi noſtri ad Dominũ Deum noſtrũ intenti ſunt, donec miſereatur noſtri.*

Quemadmodũ enim oculi ſeruorũ obſeruãt manus dñorũ ſuorũ, & oculi ancillæ obſeruãt manũ dominæ ſuæ, ut lõgo labore fatigati cibum accipiant: ad eũdem modum oculi noſtri obſeruant Dominũ Deum noſtrum, ut ille miſereatur noſtri.

3 *Miſerere noſtri Dñe, miſerere noſtri, quoniam ſaturi ſumus multo contemptu.*

Miſereat te noſtri Domine, miſereat inq̃ te noſtri: mirificè em̃ & ad nauſeam uſque repleti ſumus contumelia.

4 Plus satis satura est anima nostra ludibrio fastuosorum, & superborum uilipensione.

4 Vehementer & ad saturitatem usque plena est, & cõcoquere intra se cogitur anima nostra insultationem locupletum, & contumeliam hominum uiolenter superborum.

PSALMVS CXXIIII.

1 NIsi Dñs à nobis stetisset, dic, quæso, Israël.

Nisi qa Dñs erat in nobis.

2 Nisi Dominus stetisset à nobis, cùm insurgerent in nos homines.

3 Iam uiuos deglutissent nos, cùm incensa esset ira eorum in nos.

4 Iam uelut aquæ obruissent nos; tanquã

PSALMVS CXXIIII.

1 NIsi Domini beneficio, qui adfuit nobis, seruati essemus, fateatur ingenuè nunc populus Israël.

2 Nisi Dñi inquã beneficio, qui adfuit nobis, seruati essemus, quo tẽpore insurgebat animo hostili hominũ multitudo in nos.

3 Tum uiuos deglutiuissent nos: erant enim furiosissimi, & ira maximè accensi in nos.

4 Tum undæ malorũ obruissent nos, & flu-

torrentes ſuſtuliſ=ſent nos.

5 *Iam penetraſſent ad animã noſtram undæ ſuperborum.*

6 *Gratiæ Dño, qui nõ obiecit nos præ=dam dẽtibus eorum.*

7 *Vita noſtra tan=quam auicula eua=ſit de laqueo uenã=tium: laqueus enim fractus eſt, & nos euaſimus.*

8 *Auxiliũ noſtrũ in nomine Dñi ſitum eſt, qui cœlos fecit & terram.*

PSAL. CXXV.

uius tranſiiſſet per animas noſtras.

5 Tum tranſiſſent inquam per animas noſtras undæ malorum profundiſsimæ.

6 Omni laude maior Dominus, qui nõ permiſit nos prædam fieri dentibus illorum.

7 Quin potius animæ noſtræ liberatæ ſunt, quemadmodũ captus paſſer, qui præter ſpem elabitur é reti aucupis: rete enim frangebatur, & quomodo ille auolauit, ita & nos liberati ſumus.

8 Fortitudo noſtra ſita eſt in fauore & auxilio nominis Domini, qui autor eſt cœli & terræ.

CXXV.

Qui confidunt in Domino.

1 QVi Domino fidunt, similes sunt monti Zion, qui non mouetur loco, sed in perpetuum sidit.

2 Quemadmodum montes circū Ierusalem sunt: ita Dominus est circū populum suum, nunc & inæternum.

3 Ne impiorū sceptrū immineat sorti iustorū, quò minus admoueāt manum suam sceleribus iusti.

4 Benignus esto Domine in bonos & rectos corde.

1 QVotquot credūt se Domino, erūt sicut mōs Sion, qui nunquā tolletur de loco suo.

2 Hierusalem montes quidem habet in circuitu, uerùm illi non hoc possunt in defensionem ciuitatis, quod Dominus, qui adest populo suo à prima hora usq; in perpetuum.

3 Quare non sinet sedem figere eū, qui sceptro impietatis tyrannidem exercet, in ea loca, quæ ueluti diuina sorte obuenerūt iustis: ne & iusti ipsi extendāt ad perpetranda scelera manus suas.

4 Benefac Domine bo-

Qui autẽ ad malitiam suam auertũtur, ducit Dominus inter sceleratos. Sed Israëli pax sit & salus.

nis, & his, qui candido sunt pectore.

5 Illos uerò, qui alijs præcipitia parant, ire ipsos per preceps coget Dñs, quẽadmodũ hoĩes sceleratos æquum est: trãquillitas aũt & pax erit apud Israëlitas.

PSALMVS CXXVI.

Qvum conuerteret Dominus captiuitatẽ Zion, quieti restituti sumus.

Tunc implebatur risu os nostrum, & lingua nostra exultatione: tunc inter gẽtes etiam dicebatur, Dominus res magnas cum illis fecit.

CXXVI.

1 Qvum reuocaret Dñs ab exilio nos, qui captiui ex Sion abducti fueramus, præ gaudio uisi sumus non assecuti tantum boni, sed somniare.

Incõuertẽdo dñs captiuitatẽ Sion.

2 Tum implebatur os nostrum risu, & lingua cãtu: tũ dicebãt gẽtes, quæ nos captiuos detinuerant, supra modum magna sunt & stupenda, quæ facit Dominus in gratiam horum.

3 *Et profectò magna fecit Dominus nobiscum, id quod nos iuuat.*

4 *Vertisti Domine captiuitatẽ nostrã, non secus quàm cũ Austro flante torrentes exiccantur.*

5 *Qui cũ lachrymis seminauerant, cum gaudio meßuerũt.*

6 *Qui ocyus abibat, & flens captũ semen proijciebat, iam festinus redit, ac lætus manipulos suos reportat.*

PSAL. CXXVII.

3 Ita profectò res habet, ut dicitis: magna enim sunt, quæ Dñs nostra causa facere instituit: quare gaudio affecti sumus maximo.

4 Perge Domine reuocare nos è captiuitate cum eo gaudio & fructu, quo terra sitiẽs excipit fluentes per eam riuulos aqua plenos.

5 In quam qui ante irrigationem iecerant semen desperantes propemodum, & cũ fletu: illi metent, quæ prouenerũt de improuiso cũ gaudio summo.

6 Hi enim soliciti ibãt, & flentes portabant in sterilem illum agrũ semen preciosum iacturi: uerùm redeuntes gaudio pleni referent manipulos expectatione sua longè plures.

CXXVII.

NIsi Dominus sustineat domũ, frustra sudant qui eam sustinere satagunt: & urbem nisi Dominus custodiat, frustra excubat custos.

Frustraneum est, si postquàm quieueritis, quàm maturrimè surgatis: si dolorũ panẽ ederitis, nisi ille amatis suis somnum concedat.

En isti sunt sors, filij, peculium, & nati Domini.

Velut iacula in manu herois, sic

1 SI Dominus non extruxerit domũ, frustra sudabunt laborantes, qui conantur extruere eam: si Dominus non custodierit ciuitatem, frustra uigilabit, cui cura incumbit custodiendi eam.

2 Nihil succedet uobis, etiã si summo manè surrexeritis, & sursum ac deorsum cursitantes sedere recusaueritis, non aliter sudantes, quàm q summis laboribus uictum sibi parant: quod enim uos uestro studio frustra perficere conamini, id Dominus dabit illi quem diligit, sine negotio.

3 Ecce hæreditas, quã Dominus dat, filij sunt, & præmiũ præcipuũ, fructus uentris.

4 Quanta est uis in sa-

Nisi dñ ædifica uerit do mum,

adolescentes filij.

5 O' beatum qui ex eis pharetram suam impleuit, non enim pudefiẽt, cùm hostem suũ in porta alloquentur.

PSALMVS CXXVIII.

1 O Beatos omnes qui Dominũ colunt, & in uijs eius ambulant.

Beati oẽs qui timẽt dominũ.

2 Sic enim, quæ labore manuum tuarũ paraueris, fruêris. O' beatum & felicem te.

3 Vxor tua similis

gittis, quas iaculatur arcu uir quantumuis fortis, tãta est in filijs adolescentibus.

5 Felix ille uir qui plenam habet pharetram telis eiusmodi: is enim non suffundetur pudore quotiescunq; cõtigerit illum filijs comitatũ contendere cũ aduersarijs suis in porta, & frequentia populi.

CXXVIII.

1 FElix ille quisquis timens est Dei, & uiuit secũdũ præscripta illius.

2 Prosperabitur labor manuum tuarum quisquis es talis, & cibum suppeditabit, quem comedas: feliciter euenient omnia tibi, & diues fies.

3 Vxor tua similis erit uiti fructiferæ, quæ sese

est fœcundæ uiti, quæ lateri domus tuæ adhæret: filij uerò tui uelut consitæ ex ordine oliuæ, circũ mensam tuã.

En hoc modo beatus redditur uir, qui Dominum colit.

Sic ditabit te Dominus de Zion, ut felicem uideas Ierosolyma, per omnem uitam tuam.

Vt simul uideas filios filiorum tuorum, & pacem in Israële.

PSAL. CXXIX.

propagabit per omnia latera domus, & filij tui ueluti plantulæ oliuarũ cingentes mensam tuam.

4 Ad hunc profectò modum locupletabitur uir, qui reueretur Dominum.

5 Felicem faciet te Dominus ex Sion, quisquis talis es: uidebis enim & particeps fies felicitatis promissæ ipsi Hierusalem cunctis diebus uitæ tuæ.

6 Videbis prætereà, & uoluptatem capies ex filiorum tuorum filijs, quòd trãquillè & summa cum pace uersari conspicies eos inter Israëlitas contribules suos.

CXXIX.

1 *SAepe oppugnauerunt me à iuuentute mea, dicat obsecro Israël.*

[Sæpe expugnauerunt me.]

2 *Sæpe oppugnauerunt me à iuuentute mea, sed non superauerunt me.*

3 *Supra dorsum meũ arauerunt pro sua libidine, & sulcos suos duxerunt.*

4 *Iustus autem Dominus incîdit impiorum funes.*

5 *Vt confusi retro cesserint omnes, qui Zion odio habent.*

6 *Similes facti sunt fœno in tectis, quod*

1 VEhementer nocere conati sunt mihi ab annis plurimis, & ueluti ab ineũte ætate dicere poterit meritò Israël.

2 Miris inquam modis nocere conati sunt mihi ab ineunte ætate, sed nõ potuerunt subuertere me.

3 Dorso meo tantum oneris imposuerunt, ut signa in eo apparuerint, qualia aratores agris imprimere solent, & ueluti sulcos longos induxerint.

4 Sed Dominus iustus rupit funes, quibus astrinxerant impij me.

5 Pudefiant, & in fugã cõuertantur, quotquot odio habent Sion.

6 Fiant similes herbæ crescenti in tectis domorũ, quæ priusquàm

antequàm falx strin gatur, exaruit.

De quo nec im= plet manum suam metens, nec sinum suum in manipulos colligens.

Vbi prætereun= tes non bene precã= tur, dicendo : Ditet uos Dominus, bene optamus uobis per nomen Domini.

PSALMVS

CXXX.

E Profundis in= uoco te Dñe.

Dñe exaudi uocẽ meam : sint aures

in eam magnitudinem excreuerit, ut demeti posit, exaruit.

7 Qua nõ dignabitur manum implere & domum deferre ullus messor: nec sinũ is, q̃ precario manipulos à messoribus præteritos colligere solet, pauper.

8 Nec ulli prætereuntes dixerunt, Prosperè eueniat hæc seges, Domini beneficio, uobis: nec digna uisa est cuiquã, ut diceret, Optamus uobis felicẽ à Dñi benignitate messem.

CXXX.

De ꝓfundis clamaui ad te Dñe.

1 Qvum tantũ nõ obrutus essem ꝓfundissimis malorum undis, tuum auxilium imploraui ò Domine.

2 Domine exaudi uocem meam, sint, quæso, aures tuæ attentæ ad

tuæ attentæ ad uocem querimoniarũ mearum.

3 *Cõmiſſa enim ſi imputes Dñe, Dñe quis non cadet?*

4 *Sed placabilis es, ut te reuereamur.*

5 *Spes mea Dominus, quo fidit anima mea, & uerbo eius fidem habeo.*

6 *Anima mea Domino intenta eſt ab excubijs matutinis uſque ad excubias matutinas.*

lamentabiles precationes meas.

3 Si ſcelerum, quæ admiſimus, perpetuò memor eſſe uolueris, & ueluti repoſita ſeruare apud te Domine, ſubſiſtere quis poterit?

4 Quare hoc potius ſequere, quod genuinum eſt tibi, ut remittias miſericorditer peccata noſtra, & clementer erigas collapſos, ſicq́ ad ſyncerã uenerationem tui inuites.

5 Expectaui ſedulò Dominum, expectauit & anima mea: & quia ꝓmiſerat ſe adfuturum, nunquã dubitaui, quin eſſet ſtaturus promiſſo.

6 Anima mea ardẽtius expectat aduentũ Domini, quàm uigiles nocturni tempus matutinum: uigiles inquam, qui ſomno grauati, matutinum expectant tempus, quo dormire liceat ipſis.

Iſraël Domino fidat: quoniam multa eſt apud Dominum tum bonitas, tum libertas.

8 Ipſe enim Iſraëlẽ liberat de omnibus peccatis ſuis.

PSALMVS CXXXI.

1 DOmine cor meum non effero, neq; extollo oculos meos: non verſor in rebus ſupra me magnificis aut mirificis.

2 Sed pono, atque compeſco animum meum, quemadmodum ablactatus erga

7 Expectet, ſi ſapit, quiuis ex Iſraël Dominum: eſt enim natura miſericordiſsimus, & ſuapte natura ad ſuccurrendum propenſiſſimus.

8 Quare ipſe liberabit Iſraëlem ex omnibus, quantumuis fuerint uariæ, iniquitatibus eius.

CXXXI.

Dñe non eſt exaltatum cor.

1 DOmine non fui animo unquam elato, neq; oculis nil niſi magna ſpectantibus: neq; ambiui magna, & quæ miris modis eſſent ſupra me.

2 Si non ſic compoſui, & compeſcui animum meum, ne alius ſibi uideretur collatus tecum, quàm infans ab uberibus matris ſuæ recens

matrem suã: animus meus à lacte abstracto similis est.

3 Israël enim sperat in Dominũ hinc usq; in sempiternũ.

PSALMVS CXXXII.

1 MEmor esto Domine Dauid cũ omnibus afflictionibus eius.

Memento Dñe Dauid.

2 Vt iurauerit, ac uouerit Dño, atque heroi Iaacob.

3 Non ingrediar, inquiens, in tabernaculum domus meæ, neq; ascendã

depulsus, qui solus figere gressus nõ potest, sed matris sustentatur manu: si nõ ita semper me iudicaui sine tuo auxilio nihil posse, & animam meam eiusmodi infanti similẽ, frustrer spe mea penitus.

3 Expectet, si sapit, quiuis ex Israël Dominum, & pẽdeat ab eo ab hac hora assiduè usque ad finem uitæ.

CXXXII.

1 RAtionem habe Domine, idq; in bonũ ipsius Dauid, malorũ, quæ perpessus est plurima.

2 Qui & iuramento sese obstrinxit, & sanctè promisit ei, per quẽ potest quicquid potest Iacob.

3 Se non ingressurum ædes suas, nequ

cubile lecti mei.

4 *Non indulgebo somnũ oculis meis, neq; palpebris meis soporem.*

5 *Donec parem locum Domino, & tabernaculum heroi Iaacob.*

6 *Eum ecce locum audiuimus in Ephrata, reperimus in regione saltuosa.*

7 *Introeamus ergo in tabernacula eius, adoremus scabellum pedum eius.*

ascensurũ lectũ suum.

4 Neque permissurum oculis suis, aut palpebris somnum.

5 Priusquam inuenisset locum extruendo altari Deo gratum, & tabernacula in uenerationem illius, per quem fortis est posteritas Iacob.

6 Ecce de improuiso inuenimus locum illũ in Effrata: inuenimus inquam illum in campis syluosis.

7 Eamus ergo in tabernacula, quæ ipse elegit sibi, prosternamus nos supplices ante scabellum pedum illius.

8 Exurge Domine & ueni in eum locũ, quem ad hoc elegisti tibi, ut præ cæteris peculiari-

Surge Domine ad mansionem tuam, tu & arca fortitudinis tuæ.

9 *Sacerdotes tui induant iustitiam, & sancti tui exultent.*

10 *Propter Dauid seruum tuũ ne differas aduentum Christi tui.*

11 *Iurauit enim Dominus ipsi Dauid ex fide, quod non mutabit: De semine uentris tui ponam in solium tuum.*

12 *Si custodient filij tui fœdus meum, & contestationes meas, quas docebo eos, iam & filij eorum in perpetuum in solio tuo sedebunt.*

ter requiescas in eo, ueni inquam tu, & arca, per quam sæpe omnipotentia tua apparuit.

9 Sacerdotes tui induãt iustitiam, ut sancti tui habeant, quur seriò exultent.

10 Propterea quòd Dauid seruus tuus ipse orat, ne auertas faciem à Christo tuo.

11 Iuramento astrinxit se Dñs ipsi Dauid, & fidem dedit, quam nũquàm uiolabit, dicens: De fructu uẽtris tui collocabo in solio tuo.

12 Si custodierint filij tui pactum meum, & ceremonias, quas docturus sum eos: filiorũ tuorum nepotes, & qui nascentur ullo tẽpore ab illis, in eodem regni solio propter te sedebũt.

13 *Dn̄s enim elegit Zion, elegit eam ſibi in domicilium.*

14 *Hæc, inquiens, requies mea erit in perpetuum, hîc habitabo: quoniā delector ea.*

15 *Annonam illius amplificabo, et pauperes eius ſaturabo panibus.*

16 *Sacerdotes illius induam ſalute, & ſancti eius inceſſanter exultabunt.*

17 *Iſtîc progerminabo cornu ipſi Dauid, & lucernam Chriſto meo comparabo.*

18 *Hoſtes eius amiciam confuſione, ſu-*

13 Elegit enim Dominus Sion, ſic amauit eam, ut habitare conſtituerit in ea.

14 Hic erit, inquiēs, locus ad quieſcendum mihi perpetuò: hic habitabo, quia amaui eam.

15 Annonā eius copioſiſsimam faciā, egenis, qui in ea ſunt, cibū ad ſaturitatem uſque ſuppeditabo.

16 Sacerdotes eius ueſtiam ſalute, cuius participem facient & plebē, ut ſancti tui habeant, quur ſeriò exultent.

17 Ibi florere faciā cornu ipſi⁹ Dauid, paraui lucernā Chriſto meo.

18 Inimicos illius induam pudore & infamia:

per ipso autē florebit corona eius.

PSALMVS CXXXIII.

1 EN quàm honesta & iucūda res est, quū fratres unanimiter cohabitant.

Ecce q̄ bonū, & q̄ iucundum.

2 Perinde est ac dum preciosum unguentum in caput & barbā Aharon funditur, ut ad orā uestimenti eius descendat.

3 Sicut ros Hermon qui descendit in montes Zion: istic enim promisit Dominus abundantiam, &

in capite autem illius fulgebit diadema.

CXXXIII.

1 DIci non potest, q̄ bona sit res & suauis, habitare unà fratres inter se concordes.

2 Suauior erit eorum cōcordia oleo illo fragrantissimo, quod fundi solet in caput, & defluere in barbā, barbā inquam ipsius Aaron, & in oras deinde uestium illius.

3 Suauior erit rore, qui descendit in montem Hermon: uel rore, qui descendit in montem Sion, & illos, qui Sion uicini sunt, ubi constituit Dominus insignem illā munificentiam suā ostendere, & uitā insti-

uitam fore usque in sempiternum.

tuere, quæ duratura sit perpetuò.

PSALMVS CXXXIIII.

1 *EN uos omnes serui Dñi, qui nocte statione seruatis domi Dñi, laudate Dominum.*

2 *Sublatis in sanctuario manibus uestris laudate Dñm.*

3 *Et ditabit uos Dominus de Zion, q fecit cœlos & terrã.*

CXXXIIII.

Ecce nũ benedicite.

1 EIa laudibus extollite Dominũ quotquot estis cultores illius: nunquã enim satis laudare illum poteritis, etiam si totas noctes in templo Domini laudãtes perstiteritis.

2 Leuate manus uestras uersus locũ sanctitati illius dicatum: & quantũ potestis, laudibus extollite Dominũ.

3 E diuerso Dominus ille optimè faciet tibi è Sion, qui autor cœli est & terræ.

PSALMVS CXXXV.

1 *LAudate serui Domini, laudate nomen Domini.*

CXXXV.

Laudate nomen Domini

1 LAudibus extollite nomẽ Domini: laudibus in-

2 *Qui ministratis domi Dn̄i, in atrijs templi Dei nostri.*

3 *Laudate Dominū: quia bonus est Dominus: psallite nomini eius, quia iucundum est.*

4 *Dn̄s enī elegit sibi Iaacob, & Israëlem in peculiū suū.*

5 *Quoniam ipse scio quòd magnus est Dominus, et Dominus noster super omnes Deos.*

6 *Quicq̄d Domino placuit, fecit cum in cœlo & terra,*

quā extollite uos, qui cultores & serui estis Domini.

2 Qui statis in templo Dn̄i, & in atrijs estis domus Dei nostri.

3 Laudate Deum seruatorem: benignus est enim Dominus: quare psalmos canite in laudem gratiosissimi nominis illius.

4 Elegit em̄ sua sponte Iacob sibi seruator ille Deus, & Israëlem, ut sit illi ueluti ornamentum quoddam & gemma preciosa.

5 Ego certè noui magnum esse Dominum, & Dominum nostrum esse potentiorem reliquarum nationum uniuersis nihili Dijs.

6 Quicquid enim libitum fuit unquā Domino facere, id factum est, tam in cœlo, quàm in

tum in mari atque omnibus abyßis.

7 *Adducit nubes à finibus terræ, fulgura uertit in pluuiam, & uentos de loculo suo profert.*

Qui percußit Aegypti primogenita tam hominum, quàm pecorum.

Misit signa & portenta in medium tui ô Aegypte, in Pharaonem & in omnes seruos eius.

Qui pcußit gentes magnas, & occîdit reges fortes.

terra, & potestatem habet ĩ uastißima illa maria, & in oĩa quæ usq; abstrusa latent etiam in locis profundißimis.

7 Qui extrahit nubes è terra infima parte orbis, & in aëre loco editißimo collocat eas: qui fulgura cum pluuia miscet, & educit uentũ è locis abditis, tanquam thesaurorũ suorum repositorijs.

8 Qui pcußit primogenita Aegypti, tã hominũ, quàm reliquorum animalium.

9 Qui immisit signa iræ suæ terrifica, & portenta in mediam Aegyptum, quibus Pharaonem terruit & omnes famulos illius.

10 Qui percußit gentes numero plurimas, & reges occîdit potentißimos.

11 Sichonē Amorrhœorū, Og regem Basan, & omnia regna Canaan.

12 Et tradidit terram ipsorū in possessionem, & hæreditatem Israëli populo suo.

13 Domine nomen tuum sempiternum est, Dn̄e memoria tui ad omnē posteritatem peruênit.

14 Dominus enim uindicat populum suum, & cum seruis suis redit in gratiā.

15 Idola gentiū argentū & aurum sunt,

11 Seon regem Amorræorum, Og regem ipsius Basan, & uastauit uniuersa regna Canaan.

12 Et dono dedit terram regum illorū uelu ti patrimonium, patrimonium inquam ipsi Israëli, populo charo sibi.

13 Domine nomē tuū nunquàm in obliuionē ueniet: Domine memoria tui perueniet in generationem & generationem, nec interibit unquam.

14 Suscipiet Dominus patrocinium causæ populi sui contra aduersarios: erga seruos autem suos clementissimè geret se.

15 Statuæ gentium nihil sunt q̃ argentū & aurū, quibus artificio

& opus manuum humanarum.

16 *Os illis est, sed non loquūtur: oculi quoq;, sed nō uidēt.*

17 *Aures habēt, sed non audiunt: nares quoq; , sed nullus est spiritus in ore ipsorum.*

18 *Pares illis sunt, q ea faciunt, & oēs qui illis fidunt.*

19 *Tu uerò domus Israël collauda Dominū, domus Aharon collauda Dñm.*

humano, uel hæc inducta est, uel illa forma.

16 Quare os quidē habere uidentur, sed loqui non poterunt: & oculos, sed quibus nihil uideant.

17 Aures prçtereà, quibus nihil audiant: nares quoque sine ullo usu, quum nullus appareat halitus in ore cuiusquam illarum.

18 Similes fiant statuis artifices illarum, & quotquot spem suam ponunt in illis.

19 Posteri Iacob laudibus extollite Dominum, posteri Aaron & uos laudate Dominum sedulò.

20 Posteri Leui laudate Dominum: quibuscūq; curç est cultus Do

20 *Domus Leui collauda Dominum: qui colitis Dominum, collaudate Dominum.*

21 *Collaudatus Dñs de Zion qui habitat Ierosolymis. Laudate Dominũ.*

mini, laudibus celebrate Dominum.

21 Omni laude maior est Dominus ob beneficia exhibita Sion, qui & factus est ueluti ciuis & habitator Hierusalem. Halleluia.

PSALMVS CXXXVI.

CXXXVI.

1 *GRatias agite Dño: quoniã bonus: & sempiterna est misericordia eius.*

Confitemini Domino: qm̃ bonus.

1 GRatias agite pro acceptis beneficijs Dño: æquũ enim id est: quòd duratura sit perpetuò misericordia ipsius.

2 *Gratias agite Deo Deorũ: quoniã sempiterna est misericordia eius.*

2 Gratias agite Deo ipsorum angelorum: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

3 *Gratias agite Dño dominorum: quoniã, & cætera.*

3 Cũ gratiarũ actione laudate Dominũ dominorum omnium: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

4 *Qui solus facit*

4 Eum qui facit admiratione dignissima, sua solius omnipoten-

portenta grandia: quoniam.

Qui cœlos fecit cum ratione: quoniã sempiterna est misericordia eius.

Qui terram super aquas expandit: quoniam.

Qui luminaria magna fecit: quoniam sempiterna est misericordia eius.

Solem, ut præsit diei: quoniam.

Lunam uerò ac stellas, ut præsint nocti: quoniam.

Qui pcußit Ae=

tia: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

5 Qui fecit cœlos summa prudentia: ꝙ perpetuò duratura sit misericordia eius.

6 Qui expandit terrã supra aquas: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

7 Qui fecit luminaria magna: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

8 Ipsum solẽ, ut præsit diei: ꝙ perpetuò duratura sit misericordia eius.

9 Ipsam insuper lunã & reliquas stellas, ut præsint nocti: ꝙ perpetuò duratura sit misericordia eius.

10 Qui graui damno affecit Aegyptũ, quum percuteret primogenita illius: quòd perpe-

gyptũ cũ primogenitis ſuis:quoniam.

11 *Et Iſraëlẽ eduxit de medio eorũ: quoniam.*

12 *Manu forti & brachio extento: quoniam.*

13 *Qui diuiſit mare rubrum in partes:quoniam.*

14 *Et traduxit Iſraëlem per medium eius:quoniam.*

15 *Pharaonẽ autẽ cum exercitu ſuo inuoluit in mari rubro:quoniam.*

16 *Qui eduxit popu*

tuò duratura ſit miſericordia eius.

11 Vt educeret Iſraëlem è medio illorum: ꝙ perpetuò duratura ſit miſericordia eius.

12 Idq́; manu robuſta, & brachio fortiter extento: quòd perpetuò duratura ſit miſericordia eius.

13 Qui diuiſit mare rubrũ in partes: ꝙ perpetuò duratura ſit miſericordia eius.

14 Et ꝑduxit Iſraëlem per mediũ illius: quòd perpetuò duratura ſit miſericordia eius.

15 Subuertit Pharaonem & exercitum illius in eodem illo mari rubro: quòd perpetuò duratura ſit miſericordia eius.

16 Qui duxit populũ per ipſum deſertum, quod nulli antea fue-

lum suum in deser=to:quoniam.

17 Qui percußit reges magnos: quoniam.

8 Et occîdit reges fortes:quoniam.

9 Sichonem regem Amorrhœorum: quoniam.

0 Et Og regẽ Ba=san:quoniam.

1 Et tradidit ter=rã eorum in posses=sionem:quoniam.

2 In possessionem Israëli seruo suo: quoniam.

3 Qui cũ deiecti

rat peruiũ: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

17 Qui percussit reges potentes:quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

18 Et occidit reges fortes: ꝙ ꝑpetuò duratura sit misericordia eius.

19 Seon regem Amorræorum: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

20 Et Og regem ipsius Basan, quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

21 Et dedit possidendã terram, quam illis ademerat: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

22 Possidendam inquã Israëli seruo suo:quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

23 Qui quoties preme-

iacemus, nostri memor est: quoniam.

24 Et redimit nos de hostibus nostris: quoniam.

25 Qui cibat omne animal: quoniã.

26 Gratias agite Deo cœlorũ: quoniam.

PSALMVS CXXXVII.

1 AD Babylonis flumina habitauimus, & fleuimus cùm in memoriam rediret nobis Zion.

Sup flumina Babylonis.

2 Istic suspende=

bamur, misericorditer rationem habuit nostri: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

24 Et eripuit nos à tyrannide illorum, qui nos uexabant: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

25 Qui cibum tribuit uniuersæ carni: quòd perpetuò duratura sit misericordia eius.

26 Cum gratiarum actione laudate Deũ, qui omnipotentia sua autor est ipsius cœli: ꝙ perpetuò duratura sit misericordia eius.

CXXXVII.

1 IVxta flumina Babylonis quũ olim sederemus, & fleremus amarè: ꝓpterea quòd in mentem uenisset nobis tui ô Sion.

2 Et ad salices, quæ

ramus ad salices citharas nostras.

3 *Cumq; requirerẽt à nobis, quorũ captiui eramus, carmina, & hymnos nostros gratulatorios, Canite nobis de carminibus Ziõ.* Respondimus:

4 *Quo pacto cantaremus carmen Dñi in terra peregrina?*

5 *Quamuis dextera mea mihi prius in obliuionem uentura sit, quàm Ierusalem obliuiscar.*

6 *Adhærescat lin-*

erant illic in media Babylone, suspẽdissemus citharas nostras.

Hostes qui captiuos abduxerant nos, impetrare conabantur à nobis modulos illos, quibus carmĩa nostra modulari consueueramus: & qui insultabant manifestè nobis, iubebant nos signa lætitiæ edere, Cantate, inquiẽtes, nobis unũ aliquod ex carminibus Sion.

Tanquam cantare nobis libuerit laudes Dñi in ea terra, quæ statuas & nihili Deos pro uero colit.

Si unquã oblitus fuero tui Hierusalẽ, & dextera mea officij sui oblita citharã pulsauerit in gratiã alterius ꝗ̃ unius Dei mei.

Opto, ut sic hæreat lingua mea, ne possim

gua mea faucibus meis, si non memine ro tui, si non primã fecero Ierusalẽ, cum gauisus fuero.

7 *Sed memoria re=pete Dñe Idumæos, ut egerint in cala=mitate Ierusalem, ut dixerint : Euertite & excindite eam à fundamentis.*

8 *Tu quoq; Baby lon misera eris : O felicẽ q tibi reddet pro dignitate quæ in nos ausa fuisti.*

loqui: imò & palato meo affigatur, si non, quoad uixero, memor fuero tui: & si nõ præposuero laudes ipsius Hierusalẽ summo gaudio, quod unquam cõtingere poterit mihi.

7 Rationem habe Domine & perpẽde, qualia sint, quæ designant in nos Idumæi hostes hi nostri, & quàm crudeliter tractauerit Hierusalem, quo tempore expugnauerunt eam: quum dicerent mutuò sese adhortãtes, Vastate, crudeliter uastate, usque ad fundamenta subuertite eam.

8 Filia Babylonis, quæ nunc exultas insolenter, misera uerè es, quãquàm ignoras: felicior enim te ueniet, qui talionem reddet tibi, & supplicium de te sumet pro contumelia, qua affecisti nos.

9 O felicẽ qui corripiet & allidet infantes tuos ad petrã.

9 Fortunatus ueniet uitor, qui & te apprehẽdet, & infantes ab uberibus tuis dependentes illidat in lapides.

PSALMVS CXXXVIII.

1 GRatias agam tibi ex toto corde meo, & inter summos canam te.

1 FAtebor te uerum Deum, idq; toto pectore, etiam palàm, & inuitis aliarum nationũ omnibus dijs ego te psalmis meis cãtabo.

Confitebor tibi dñe in toto corde.

2 Adorabo ad templum tuũ sanctum, & celebrabo nomen tuũ, æquè bonitatẽ ac fidẽ tuam: eloquiũ enim tuum secundũ nomen tuũ magnificas.

2 Adorabo cõuersus ad templum, quod tua sanctitas peculiariter inhabitat, & celebrabo nomen tuum propter benignitatem, qua usus es erga nos, & constantiam tuam in seruandis promissis: multò nãq; plura, quàm tu uerbis tuis promiseras, præstitit nobis augustissimũ illud nomen tuum.

3 Cum inuoco, respondes, & animã

3 Quocũq; tẽpore imploraui auxiliũ tuum,

meam robore locupletas.

4 Celebrabunt te Dn̄e uniuersi reges terræ: quū audient uerba oris tui.

5 Et cātabūt iuxta ritum Domini: quoniā ingens est maiestas Domini.

6 Sublimis enim cū sit Dominus, tamen ima uidet, & elata eminus cognoscit.

7 Si ambulem in media tribulatione, reficis me, in ferociam hostium meorum mittis manū tuam, & saluas me dextera tua.

exaudiuisti me: fulciuisti me, & addidisti robur animo meo.

4 Fatebuntur te esse Dominum omnes reges terræ, ubi audiuerint promissis tuis rem ipsam per omnia respondere.

5 Et carminibus efferent uias Domini, & testabūtur immensam esse maiestatem Domini.

6 Quanq; sublimis est Dominus, cum tamen, qui humiliter de se sentit, aspicit cominus: elatum uerò non nisi eminus cognoscet, ut perdat illum.

7 Si eundum mihi fuerit per media & præsentissima pericula, tu uitam meam tutaberis,

8 Dominus undiq; perficit me, Domine bonitas tua sempiterna est, opera igitur manuū tuarum ne sinas labi.

PSALMVS CXXXIX.

1 Domine tu peruestigas, & pspectū habes me.

2 Tu scis, ut sedeā, & surgam, tu prospicis uictui meo de longinquo.

3 Iter meū & decubitum meum dispensas, & uides omnes uias meas.

furorem hostium meorum tu manu tua compesces, & seruabit me dextera tua.

8 Dominus perficiet, quod reliquum est pro me: Dñe misericordia tua perpetua est, quare opera manuū tuarū in defendendo me ne intermiseris, sed quemadmodū cœpisti, perge.

CXXXIX.

1 Domine explorasti omia mea, & pernouisti.

Dñe pr... basti me...

2 Tu nouisti quando sessurus sim, uel surrecturus: nouisti cogitationem meam longè antè, quàm incidat in animum meum.

3 Siue ambulare interdiu quopiam uoluero, siue noctu cubitum ire, tu semper es circū me: & omnia studia mea

4 Quin ne uerbulũ quidẽ ullum est in lingua mea, quod en tu Domine non pernoueris.

5 A` frõte & à tergo finxisti me, admota manu tua.

6 Arte deniq; mirabiliore ac sublimiore, quàm ego scire aut assequi poßim.

7 Quò abirẽ à spiritu tuo? aut à facie tua quò fugerem?

8 Si ad cœlos perrexero, istic es: si ad inferos decurrero, ecce non abes,

habes quàm exploratissima.

4 Profectò ne uoculam quidem ullam sonare poterit lingua mea, quin tu Domine, dictu mirum, scias per omnia melius me, quid uelim illa.

5 Retrò & antè formasti me, & impressisti manu tua certam formam in me.

6 Mirum in modũ excedit captum meum horum, quæ tu facis, ratio: & artificij cognitio tam est supra me, ut nullo modo queã pertingere ad illam.

7 Quò abire hinc potero, ut fugiam notitiam tuam? & quò fugere potero, ut conspectum tuum lateam?

8 Si ascendero in cœlũ, aderis ibi & tu: si descẽdero in infima loca ter-

9 *Si auroræ alas mihi sumpsero, & habitauero in ultimis pelagi finibus.*

10 *Etiam istic præest mihi manus tua & dextera tua tenet me.*

11 *Et cum sic mecum statuo, forsan tenebræ abscōdent me, nox ergò lux mea sit.*

12 *Iam neque tenebræ sic tenebrescūt, ut non perspicias: sed nox diei instar lucet, perinde sunt lux & tenebræ.*

ræ, res mira, & illic ego offendam te.

9 Si contingat mihi ea uelocitas, quæ est orientis, ut uno die uehar in extremum occidentem.

10 Profectò etiam illuc perferet me manus tua, & sustentabit me dextera tua.

11 Si dixi, fortassis occultabunt me tenebræ: deprehendi citò stultitiā meam: nox enim non magis contexit me, q̃ meridiana faceret lux.

12 Nullæ enim tenebræ obscurare sic quicquam poterunt, ut latêre queat te: & nox tantum præbet luminis tibi, quantum dies ipse: sunt enim hoc ipsum tenebræ apud te, quod ipsa lux clarissima.

13 *Tu enim poßides renes meos: tu inuoluisti me in utero matris meæ.*

14 *Gratias ago tibi, quoniam mirificè plasmatus sum, mirabilia sunt opera tua, qđ mens mea uehementer agnoscit.*

15 *Non latent te ossa mea, quantumuis in abdito factus sum, & infra humi contextus.*

16 *Errores meos ĩ=*

13 Nec mirum si nihil te lateat mei, quũ secretissimas corporis mei partes ipse possideas, & cõpegeris me incredibili artificio in abditissima parte uẽtris genitricis meæ.

14 Meritò fatebor te omni honore & ueneratione dignum: ob mirabilia enim miracula tua affectus sum mirificè: stupenda enim sunt opera tua, quod ingenuè agnoscit animus meus, & modis omnibus supra captũ suum esse ea confitetur.

15 Non est ullum os intra me loco tam occulto, ut lateat te, quamuis compositus sim totus ego in loco uehemẽter abdito, & ueluti tapetũ è neruis & uenis contextus sim in utero matris, loco magis abdito, quàm ullum est antrum terræ.

16 Quum rude adhuc & informe esset semen unde

ſpiciunt oculi tui, & in libro tuo cũcti ſcribuntur: dies mei formati ſunt, quum nondum aliquis ex eis eſſet.

17 *Mihi uerò quàm precioſi ſunt amici tui Deus? quantus eſt capitum ipſorũ numerus?*

18 *Cũ recenſere pergo, arenam ſuperant: expergefactus adhuc tecum ſum.*

19 *Num occides Deus peccatores, ut*

naſciturus eram, penitiſsimè illud perſpexerunt oculi tui: & ueluti in libro apud te deſcriptam habes omnium membrorum meorum rationẽ, quæ etſi non niſi multis diebus in iuſtam magnitudinẽ excreſcere poſsint, apud te tamen ò Domine non eſt ea dierum uarietas, ſed unus perpetuus dies.

17 Interim mihi quàm incomprehenſibilia facta ſunt conſilia tua omnipotẽs Deus, quàm ſupra modum ingentes factæ ſunt ſummæ illorum?

18 Si enim numerare coner ea, facilius arenas numerauero, quæ iacent in littoribus maris: & ſi peruigil durauero tota uita mea in enumerandis illis, idem egero.

19 Num tandem occides Deus impiũ & uiros ſan-

ſcelerati homines recedant à me?

20 *Qui per audaciam tibi rebellant? hoſtes tui qui temere eleuantur?*

21 *Non'ne oſores tuos odi Domine, & in hoſtes tuos excandeo?*

22 *Summo odio proſequor illos, quo & hoſtes mei facti ſunt.*

23 *Explora me Deus, & pernoſce cor meum: proba me, & ſcito cogitationes meas.*

24 *Et ſi uides mihi uiam laborioſam ad=*

guinarios, q̃bus toties dico, recedite à me.

20 Loquebantur de te ſcelerate, & uſurpabãt contemptim nomen tuum hoſtes tui.

21 Nonne odio habentes te Domine odio habebam, & contra inſurgentes in te ira excandeſcebam?

22 Ita profectò: maximo enim odio proſequebar illos, & pro inimicis habebam illos.

23 Fac periculum mei omnipotens Deus, & cognoſce cor meũ, explora me, & conſidera cogitationes meas.

24 Et uide an tale ſtudium irritandi te ſit in me, quale eſt in impio: quod ſi fuerit, patiar æquo animo, ut more

esse, reducito me in uiam sempiternam.

aliorum impiorum occidas me.

PSAL. CXL.

1 *Libera me Domine ab homine maligno, à uiro uiolento custodi me.*

2 *Qui praua consilia capiunt in corde, omni tempore bella concinnant.*

3 *Linguã suam instar serpẽtis acuunt, aspidis uenenũ intra labia sua alunt.* סלה

4 *Serua me Domine de manu impij, ab homine uiolento custodi me, qui cogitant gressum meum inuertere.*

CXL.

1 Libera me Dñe ab homine malo, contra uirum sceleratum protege me.

2 Qui machinãtur scelerata animis suis, & nihil quàm ad bella assiduè instigant.

3 Exacuerunt linguas suas, ut magis sint noxiæ, quàm serpentum: uenenum aspidis admixtum habet sermo illorum, quod latet sub lingua in pectore illorum. Ita res habet.

4 Custodi me, ne incidam in manus impij, & à uiro sceleribus perpe

Eripe me Dñe ab homi ne malo.

5 *Superbi enim abſconderunt mihi laqueũ: funibus tetenderunt mihi rete: & qua parte iter agendum eſt mihi, offendicula poſuerunt.*

סלה

6 Dico igitur Domino, *Deus meus es tu, exaudi Domine uocem deprecationis meæ.*

7 *Eſto* Domine *ſalutare robur meum: tege caput meum tempore armorum.*

8 *Ne impẽdas* Domine *deſiderijs im=*

trãdis dedito ſerua me: cõſtituerunt enim ſubuertere greſſus meos.

5 Abſconderunt homines ſuperbi laqueũ in perniciem meam, & funes expanderunt & rete iuxta uiam, quà iturus eram: pedicas prætereà, quibus perderẽt me. Ita eſt.

6 In his conſtitutus periculis ad te ſolum confugi, dicens: Domine tu Deus mihi es: præbe aures tuas Domine lamentabilibus precationibus meis.

7 Deus Domine firmamentũ ſalutis meæ, armaſti caput meum, quoties confligendum fuit mihi cum hoſte armato undique.

8 Quare ne ſinas, quęſo, nunc ô Domine uotorum ſuorum compotẽ fieri impiũ, ne habeant

pij: conatus eius ne perficias, quò minus eleuetur. סלה

9 *Labor consiliorum ipsorũ obruat caput eorũ qui me circumueniunt.*

10 *Cadant in eos prunæ, in ignem ac foueam deijciantur, ut nequeant resurgere.*

11 *Vir loquax ne constet in terra: uirum uiolentum ac malum uenentur ad interitum.*

aduersarij, quur exultent, & efferant sese. Nequaquam ita fiat.

9 Caput & ducem illorũ, qui omni ex parte oppugnant me, pestilẽs sermo, & ad nocendum magno studio compositus, totum inuoluat.

10 Cadãt in eos carbones igniti, præcipitet eos Dñs in foueas tam profundas, ut nunquã possint emergere.

11 Quisqs fuerit maledicus & proditor, nunquàm stabilis erit in terra: quisquis fuerit sceleratus, illũ sua malitia subuertet, & obijciet calamitatibus uarijs.

12 Certè futurum scio, ut tractet Dñs tandem causam eius, qui affligitur, & supplicium su-

12 *Scio enim quòd Dominus facit iudiciũ adflicto, & pauperes uindicat.*

13 *Veruntamen iusti celebrabunt nomen tuum, & recti cum uultu tuo ambulabunt.*

PSAL. CXLI.

Dñe ad te clamaui, exau.

1 *Domine te inuoco, propera ad me, attẽde uoci meæ, dum clamo ad te.*

2 *Sit oratio mea incensum coram te, eleuatio manuum mearum sacrificium uespertinum.*

3 *Pone Domine custodiam ad os meũ, & excubias ad ianuã labiorum meorum.*

mat de illis, qui opprimunt humano auxilio destitutos.

13 Tum iusti celebrabunt nomen tuum, sedebunt quotquot candidi fuerint animo ẽ regione uultus tui, perpetuò intuituri te.

CXLI.

1 Domine clamaui ad te, quare festina, quęso, succurrere mihi: aures præbe uoci meæ, quoties implorauero auxilium tuum.

2 Tam grata fiat precatio mea, quàm est suffitus turis in uenerationem tui excitatus.

3 Adhibe Domine frenum ori meo, & custodiam ianuæ labiorum meorum.

4 *Non patere cor meum labi ad rem malam, ut consiliũ ineat uel cũ impio, uel cum hominibus sceleratis, & ne fruar delitijs ipsorum.*

4 Ne sinas animum meum propensum fieri ad maledicẽtiã, nec studijs delectari cũ impietate coniunctis, exẽplo eorum, qui uiri sunt scelerati: nec tenear, quæso, unquã desiderio comedendi parta rapinis, quãuis raptoribus ipsis suauissima uideantur.

5 *Verberet me iustus, et gratũ faciet: corripiat me, & unguentũ capiti meo infundet, neq; turbabit caput meum: sed adhuc pro malis istorum orabo.*

5 Verberet me potius iustus, & beneficij loco habiturus sum: & si castiget me, uulnus illud adeò capiti meo molestum non erit, ut pro saluberrimo medicamine amplexurus sim illud: nec à proposito deterrebit me, sed pergã potius orare Dominũ, ut seruet me quàm alienissimum à sceleratis impiorum operibus.

6 *Offendebant ad petram iudices eo-*

6 Quando supplicium sumetur, & ueluti præcipitabuntur de rupibus iudices eorum, tum sentient, quanto fuisset illis satius auscultare sermonibus meis gratiositate con-

rum, ſed adhuc auſcultabãt uerbis meis: quoniam læta erant eis.

7 Oſſa noſtra diſperſa iacent coram fouea, perinde ac dũ quis terram diſcindit ac perfodit.

8 Sed ad te Domine Deus meus intẽti ſunt oculi mei, te fido, ne haurias animam meam.

9 Serua me à laqueo, quem expanderunt mihi, & ab offendiculis ſceleratè agentium.

10 Incidant in retia ſua impij, donec ego

ditis, & à maledicentia diuerſis.

7 Sicut qui amputant arbores, & findunt ligna, & per terram ſpargũt huc atq; illuc, quæ amputata ſunt: ſic oſſa noſtra diſperſa fuerunt, & ſoluta prę metu mortis: ad ipſum enim uſq; ſepulchrum peruenera mus.

8 Quia in te Deus Domine oculi noſtri aſsiduè intenti ſunt, & in te ſpes mea omnis ſita eſt, ne ſinas perire animam meam.

9 Cura, ne incidam in laqueum, quẽ extenderunt in perniciem meã, neq; incidam in uincula hominum ſceleratiſſimorum.

10 Incidãt in ſua ipſorũ

interim prætercam.

PSAL. CXLII.

1 *VOce mea ad Dominum clamo, Domino uoce mea supplico.*

2 *Effundo coram ipso querimoniam meam, & tribulationem meam ante ipsum expono.*

3 *Dũ animus meus desperationi proximus est: tibi enim perspectum est iter meum: ad semitam istam, qua incedo, absconderunt mihi laqueum.*

4 *Considera dexteram meam, & inspice,*

potius retia impij unà omnes, quoad ego salvus præteriero.

CXLII.

1 VOce mea ad Dominum clamabo, uoce mea ad Dominum precabor.

2 Effundã ante ipsum orationem meam, afflictionem meam aperiã illi.

3 Quo tempore animus meus mœrore cõficiebat sese, tu sciebas insontem illa perpeti me: est enim notissima tibi omnis semita & uita mea: aduersarij interim mei in uia, per quã iturus eram, absconderant laqueum in perniciem mihi.

4 Respiciebam nũc in partem dextram, nunc

Voce mea ad dominũ clama.

& non inuenies ex notis meis quenquam: ereptum est mihi effugium, nec est, qui de uita mea sit solicitus.

5 Ad te igitur clamo Domine, ac dico: tu es spes mea, & portio mea in terra uiuentium.

6 Attende supplicationi meæ, quoniã uehementer exhaustus sum: libera me de persecutoribus meis: quoniam præualent mihi.

7 Educ è neruo animam meam, ut nomẽ tuum celebrem: quod si mihi dones, iusti

in partẽ sinistram, sed nullus occurrit, qui agnosceret me: desperabã posse aufugere me: nullus enim aderat, cui curæ esset uita mea.

5 Quare clamabã ad te Domine, & dicebã te esse fiduciam meam, nec esse inter uiuentes in ullo alio spem ullam reliquam mihi.

6 Ausculta ad clamorẽ meum: sitq; malorum, quæ plurima perpessus sum, tandem finis: libera me ab his, qui persequũtur me: uiribus eñ superiores sunt me.

7 Educ è carcere animam meã, ut celebrare posim nomen tuum, tum ad me accurrent,

sociabunt se mihi.

PSAL. CXLIII.

1 *AVdi Domine orationē meã, percipe supplicationem meam, per ueritatem ac iustitiam tuã opem fer mihi.*

2 *Nec tamen ineas iudicium cum seruo tuo: te enim adcusatore nemo mortaliũ absoluitur.*

3 *Quoniam imminet hostis uitæ meæ humi uitam meam conculcaturus, & locaturus me in tenebras perpetuò*

& in modum coronæ iusti cingēt me, ubi senserint te ultum iniuriã meam.

CXLIII.

1 DOmine exaudi deprecationē meã, pro optima fide & æquitate tua, quam semper habes cum summa clementiæ coniunctam, responde desiderio meo.

Dñe exaudi orationē meam, auribus per.

2 Nec uelis summo iure cũ seruo tuo agere: nemo est enim uiuentiũ, qui sic iustus sit, ut nõ multa tu in eo uerissime rephendere posis.

3 Auxilio tuo maximopere opus habeo: persequitur enim hostis me capitaliter, tantum non prostrauit in terrã usque uitam meam: habitare me cogit in locis obscurissimis, quę mortuorum sepulchris simi-

mortuorum.

4 *Hinc fit, ut incerta ſit in me mens mea, & cor meum intra me deſperabũdum.*

5 *Memini tamen priſci temporis, recolo uniuerſa opera tua, & facturã manuum tuarũ repeto.*

6 *Expando ad te manus meas, anima mea è terra ſiticuloſa ad te clamat.*

סלה

lima ſunt.

4 Mœrore cõficit ſeſe anima mea, torquet ſeſe cor meum.

5 In memoriam reuocaui, quæ feciſti ſeculis ſuperioribus: diligẽter animo reuolui uaria opera tua: in opere manuum tuarum expendendo totus eram.

6 Expãdi manus meas ad te ſupplex, & anima mea, quum uerſarer in terra, ob ſiccitatem damnata, non aliò reſpexit, quàm ad te. Ita res habet.

7 Quare feſtina & reſponde uotis meis Domine: uix enim amplius apud ſe eſt ſpiritus meus, ne abſcondas faciem tuã à me, ne fortè

7 *Accelera Domine, ut auxiliũ mihi adferas: deficit enim ſpiritus meus: ne abſcõdas uultum tuum à me, quò minus par*

fiam his, qui in sepulchrū demigrant.

8 *Ocyus adnuncia mihi bonitatem tuam, te enim fido: notam fac mihi uiā, qua incedam: ad te enim mentem meā dirigo.*

9 *Libera me de hostibus meis Domine, nam ad te cōfugio.*

10 *Doce me operari, quod tibi placitum est: tu enim es Deus meus: spiritus tuus benignus deducat me in terrā innocentiæ.*

similis fiam illis, qui decidunt in puteum.

8 Fac sentiam manè clementiam tuam, de te enim pendeo totus: doce me qua uia q̄ rectissimè eatur ad te: expectauit enim te summo desiderio anima mea.

9 Eripe me ab hostibus meis Domine: tuæ enim protectioni occultæ iam olim concredidi me.

10 Doce me facere, q̄ placitū sit tibi: tu enim es Deus meus: spiritus, quæso, tuus ille benignus ducat me per eā uiam, quæ rectà ducit ad te.

11 Propter nomen tuū Domine uitam tribue mihi, pro tua iustitia

11 *Refice me Domine propter nomen tuū, & per iustitiam tuam educ de angustia*

animam meam.

11 *Et per bonitatem tuā dißipa hostes meos, & perde omnes, qui cōtristant animam meā: ego enim seruus tuus sum.*

PSAL. CXLIIII.

Benedictus Dn̄s De⁹ meus, qui docet manus.

1 *GRatiæ Dn̄o refugio meo, qui instruit manus meas ad prælium, & digitos meos ad bellum.*

2 *Expectatio mea, munimentum meū, arx mea, redemptor meus, scutum meum, quo fido, qui regit populū mihi subiectū.*

educ ex angustijs animam meam.

12 Pro fauore interim in me tuo subuertes inimicos meos, perdes, qui insontem affligūt animam meā: seruus enim tuus ego sum.

CXLIIII.

1 MAior omni laude Dn̄s, q robur tribuit mihi: & q docet manus meas arma tractare, & cū hostibus bella gerere, & digitos meos armat in prælium.

2 Miris modis misericors est erga me, & munit me, & fulcit me, & à malis omnibus liberat me: est mihi instar clypei, & in eo spem omnē meam collocaui: quare & ipse

3 *Domine, quis tandem est homo, quòd eum agnoscis? aut filius hominis, quòd ipsum reputas?*

4 *Homo nihilo similis est, dies eius sunt uelut præteriens umbra.*

5 *Dñe, cũ cœlos tuos inflectis ac descendis: quũ tangis montes & fumãt.*

6 *Quum fulgure coruscas, dißipas eos: mittis iacula tua, & perdis eos.*

obsequentem facit populum meum mihi.

3 Dñe quid uidisti in hoĩe, ut eum agnoscere digneris? aut in filio hominis, ut tam exactè rationẽ habeas illius?

4 Homo ipsi uanitati ꝙ simillimus est, dies uitę illius obscuri similes sunt umbræ, quæ assiduè magis ad noctis caliginem tendit.

5 Inclina cœlos & descende: percute supbos illos reges, qui montibus uident̃ similes: sentiãt iram tuã, & ueluti fumus euanescant.

6 Iaculare fulgur, & disperde eos, emitte sagittas, & conturba eos.

7 Demitte manum tuã ab alto: libera me, & eripe me ex aquis

7 *Mitte ergo manum tuam de alto: libera & eripe me de immensis fluctibus,*

de ui alienorum.

8 *Quorũ os uana loquitur, dextera autem eorum fallax est.*

9 *Vt cantem tibi Deus carmen nouum, ut psallam tibi barbito decachordo.*

10 *Qui reges salute donas: qui liberasti Dauid seruum tuum à gladij periculo.*

11 *Erue & libera me de manu alienorũ, quorũ os uana loquitur, & dextera eorum fallax est.*

multis, & à uiolentia hominũ, qui à diuino cultu alieni sunt.

8 Quorum os loquitur uanitatẽ, & dextera eorum nullius est roboris.

8 Deus nouã habebo celebrandi te carminibus meis occasionem, nablo & decachordo psallã in laudẽ tuam.

10 Qui uictoriam salutarem tribuis regibus, & liberas ipsum Dauid seruum tuũ à gladio pernicioso.

11 Libera me & eripe me à tyrannide hominum, qui à diuino cultu sunt alieni: quiq; ore suo mentiuntur, & quorum dextera promittere uidetur subsidium, quum nihil cogitet minus.

12 *Vt filij nostri à teneris instar plantarum adolescant, filiæ nostræ uelut politæ in tēplo columnæ niteant.*

12 Vt sint filij nostri ueluti plantulæ elegāter auctæ in adolescentia sua: filiæ nostræ formosæ ueluti angulares colūnæ summo studio exornatæ, quales in templis & regū domibus conspiciuntur.

13 *Penuaria nostra plena sint, ac omnigenis rebus redundēt: greges autem nostri in uillis nostris in millia ac centena millia sobolescant.*

13 Sint anguli nostri pleni suppeditātes oīs generis annonam, greges nostri in millia excrescant: & cētena millia è caulis exeant in plateas nostras.

14 *Boues nostri sint ad laborem ualidi, nulla sit ruina, nullum uitium, querimonia nulla in plateis nostris.*

14 Boues nostri sani, & ferēdis oneribus apti, nihil eorū, quæ nostra sunt, aberret: nec ulla audiatur lamentabilis uox in plateis nostris.

15 Fortunatus populus ille, cui contingunt hu-

15 *O' felicem populum, cuius res ad hunc*

modum habent, ô felicem populum, cuius Dominus est Deus.

iusmodi: beatus & ille populus, qui Dominum habet Deum propitium sibi.

PSALMVS CXLV.

1 *EVehã te Deus & rex meus, laudabo nomẽ tuũ in perpetuum, & si quid ultrà est.*

Exaltabo te deus meus rex.

2 *Omni tempore celebrabo te, & laudabo nomen tuũ in perpetuum, & si quid ultrà est.*

3 *Magnus est Dominus, & supra omnem laudem, neq; magnitudo eius peruestigari potest.*

CXLV.

1 LAudibus efferam te mi Deus omnium rex, & laudabo nomen tuum, quoad uixero.

2 Asiduè per singulos dies laudabo te, & laudibus efferã nomen tuum perpetuò: &, si fieri posset, etiam ultrà.

3 Magnus Dominus & modis omnibus dignus laude: & eius magnitudinis, ut nemo perscrutari possit illam.

4 *Posteritas posteritati commendabit opera tua, & potentiam tuam enũciabunt.*

5 *Honorem, amplitudinem, magnificentiam, & res tuas memorabiles eloquar.*

6 *Vis miraculorum tuorum prædicabitur à me, & magnitudinẽ tuam narrabo.*

7 *Memoria immẽsæ bonitatis tuæ celebrabitur, & iustitia tua cantabitur.*

8 *Mitis & misericors est Dñs, tardus ad*

4 Generatio una uelutí per manus tradet alterí laudes operũ tuorum, & omnipotentiã tuam annunciabit.

5 Gloriam maiestatis tuæ magnificẽtissimæ, & res à te clarissimè cum omnium admiratione gestas, studiosè alijs commemorabo.

6 Vt illi robur mirabiliũ operum tuorum alijs narrent, ego uerò magnitudinem tuã pro uiribus scripto ad posteros transmittam.

7 Vt illi memoriam immensæ magnitudinis tuæ plenis buccis celebrent, & æquitatem tuam cum gaudio cantent.

8 Misericors & clemẽs Dominus: tardus

iram, & ad ignoscendũ propensius.

9 *Benignus est uniuersis Dominus, & misericordia sua utitur erga omnia opera sua.*

10 *Celebrãt igitur te Domine cuncta opera tua, & sancti tui gratias tibi agunt.*

11 *Gloriã regni tui prædicãt, & potẽtiã tuã loquuntur.*

12 *Vt adnunciẽt filijs hominum potentiam tuam, amplitudinem quoq; ac splendorem regni tui.*

13 *Regnum tuum, regnũ omnium secu-*

ad iram, ad clementiam autem pronus mirificè.

9 Benignus Dominus in omnes, & omnimoda misericordia relucet in omnibus operibus ipsius.

10 Quare cũ gratiarũ actione laudabũt te Domine uniuersa opera tua, præcipuè autem sancti tui magnificè loquentur de te.

11 Magnificentiã regni tui loquentur, & omnipotentiam tuam prædicabunt.

12 Vt sciant posteri Adæ omnipotentiam Dei, & magnificentissimam gloriam regni ipsius.

13 Regnũ tuum regnũ

lorum est, & imperium tuum ad omnes posteritates.

14 *Fulcit, Dominus omnes, qui casuri sunt, & erigit omnes collapsos.*

15 *Omnium oculi te expectant, & tu das eis suum suo cibum tempore.*

16 *Adperis manum tuam, & saturas abunde oē animal.*

17 *Iustus est Dñs in omnibus uijs suis, & in cunctis operibus suis sanctus.*

18 *Dominus adest omnibus, qui se inuocant, dummodo inuocent eum ex fide.*

est omnium seculorū. & potestas tua regia extendit se in generationes omnes.

14 Sustentat Dominus omnes nutantes, & erigit collapsos.

15 Oculi omniū intenti sunt in te, & tu suppeditabis illis cibum tempore opportuno.

16 Aperies manum tuam, & satiabis unumquodq; animalium cibo suo.

17 Iustus est modis omnibus Dominus, & pius in oīa opera sua.

18 Prope adest Dominus uniuersis, qui inuocant illum: uniuersis inquā illis, qui implorant ex animo auxilium illius.

19 Desiderium sese reuerentiū implet, clamorem eorum exaudit, & opem fert eis.

20 Dominus tuetur omnes, q̄ se amant, impios autem dissipat omnes.

21 Laudem Domini disserat os meum, & omne uiuens celebret nomen eius, sanctū in perpetuū, & si quid ultrà est.

19 Quicquid optauerint, q̄ reuerēter colūt illū, faciet, & clamorē illorum audiet, & salutem adferet illis.

20 Curæ sunt Domino uniuersi, qui amant illū, impios autē ipsos subuertet.

21 Laudes Domini sonabit os meum, & laudabit omnis caro nomē insigniter sanctum illius in perpetuū, &, si fieri posset, ultrà.

PSAL. CXLVI.

Lauda aīa mea, Dn̄m, laudabo.

1 LAuda Dominum anime mi.

2 Laudabo Dominum dum uiuam, psallam Deo meo, quandiu ero.

CXLVI.

1 LAuda ô anima mea Dominū.

2 Totus ego laudabo Dn̄m per omnē uitam meam, psalmos cātabo in laudem Dei mei, quoad uixero.

3 *Nolite principibus fidere, aut quoquam hominũ, in qbus nõ est salus.*

4 *Ab homine enim, cùm abit spiritus eius, redit ad terram suã, tunc pereunt uniuersæ cogitationes eius.*

5 *O' felicem, cuius robur est Deus Iacob, cuius spes est ad Dominum Deũ suum.*

3 Nolite fidere principibus, neq; ulli ex posteris Adæ: non enim habent potestatẽ beandi quempiam.

4 Auolabit spiritus ille uitalis illorum, & resoluẽtur in terrã, unde prodierant: & ipso die mortis peribũt omnia consilia illorum.

5 Felix cui Deus Iacob adiumento est, & cui sita est omnis spes in Deo suo.

6 Qui autor est cœli & terræ, maris & omniũ quæ in illis sunt, qui & fidẽ seruat perpetuò.

7 Qui ulciscitur iniu-

6 *Qui cœlos, terram, ac mare condidit, & quicquid in eis est: qui fidem in perpetuum seruat.*

7 *Qui iudiciũ facit uim patientibus: qui*

esurientibus cibum tribuit:ad Dñm qui uinctos soluit.

8 *Dñm qui cæcos illuminat, colla= psos erigit:ad Dñm qui iustos amat.*

9 *Qui fouet adue= nas, orphanum & uiduam defendit, uiam autem impio= rum damnat.*

10 *Dominus Deus tuus ô Zion re= gnat in ppetuũ per omnẽ posteritatem.*

riam illatã oppressis, qui cibum suppeditat esurientibus: ille Dominus, qui liberat è uinculis captiuos.

8 Ille Dominus, qui uisum tribuit cæcis: ille Dominus, q recte incedere facit claudos: ille inquam Dominus, qui amicus est iustorum.

9 Ille Dominus, q curam gerit peregrinorũ: qui pupillũ & uiduam cõfortat, & uiã impiorum subuertit.

10 Regnabit Dominus perpetuò Deus tuus ô Sion, in generationem & generationẽ absque ullo fine. Halleluia.

CXLVII.

1 LAudate Deum, quia benignus

Laudate dñm, qm̃ bonus est.

הללו יה

PSALMVS CXLVII.

1 *LAudate Dominum, quoniam bonum*

est psallere Deo nostro: quoniam læta & pulchra est collaudatio.

2 *Dominus enim instaurat Ierusalem, & dispersos Israëlis colligit.*

3 *Sanat contritos corde, & alligat uulnera eorum.*

4 *Stellarum multitudinē dinumerat, & uniuersos ex nomine uocat.*

5 *Magnus est Dominus noster, & immensa uirtus eius, intelligentiæ autem eius modus nullus est.*

6 *Alleuat adflictos Dominus, et impios ad*

est, psalmis cātate Deū nostrū: quia gratiosissimus est, & ipsum maximè decet laus.

2 Extruit enim Hierusalem Dominus, exules populi Israëlitici dispersos congregabit.

3 Ille hoc faciet Dñs, qui sanat eos, qui fracto sunt animo, & leniter curat dolores illorum.

4 Qui in numerato habet innumeras alioqui stellas, & singulas illarum suis appellat nominibus.

5 Magnus est Dñs noster & potentiæ infinitæ, eorꝝ quæ ipse summa prudētia facit, nullus est numerus.

6 Subleuat mansuetos

terram deijcit.

7 *Alternis canite Domino laudem, psallite Deo nostro cum cithara.*

8 *Qui operit cœlũ nubibus, ut pluuiam terræ paret, qui montes gramine uestit.*

9 *Qui iumentis cibum suum dat, coruis quoq; qui se inuocant.*

10 *Eqtis robore nõ gaudet, nõ placent illi militis ocreæ.*

Dominus, prosternit uerò impios usque in terram.

7 Cantate Dominũ cũ gratiarũ actione, psallite Deo nostro cithara.

8 Qui tegit cœlum nubibus, qui parat terræ pluuiam, qui producit herbam in montibus.

9 Qui tribuit unicuiq; animanti suum pabulum, etiam pullis coruorum implorantibus opem illius.

10 Fortitudinem equi nihili faciet: nec quę uĩ dentur esse fortia crura uiri, ad amorem inuitabunt illum.

11 Sed amat Dominus, qui eum reuerenter colunt: & qui spem suam ponunt in clementia ipsius.

11 *Sed gaudet his, qui se reuerentur, & qui eius bonitate fidunt.*

12 Lauda Ierusalem Dominum, lauda Zion Deum tuum.

13 Qui uectes portarum tuarum confortat, & ciues tuos reddit incolumes.

14 Intra fines tuos pacē ponit, & tritici simila satiat te.

15 Qui cum iußum suum ad terrā mandat, ocyßime currit sermo eius.

16 Niuē instar lanæ reddit, & sicut cinerem spargit pruinam.

17 Glaciem suam proijcit quomodo planiciem: corā frigore eius quis stare poterit?

12 Honora ô Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion.

13 Fecit enim fortissimos uectes portarum tuarum, benefecit filijs tuis, qui intra te & tecum sunt.

14 Qui curat, ne fines tuos quisquam infestet, & adipe satiat te.

15 Cuius iussu decidit in terram pluuia, cuius mandatis parent subitò omnia.

16 Qui tribuit niuem similem lanæ, & pruinam tanquam cinerem dispargit.

17 Qui immittit frustatim grandinem similem glaciei, tam frigidā ut nemo non horreat à frigore ipsius.

Lauda Hierusalē Dñm.

18 Rurſus cũ iußum ſuũ mandat, liquefacit ea: reducit uẽtum ſuum, ac protinus riui defluunt.

19 Exponit uerbũ ſuum Iaacob, mandata & iudicia ſua Iſraëli.

20 Quomodo uniuerſis gentibus non facit, quæ diuina iudicia ignorant.

הללויה

PSALMVS

1 CXLVIII.

Laudate Dñm de cœlis.

Laudate Dominum de cœlis, laudate eum in excelſis.

2 Laudate eum omnes angeli eius: lau-

18 Rurſus illo iubẽte ſolis ardor liquefacit glaciem illã: ſpirare faciet uentũ quẽcunq; uoluerit, & ꝑducet pluuiam.

19 Qui indicat ſermonibus ſuis, quid fieri uelit ab ipſo Iacob: mandata ſua, & præſcriptas æquitatis ſuæ normas tradit Iſraëli.

20 Nõ fecit hoc ulli exterę nationi, neq; ipſas æq̃tatis formas, à Deo Iſraëli præſcriptas, ullas nouit. Halleluia.

CXLVIII.

1 Laudate Dominum è cœlis, laudate illum quotquot habitatis in excelſis.

2 Laudate illum uni-

da eum omnis exercitus eius.

3 *Laudate eũ sol & luna: laudate eum oẽs stellæ & lux.*

4 *Laudate eũ cœli cœlorum, & aquæ, quæ sub cœlis sunt.*

5 *Laudate nomen Domini: quoniã illo iubente cuncta creata sunt.*

6 *Et constituit illa, ut durent in perpetuum, præceptum dedit quod nõ præterietur.*

7 *Laudate Dominũ de terra quoque, ceti & omnes abyssi.*

uersi angeli ipsius: laudate illum stellæ uniuersæ, quæ cõditæ estis ab illo, & estis ueluti exercitus illius.

3 Laudate illum sol & luna: laudate illum planetæ, qui lucetis præ cæteris stellis omĩbus.

4 Laudate illum uarij cœlorum orbes, & aquę, quę estis supra cœlos ipsos.

5 Laudent uniuersa hæc nomen Domini, illius enim iussu extiterunt, & sunt hoc, quod sunt.

6 Et stabilitas, quam tribuit illis, durabit seculis plurimis: legẽ dedit singulis illorũ, quã nequaquam transgredientur.

7 Laudate ex ipsa terra Dominum draco-

8 *Ignis & grãdo, nix & cauma, uentus & turbo, facturæ uerbi illius.*

9 *Montes & cuncti colles, arbores fructiferæ & omnes cedri.*

10 *Bestiæ & omne iumentum, reptilia & alatæ uolucres.*

11 *Reges terræ & omnes populi, principes & uniuersi iudices orbis.*

12 *Adolescentes ac uirgines, senes cum pueris.*

13 *Laudent nomen*

nes, & quotquot estis animantia in profundissimis abyssis.

8 Ignis, grando, nix, uapor, & uentus turbinem excitans, & hoc quod à Deo iubetur faciens.

9 Montes & uniuersi colles, arbores fructiferæ, & omnes cedri.

10 Quicquid uiuit rationis quoquo modo capax, uniuersæ prætereа bestiæ, & quicquid usquã repit: aues quoque pennis uolitantes.

11 Reges, quibus imperium contigit in homines, qui terrã incolunt: uniuersi populi, principes quoq; & omnes iudices terræ.

12 Iuuenes & uirgines unà cũ adolescentibus.

13 Laudent nomen Domini: exaltatũ est enim & suspiciendũ nomen

Dñi, cuius solius nomen sublime est, cuius laus terram ac cœlos superat.

14 Qui cornu populi sui restituit, gloria oim sanctorum suorũ, filiorum Israël populi colentis illũ. הללו יה

PSAL. CXLIX.

1 CAnite Dño carmen nouum, laus eius resonet in ecclesia sanctorum.

illius solius: honor & gratiarũ actio debetur illi ab his, qui sunt uel in terra, uel in cœlis.

14 Exaltabit cornu populi sui, quare nũquàm cessabũt laudare illum sanctificati ab eo filij Israël, q populus sunt propinquus & familiaris illi. Halleluia.

CXLIX.

1 CAntate Domino carmen nouum, cantentur laudes eius in cœtu sanctorum.

2 Oblectet sese Israël autore suo, filiæ Sion exultent talem contigisse regem sibi.

3 Laudẽt nomen illius

Cantat Dño cã cũ nouũ

2 Lætetur Israël in factore suo, & filij Zion in rege suo exultent.

3 Celebrent nomen eius choro, tympano, & cithara psallant ei.

4 Dn̄o enim placet ppl'us suus, q̄ adflictos saluti restituit.

5 Exultent sancti cum magnificentia, iubilēt intra thalamos suos.

6 Exaltationes Dei sint in gutture eorum, in manibus autem eorum gladij ancipites.

7 Vt ultionē capiāt de gentibus, & populos corripiant.

8 Vt uinciant reges eorum catenis, & pedicis ferreis principes eorum.

9 Vt uindicta in eos fiat, quemadmodum

choro, tympano & cithara psallant in honorem illius.

4 Amat enim Dominus populum suum, ornabit mansuetos salute stabili.

5 Exultabūt sancti cum summa gloria, læti cantabunt in lectis suis.

6 Laudes omnipotentis Dei erunt in ore ipsis, quare & gladij utrinque Dei beneficio fient acuti in manibus illorum.

7 Vt ulcisci queant sese de gentibus, & castigare populos.

8 Vt uinciant reges eorū catenis, & primates eoꝝ uinculis ferreis.

9 Vt exercere possint in eos iudicium à Deo præscriptū, quę res ho-

ſcriptum eſt, Hæc gloria eueniat omnibus ſanctis Dñi.

הללו יה

PSAL. CL.

1 *LAudate Dominũ in ſanctuario ſuo: laudate eum in firmamento fortitudinis ſuæ.*

2 *Laudate eũ ſuper fortiter factis eius: laudate eum pro multitudine magnitudinis ſuæ.*

3 *Laudate eum buccinæ clangore: laudate eum cheli & cithara.*

4 *Laudate eum tympano & choro: laudate eum chordis ac tibijs.*

nori uertetur cunctis, qui ſacris illius initiati fuerint. Halleluia.

CL.

1 LAudate Dominũ ob inſignem ſanctitatẽ illius: laudate illum ob cœlum, quod argumentum eſt fortitudinis illius.

2 Laudate illum ob omnipotentiam illius: laudate illum ob immẽſam magnitudinem illius.

3 Laudate illum clangore tubæ, laudate illũ nablo & cithara.

4 Laudate illum tympano & choro: laudate illum fidibus & organo.

Laudate Dominũ in ſanctis eius.

5 Laudate eũ cymbalis canoris: laudate eum cymbalis clangentibus.

6 Laudet Dominum quicquid spirat. הללויה

5 Laudate illum taratantaris sonoris, laudate illum taratantaris ad hilaritatem excitantibus.

6 Quicquid usquam uiuit, laudet Dominum. Halleluia.

FINIS PSALMORVM.

Ex Cathalogo librorum Stanislai Henrici Chetchowski Genere Poëseos Comparatus fl 10.

CONCIO FI-
LII DAVID RE-
gis in Hierusalem.

CAPVT I.

1 CONSTANTER affirmat concionator, omnia omni tempore obnoxia esse uanissimæ uanitati.

2 Quem enim stabilem fructum referet homo ex ijs, quæ sub sole sunt, etiam si multis modis se torqueat in hoc, ut fructū aliquem inueniat?

3 Qui nunc uersantur in terra, assiduè ad interitum properant, & alij in eorum locum succrescunt: terra interim immota manet, ueluti theatrum, in quo hæc fabula peragitur.

4 Orietur sol, & occidet sol: & ubi ad locum suum præ opere anhelans redierit, iterum ibi sine cessatione orietur.

Sol suo motu omnia, q̃ sub ipso sunt, immutat.

5 Flat nunc uersus Austrum uentus, nunc uersus Aquilonem, & uersus alias deinde orbis partes, donec singula irrequietè lustrando reuertatur eò, unde flare cœperat.

6 Omnia flumina influunt in mare, & mare nõ exundat: remittit enim mare ea, ad loca unde fluere cœperant, ut rursus in mare influant.

7 Omnes res, dum absque ulla intermissione currunt, sic lassæ fiunt, ut non possit homo apposite de eis quicquam proloqui: non enim subsistunt, donec oculis quantumuis diligenter contemplantis, uel auribus auidissime auscultantis fiat satis.

8 Quicquid olim fuit, nunc est, & simile est illi, quod paulò pòst erit: quicquid factum est olim, nunc est, & aliquantò pòst simile illi fiet: in summa nihil omnino est sub sole nouũ, quod huic uicissitudini obnoxium non sit.

9 Inueniri ne poterit res ulla, de qua dicere liceat, Hæc res noua est? non profectò: fuit enim seculis superioribus, & interijt, sicut & hæc interitura est.

10 Primorum nulla apud nos nunc extat memoria: funditus enim interierunt: neq; horum, quæ nunc stulti miramur, ulla apud posteros memoria erit.

Ipsi oculi iter uidẽdũ, & aures iter audiẽdũ, assiduè mutant: & aër p quem rerũ simulachra ad sensus diffundũtur, assiduè uẽto agitatur.

11 Ego concionator, quamuis rex essem totius populi Iudaici, habitans in Hierusalem.

12 Toto pectore in hoc incubui, ut sapienter inuestigãdo, perdiscerem quicquid sub sole fiat.

13 Hoc molestum cognoscendi studiũ immisit Deus in animos hominum, ut eo se torqueant.

14 Conſideraui omnia, quæ ſub ſole fiunt, & deprehendi nihil eſſe in rebus omnibus præter meram uanitatem, quæ tamen hominis animum mirificè torqueat.

15 Quod corruptum eſt, reſtitui non poteſt: quæ autem aſsiduè corrumpuntur, innumera ſunt.

16 Dixi apud me, multum promoui ſtudium ſapientiæ, & adieci plurima ad ea, quæ à ueteribus inuenta ſunt: mea enim diligentia plurima ſunt inuenta, quæ ad ſapientiam & rerum cognitionem multum faciunt.

17 Totum enim me tradidi ſtudio ſapientiæ eamq́; quò certius aſſequerer, etiam hominum inſanias & ſtultitias diſcere conatus ſum: uerum conando comperi, & hoc ſtudium eſſe inſignem quendam animi cruciatum.

18 Qui enim conatur ſupra modum ſapiens fieri, plurima experietur ualde ingrata: & qui ad priorem eruditionem aliquid addere uolet, id ſine magna moleſtia non perficiet.

CAPVT II.

1 DIxi itaque apud me, ſuppeditabo tibi omnis generis iocos, & quicquid riſum excitare poterit, oblecta te illis: ſed & hæc quoq; citò uana iudicaui.

2 Riſui enim dixi, dementas homines; iocis

uerò, non pudet sic ineptire?

3 Statui itaq; apud animum meum, longis conuiuijs & multo uino corpus meum molliter curare, & stultitiam, quæ est in reliquis rebus, experiendo discere: si fortè posit usquam inueniri aliquid dignum, quo se occupet humanus animus: dum hæc permitto corpori discendi gratia, animus usque suum officium facit, singula sapienter considerans.

4 Tentaui itaq; non uulgaria, sed ædes extruxi magnificas, plantaui uineas.

5 Paraui mihi hortos & paradisos, & in eis plantaui arbores fructiferas omnis generis.

6 Aptaui mihi aquæductus, quibus hæc arborum fructiferarum sylua posit irrigari.

7 Emi mihi seruos, & seruas, & ex eis nati sunt mihi uernæ: armenta præterea & minorum animalium greges possedi plures, quàm ullus ante me in Hierusalem.

8 Congregaui mihi argentum & aurum, & ea quæ propriè pertinent ad reges, & prouinciarum dominos: conquisiui mihi cantores, & cantatrices, & quarum amore nulla natio non capitur, puellas plurimas.

9 Magnus hoc pacto sum factus, & superaui omnes, qui ante me fuerunt in Hierusalem: interim sapientia mihi in omnibus adfuit, quæ de ijs iudicaret.

10 Quicquid ex his oculis putaui fore gratum, illis obtuli, nihil ab eis abſcondens: nec auocaui cor meum ab ullo genere lætitiæ: quin potius animus meus explet ſe, quantum poteſt oblectatione harum rerum, quæ tanto ſtudio conquiſitæ ſunt: nec alium ſenſi fructum tam moleſti conatus, quàm ut oculos paſcerem, & animus ſe nonnihil recrearet.

11 Cœpi itaq; tandem omnia, quæ feciſſem, recenſere, & quantum laboris inſumpſiſſem priuſquàm hæc perficerentur, & deprehendi omnia planè eſſe res nihili, quæ interim tamen animum crucient, neq; ullum ſtabilem ex re quauis fructum capi poſſe in hac uita.

12 Iterum me conuerti ad ea, ut ſaltem uiderem, quanta ſapientia uſus eſſem in omnibus illis: & deprehendi in uino inſaniam multam, & in reliquis manifeſtam ſtultitiam: quid enim eſt homo, ut imitatione regis Dei, aliquid magni conetur, cum nullam quantumuis paruam ex omnibus rebus, quas ille innumeras fecit, æquare poſſet?

Nec Salomonē in oī gloria &c. Luc. 12.

13 Vidi tantum inter ſapientiam & ſtultitiam intereſſe, quantum intereſt inter lucem & tenebras.

14 Sapiens enim habet oculos in fronte, ſtultus uerò ueluti cæcus palpitat in tenebris: ſed interim uideo eundem habere exitum omnia.

15 Dixi ergo apud me, si ego ab illis, quæ manent stultum, liber non ero, quorsum conatus sum, suprà quàm satis erat, fieri sapiens? iterum ergo iudicaui, ne sapientiæ quidem studium carere uanitate sua.

16 Quia non erit diuturna memoria sapientis magis, quàm stulti: quomodo enim id, quod olim fuit, obliuioni nunc traditum est, sic & id, quod nunc est, subsequentibus annis obliuioni tradetur, & æquè morietur sapiens atque stultus.

17 Quare execrari cœpi miserias uiuentium, quòd uiderem apud me, quantum sine fructu sit molestiæ in rebus, quæ fiunt sub sole: omnia enim inania sunt, & nihil quàm animum cruciant.

18 Odisse etiam cœpi, quicquid fecissem, quantumuis magno labore, sub sole: quòd relinquere id omne cogar alteri, qui mihi successurus est.

19 Et quis nouit, futurus ne ille sit sapiens, an stultus? qualiscunque erit, certè accipiet omnia mea, quæ tanto studio, & tanta solertia paraui toto tempore uitæ meæ: certè hoc quoque planè uanum est.

20 Quare cor meum statui liberare curis, quibus solicitus fui, & sapienter agere uisus sum sub sole.

21 Contigit enim hominem sapientia & re-

rum cognitione, & frugalitate per omnia usum, relinquere quicquid sic illi partũ est, alteri, qui eius laboris planè expers fuit: certè hoc quoque uanum est, & meritò multùm hominem torquet.

22 Quid enim accipit talis homo ex tam uarijs curis, & animi tormentis, quibus se torquet sub sole?

23 Omnes dies uitæ eius miserabiles sunt, & omnes conatus eius tædio pleni: per noctem uix quietē admittit animus eius: profectò hoc quoque insigniter stultum est.

24 Nihil melius homini, quàm si comedat, & bibat, & oblectet animum suum, inter tam uarias solicitudines: hoc enim iudicaui à benignitate Dei profectum.

Ad liberalē corũ quæ adsunt, usũ hortatᷣ: & ab auaritia, pessima animi peste, deterret.

25 Quis enim me uixit sumptuosior & liberalior?

26 Certè homini cui bene uolet Deus, dabit eam prudentiam, & eam sapientiam, ut audeat uti rebus suis: peccatori autem immittet solicitudinem augendi, & coaceruandi in usus illius, quem Deus illa accipere uolet: quare neq; hoc insigni caret uanitate.

CAPVT III.

1 OMnium rerum uicissitudo est, neq; quicquam est sub sole stabile.

2 Qui nunc gignuntur, aliquando morientur: quæ nunc plantantur, alio tempore euellentur.

3 Nunc amputamus, quæ olim ut adolescerent, curauimus: nunc destruimus, quæ olim extruximus.

4 Interdum flemus, interdum ridemus: interdum mœsti lugemus, interdum præ lętitia subsilimus.

5 Nunc diruimus uetera ædificia, nunc ex eisdem lapidibus extruimus noua: nunc operam damus amplexibus, nunc ad amplexus nauseamus.

6 Nonnunquam magno studio quærimus, quod paulò pòst perdamus: nonnunquam comparcimus, quod posteà dilapidemus.

7 Quandoq; discerpimus, quod olim consuimus: quandoq; uelut muti tacemus, quandoq; ineptè garrimus.

8 Interdum amamus, & iterum odio prosequimur amatum: interdum inimicitias exercemus, quas iterum deponimus alio tempore, & pacem amplectimur.

9 Quem fructum capit homo ex tam pugnantibus, & molestis occupationibus?

10 Deprehendi quòd Deus immiserit animis hominum eiusmodi molestas occupationes, ut ipsi se illis torqueant.

11 Quicquid fecit Deus, pulchrum est suo tem-

pore & loco: & mundum hunc totum expoſuit examinandum ingenio illorum: uerùm ipſi nullius, uel magnæ, uel paruæ, earum rerum quas Deus tam multas fecit, rationem inuenturi ſunt.

12 Quare uidi nihil in omnibus illis rebus eſſe, quod homini bonum eſſe poſſet, niſi fortè exhilarare illum ſeſe, & bene facere ſibi dum uiuit.

13 Si homini contigerit animus, ut comedat ac bibat, & fruatur ſuis, inter tam uarias miſerias donum Dei manifeſtum eſſe putet.

14 Certò cognoui, quòd quicquid facit Deus, erit quale ipſe id eſſe uolet: neq; quiſquam adijcere quicquam poterit, neque ab eo quicquam tollere: & Deus quicquid fecit, in hoc fecit, ut nos illum, hæc tam uaria uidentes, reuereamur.

15 Quod fuit olim, nunc eſt, & decretum fuit olim, ut etiam temporibus futuris eſſet: aſsiduè nanque reuocat, quæ ueluti fugata hinc abierunt.

16 Et tanquam non eſſet malorum ex hac inconſtantia ſatis, uidi locum ſub ſole æquitati deſtinatum, in quo dominatur impietas: & locum iuſtitiæ, in quo regnat impius.

17 Dixi apud me admirans, & iuſtum, & im-

pium iudicabit Dominus: ad eum enim referentur iudicāda, quæcunq; aut cogitantur nunc, aut fiunt.

18 Cùm non inuenirem causam aliam, quare Deus hæc permitteret: uisum est mihi, uelle illum huiusmodi humanis tumultibus hominem sic exercere, ut uideat se in hac uita parum differre à brutis: non aliter enim inter se homines tumultuantur, nec maiori sæpe ratione, quàm bruta inter sese.

19 Insuper & interitus hominum, & reliquorum animantium, idem est: quomodo enim moriuntur bruta, moriuntur & homines: nec apparet ex ijs, quæ fiunt sub sole, aliam esse hominis, & aliam brutorum animam, nec ultra bruta animantia quicquā habere hominem: omnia enim æquè uanitati subiecta sunt.

20 Quicquid est, siue homo, siue aliud ab homine, ad eundem locum tendit: ex terra enim facta sunt omnia, & in terram iterum resoluentur.

21 Quotusquisq; interim nouit, an hominis anima ascensura sit sursum, & reliquorum animantium cum corporibus interitura sit?

22 Quare nihil inueni boni in omnibus his, præterquàm boni consulere omnia, & frui partis sine solicitudine: illis enim se homo sustentat, alia uerò omnia extra ipsum sunt, & alijs relinquere cogetur; interim ut maximè

uelit ſolicitus eſſe, quis indicabit illi, quid poſt ipſum futurum ſit?

CAPVT IIII.

1 CONuerti me ad alia, ut uiderem quàm uarijs modis opprimantur homines in hac uita: & uidi flentes plurimos, cùm iniuria afficerentur, nec eſſet quiſquam, qui eos conſolaretur, & multò minus qui de uiolentis opprimentium manibus eos eriperet.

2 Quod cùm uiderem, iudicaui feliciores eos, qui uita olim defuncti ſunt, his, qui adhuc tam calamitosè uiuunt.

3 Quin & utriſque fortunatiores dixi eos, qui nunquàm nati fuerunt: illi enim nihil uiderunt horum malorum, quæ in hac uita homines in homines deſignant.

4 Multa experientia didici, hominum conatus, & ſtudia non aliò tendere, quàm ut quiſque uicino ſuo, quibus poſsit artibus, noceat, & rem propriam promoueat: quod quid eſt aliud, quàm moleſtiſsimis curis animum miſerè torquere?

5 Stulti quidam ab horum, quos diximus, moribus abhorrentes, uitium in contrariũ currunt: iunctis enim manibus deſident otioſi, & quicquid habent, conſumunt, donec ad extremam inopiam perueniant, & carnem propriam rodere cogantur.

6 Melius, inquientes, est paululum ignauia, quàm multa laboriosè cum anxietate conquirere.

7 Conuerti me & ad alia, & uidi nouum uanitatis genus.

8 Inueniuntur homines soli sine socijs, sine liberis, sine cognatis, qui non aliter sine fine laborant, quàm si illis innumeri alendi essent: cupiditatibus eorum nullæ diuitiæ satisfaciunt: nec unquam ad se redeunt, ut apud se dicant, Quibus laboramus? in quorum gratiam fraudamus genios nostros bonis, quæ plurima possidemus, & quorum non est alius usus, quàm ut nosmetipsos oblectemus? hoc, si quidquam aliud, insigniter stultum est, & animi molestissimum tormentum.

9 Quare meliorem & commodiorem iudicaui uitam duorum unà uiuentiũ, quàm unius solius: adfert enim boni non parum ipsa societas: & si nihil aliud, succurrunt mutuò in malis, quæ in hac uita omnibus ferenda sunt.

10 Si enim alter eorum ceciderit, alter collapsum socium erigit: qui planè miser esset, nisi in ipso casu haberet, qui manum illi porrigeret.

11 Si duo simul dormierint, alter alterum calefaciet, solus uerò ægrè calidus fiet.

12 Si unus aliquis uim facere conetur, duo resistent illi; & funis triplicatus non facilè rum-

pitur.

13 Melior est adolescens pauper, si sit cordatus, rege sene deliro, qui non sustinet amplius admoneri.

14 Emergit nonnunquam è carcere quis, qui uinctus ibi fuerat, & regno præficitur: cum è contrario patre rege natus ad inopiam redigatur.

15 Vidi maximo numero homines sequi adolescentem illum, qui seni in regno successurus est.

16 Non minor fuit numerus eorum, qui senem hunc olim sequebantur, cùm regno præficeretur, quàm nunc est qui nouum hunc ambiunt: & sicut grauis illis superioribus uisa est potestas regia illius, qui nunc contemnitur: ita & huius, qui nunc tantopere placet, grauis uidebitur: quare & ambitus ille suam habet uanitatem, & animi tædia.

17 Vide diligenter, quid faciendum tibi sit ingressuro domum Dei, ut ores: & scito illum proximè tibi adesse, & audire cuncta: caue ergo, ne multis uerbis cum illo agas stultorum more, quorum sunt ingrata Deo, quæ faciunt omnia.

CAPVT V.

1 NE præceps sis in lingua tua oraturus Deum; neque properet cor tuum effun-

dere uerba in conſpectu Dei: eſt enim Deus in cœlo, unde tua omnia, qui in terra degis, uidet: quare paucis apud illum utere uerbis.

2 Sicut diurnæ curæ gignunt ſomnia, ita multa uerba ſtultam faciunt orationem.

3 Si quid inter orandum promiſeris, abſque mora illud perſolue: ne illum ſtultorum more multa promittendo, grauiter offendas: ſi quid ergo promiſeris, præſta.

4 Melius eſt nihil promittere, quàm promiſſa non præſtare.

5 Quare caue, ne linguæ futilitas totum te peccato inuoluat: neque putes angelum, qui tua obſeruat, rem tam æſtimaturum leuem, quàm tu exiſtimabas: qui præ multitudine uerborum uix ſciebas, quid promitteres, aut diceres: quod tu tam leue putas, Deum ſic offendit, ut non ſolum orationem tuam, ſed propter eam & alia opera tua ſit execraturus.

6 Sicut in multis ſomnijs plurima ſunt uana, ita & in multis uerbis: quare tu Deum ex animo reuerere.

7 Si uideris uſquam oppreſsionem pauperis, & ſubuerſionem æquitatis & iuſtitiæ, ne ſic mireris, ut eiuſmodi latêre Deum putes: habet enim oppreſſor ille ſuperiorem, qui ea, quæ facit, diligenter obſeruat; & ſupra utrunq; illorum alij

superiores sunt.

8 Summum quod terra homini præstare potest, est agellus aliquis, qui colenti eum satis esse posit, ut ex eo uiuat: & cui ille contingit, & eo contentus est, is planè rex est.

9 Qui amat pecuniam, nunquàm illi tantum pecuniæ adferri poterit, ut sit futuris contentus: & qui inhiat diuitijs, nunquàm ex eis fructum ullum capiet: quisquis talis, insigniter uanus est.

10 Vbi diuitiarum plurimum est, ibi plurimi sunt, qui comedunt eas: & quid habet amplius is, cuius sunt diuitiæ, quàm quòd uidet alios eas consumere?

11 Suauis est somnus ei, qui laborando exercet se, siue parum, siue multum comedat: saturitas autem diuitis, non sinit illum dormire.

12 Inuenitur aliud tristissimi mali genus: uidi sub sole diuitias magna diligentia conseruatas, in perniciem posidentium eas.

13 Perierunt opes illæ, & dominos suos grauiuiter afflixerunt: neq; enim ipsis, neq; filijs eorum, quicquam reliquum fuit.

14 Sicut nudi egresi sunt ex utero matris, ita nudi eò reuertentur, unde prodierunt: neque ulli quicquam eorum hinc secum asportabunt, quæ tantis molestijs conquisierunt.

15 Sed & hoc quoque, si nihil aliud sit, triste malum est, quod omnes quo modo intrauerũt in mundum, eo & relicturi sunt ipsum: & quid proderit animum hic uarijs curis afflixisse?

16 Tota uita sua sordidè uixerunt, iracundi, seipsos cruciantes, & simultates exercentes.

17 Meo ergo iudicio suauius est comedere & bibere & frui bonis inter has miserias, quibus affligimur sub sole, paucis diebus illis uitæ nostræ, quos Deus nobis concedit: nihil enim amplius ex omnibus accepturus est homo.

18 Certè si cui Deus dederit diuitias & opes, & animum, ut comedere ex illis audeat, & accipere id ex eis, quo solo homini usui esse possunt, ut comedendo & bibendo oblectet se, hoc ingens donum Dei est.

19 Parum enim, qui talis est, memor erit incommodorum uitæ suæ: Deus enim exercet cor eius hilaritate.

CAPVT VI.

1 EST malum, quod uidi sub sole, frequens apud homines.

2 Inueniuntur quibus Deus dedit diuitias, opes, & gloriam, adeò ut nihil eis desit eorum, quæ ab hominibus desiderari possunt, sed animum utendi illis non tribuit: quin potius ignotus aliquis fruetur illis; hoc certè uanũ est,

& graue tormentum animi.

3 Si quis centum genuerit liberos, & diues uixerit annis plurimis, animum tamen suum fraudauerit bonis, sepultura quoque honesta caruerit, iudicabo illo fortunatiorem, qui matre abortiente eiectus est.

4 Hic enim ut nugamentum aliquod à conceptu in utero aliquousque obscurè progressus est, sic tamen ut ne nomen quidem eius ulli cognitum fuerit.

5 Solem enim non uidit, nec quicquam nouit, & liber fuit ab illis, quibus auarus assiduè torquetur.

6 Quid proderit homini, si contigerit illum uiuere annis bis mille, & bonis suis non fruatur: nônne finem capient anni illi, & eôdem tendent quò alij omnes, uel alia omnia?

7 Nullus fructus est alius humani laboris, quàm cibum ori suppeditare: quod quamuis factu facile sit, animi tamen cupiditati omnino satisfieri non potest.

8 Quid amplius accipiet sapiens ex suo labore, quàm stultus: & quid minus habet pauper, qui industria sua sibi uictum parat, inter illos cum quibus uiuit?

9 At melius inquiens est, comtemplari oculis diuitias præsentes, quàm industria sola fretum, in diem more pauperis uiuere; certè falleris, qui

hoc putes: non aliud enim aspectus diuitiarum adfert, q̃ animi stultas curas & tormenta.

10 Qua ratione fuit olim unumquidque priusquam esset, nomine suo notum & scitum fuit: quid hic, uelit nolit homo, futurus esset, nec posset nisi frustra contendere cum Deo, qui ipso fortior est, quare sic uel sic factus sit.

11 Et si quis multis uerbis contendere cum Deo conetur, nihil illi eiusmodi obmurmuratio proderit.

CAPVT VII.

1 Ferendum est æquo animo, quod à Deo immittitur: quis em̃ nouit q̃d expediat homini diebus uitę, quibus hic uanitate uiuitur? fecit enim dies hoīs Deus similes umbræ, de qua post abitum quid fiat sub sole, quis iudicabit?

2 Gratior est fama bona post mortem, quàm odor fragrantissimi unguenti: & dies mortis melior est die quo quis nascitur.

3 Magis expedit ire in domum luctus, quàm in domum conuiuij: in illa enim uidetur quem finem habiturus sit omnis homo: & qui uidet mortuum alium, non potest non aliquo modo animus eius commoueri.

4 Melior est tristitia, quàm risus: quia per tristitiam, quæ in uultu apparet, cor admonetur officij sui.

5 Animus uiri ſapientis, uerſatur in domo luctus: animus uerò ſtolidi, in domo conuiuij.

6 Fortunatior eſt, qui patienter audit obiurgationem ſapientis, quàm eſt is, qui audit aſsiduè cantillantem ſtultum.

7 Qualis enim eſt ſtrepitus ſtipularum ardentium ſub olla, talis eſt riſus ſtultorum: interim neque ſapientis obiurgatio uanitate caret.

8 Quia mali, ſi obiurgentur, quòd alios opprimant, affligunt ſapientem, & perdere conantur eum, qui cor habet tam inſigni ſapientiæ dono exornatum.

9 Melior ergo eſt finis rei, quàm principium, & homo patiens, quàm is qui liberè alios carpit.

10 Ne inducas in animum tuum, ut citò iraſcaris: ſolent enim ſtulti ferè eſſe, qui proni ſunt ad iram.

11 Ne dixeris apud te, pertæſus malorum præſentium, quid cauſæ eſt, quòd tempora, quibus uixerunt maiores noſtri, meliora fuerint, quàm ſint hæc noſtra? non eſt enim prudentis uiri talia interrogare, cùm manifeſtum ſit habuiſſe illa tempora incommoda ſua, ſicut & hæc noſtra habent ſua.

12 Melior eſt ſapientia, quæ cum diuitijs coniuncta eſt, & utilitatis plus adfert tempore huius uitæ, quo ſolem ſpectamus.

13 Adfert enim momenti multum sapientia, & nonnihil etiam diuitiæ: hoc tamen habet supra diuitias sapientia, quòd sapientem ad uitam perducat æternam.

14 Considera uniuersa, quæ fecit Deus, & inuenies, nihil eorum posse restitui, quæ ille perdidit.

15 Quare dum adest bonum, fruere, & in aduersis patiens esto: uoluit enim omnia Deus uicissitudini obnoxia esse, ut uideret homo nihil esse stabile, cui tutò fidi posit.

16 Vidi plurima diebus uanitatis meæ, & inter cætera, iusto esse nonnunquam iustitiam suã exitio, & impium in impietate sua diu & feliciter uiuere.

17 Ne sis ergo iustus nimium, neque sapiens ultra modum, ne fortè & tu similiter pereas.

18 Neque enim exlex, & stolidus efficiaris: qui enim eiusmodi sunt, ut plurimum pereunt malè.

19 Vt hæc pericula uites, nihil melius est, quàm ut firmiter credas, & perpetuò in memoria habeas, quòd illi, qui Deum reuerentur, omnia hæc mortifera mala effugient.

20 Sapientia sæpe plus iuuat illum, cuius est, quàm possent decem primores ciuitatis.

21 Interim nullus est hominum tam sapiens & iustus, ut non subinde peccet.

22 Quare delatoribus aurẽ facilè non præbue-

ris, ne audire cogaris ꝙ seruus tuus aliquoties ex impatientia malè de te locutus sit.

23 Scis enim tu ipse quòd nonnunquam locutus sis ad eundem modum de alijs.

24 Hæc omnia tentando per sapientiam didici: & non contentus ijs, conatus sum scire, quæ sciri ab homine non possunt: sed in hoc conatu sapientia mihi adesse recusauit.

25 Longè supra captum humani ingenij est, uelle scire quo consilio ab æterno usus sit Deus in condendis & conseruandis rebus, & modis omnibus incomprehensibile.

26 Quare reuocaui animum meum ad intelligenda ea, quæ ratiocinatione inuestigari possunt, & ad cognoscendam impiam stultitiam, & amentes insanias.

27 Et inuenio amariorē esse ipsa morte mulierem, quæ una est instar uenatorum multorum: cor eius simile retibus multis, & manus uinculis: qui charus est Deo, liberabitur ab illa, peccator uerò laqueis eius irretietur.

28 Ecce, inquit concionatrix sapientia, hoc deprehendi ex comparatione rerum inter se, id quod quæritur, inueniri solere.

29 Laboraui usqꝫ in hanc horam, ut conferendo officium fœminarum cum ingenio & moribus, bonam & prudentem aliquam inuenirem; sed nihil succesit, ex mille uiris, unum in-

ueni tolerabilem , ex mille autem fœminis, nullam.

30 Hoc solũ inueni, quòd Deus fecerit Adam rectum: & quòd ipse cum posteris multa magno studio stulta repererit, quæ à simplici recto quàmprimum recedunt.

CAPVT VIII.

1 QVis conferendus est cum sapiente, & eo qui iudicium habet de rebus? sapientia hominis gratiosum facit uultum eius, & crudelitatem pellit.

2 Attamen suadeo etiam sapienti, ut obseruet, quæ rex mandabit: & præstet, si quæ Deo in testem uocato iurauerit.

3 Nec tu uecors & stolidus, tanquam à conspectu illius posis aufugere, pertinax in malo persiste: quicquid enim ille uoluerit, perficiet.

4 Vbicunque aliquid nomine regis mandatum fuerit, ibi & potestatem esse puta exequendi, quod mandatum est: nec audeat quisquam contradicere, aut quærere, cur hoc mandauerit rex.

5 Qui obediens est mandato, non sentiet malum: tempus autem aduenturum, ut sumatur supplicium de transgressoribus, non ignorat sapiens.

6 Statuit nanque Deus tempus, quo de omni-

bus iudicaturus est: & priusquàm illud adueniat, uarijs & periculosis malis expositi sumus.

7 Nec scire cuiquam datur, quid illi continget: quis enim id posit illi indicare?

8 Et si sciret, nihil illi prodesset: nemo enim tam potens est, ut animum suum contineat: nec appetente morte uires ullæ quicquam proderunt: neque est spes ulla elabendi ex illo prælio, quod nobis cum morte ineundum est: nec impiũ tunc sua impietas liberare poterit.

9 Huiusmodi plurima obseruaui, & diligenter expendi, quæ fieri uidebam sub sole, quo tempore homo in hominem imperium exercet, non sine malo illius, qui ferre imperium cogitur.

10 Itaque uidi impios ad sepulchrum usque feliciter degere, & ipsos ueluti resurgere in filijs, & uersari inter honoratos in loco sancto: eos uerò qui bene faciunt, contemni à ciuibus: sed & hoc insigni uanitate non caret.

11 Quia non subitò sumitur supplicium, de his quæ designant homines, ipsi non faciunt finem intrepidè male faciendi.

12 Contingit nanque peccatorem centies impie agere, & quantum apparet, id feliciter illi cedere: ego interim scio, quòd illis solis bene erit, qui Deum reuerentur.

13 Impio uerò, quantumuis appareat, nihil

contingetueri boni : quin & dies uitæ illius, etsi multi uideantur, citius umbra, quæ res nihili est, abibunt.

14 Est & alia uanitas, & frequens in hac uita: uidemus enim ea euenire iustis mala, quæ impios ferre decebat: & è contrario impijs bona, quæ iustos accipere æquum erat: certè hoc uehementer molestum est.

15 Quare laudaui hilaritatem animi: nec quicquam uidi melius, quàm comedere & bibere, & frui bonis: hoc enim solum accipiet homo tanquam suum ex omni molestia, qua se fatigat, diebus quibus uitam illi Deus concedit sub sole.

16 Sic accommodaui animum meum studio sapientiæ, ut cognoscerem, quæ fiunt nobis in terra degentibus, ut sæpe nec die, nec nocte somnum indulserim oculis meis.

17 Et consideraui hæc tam uaria opera Dei, quæ facta sunt, & quæ fiunt assiduè, & deprehendi non posse ullum hominem inuenire rationem alicuius rei, ex omnibus, quæ tam uaria fiunt sub sole, etiam si conetur omnibus uiribus inuenire: quin & sapiens ipse, si conetur, frustra laborabit.

CAPVT IX.

1 OMnia hæc diligenter reuolui in animo, & comperi quòd iuſtum, & ſapientem, & opera eorum, Deus habeat in ſua poteſtate: neque quiſquam nouit, quos habiturus ſit uel amicos, uel inimicos: cuncta enim hæc hominem latent.

2 Cunctæ res eodem interibunt modo: nec quicquam ab interitu liberum eſt, non iuſtus magis, quàm impius: nec bonus & innocens, magis quàm prauus: neque ſacrificio Deum uenerans, magis quàm Deum contemnens, non aliter interibit bonus, quàm malus, iurare conſuetus, quàm is qui à iuramentis abſtinet, ne Deum offendat.

3 Hoc moleſtiſsimum eſt omnium, quæ ſub ſole fiunt, quòd omnia abſque ullo diſcrimine eodem modo intereunt: & corda hominum interim implentur malis, ad inſaniam uſque, toto tempore uitæ uſque ad ſepulchrum.

4 Quandiu is uerſatur inter uiuos, aliquid habet amplius, quàm ſi mortuus eſſet: ſicut canis uiuus aliquid habet amplius, quàm leo mortuus.

5 Siquidem ij qui uiuunt, hoc habent, quòd ſe ſciant morituros: mortui uerò nihil horum nouerunt, nec ſunt apud uiuos ullo amplius in pretio, ſed obliuioni penitus traditi.

6 Nec amicos amplius, nec inimicos, nec quos

æmulentur, habent: nihil illis amplius commune est cum hoc mundo, quem reliquerunt, cum omnibus, quæ in eo sunt.

7 Comede ergo lætus cibum tuum, & bibe animo hilari uinum tuum: iandudum enim placent opera tua Deo.

8 Omni tempore sint uestes tuæ splendidæ, & caput tuum assiduè delibutum unguento.

9 Oblecta uitam tuam cum uxore, quam amas, tempore quo tibi uiuendum est in hac uanissima uanitate, qua omnes dies tui pleni sunt: hoc enim solum est propriè tuum ex omni labore, quo te fatigas tota uita tua sub sole.

10 Quicquid tibi occurrerit, quod faciendum putes, fac fortiter: nihil enim horum operum, quæ hic fiunt, neq; consilij, neque prudentiæ, neq; sapientiæ quicquam in sepulchro, quò tu properas, inuenturus es.

11 Obseruando ea, quæ fiunt sub sole, didici quòd raro adhibentur ueloces ad currendum, neq; robusti ad gerenda bella: quin & sapientibus sæpe deest, unde uiuant, nec habent industrij diuitias, nec rerum periti in precio sunt, sed tanquam ignaui semper fuissent, tempus & casus omnes de medio tollit.

12 Nec magis nouit homo tempus mortis suę, quàm pisces priusquàm hamo capiantur, uel aues priusquàm laqueo irretiantur: sicut enim

capiuntur illæ, ſic mors de improuiſo homines illaqueabit.

13 Sed & hoc uidi, quòd eſſet ſapientia ſub ſole, & meo iudicio magna.

14 Ciuitas enim quædam fuit parua, & uiri in ea pauci, & rex potens obſidione cinxit eam, & turres extruxit contra eam.

15 Et inuentus eſt in ea uir pauper, ſed ſapiens, qui ſeruauit ciuitatem illam ſapientia ſua: nec fuit unquam ante periculum habita ratio pauperis illius.

16 Iudicaui tum ego, quòd utilior eſſet ſapientia uiribus corporis: & tamen ſapientia pauperis illius, tanto tempore contempta fuit, nec uerba illius à quoquam æſtimata.

17 Verba ſapientum, etiam ſi non multum clament ipſi, efficaciora ſunt, quàm principis ſtulti uociferatio.

18 Sapientia melior eſt inſtrumentis bellicis: qui interim peccat in uno aliquo, plurimum boni amittet.

CAPVT X.

1 SIcut muſcæ in unguentum quantumuis fragrans collapſæ, ſi illic moriantur, unguentum corrumpunt, & bullis ueluti ſcabie obducunt: ſic parua ſæpe ſtultitia homini

ob ſapientiam & reliquas naturæ dotes claro, multum exiſtimationis adimit.

2 Cor ſapientis in dextra illius eſt, & cor ſtulti in ſiniſtra.

3 Quacunque iuerit ſtultus, uecordia eum comitabitur: & tanquam ipſe ſolus ſapiens ſit, obuios omnes ſtultos appellabit

4 Si dominandi cupiditas animum tuum inuaſerit, locum priorem ne facilè deſerueris: qui enim compeſcit in huiuſmodi cupiditatibus animum ſuum, multa uitabit & grauia peccata.

5 Frequens enim eſt malum ſub ſole, quod ab imprudentia principis proficiſcitur.

6 Collocantur ſæpe ſtulti inter primos & potentiſsimos, præteritis illis, qui ad res gerendas uehementer idonei ſunt.

7 Et uidi ſeruos obequitare, tanquam nobiles ſint: & nobiles, ſeruorum more, pedibus iter facere.

8 Qui fodit foueam, incidit in illam: & qui diſsipat ſepem, mordebit illum ſerpens.

Stultos eſſe ſignificat & periculoſos magnorum co

9 Qui proijcit lapides, fatigabitur ſæpe iaciendo, & qui ſecat ligna, ſentiet, quantum ea res habeat difficultatis.

10 Si retuſum fuerit ferrum, quo ſecant ligna, quantumuis fortibus multum negocij exhibebit: ſapientia uerò, difficiles alioqui res, ſæpe fa-

ciles reddet.

11 Serpens qui non edito sibilo mordet, per omnia delatori similis est.

12 Quæ sapiens dicit, gratiam habent: sermo uerò stolidi, ipsum subuertet.

13 Principium uerborum illius stultitia, & finis furia quæ periculo non caret.

14 Sultus sic uerba multiplicat, ut nemo intelligere posit, dum loquitur, quid uelit, & multo minus de futuris aliquid ex illis colligere.

15 Conatus stultorum, lassabit eos: quia rationem uiuendi ciuiliter, ignorant.

16 Infelix patria est, cuius rex est puer, & principes manè comedunt.

17 Felix patria, cuius rex uir strenuus est, & principes tempore, quo oportet, comedunt, non comessationibus dediti, sed comedunt quantum satis est ad uires corporis conseruandas.

18 Ignauia domini domus, soluetur contignatio: & pigritia eius fiet, ut arceri non posit pluuia.

19 Ad uoluptatem parant cibos, & uinum bibunt, ut se exhilarent, quorum nequitiæ pecunia suppeditat omnia.

20 Tu interim ne ausus fueris uel cogitare semel, ut huiusmodi in rege uel principe reprehendas, etiam si solus in cubiculo tuo fueris: fiet

natus, si prudētia desit.

enim palàm, si non aliunde, certè aues, quæ in aëre uolitant, clàm esse non sinent.

CAPVT XI.

De eleemosynis ītelligit.

1 PRoijce panem tuum in præterfluentes aquas, & scito non periturum: tandem enim recipies.

2 Liberaliter egentibus tribue: sic enim fiet, ut non sentias mala, quæ imminent.

3 Vbi plenæ fuerint nubes, imbrē suum fundent in sitientem terram, & fructus arboris quocunq; loco ceciderit, siue in plaga Australi, siue Aquilonali, erunt, qui colligent illum.

4 Qui obseruat curiosè uentum, non seminabit: & qui metuit nubes, non metet.

5 Sicut ignoras, quomodo anima coniungatur corpori, & ossa compingantur in utero prægnantis: sic nunquàm intelligere poteris rationem ullius earum rerum, quas Deus fecit tam multas & uarias.

6 Manè semina semen tuum, & uesperi ne cessa: nescis enim utrum felicius proueniet, quod manè, an quod uesperi seminatum est, an illud quod manè & uesperi.

7 Suaue est lumen & gratum oculis uidere solem.

8 Interim si cui contingat multis annis suaui-

ter uiuere, & tandem in memoriam reuocauerit, quanto tempore hoc sole & lumine eius carendum erit: iudicabit hæc fluxa, cassa, & inania esse omnia.

9 Oblecta te adolescens, dum ætas est integra, indulge genio, & uersare in illis, quæ animus desiderabit, & oculi cõcupiscent: sed scito, quòd Deo redditurus sis rationem de omnibus.

10 Pelle ex animo tuo iracundiam, & à corpore molestiam: adolescentia enim & reliquum totius uitæ tempus uanitatis secum satis adferent.

CAPVT XII.

1 HAbe ergo ante oculos creatorem tuum, dum integra adhuc ætas est, priusquàm ueniant dies pleni malis, & anni, quibus nihil libebit boni facere.

2 Priusquàm obscuretur tibi sol & lumen eius: luna quoque & stellæ, & caligo obtegat oculos tuos.

Manus intelligi uult, quibus nos maximè defendere solemus.

3 Quod fiet, ubi debilitati fuerint custodes domus, & membra, quibus nunc ualemus, uiribus suis destituta fuerint: & uisus oculorum, qui nunc ueluti ex cauernulis prospectat, deficere cœperit.

4 Vbi claudi cœperunt ianuæ plateæ, per

quam it cibus, ubi perierit latratus stomachi, & homo tam debilis factus fuerit, ut ad uocem auiculæ excitetur, & perierint omnia organa cantus.

5 Tunc è cœlo metum, & malum in se casurum, & terrores eos quacunque iuerint, inuadent: tunc canis aspergetur caput, & nutabunt pedes, & peribit appetitus, quæ signa sunt eos hinc migrare in domum alterius seculi: circundabunt eos in platea lugentes, ut sublatum in humeros efferant.

6 Quicquid præcedit diem, quo rumpetur funiculus argenteus, & diffluet pingue illud aureum, & comminuetur hydria iuxta fontem, & fractis rotis currus in foueam per præceps ruet.

Medullam intelligit, quę trãsit spinã dorsi, qua uẽ minimũ læsa, necesse est hominẽ mori.

7 Et reuertetur puluis in terram, unde sumptus est, & anima redibit ad Deum, qui dedit illam.

8 Vanissima sunt omnia, inquit Ecclesiastes, & nullo tempore non uana.

9 Et quia sapiens erat supra omnes alios Ecclesiastes, multa alia populum docuit: diligenter enim scrutando omnia, multa inuenit ad sapientiam pertinentia, & multa restituit, sapienter ab alijs dicta.

10 Studiosus ualde fuit hic concionator, ut utilia & scitu digna inueniret, quæ autem in-

uenit, bona fide chartis mandauit.

11 Verba sapientum sunt ueluti stimuli, & ueluti claui uiri studiosi, qui alijs inculcant, quæ ab unico pastore Deo, ut illis excitemur, donata sunt ipsis.

12 His paucis fili mi admonitum te puta: ut autem omnia perstringantur sigillatim, ne plurimis quidem libris fieri poterit, & labor multa scribendi corpus defatigat.

13 Finis omnium rerum qualis sit, iam auditum est: tu Deum reuerere, & mandata illius obserua: illo enim solo acquiritur, quicquid uerè hominem & solidè beatum facere potest.

14 Nec ignorare Deum putes, quæ tu facis: omnia nanque diligentissimè expendet, siue bona fuerint, siue mala, etiam ea quæ nobis uidentur penitus occulta.

Vocabulo stimuli, quo hic utit, subindicat simillimos asinis esse nos, & frequētissimis egere nos extimulationib[9].

FINIS.

martinus gawlowszkÿ
martinus gawlowszkÿ

MARTINUS

INDEX PSALMORUM SECUNDUM VETEREM TRANSLATIONEM.

A

B

E

F

mattia medau
edine ca Sam
meau dixonne

[illegible] compo[illegible]
[illegible] in [illegible]
Sit nomen domini
Benedictum ex hoc
nunc et usque in seculum
qui [illegible]
domine ne in furore tuo
corripias me
arguas me neque in ira
[illegible]

In Anno dni 1.5.9.0.

vroelijl [illegible]
[illegible]